

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**«ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ:
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ»**

Ειρήνη Λιόση

**Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.**

Αιγάλεω, 2021

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**«ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ:
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ»**

Ειρήνη Λιόση
ΑΜ: 08219

**Επιβλέπων καθηγητής: Νικόλαος Στρόμπλος, Διδάσκων Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής,
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής/ Διευθυντής στην ΕΛΣΤΑΤ**

**Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική**

Αιγάλεω, 2021

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

**“THE EFFECTS OF PARKS ON URBAN LIVING: A CASE STUDY
OF THE LIPASMATA PARK OF KERATSINI-DRAPETSONA
MUNICIPALITY”**

Eirini Liosi, R.N.: 08219

**Supervisor: Stroblos Nikolaos, Instructor, University of West Attica, Department of
Accounting & Finance, University of West Attica /Manager in Greek Statistical Office**

**Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of
West Attica in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public
Economics and Policy**

Aigaleo, Greece, 2021

**«ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ:
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ»**

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 27/05/2021

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	Νικόλαος Στρόμπλος	Διδάσκων Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής/Διευθυντής στην ΕΛΣΤΑΤ	
2	Θεόδωρος Παπαηλίας	Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής	
3	Αλίνα Χυζ	Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ειρήνη Λιόση του Πολυκάρπου, με αριθμό μητρώου 08219 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Οικονομική και Πολιτική» του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι 11/06/2022 και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

*Ειρήνη Λιόση

Ψηφιακή Υπογραφή

* Ψηφιακή υπογραφή του επιβλέποντος αν έχει ζητηθεί απαγόρευση πρόσβασης στην εργασία για κάποιο χρονικό διάστημα.

Στον Πολύκαρπο και στις Αγγελικές μου..

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Νικόλαο Στρόμπλο για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε, την κατανόηση και την άμεση ανταπόκρισή του κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Ευχαριστώ εξίσου θερμά το Διευθυντή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος κ. Θεόδωρο Παπαηλία, για τη συμβολή του στην απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος, όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν και την κα Λελούδα Μαργιολακιάδη για την άψογη γραμματειακή υποστήριξη.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στο Δήμαρχο Κερατσινίου-Δραπετσώνας κ. Χρήστο Βρεττάκο για τον πολύτιμο χρόνο που μου διέθεσε, το Γενικό Γραμματέα του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας κ. Γεώργιο Ανδρεαδάκη για την πολύτιμη πληροφόρηση, τον κ. Δημήτρη Κουτζή και την κα Ελένη Καμπούρη για τη σημαντική συνδρομή τους στην πρόσβαση της πληροφόρησης.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στις αγαπημένες μου συμφοιτήτριες Αμαλία Χρυσούλη, Ντόρα Κοντοθανάση και Σοφία Κωνσταντάρα που παρόλο το μικρό διάστημα της γνωριμίας μας αναπτύξαμε σχέσεις φιλίας και ανταλλαγής επιστημονικής γνώσης. Ευχαριστώ και την προσωπική μου φίλη Ελευθερία Μαυριδόγλου για τη στήριξή της, τους προϊσταμένους μου κ. Νικόλαο Λεωτσάκο και κα Ξένη Δράκου για την κατανόηση και το κουράγιο που μου έδωσαν και όλους όσους με στήριξαν και συνέβαλλαν με οποιοδήποτε τρόπο, στη διεξαγωγή της έρευνας και στην ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης.

Τέλος, ευχαριστώ πολύ την οικογένειά μου, για όλα.

«ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το κορυφαίο ζήτημα των πάρκων αστικού τύπου και συγκεκριμένα του **Πάρκου των Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα** και την επίδρασή του στη βελτίωση του όρων αστικής διαβίωσης της κοινωνίας των πολιτών. Η σημαντικότητα έγκειται στην ιδέα ότι τόσο η Πολιτεία όσο και οι πολίτες οφείλουν να διαφυλάξουν, να υποστηρίξουν και να δημιουργήσουν τις συνθήκες αναβάθμισης και βιωσιμότητας του αστικού τοπίου. Πραγματοποιήθηκε ανάλυση των επιδράσεων σε οικονομικό, κοινωνικό-ατομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο με ιδιαίτερη αναφορά στο κοινωνικό και ατομικό.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε την περίοδο εγκλεισμού για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας από τις συνέπειες της πανδημίας Covid-19.

Η έρευνα έχει ποιοτικό χαρακτήρα για την περιγραφή των χαρακτηριστικών του Πάρκου των Λιπασμάτων και των πάρκων αστικού τύπου εν γένει, το πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, νομικό υπόβαθρο και ποσοτικό χαρακτήρα ώστε να δοθεί απάντηση στα βασικά ερευνητικά ερωτήματα. Για την ποσοτική ανάλυση διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια σε επισκέπτες του Πάρκου και ακολούθησε στατιστική ανάλυση με το πρόγραμμα SPSS. Τέλος, τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής συνδέθηκαν με τα ευρήματα της ποιοτικής ανάλυσης για την επιβεβαίωση των ερευνητικών υποθέσεων.

Λέξεις κλειδιά: Αστικά πάρκα, Πάρκο Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα, Συνθήκες Αστικής Διαβίωσης, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Πανδημία Covid-19

“THE EFFECTS OF PARKS ON URBAN LIVING: A CASE STUDY OF THE LIPASMATA PARK OF KERATSINI-DRAPETSONA MUNICIPALITY”

ABSTRACT

This dissertation deals with the very important subject of urban parks, in particular with **Lipasmata Park of Drapetsona** and its impact on improving urban living standards of civil society. The importance lies in the idea that both the public authorities and the citizens must maintain, support and create the conditions for the upgrading and sustainability of the urban landscape. An analysis of the effects is performed at an economic, individual/social and environmental level with particular reference to the individual and social background.

The study was conducted during the period of lockdown that aimed to protect public health from the effects of the Covid-19 pandemic.

The research has a qualitative character. It describes the characteristics of Lipasmata Park and urban parks in general. The research shows the political, economic, social, legal background and quantitative analysis. In order to answer the basic research questions about the quantitative analysis, questionnaires were distributed to the visitors of the Park and a statistical analysis was conducted with the SPSS program. Finally, the results of this analysis have been linked to the findings from the quality analysis to confirm the research hypotheses.

Keywords: Urban parks, Lipasmata Park in Drapetsona, Urban Living Conditions, Sustainable Development, Municipality of Keratsini-Drapetsona, Covid-19 pandemic

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΜΕΑ	Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΒΑ	Βιώσιμη Ανάπτυξη
ΕΖΕΣ	Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία
ΕΟΠ	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΚΕΠΕ	Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας
ΤΑ	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΦΕΚ	Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης
EUROSTAT	European Statistical Office
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
WHO	World Health Organization
WWF	World Wide Fund for Nature

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	XV
ABSTRACT.....	XVII
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	XIX
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	XXIII
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	XXIX
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	XXXIII
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	3
ΠΑΡΚΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ	3
1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	3
1.2 ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ - ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ.....	4
1.4 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	6
1.4.1 Εθνικό επίπεδο.....	6
1.4.2 Ευρωπαϊκό επίπεδο.....	7
1.4.3 Παγκόσμιο επίπεδο.....	8
1.5 ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ.....	8
1.7 ΠΑΡΚΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	12
1.8 ΟΦΕΛΗ ΠΑΡΚΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ.....	16
1.8.1 Κοινωνικά και ατομικά οφέλη.....	16
1.8.2 Οικονομικά Οφέλη.....	17
1.8.3 Περιβαλλοντικά Οφέλη.....	19
1.9 ΚΟΣΤΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ.....	20
1.10 ΜΟΝΤΕΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΟΦΕΛΩΝ	20
1.11 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ	23
1.12 ΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	25
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ.....	25
2.1 Ο ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	25
2.2 ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ	26
2.2.1 Γενικά χαρακτηριστικά	26
2.2.2 Προσβασιμότητα και χώροι στάθμευσης	29
2.2.3 Επισκεψιμότητα: νούμερα και χαρακτηριστικά	30
2.2.4 Ο θεματικός χαρακτήρας του Πάρκου	31
2.2.5 Το Πάρκο και τα οικονομικά οφέλη.....	31
2.2.6 Το Πάρκο για το περιβάλλον	33
2.2.7 Το Πάρκο και τα κοινωνικά οφέλη	33
2.2.8 Η περίοδος της πανδημίας COVID-19	34
2.2.9 Μελλοντικά σχέδια για το Πάρκο.....	35
2.2.10 Η φιλοσοφία της Διαχειριστικής Αρχής και η εμπιστοσύνη στους θεσμούς.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	41
ΣΤΑΔΙΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ	41
3.1 ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	41
3.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	42
3.3 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	42
3.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	46
3.5 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	47
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	47
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	47
4.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	47
4.3 ΈΛΕΓΧΟΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ.....	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	113
5.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	113
5.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	123
5.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	123
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	127
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	139
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	147
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ.....	189
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ.....	195
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε.....	205

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1 Προδιαγραφές για τους ελεύθερους χώρους στην πόλη	6
Πίνακας 1.2 Οικονομικά ετήσια οφέλη πάρκων και χώρων αναψυχής στο Σαν Φρανσίσκο	21
Πίνακας 2.1 Μέτρα και στόχοι ανά άξονα Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας	26
Πίνακας 2.2 Τιμοκατάλογοι αναψυκτηρίων του Πάρκου Λιπασμάτων	32
Πίνακας 2.3 Κατά προσέγγιση οικονομικά κόστη-οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων	32
Πίνακας 3.1 PESTEL ANALYSIS	43
Πίνακας 3.2 SWOT ANALYSIS	44
Πίνακας 5.1 Συνοπτικά αποτελέσματα Τεστ Ανεξαρτησίας	117
Πίνακας 5.2 Αυξήσεις αντικειμενικών αξιών στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας	120
Πίνακας 5.3 Αντικειμενικές αξίες 2018	121
Πίνακας 5.4 SWOT ANALYSIS του Πάρκου των Λιπασμάτων	122
Πίνακας B.1 Βαθμός βελτίωσης της ζωής από το Πάρκο των Λιπασμάτων	147
Πίνακας B.2 Βαθμός βελτίωσης της ζωή από το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19	147
Πίνακας B.3 Συχνότητα επίσκεψης πριν την πανδημία COVID-19	148
Πίνακας B.4 Συχνότητα επίσκεψης εν μέσω πανδημίας COVID-19	148
Πίνακας B.5 Συχνότητα επίσκεψης άλλου πάρκου πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων	148
Πίνακας B.6 Λόγοι επίσκεψης στο Πάρκο	149
Πίνακας B.7 Εγκαταστάσεις/υπηρεσίες επίσκεψης	149
Πίνακας B.8 Δυνατότητα χρήσης υπηρεσιών κάπου αλλού με χρηματικό αντίτιμο	150
Πίνακας B.9 Τα σημαντικότερα οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων	150
Πίνακας B.10 Αρνητικές συνέπειες από τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων	151
Πίνακας B.11 Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων	151
Πίνακας B.12 Εθελοντική συμμετοχή	151
Πίνακας B.13 Αξιολόγηση αρχιτεκτονικής	152
Πίνακας B.14 Αξιολόγηση φυσικού τοπίου	152
Πίνακας B.15 Αξιολόγηση καθαριότητας	152
Πίνακας B.16 Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων	153
Πίνακας B.17 Αξιολόγηση ασφάλειας	153
Πίνακας B.18 Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας	153
Πίνακας B.19 Αξιολόγηση προσβασιμότητας	154

Πίνακας Β.20 Αξιολόγηση ωραρίων	154
Πίνακας Β.21 Τι σας προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;	154
Πίνακας Β.22 Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων;	155
Πίνακας Β.23 Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο των Λιπασμάτων;	156
Πίνακας Β.24 Συνολική ικανοποίηση για το Πάρκο των Λιπασμάτων	156
Πίνακας Β.25 Τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής	157
Πίνακας Β.26 Αστικά πάρκα και κοινωνική και ατομικά οφέλη	157
Πίνακας Β.27 Αστικά πάρκα και οικονομικά οφέλη	158
Πίνακας Β.28 Αστικά πάρκα και περιβαλλοντικά οφέλη	158
Πίνακας Β.29 Φύλο	158
Πίνακας Β.30 Ηλικία	159
Πίνακας Β.31 Περιοχή κατοικίας	159
Πίνακας Β.32 Κύρια ενασχόληση	159
Πίνακας Β.33 Μορφωτικό επίπεδο	160
Πίνακας Β.34 Οικογενειακή κατάσταση	160
Πίνακας Β.35 Ετήσιο εισόδημα	161
Πίνακας Β.36 Απόσταση κατοικίας από το Πάρκο	161
Πίνακας Β.37 Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	161
Πίνακας Β.38 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	162
Πίνακας Β.39 Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	162
Πίνακας Β.40 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	163
Πίνακας Β.41 Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	163
Πίνακας Β.42 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	164
Πίνακας Β.43 Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	164
Πίνακας Β.44 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως	165

προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	
Πίνακας B.45 Πίνακας διπλής εισόδου «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	165
Πίνακας B.46 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	165
Πίνακας B.47 Πίνακας διπλής εισόδου «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	166
Πίνακας B.48 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	167
Πίνακας B.49 Πίνακας διπλής εισόδου «Αρχιτεκτονική» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	167
Πίνακας B.50 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Αρχιτεκτονική» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	168
Πίνακας B.51 Πίνακας διπλής εισόδου «Φυσικό τοπίο» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	168
Πίνακας B.52 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Φυσικό τοπίο» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	169
Πίνακας B.53 Πίνακας διπλής εισόδου «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	169
Πίνακας B.54 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	170
Πίνακας B.55 Πίνακας διπλής εισόδου «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	170
Πίνακας B.56 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	171
Πίνακας B.57 Πίνακας διπλής εισόδου «Καθαριότητα» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	171
Πίνακας B.58 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Καθαριότητα» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	172
Πίνακας B.59 Πίνακας διπλής εισόδου «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	172
Πίνακας B.60 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	173
Πίνακας B.61 Πίνακας διπλής εισόδου «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	173
Πίνακας B.62 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως	174

προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	
Πίνακας Β.63 Πίνακας διπλής εισόδου «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	174
Πίνακας Β.64 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	175
Πίνακας Β.65 Πίνακας διπλής εισόδου «Ασφάλεια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	175
Πίνακας Β.66 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Ασφάλεια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	175
Πίνακας Β.67 Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	176
Πίνακας Β.68 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	176
Πίνακας Β.69 Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	177
Πίνακας Β.70 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	177
Πίνακας Β.71 Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	178
Πίνακας Β.72 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	178
Πίνακας Β.73 Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	179
Πίνακας Β.74 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»	179
Πίνακας Β.75 Πίνακας διπλής εισόδου «Ωράρια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	180
Πίνακας Β.76 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Ωράρια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	180
Πίνακας Β.77 Πίνακας διπλής εισόδου «Ωράρια» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	180
Πίνακας Β.78 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Ωράρια» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	181
Πίνακας Β.79 Πίνακας διπλής εισόδου «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	181
Πίνακας Β.80 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Γνωρίζετε την ιστορία του	182

Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»	
Πίνακας B.81 Πίνακας διπλής εισόδου «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	182
Πίνακας B.82 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	183
Πίνακας B.83 Πίνακας διπλής εισόδου «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	183
Πίνακας B.84 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»	184
Πίνακας B.85 Πίνακας διπλής εισόδου «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	184
Πίνακας B.86 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»	185
Πίνακας B.87 Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19» ως προς το «πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;	185
Πίνακας B.88 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19» ως προς ως προς το «πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;	186
Πίνακας B.89 Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19» ως προς το «πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;	186
Πίνακας B.90 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19» ως προς το «πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;	187
Πίνακας B.91 Πίνακας διπλής εισόδου «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων» ως προς το «πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;	187
Πίνακας B.92 Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων» ως προς το «πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;	187

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1.1 Ευτυχία και ικανοποίηση από τη ζωή	15
Διάγραμμα 2.1 Διάρθρωση μόνιμου πληθυσμού Κερατσινίου-Δραπετσώνας σε ηλικιακές ομάδες	25
Διάγραμμα 3.1 Ο χαρακτήρας της PESTEL ANALYSIS του Πάρκου Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα	44
Διάγραμμα 4.1 Φύλο	48
Διάγραμμα 4.2 Ηλικία	49
Διάγραμμα 4.3 Περιοχή κατοικίας	50
Διάγραμμα 4.4 Κύρια ενασχόληση	51
Διάγραμμα 4.5 Μορφωτικό επίπεδο	52
Διάγραμμα 4.6 Οικογενειακή κατάσταση	52
Διάγραμμα 4.7 Ετήσιο εισόδημα	53
Διάγραμμα 4.8 Απόσταση κατοικίας από το Πάρκο	54
Διάγραμμα 4.9 Βαθμός βελτίωσης ζωής από το Πάρκο των Λιπασμάτων	55
Διάγραμμα 4.10 Βαθμός βελτίωσης ζωής εν μέσω COVID-19	56
Διάγραμμα 4.11 Σύγκριση βελτίωσης ζωής πριν και εν μέσω COVID-19	56
Διάγραμμα 4.12 Συχνότητα επίσκεψης πριν την πανδημία COVID-19	57
Διάγραμμα 4.13 Συχνότητα επίσκεψης εν μέσω πανδημίας COVID-19	58
Διάγραμμα 4.14 Συχνότητα επίσκεψης σε άλλο πάρκο	59
Διάγραμμα 4.15 Σύγκριση συχνοτήτων επίσκεψης	60
Διάγραμμα 4.16 Λόγος επίσκεψης	61
Διάγραμμα 4.17 Εγκαταστάσεις/Υπηρεσίες επίσκεψης	62
Διάγραμμα 4.18 Δυνατότητα χρήσης υπηρεσιών αλλού με χρηματικό αντίτιμο	63
Διάγραμμα 4.19 Τα σημαντικότερα οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων	64
Διάγραμμα 4.20 Αρνητικές συνέπειες από τη λειτουργία του Πάρκου	65
Διάγραμμα 4.21 Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων	66
Διάγραμμα 4.22 Εθελοντική συμμετοχή	67
Διάγραμμα 4.23 Αξιολόγηση αρχιτεκτονικής	68
Διάγραμμα 4.24 Αξιολόγηση φυσικού τοπίου	69
Διάγραμμα 4.25 Αξιολόγηση καθαριότητας	70
Διάγραμμα 4.26 Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων	71
Διάγραμμα 4.27 Αξιολόγηση ασφάλειας	72

Διάγραμμα 4.28 Αξιολόγηση τιμοκατάλογου αναψυκτηρίων/καντίνας	73
Διάγραμμα 4.29 Αξιολόγηση προσβασιμότητας	74
Διάγραμμα 4.30 Αξιολόγηση ωραρίων	75
Διάγραμμα 4.31 Τι σας προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;	76
Διάγραμμα 4.32 Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων;	77
Διάγραμμα 4.33 Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο;	78
Διάγραμμα 4.34 Συνολική ικανοποίηση για το Πάρκο των Λιπασμάτων	79
Διάγραμμα 4.35 Τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής	80
Διάγραμμα 4.36 Αστικά πάρκα και κοινωνικά και ατομικά οφέλη	81
Διάγραμμα 4.37 Αστικά πάρκα και οικονομικά οφέλη	82
Διάγραμμα 4.38 Αστικά πάρκα και περιβαλλοντικά οφέλη	83
Διάγραμμα 4.39 Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο πριν την πανδημία ως προς το μορφωτικό επίπεδο	84
Διάγραμμα 4.40 Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο εν μέσω πανδημίας COVID-19 ως προς την κύρια ενασχόληση	85
Διάγραμμα 4.41 Συχνότητα επίσκεψης άλλου πάρκου πριν την ανάπλαση του Πάρκου ως προς την ηλικιακή ομάδα	86
Διάγραμμα 4.42 Συχνότητα επίσκεψης άλλου πάρκου πριν την ανάπλαση του Πάρκου ως προς την ενασχόληση	87
Διάγραμμα 4.43 Οικονομικά οφέλη αστικών πάρκων προς το φύλο	88
Διάγραμμα 4.44 Οικονομικά οφέλη αστικών πάρκων ως προς την απασχόληση	89
Διάγραμμα 4.45 Αξιολόγηση αρχιτεκτονικής ως προς το μορφωτικό επίπεδο	90
Διάγραμμα 4.46 Αξιολόγηση του φυσικού τοπίου ως προς την ηλικιακή ομάδα	91
Διάγραμμα 4.47 Αξιολόγηση φυσικού τοπίου ως προς την ενασχόληση	92
Διάγραμμα 4.48 Αξιολόγηση φυσικού τοπίου ως προς το μορφωτικό επίπεδο	93
Διάγραμμα 4.49 Αξιολόγηση της καθαριότητας ως προς την ηλικιακή ομάδα	94
Διάγραμμα 4.50 Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς το φύλο	95
Διάγραμμα 4.51 Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς την ηλικιακή ομάδα	96
Διάγραμμα 4.52 Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς την ενασχόληση	97
Διάγραμμα 4.53 Αξιολόγηση ασφάλειας ως προς την	

ηλικιακή ομάδα	98
Διάγραμμα 4.54 Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς το φύλο	99
Διάγραμμα 4.55 Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς την ηλικιακή ομάδα	100
Διάγραμμα 4.56 Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς την ενασχόληση	101
Διάγραμμα 4.57 Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς το μορφωτικό επίπεδο	102
Διάγραμμα 4.58 Αξιολόγηση των ωραρίων ως προς την ενασχόληση ως προς την ηλικιακή ομάδα	103
Διάγραμμα 4.59 Αξιολόγηση των ωραρίων ως προς την ενασχόληση	104
Διάγραμμα 4.60 Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ηλικιακή ομάδα	105
Διάγραμμα 4.61 Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ενασχόληση	106
Διάγραμμα 4.62 Εθελοντική συμμετοχή ως προς το φύλο	107
Διάγραμμα 4.63 Εθελοντική συμμετοχή ως προς την ενασχόληση	108
Διάγραμμα 4.64 Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία COVID-19 ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων	109
Διάγραμμα 4.65 Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19 ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων	110
Διάγραμμα 4.66 Εθελοντική συμμετοχή σε δραστηριότητες Περαιτέρω ανάπτυξης του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων	111

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ

Χάρτης 1.1 Πρόσβαση σε αστικούς χώρους πρασίνου σε πόλεις και μεγάλες πόλεις	5
Εικόνα 1.1 Central Park, Νέα Υόρκη	24
Εικόνα 1.2 Giardini di Boboli, Φλωρεντία	24
Εικόνα 2.1 Το Πάρκο των Λιπασμάτων από τη μεριά «Κράκαρη»	29
Εικόνα 2.2 Η είσοδος του Πάρκου των Λιπασμάτων από τη μεριά του Υδατόπυργου	38
Εικόνα 2.3 Φεστιβάλ στη Θάλασσα 2017	39
Εικόνα 2.4 Φεστιβάλ στη Θάλασσα 2019	39

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζονται και αναλύονται οι επιδράσεις στην αστική διαβίωση από την ανάπλαση του **Πάρκου των Λιπασμάτων** που βρίσκεται στην παράκτια ζώνη της Δραπετσώνας. Σκοπό της έρευνας αποτελεί η ανάδειξη της συνδρομής του Πάρκου στην **ποιότητα ζωής** των κατοίκων της περιοχής γενικά και ειδικότερα κατά την περίοδο εγκλεισμού **Covid-19**. Παράλληλα, οι στόχοι συνοψίζονται στη μέτρηση της αντίληψης των δημοτών για το Πάρκο, στην ανάλυση του κόστους-οφέλους σε οικονομικό, κοινωνικό-ατομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο με ιδιαίτερη έμφαση στο **κοινωνικό-ατομικό** και στη διερεύνηση των συνιστωσών του κόστους-οφέλους. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος βασίστηκε στην προσωπική παρατήρηση της ερευνήτριας σχετικά με τη μεγάλη ανταπόκριση των κατοίκων της περιοχής στο άνοιγμα του Πάρκου αλλά και στην υψηλή επισκεψιμότητα. Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στο να αποδείξει ότι το Πάρκο αποτελεί σημείο αναφοράς για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων σε μια μακρά περίοδο οικονομικής λιτότητας, πολυετούς κοινωνικής αποξένωσης και εγκλεισμού λόγω των περιοριστικών μέτρων Covid-19 το τελευταίο έτος. Η χρησιμότητα της έρευνας δεν εξαντλείται σε μια απλή απόδειξη αλλά επεκτείνεται στην κάλυψη ενός ερευνητικού κενού για το συγκεκριμένο Πάρκο, που μπορεί να συνδράμει στην αξιολόγηση πρωτοβουλιών τέτοιου τύπου εκ μέρους της Πολιτείας. Επιπλέον, η μελέτη συντελεί στην ανάδειξη των δυνατών και των αδύνατων σημείων του Πάρκου και των ευκαιριών που δίνει στους κατοίκους της περιοχής και στον ίδιο το Δήμο.

Το παρόν ερευνητικό πρωτόκολλο συντίθεται από πέντε κεφάλαια: το πρώτο κεφάλαιο περιέχει τη βιβλιογραφική ανασκόπηση με τις βασικές έννοιες του αστικού πάρκου, του νομοθετικού πλαισίου, της αστικοποίησης, της βιώσιμης ανάπτυξης, της ποιότητας ζωής, τα κόστη και τα οφέλη και τα ευρήματα άλλων ερευνών και θεωριών για τα πάρκα αστικού τύπου. Το δεύτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην περιγραφή του Πάρκου των Λιπασμάτων και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Το τρίτο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στη μεθοδολογία, ήτοι τη χρησιμότητα, τους σκοπούς, το σχεδιασμό της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα και τις ερευνητικές υποθέσεις. Οι ερευνητικές υποθέσεις αφορούν την απόδειξη ότι η συγκεκριμένη προσφορά προσδίδει μεγάλη αξία στην περιοχή, ότι τα οφέλη αποτυπώνονται και επιβεβαιώνονται στη βελτίωση των όρων διαβίωσης και ότι οι επισκέπτες αξιολογούν θετικά τη λειτουργία

του Πάρκου. Γίνεται κατάθεση των σκοπών και τελικών στόχων της έρευνας και επεξήγηση των λόγων για τους οποίους θεωρείται σημαντική η έρευνα αυτή.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της επεξεργασίας του ερωτηματολογίου με το στατιστικό πρόγραμμα ανάλυσης SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Παρατίθενται τα διαγράμματα της ανάλυσης συνοδευόμενα από τις περιγραφές τους. Κατόπιν, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συσχέτισης των μεταβλητών με τον έλεγχο ανεξαρτησίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο που αφορά τα συμπεράσματα της έρευνας έγινε διασύνδεση τόσο με το θεωρητικό κομμάτι όσο και με τα ερευνητικά ερωτήματα και τις ερευνητικές υποθέσεις. Αναλύεται δηλαδή, το αν επαληθεύονται ή όχι οι αρχικές υποθέσεις και καθορίζεται το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται η διασύνδεση των αποτελεσμάτων της στατιστικής ανάλυσης με τα αρχικά ερωτήματα και τη βιβλιογραφική ανασκόπηση. Επιπλέον, σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους περιορισμούς της έρευνας και γίνονται προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

Τέλος, παρατίθενται η βιβλιογραφία και τα Παραρτήματα.

Όσο αφορά τα κόστη και τα οφέλη, η ανάλυση κινείται σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Η αντίληψη ότι ένας από τους βασικούς σκοπούς της οικονομικής πολιτικής είναι η αύξηση της ευημερίας των πολιτών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η ανάληψη ευθύνης εκ μέρους της Πολιτείας για επενδύσεις που αναδεικνύουν τη βιωσιμότητα του αστικού ορίζοντα είναι πολύ σημαντική. Δεύτερη σημαντική αναφορά γίνεται στην ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) όπου αποτυπώνονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία, οι ευκαιρίες και οι «απειλές» που διακυβεύουν τους σκοπούς λειτουργίας του Πάρκου.

Η έρευνα κινείται σε ένα ιδιαίτερο πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό υπόβαθρο και σε μια ιδιάζουσα ιστορική συγκυρία: σε μια χώρα που διέσχισε τα τελευταία δέκα χρόνια με οικονομική ύφεση και υπό καθεστώς Μνημονίων, με εναλλαγές στο πολιτικό σκηνικό, με συνεχώς αυξανόμενο πληθυσμό στα αστικά κέντρα και τέλος σε μια περίοδο που η πανδημία Covid-19 προκάλεσε καταλυτικές αλλαγές στην καθημερινότητα των ανθρώπων με απώλεια εργασίας, εγκλεισμό, αναστολή ή και κλείσιμο επιχειρήσεων, υπηρεσιών, σχολείων και αποξένωση. Γίνεται αναφορά και στο νομοθετικό πλαίσιο, τις προοπτικές για τον τεχνολογικό χαρακτήρα του Πάρκου και την ανάγκη για περιβαλλοντική αναβάθμιση. Όλα τα παραπάνω πλαισιώνουν την ανάλυση PESTEL (Political, Economic, Social, Technological, Environmental, Legal) στο σύνολο της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΑΡΚΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

1.1 Εννοιολογικές προσεγγίσεις

Άλσος ή πάρκο

Προστατευόμενα δάση δίπλα ή μέσα σε μία πόλη υπήρχαν και στην αρχαιότητα. Ήταν τα ιερά δάση που ονομάζονταν *άλση*. Από εκεί προέρχεται και η λέξη, η οποία στη νεώτερη εποχή ταυτίστηκε με την ιταλικής προέλευσης λέξη *πάρκο* (parco).

Πηγή: Μπελαβίλας & Βαταβάλη, (2009)

Τα πάρκα και τα άλση αποτελούν χώρους με κύρια χρήση την αναψυχή. Οι ελεύθεροι και πράσινοι χώροι της πόλης διακρίνονται σε τοπικούς, υπερτοπικούς και μητροπολιτικούς βάσει της σημασίας τους για την πόλη, σε δημόσιους και ιδιωτικούς βάσει του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, σε κοινόχρηστους και μη κοινόχρηστους βάσει της χρήσης τους, σε αστικούς και περιαστικούς βάσει της γεωγραφικής τους θέσης, σε χώρους πρασίνου, συνάθροισης, άθλησης, περιπάτου, πολιτισμού ή και όλων αυτών μαζί βάσει της λειτουργίας τους, σε αυτοφυείς και ανθρωπογενείς βάσει της προέλευσής τους και σε αστικούς, αγροτικούς ή δασικούς βάσει του χαρακτήρα τους. Το πάρκο συνήθως δεν περιλαμβάνει κτίρια και έχει δένδρα, μεγάλες φυσικές επιφάνειες και το έδαφος ακολουθεί το φυσικό ανάγλυφο (Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009).

Στην παρούσα έρευνα αναλύεται το πάρκο των Λιπασμάτων στην περιοχή της Δραπετσώνας που αποτελεί αστικό κοινόχρηστο χώρο δημόσιου χαρακτήρα.

Άλλες θεωρίες δίνουν στα αστικά πάρκα τις δικές τους ερμηνείες:

«Τα δημόσια αστικά πάρκα είναι χώροι με ελεύθερη πρόσβαση σε όλους, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, το φύλο και την ηλικία. Είναι χώροι αναψυχής, δίνουν μια αίσθηση ταυτότητας σε ένα μέρος και αντιπροσωπεύουν ένα δημοκρατικό φόρουμ για την κοινωνία και τους πολίτες» (Forest Research, n.d.).

Ο κοινός ευρωπαϊκός ορισμός του **δημόσιου υπαίθριου χώρου** συμπεριλαμβάνει τα αστικά πάρκα, τους κήπους, τους ανοιχτούς χώρους αποκλειστικά για περπάτημα ή ποδήλατο, τις ανοιχτές εγκαταστάσεις άθλησης ανοιχτής πρόσβασης και τους ιδιωτικούς χώρους δωρεάν πρόσβασης (Ambiente Italia Research Institute, 2003).

Τα πάρκα που αποτελούν αστικούς κοινόχρηστους χώρους πρασίνου διακρίνονται σε Εθνικά Πάρκα, όπως το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Πάρκα

Ειδικού Σκοπού όπως οι ζωολογικοί κήποι, Μητροπολιτικά Πάρκα μεγάλης έκτασης και κάλυψης πολλών Δήμων όπως το Μητροπολιτικό Πάρκο στο Γουδί, Πάρκα Πόλης όπως για παράδειγμα το Πεδίο του Άρεως, Πάρκα Γειτονιάς όπως το Κεντρικό Πάρκο της Καλλιθέας και Πάρκα Τσέπης, για παράδειγμα το Πάρκο Ναυαρίνου & Ζωοδόχου Πηγής (Μαρίνη, 2016).

Σύμφωνα με τους Konijnendijk *et.al.* (2013) τα αστικά πάρκα ορίζονται ως «οριοθετημένες περιοχές ανοιχτού χώρου όπου κυριαρχεί κυρίως η βλάστηση και το νερό και προορίζονται γενικά για δημόσια χρήση. Είναι ως επί το πλείστον μεγαλύτερα, αλλά μπορούν επίσης να έχουν τη μορφή μικρότερων "πάρκων τσέπης"».

Η Ευρωπαϊκή Ημέρα των Πάρκων εορτάζεται στις 24 Μαΐου και υπενθυμίζει στους φορείς και τους πολίτες τη σημασία των πάρκων και των υπαίθριων χώρων στη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη (Παππάς, 2017).

1.2 Χώροι πρασίνου στις πόλεις - συγκριτικά μεγέθη

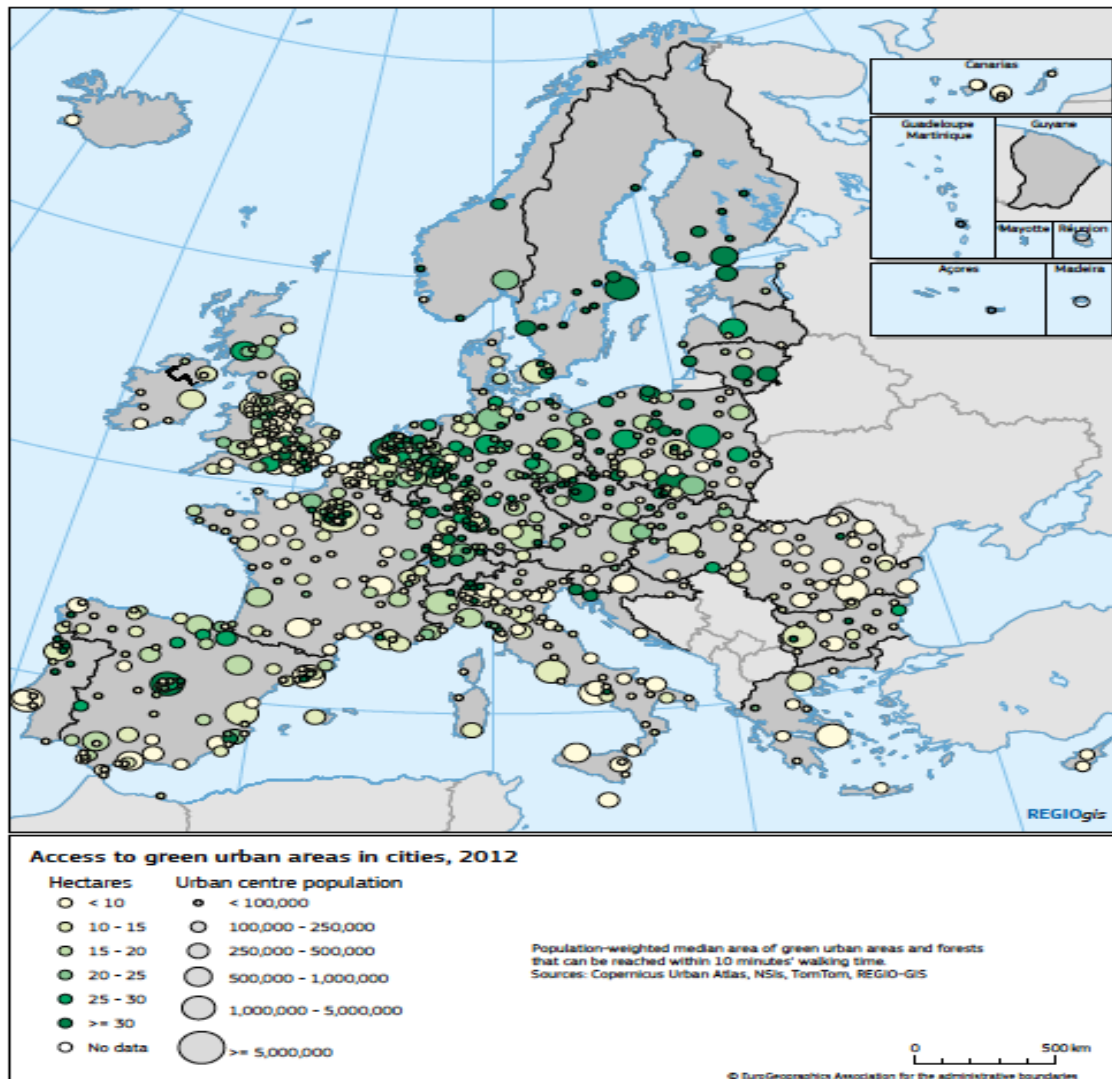
Το 2018 δόθηκε στη δημοσιότητα μια συγκριτική μελέτη των περισσότερων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ΕΖΕΣ¹ για τους χώρους πρασίνου και την πρόσβασή τους. Ο Χάρτης 1.1 από την ερευνητική εργασία του Roelman (2018) για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει στοιχεία για τα ποσοστά πρασίνου στις αστικές περιοχές καθώς και τον πληθυσμό των αστικών αυτών κέντρων. Η εικόνα μαρτυρά τα χαμηλά ποσοστά της χώρας μας σε πράσινο και την υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού στα αστικά κέντρα. Η απόχρωση αφορά το μέγεθος των χώρων πρασίνου στις περιοχές, με το σκούρο πράσινο να αντανακλά τις μεγαλύτερες εκτάσεις πρασίνου και το ανοιχτό πράσινο τις μικρότερες. Ο κύκλος αφορά το μέγεθος του πληθυσμού στο κάθε αστικό κέντρο, με το μεγαλύτερο κύκλο να αντανακλά πληθυσμό άνω των 5.000.000 κατοίκων και το μικρότερο κάτω των 100.000.

¹ Η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών, ΕΖΕΣ, για την προώθηση του ελεύθερου εμπορίου και της οικονομικής ολοκλήρωσης ιδρύθηκε το 1960 και είναι ένας διακυβερνητικός οργανισμός (Eurostat Statistics Explained, 2015).

Χάρτης 1.1

Πρόσβαση σε αστικούς χώρους πρασίνου σε πόλεις και μεγάλες πόλεις

Map 1: Access to green urban areas in cities and greater cities

Πηγή: Poelman, 2018, p. 4

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.² κατέγραψε το έτος 1994 την αναλογία 2,55τ.μ. χώρου πρασίνου για κάθε κάτοικο της Αθήνας (Μπελαβίλας και Βαταβάλη, 2009) τη στιγμή που άλλες έρευνες παρουσίαζαν ευρωπαϊκές πόλεις του Βελγίου, της Φιλανδίας και της Γαλλίας αναλογίες με περισσότερα από 300τ.μ. ανά κάτοικο (Fuller & Gaston, 2009).

Στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας στη δεύτερη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα αναλογούν 3,5τ.μ. πρασίνου σε κάθε κάτοικο (Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας 2015-2019).

² Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. αποτέλεσε το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων την περίοδο 1985-2009.

1.3 Ο ρόλος της Διοίκησης στη χρήση γης και την προστασία των φυσικών πόρων

Ο ρόλος των τοπικών παραγόντων είναι καθοριστικός για τις αποφάσεις των αναλογιών ανά επιφάνεια και ανά κάτοικο των χώρων πρασίνου τις πόλεις καθώς και για τις χρήσεις γης. Τον πιο σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις χρήσης γης έχει το Δημοτικό Συμβούλιο. Το Διαμερισματικό Συμβούλιο έχει γνωμοδοτικό ρόλο. Στην Περιφέρεια μεταφέρονται τα ζητήματα προσφυγής (Μπελαβίλας και Βαταβάλη, 2009).

Σε επίπεδο Υπουργείων, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας μεριμνά για τη χωροταξική πολιτική και την αξιολόγηση των αναγκών της χώρας. Με το χωρικό σχεδιασμό προωθούνται ολοκληρωμένες στρατηγικές αστικού σχεδιασμού σε περιοχές με προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και υποβάθμισης του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας). Παράλληλα μπορεί να εμπλακούν τα Υπουργεία Οικονομικών, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και άλλα, ανάλογα με τις συνθήκες.

1.4 Νομοθεσία

1.4.1 Εθνικό επίπεδο

Ο βασικός νόμος για το περιβάλλον στην Ελλάδα είναι ο νόμος 1650/1986 όπου ορίζει στο αρ.1 ότι σκοπός είναι η υψηλή ποιότητα περιβάλλοντος για τον άνθρωπο και το κοινωνικό σύνολο. Το αρ.24 του Συντάγματος αναφέρεται στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και την αρχή της αειφορίας.

Πίνακας 1.1
Προδιαγραφές για τους ελεύθερους χώρους στην πόλη

Προδιαγραφές για τους ελεύθερους χώρους στην πόλη (ΦΕΚ 285/5.3.2004)					
	ΣΗΜΑΣΙΑ - ΡΟΛΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ (μ ² /κάτοικο)		ΑΚΤΙΝΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ (μ)	ΒΙΩΣΙΜΟ ΜΕΓΕΘΟΣ (μ ²)
		Πολυδομική ενότητα	Πόλη		
Νησίδες πρασίνου	Ορθολογική οριστικοποίηση του σχεδιασμού και δημιουργία «ανοιγμάτων» στον αστικό ιστό	0,25		800	100-1.000
Πλατείες	Κυρίως χώροι κοινωνικής επαφής και αναψυχής	0,50		800	1.000-5.000
Παιδικές χαρές		0,25			100-1.000
Πάρκο	Εκτός από πράσινο μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες ενεργητικής αναψυχής		1,5	1.500	5.000-15.000
Πάρκο πόλης	Φυσικές περιοχές που λειτουργούν ως «φυγές» από το αστικό περιβάλλον		5,5	Πόλης	>15.000
ΣΥΝΟΛΟ		8,0			

Πηγή: Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009, σ. 26

Ο Πίνακας 1.1 αποτυπώνει τις προδιαγραφές των ελεύθερων χώρων στην Ελλάδα σύμφωνα με το ΦΕΚ 285/5/3/2004 (Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009). Όπως φαίνεται από τον πίνακα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία το επιθυμητό ποσοστό επιφάνειας πάρκου που αντιστοιχεί σε κάθε κάτοικο ορίζεται στο 1,5τ.μ., ενώ για πάρκο πόλης ορίζεται στα 5,5τ.μ..

Όσο αφορά το Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης το Προεδρικό Διάταγμα 54/2018 ορίζει στο αρ.6 τη λειτουργική ταξινόμηση για τους τομείς ανάλωσης των δαπανών. Ανάμεσα στις δέκα λειτουργίες, η προστασία του περιβάλλοντος έχει συλλογικό χαρακτήρα, η υγεία κυρίως ατομικό και η αναψυχή κυρίως συλλογικό. Να αναφερθεί ότι η Γενική κυβέρνηση αποτελείται από την Κεντρική Κυβέρνηση, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (Στρόμπλος, 2019).

1.4.2 Ευρωπαϊκό επίπεδο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πρωτοπόρος στην περιβαλλοντική πολιτική. Ήδη από τη δεκαετία του '70 ξεκίνησαν τα Προγράμματα Δράσης για το Περιβάλλον και συνεχίστηκε τη δεκαετία του '80 με την Ενιαία ευρωπαϊκή Πράξη όπου θεσμοθετήθηκε η περιβαλλοντική πολιτική με κανόνες πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση³ (Τίτλος II, αρ.2) αναφέρεται ρητά στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου και στη διαρκή και σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη. Το άρθρο 3κ αναφέρει ότι για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει εκτός των άλλων και μια πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος (Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση).

Παρότι η ΕΣΔΑ (Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) δεν εμπεριέχει ευθέως κανένα δικαίωμα αναφορικά με το περιβάλλον στο κείμενο της Σύμβασης και στα Πρωτόκολλα που προσαρτήθηκαν αργότερα, εντούτοις, η προστασία του περιβάλλοντος όπως φαίνεται από τη νομολογία των οργάνων του Στρασβούργου απορρέει από άλλα δικαιώματα που προβλέπει η Σύμβαση, όπως το δικαίωμα στη ζωή (αρ.2), το δικαίωμα στην κατοικία, την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή (αρ.8). Από αυτά τα άρθρα αναδύονται έννοιες όπως ο κίνδυνος της υγείας λόγω της ρύπανσης της ατμόσφαιρας και γενικά του περιβάλλοντος αλλά και της ηχορύπανσης (Σισιλιάνος,

³ Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ή Συνθήκη του Μάαστριχτ υπεγράφη στις 7 Φεβρουαρίου 1992 στην ομώνυμη πόλη και είναι μία από τις θεμελιώδεις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

1996). Το Δικαστήριο του Στρασβούργου είναι γνωστό και ως Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ταλιαδούρου, 2019).

1.4.3 Παγκόσμιο επίπεδο

Η ενεργοποίηση του διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου ξεκίνησε με την περιβαλλοντική συνείδηση τη δεκαετία του '60 με την ίδρυση περιβαλλοντικών οργανώσεων όπως είναι WWF (World Wide Fund for Nature) που ιδρύθηκε 1961 και συνεχίστηκε τις επόμενες δεκαετίες. Ημερομηνίες ορόσημα αποτελούν το 1985 με τη Σύμβαση της Βιέννης, το 1987 με το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007) για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος η οποία θεωρείται μια από τις πιο επιτυχημένες συμφωνίες της προστασίας του περιβάλλοντος, και τέλος το 1987 με την αναφορά Brundtland για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Μια σειρά από περιβαλλοντικές συμβάσεις και μάλιστα με δεσμευτικές διατάξεις είναι το αποτέλεσμα διάφορων Συνεδρίων του ΟΗΕ, όπως το Συνέδριο για το Ανθρώπινο Περιβάλλον στη Στοκχόλμη το 1972 όπου τέθηκαν οι βάσεις για μια κοινή δράση πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος (Morelli, 2011a), η Διάσκεψη για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992 με την σύναψη της συμφωνίας «Ατζέντα 21» για τη βιώσιμη ανάπτυξη (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, 2012). Η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002 (Morelli, 2011b) είχε σκοπό την εξακρίβωση της πορείας των στόχων που είχαν τεθεί το 1992 στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2012 και είκοσι χρόνια μετά την πρώτη, πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη Κορυφής Rio + 20 για την ανανέωση των δεσμεύσεων για τη βιωσιμότητα και τη διαχείριση των νέων προκλήσεων⁴ (Ministero della Transizione Ecologica, 2017).

1.5 Αστικοποίηση

Η αστικοποίηση ξεκίνησε από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα ως ανάγκη της εκβιομηχάνισης. Η μεταστροφή της αγροτικής παραγωγής σε βιομηχανική οδήγησε στο φαινόμενο της μετανάστευσης από τις αγροτικές περιοχές στις πόλεις. Σήμερα πλέον, σε παγκόσμιο επίπεδο οι πόλεις αποτελούν σημεία αναφοράς για την οικονομική δραστηριότητα και

⁴ Βλ. Ενότητα Πάρκα και Βιώσιμη Ανάπτυξη 1.6 για περισσότερες πληροφορίες

τις ευκαιρίες απασχόλησης προσελκύοντας συνεχώς νέους κατοίκους. Η εγκατάσταση στις πόλεις μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων έχει κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα εμφανίστηκε στην Αμερική το φιλοσοφικό μεταρρυθμιστικό ρεύμα **City Beautiful Movement** (Lauredo, 2018) που σκοπό είχε την αισθητική αποκατάσταση του πολεοδομικού σχεδιασμού για τη χρήση και την προώθηση νέων περιβαλλοντικών ιδανικών ως απαραίτητα στοιχεία της βιομηχανικής πόλης και την αποφυγή της ηθικής και σωματικής αλλοίωσης. Παράλληλα με την εσωτερική μετανάστευση από τα τέλη του 20^{ου} αιώνα παρατηρείται και εξωτερική μετανάστευση από τις χώρες του πρώην σοβιετικού συνασπισμού και τις υπανάπτυκτες χώρες (Παπαηλίας, 2020).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 75% του πληθυσμού ζει πλέον σε αστικές περιοχές και οι προκλήσεις του υπερπληθυσμού είναι μεγάλες με πιο ενδεικτικές αυτές της υποβάθμισης, των κοινωνικών ανισοτήτων της ρύπανσης και της ποιότητας ζωής. Η στρατηγική «**Ευρώπη 2020**» αποβλέπει στη βιωσιμότητα των πόλεων, τις πολιτικές για τη συνεργασία σε ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο, στην ανάληψη πρωτοβουλιών όπως το βραβείο της «**Πράσινης Πρωτεύουσας της Ευρώπης**», το «**Σύμφωνο των Δημάρχων**» με υλοποίηση θεματικών όπως αυτό της «**Στρατηγικής για το Αστικό Περιβάλλον**». Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)⁵ ασχολείται πλέον με την έννοια του αστικού μεταβολισμού για την εκτίμηση των συνεπειών της συνεχιζόμενης διαδικασίας της αστικοποίησης στο περιβάλλον και τη χάραξη πολιτικών στις αστικές περιοχές της Ευρώπης (ΕΟΠ, 2020).

Στην Αστική Ατζέντα για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Urban Agenda for the EU - Συνθήκη του Άμστερνταμ) στα πλαίσια της εφαρμογής της έξυπνης πόλης αναφέρονται μεταξύ άλλων η τοπική οικονομία, οι πράσινες υποδομές, οι καινοτόμες και υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις και η βιώσιμη χρήση της γης και των λύσεων που βασίζονται στη φύση (Αλεξόπουλος, 2019).

Σε παγκόσμιο επίπεδο, το 2014 το 54% του πληθυσμού ζούσε σε αστικές περιοχές και εκτιμάται ότι το 2050 θα φτάσει στο 66%. Αυτό είναι πολύ ενδεικτικό αν κανείς σκεφτεί ότι το 1950 το αντίστοιχο ποσοστό έφτανε μόλις το 30% (United Nations, 2015).

Στο άρθρο «*Μελέτη για την εξέλιξη της αστικοποίησης στην Ελλάδα*» του HealthyLiving.gr (2011) παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μελέτης του Πολύζου Σ.

⁵ Ο ΕΟΠ είναι ένας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος δραστηριοποιείται υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης και παροχής πληροφοριών προς στους φορείς χάραξης πολιτικής και προς το κοινό.

σύμφωνα με τα οποία στο δεύτερο μισό του περασμένου αιώνα ο πληθυσμός της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης αυξήθηκε πάνω από 80% και στις δύο πόλεις λόγω της μετακίνησης από τις αγροτικές περιοχές. Η Αθήνα συγκεντρώνει περίπου το 40% του πληθυσμού της χώρας σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ποσοστό που δεν παρατηρείται σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. Η αυξητική τάση του πληθυσμού στις δύο μεγαλουπόλεις άρχισε να μειώνεται μετά το 1980 λόγω της υποβάθμισης των όρων διαβίωσης σε αυτές και λόγω των ενισχυτικών πολιτικών στην περιφέρεια.

Το 2018, ο Alasdair Rae καθηγητής και ερευνητής του Τμήματος Αστικών Μελετών και Σχεδιασμού στο Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ παρουσίασε μια συγκριτική μελέτη ανάμεσα σε 39 Ευρωπαϊκές χώρες. Η μελέτη βασίστηκε σε δημογραφικά στοιχεία της Eurostat αναφορικά με την πυκνότητα του πληθυσμού σε διάφορες πόλεις. Η Αθήνα κατέχει την 5^η θέση στην κατάταξη που αφορά τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές (Rae, 2018).

Η ζωή στις πόλεις όπως έχει εξελιχθεί με την αστυφιλία, τη ρύπανση, τους δύσκολους ρυθμούς και την αποκοπή από το φυσικό περιβάλλον αντανακλά στη σωματική και ψυχική υγεία των πολιτών (Ντούρος, 2001). Άλλοι σημαντικοί παράγοντες που δυσχεραίνουν την καθημερινότητα των αστών είναι η αποξένωση, η ηχορύπανση, η γραφειοκρατία, η αύξηση της βίας και της εγκληματικότητας και ο καταναλωτισμός.

Σε ένα άρθρο του στο BBC Future ο Park (2019) παρουσιάζει τα αποτελέσματα διάφορων ερευνών για τον τρόπο που η ζωή στις πόλεις επηρεάζει τη σωματική και ψυχική υγεία. Παρατηρήθηκε αύξηση των ψυχιατρικών διαταραχών, των διαταραχών της διάθεσης και του άγχους, αρνητικές επιπτώσεις στις επιδόσεις των μαθητών, παχυσαρκία και αύξηση των ποσοστών των παθήσεων όπως ο διαβήτης. Επιπλέον παρουσιάζει τα ευεργετικά αποτελέσματα που έχει η θέα της θάλασσας για το άγχος και προτείνει περισσότερο πράσινο για τη βελτίωση τα ζωής των αστών, ιδιαίτερα αυτών που ανήκουν σε χαμηλά κοινωνικά και εισοδηματικά στρώματα.

Τα προβλήματα που παρουσιάζει η αστική διαβίωση οδήγησαν σε έναν νέο σχεδιασμό περιφερειακής και αστικής ανάπτυξης μέσω της πρωτοβουλίας των «έξυπνων πόλεων». Σκοπός είναι η υιοθέτηση ολοκληρωμένων βιώσιμων τεχνολογικών πρακτικών στις μεταφορές, τις παροχές ύδατος, ενέργειας, θέρμανσης, στη διαχείριση απορριμμάτων, στη διοίκηση, την ασφάλεια, την πληροφόρηση και επικοινωνία για την αποτελεσματικότητα του **αστικού περιβάλλοντος** (Ευρωπαϊκή Επιτροπή n.d.).

1.6 Πάρκα και βιώσιμη ανάπτυξη

«Βιώσιμη είναι η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενιάς χωρίς να υποθηκεύει τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους»

Gro Harlem Brundtland, 1987

Καθώς αυξανόταν η αστικοποίηση στον 20^ο αιώνα άρχισαν να γίνονται αντιληπτά τα περιβαλλοντικά προβλήματα που προέρχονταν από την εκβιομηχάνιση. Η συμβολή των αστικών πάρκων είναι μεγάλη στα πλαίσια της **βιώσιμης ανάπτυξης** που πλέον αναγνωρίζεται ευρέως ως το στρατηγικό πλαίσιο του πολεοδομικού σχεδιασμού (Loures & Costa, 2012).

Η βιώσιμη ανάπτυξη έχει τρεις βασικές συνιστώσες: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική. Οι δείκτες της βιώσιμης ανάπτυξης έχουν ομαδοποιηθεί από την Επιτροπή για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών σε τέσσερις κατηγορίες: **δείκτες οικονομικοί, θεσμικοί, κοινωνικοί** που εμπεριέχουν εκτός των άλλων και την ισότητα των παρεχόμενων ευκαιριών, την υγεία αλλά και τις συνθήκες της αστικής διαβίωσης και τέλος **δείκτες περιβαλλοντικοί** που αφορούν την κατάσταση των φυσικών πόρων, τη βιοποικιλότητα και την προστασία του οικοσυστήματος (Βαβούρας & Βαβούρα, 2019).

Η Σύνοδος Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Γκέτεμποργκ το 2001 χάραξε μια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη ως θεμέλιο στόχο και πρόσθεσε την περιβαλλοντική διάσταση. Η οικονομική μεγέθυνση θα πρέπει να πραγματοποιείται σε ένα πλαίσιο τεχνολογικής καινοτομίας φιλικής προς το περιβάλλον. Ο συντονισμός των κρατών μελών είναι απαραίτητος προκειμένου να δίνεται προτεραιότητα στους εξής τομείς: κλιματικές μεταβολές, μεταφορές, δημόσια υγεία και φυσικοί πόροι (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2001). Σημαντικές είναι και οι αναφορές που έγιναν στη Διάσκεψη Κορυφής Rio + 20 το 2012 η οποία τερματίστηκε με το έγγραφο **“The Future We Want”** (Το Μέλλον Που Θέλουμε) με θεμελιώδη ζητήματα και συμφωνίες για το μέλλον του Πλανήτη. Σε αυτό το έγγραφο γίνεται αναφορά στις βιώσιμες πόλεις και τους ανθρώπινους οικισμούς εν γένει. Υπάρχουν εκτός των άλλων δεσμεύσεις για τον **βιώσιμο οικιστικό σχεδιασμό των πόλεων**, την υποστήριξη των Τοπικών Αρχών, την ενδυνάμωση της συμμετοχής των αστών στις αποφάσεις, τις πολιτικές κοινωνικών

υπηρεσιών, ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος για όλους, της προώθησης, προστασίας και αποκατάστασης ασφαλών **πράσινων αστικών χώρων**, της βελτίωσης της ποιότητας του αέρα και της βελτίωσης των υποβαθμισμένων περιοχών (United Nations, 2012).

Τα αστικά πάρκα έχουν άμεση σχέση με τη βιωσιμότητα των πόλεων γιατί προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες απαραίτητες για μια ποιοτική ζωή, η οποία αποτελεί βασικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης (Chiesura, 2004).

Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν οφέλη ατομικά και οφέλη στο σύνολο της κοινωνίας: βελτίωση των δεικτών υγείας, εξοικονόμηση των δαπανών για ιατρική περίθαλψη, προσέλκυση επενδύσεων και τουριστών και άλλων οφελών που αναφέρονται στη σχετική Ενότητα για τα οφέλη των πάρκων.⁶

1.7 Πάρκα αστικού τύπου και ποιότητα ζωής

Η **ποιότητα ζωής** είναι μια πολυδιάστατη έννοια και δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός. Υπολογίζεται με διάφορους δείκτες ανάλογα με τον τρόπο προσέγγισης. Οι δύο βασικότεροι είναι η οικονομική προσέγγιση και η προσέγγιση για την υγεία. Οι συνήθεις δείκτες μέτρησης διακρίνονται σε αντικειμενικούς και υποκειμενικούς και είναι: η υγεία, το φυσικό περιβάλλον, η απασχόληση, η κατοικία, οι συνθήκες διαβίωσης, η οικονομική επάρκεια, η επάρκεια του χρόνου, η ασφάλεια, η κοινωνική ένταξη και το αίσθημα ικανοποίησης από τη ζωή.

Ως **βιοτικό επίπεδο** ορίζεται η υλική, πνευματική και πολιτιστική στάθμη της ζωής των κατοίκων μιας χώρας, ή το επίπεδο ποιότητας και ευημερίας της ζωής του ανθρώπου γενικότερα. Το βιοτικό επίπεδο εμπεριέχεται στην έννοια της ποιότητας ζωής και το υψηλό βιοτικό επίπεδο αποτελεί προϋπόθεση για βελτίωση της ποιότητας ζωής. Το βιοτικό επίπεδο μετριέται με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, τα επίπεδα νοσηρότητας, θνησιμότητας, το προσδόκιμο ζωής, τη μόρφωση, την απασχόληση και τις κοινωνικές παροχές. Ακόμα, σχετίζεται και με άλλες έννοιες όπως ο πολιτισμός, η ισότητα, η ασφάλεια, το φυσικό περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η **κοινωνική ευημερία** αποτελεί βασικό σκοπό της κρατικής πολιτικής και η έννοια αυτή εμπεριέχει την έννοια της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου, της προστασίας του περιβάλλοντος, της διατήρησης της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και

⁶ Βλ. Ενότητα 1.8.1

της άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων. Αποτελεί προϋπόθεση της οικονομικής ανάπτυξης η οποία διαφοροποιείται από την έννοια της οικονομικής μεγέθυνσης. Η διαφορά έγκειται στο ότι η οικονομική μεγέθυνση έχει ποσοτική διάσταση (διεύρυνση της συνολικής παραγωγής) ενώ η οικονομική ανάπτυξη έχει και ποσοτική και ποιοτική διάσταση (Βαβούρας & Βαβούρα, 2019). Αν και ο φορέας του Πάρκου των Λιπασμάτων (Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας) υπάγεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, η απόφαση της διάθεσης των πόρων για την πραγματοποίησή του συνδέεται άμεσα με τις παραπάνω έννοιες. Έτσι, λοιπόν, ανοίγεται ένα δέντρο εννοιών που στην κορυφή κατατάσσεται η πολιτική και η οικονομία (με απώτερο σκοπό την κοινωνική ευημερία) από τη μία και το άτομο ως πολίτης από την άλλη. Παρακλάδι της κοινωνικής ευημερίας κατατάσσεται η ποιότητα ζωής το οποίο διακλαδώνεται σε δείκτες μέτρησής του, όπως η σωματική υγεία, η ψυχική υγεία, η οικονομία, ο πλούτος, το περιβάλλον, οι συνθήκες διαβίωσης, η ασφάλεια, η κοινωνική ένταξη και το αίσθημα ικανοποίησης από τη ζωή. Αυτοί οι δείκτες με τη σειρά τους ανατροφοδοτούν το δέντρο μέσω της βελτίωσης των συνθηκών ζωής και μέσω των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ωφελειών αναδεικνύοντας την χρησιμότητά τους.

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στην Έκθεση *How's Life? 2020: Measuring Well-Being* (2020) χρησιμοποιεί διάφορους δείκτες μέτρησής της ποιότητας ζωής όπως το εισόδημα, η εργασία και φυσικά δεν παραλείπεται η ποιότητα του περιβάλλοντος, το φυσικό κεφάλαιο, οι κοινωνικές συναναστροφές και η εμπιστοσύνη στους θεσμούς. Όπως φαίνεται από τους δείκτες αυτούς, πολλοί σχετίζονται με τα οφέλη που προσδίδει ένα πάρκο αστικού τύπου: απασχόληση (εργαζόμενοι στο πάρκο), υγεία (χώρος πρασίνου και αθλητισμός), μείωση του στρες (θάλασσα, πράσινο). Η συμμετοχή σε ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες αναμένεται να συμβάλει στην ευημερία του ατόμου και στη συνολική ικανοποίηση από τη ζωή. Ο πολιτισμός και η διασκέδαση είναι σημαντικές πτυχές στη διαδικασία της αστικοποίησης. Επιπλέον, ο τρόπος που κάποιος διανέμει τον ελεύθερο χρόνο του είναι επίσης σημαντικός. Η εμπιστοσύνη στους θεσμούς και η ικανοποίηση από την ζωή αποτελούν δείκτες της ποιότητας ζωής.

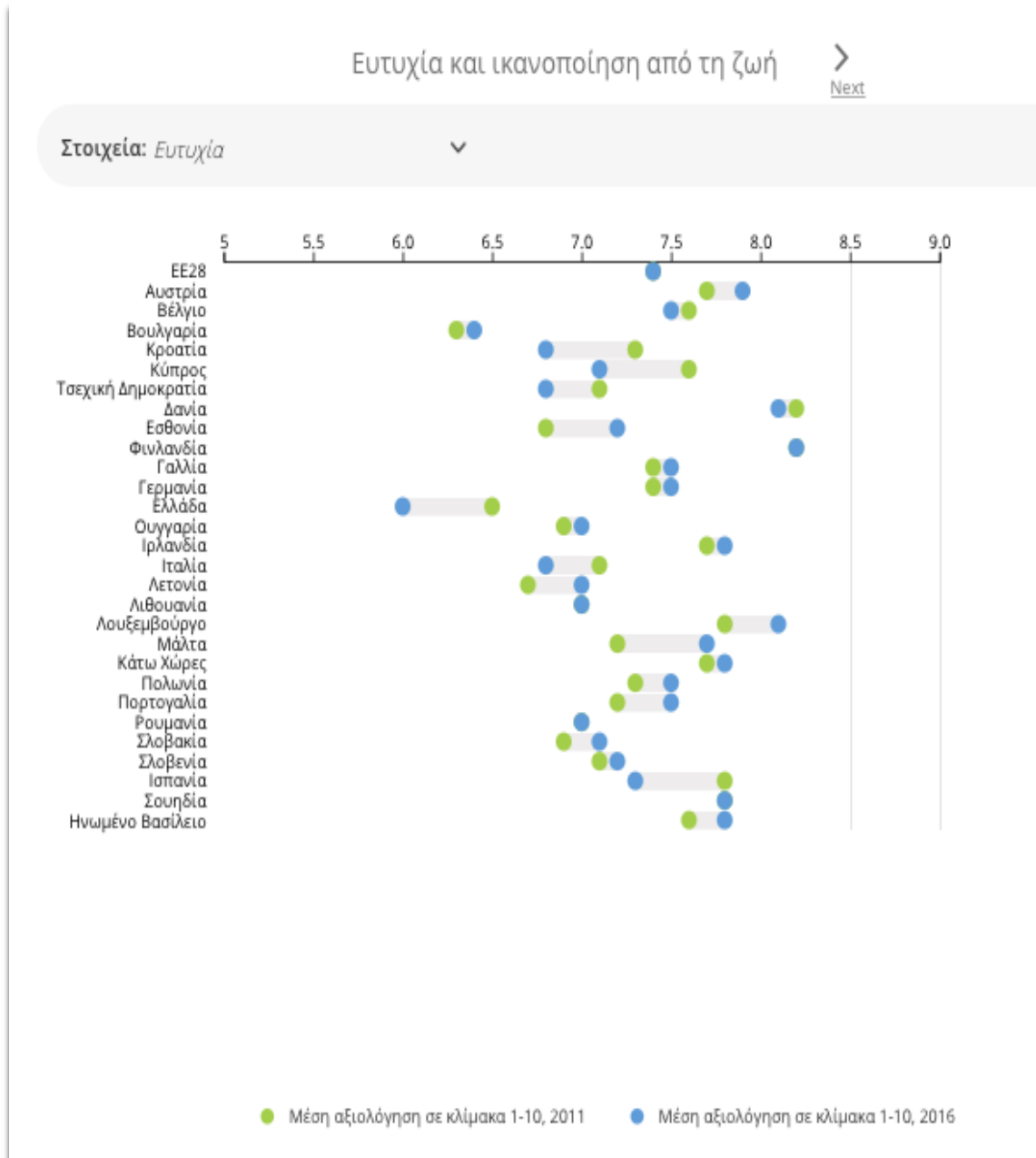
Σύμφωνα με το «Ευρωβαρόμετρο 52.1 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την μέτρηση της ποιότητας ζωής βασικοί παράγοντες είναι μεταξύ άλλων το κλίμα και οι γεωφυσικές συνθήκες, το επίπεδο διαταραχής της οικολογικής ισορροπίας και το οικιστικό περιβάλλον (Δρούσια, 2017).

Σημαντικούς δείκτες της ποιότητας ζωής αποτελεί η αναλογία χώρων πρασίνου ανά κάτοικο, η απόσταση από τους χώρους πρασίνου καθώς και η διάταξη και κατανομή των χώρων αυτών μέσα στην πόλη (Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009). Συγκεκριμένα, η εγγύτητα σε ένα πάρκο παρουσιάζει θετική συσχέτιση με τη χρήση του από τους κατοίκους της περιοχής (Moran *et al.*, 2020).

Το Νοέμβριο του 2017 εκδόθηκε μια έρευνα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο: «*Η στάση των Ευρωπαίων πολιτών απέναντι στο περιβάλλον*». Η έρευνα αυτή έχει σαν στόχο να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος για τις παρούσες και μελλοντικές γενεές μέσα από προτάσεις και εφαρμογές πολιτικών για τη βελτίωση των όρων διαβίωσης. Ένα από τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορά την ερώτηση “*Τα περιβαλλοντικά προβλήματα έχουν άμεση επίδραση στην καθημερινότητά σας και την υγεία σας;*” το 78% των ερωτηθέντων απάντησε καταφατικά. Ανάμεσα στις χώρες με τα μεγαλύτερα ποσοστά βρίσκεται η Κύπρος με 97%, η Ελλάδα με 96%, η Μάλτα με 93%, και ακολουθούν η Πορτογαλία και η Ισπανία με 91%. Στο αντίποδα, η Δανία, η Ολλανδία, η Φιλανδία και η Σουηδία κυμαίνονται από 64% έως 70%. (European Commission, Directorate-General for Environment, Directorate-General for Communication, TNS Opinion & Social, 2017). Τα ποσοστά αυτά έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αν συνδυαστούν με τα αποτελέσματα της έρευνας που παρουσίασε η Eurostat το 2013 που μετρά την ικανοποίηση των πολιτών από τους χώρους πρασίνου και ψυχαγωγίας για τις αγροτικές και αστικές περιοχές. Η Ελλάδα παρουσιάζει το μικρότερο βαθμό ικανοποίησης για τις αστικές περιοχές ανάμεσα στις 28 χώρες. Χαμηλά ποσοστά παρουσιάζουν επίσης η Ισπανία, η Κύπρος και η Πορτογαλία, ενώ οι χώρες που στην παραπάνω έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατείχαν τα χαμηλότερα ποσοστά (Φιλανδία, Σουηδία, Δανία, Ολλανδία) σε αυτήν παρουσιάζουν τα υψηλότερα μαζί με τη Νορβηγία, την Ισλανδία και την Ελβετία (Eurostat Statistics Explained, 2013). Συμπερασματικά, η επίδραση των περιβαλλοντικών προβλημάτων γίνεται πιο αισθητή όπου η ικανοποίηση από χώρους πρασίνου και αναψυχής είναι μικρότερη και το αντίστροφο.

Όπως φαίνεται από το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε από την «*Έρευνα Ποιότητας της Ζωής στην Ευρώπη*» από το Eurofound το 2016, υπάρχει άμεση σχέση της ποιότητας ζωής με πολλούς παράγοντες. Μερικοί από αυτούς είναι η ύπαρξη πρασίνου και χώρων αναψυχής, η ποιότητα του αέρα, τα συναισθήματα, η ψυχική υγεία, οι κοινωνικές επαφές, η εμπιστοσύνη στις τοπικές αρχές και η σωματική άσκηση. Συγκεκριμένα, η έρευνα έδειξε ότι όσοι έχουν πρόσβαση σε χώρους αναψυχής

ή πρασίνου ασκούνται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, δηλαδή δύο φορές περισσότερο από εκείνους που αναφέρουν ότι η πρόσβαση σε τέτοιες περιοχές είναι δύσκολη. Σύμφωνα με το Διάγραμμα 1.1 που απεικονίζονται οι μεταβλητές «ευτυχία» και «ικανοποίηση» από τη ζωή η Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση.

Πηγή: <https://www.eurofound.europa.eu/eqls2016>

Διάγραμμα 1.1 Ευτυχία και ικανοποίηση από τη ζωή

Να σημειωθεί ότι το Eurofound είναι το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας.

1.8 Οφέλη πάρκου αστικού τύπου

1.8.1 Κοινωνικά και ατομικά οφέλη

Οι περισσότερες έρευνες συγκλίνουν αναφορικά με τα κοινωνικά και ατομικά οφέλη που προσδίδουν τα πάρκα αστικού τύπου στους κατοίκους των πόλεων.

Ο Δρ. Σπανός Κ.⁷ (όπ. αναφ. στο Παναγοπούλου, 2017), συνοψίζει τα **κοινωνικά οφέλη** στις ευκαιρίες αναψυχής, αισθητικής, χαλάρωσης, επαφής με τη φύση, διάκρισης εναλλαγής των εποχών, παρατήρησης και γνώσης της φύσης. Ανάμεσα στα σημαντικότερα οφέλη κατατάσσονται επίσης και η **άθληση** και η **κοινωνική συναναστροφή** που προσφέρουν τα πάρκα στους αστούς. Επιπλέον, αποτελούν χώρους συγκέντρωσης των κατοίκων σε περιπτώσεις **εκτάκτων αναγκών**, όπως **σεισμοί** και **φωτιές** (Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009). Μια σημαντική παρατήρηση είναι ότι η **βία** και η **εγκληματικότητα** τείνουν να είναι μεγαλύτερες σε περιοχές χωρίς πράσινο (Κασσιός & Περπερίδου, 2005).

Ο Παγκόσμιος οργανισμός Υγείας το 2017, συνοψίζει σε μια έκθεση τις ευεργετικές επιπτώσεις των χώρων πρασίνου στις πόλεις. Μια από τις σημαντικότερες είναι η **ψυχική και σωματική υγεία** (World Health Organization, 2017).

Έχουν προταθεί διάφορα μοντέλα που αποδεικνύουν τη σχέση πρασίνου και υγείας. Οι Ward Thompson και Silveirinha de Oliveira (2017) αναφέρουν μια σειρά από μελέτες που εξηγούν ιατρικά τον τρόπο με τον οποίο η επαφή με τη φύση ωφελεί την υγεία: ο καθαρότερος αέρας, η σωματική άσκηση, η μείωση της παχυσαρκίας και άλλων παθήσεων όπως ο διαβήτης τύπου II, το άσθμα, η μείωση του άγχους και της κατάθλιψης, οι ήχοι της φύσης, η κοινωνική συνοχή, ακόμα και η ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος και η αποκατάσταση της υγείας. Στο ίδιο έργο αναφέρονται το αίσθημα της κοινότητας, της εμπιστοσύνης, των κοινών αξιών και το αίσθημα της αποδοχής και της ομαδικότητας. Επιπλέον, η έκθεση στον ήλιο έχει πολλαπλά θετικά για την υγεία, όπως η αύξηση των επιπέδων της βιταμίνης D στον ανθρώπινο οργανισμό, η μείωση της αρτηριακής πίεσης και των καρδιαγγειακών νόσων, η υποκίνηση και η εγρήγορση της γνωστικής λειτουργίας και ο υγιής ύπνος. Στο ίδιο έργο αναφέρεται ότι έρευνες των Hartig *et.al.* (2003 & 2014), έχουν αποκαλύψει

⁷ Ο Δρ. Κωνσταντίνος Α. Σπανός είναι τακτικός ερευνητής και Διευθυντής Ερευνών στον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ», Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών.
<https://www.fri.gr/index.php/el/2010-09-15-15-22-55/2010-09-15-15-39-36/2010-10-02-15-46-33>

ότι η παραμονή ή ακόμα και η θέαση ενός χώρου με πράσινο μπορεί να έχει ευεργετικά αποτελέσματα στη μείωση της αρτηριακής πίεσης. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι Ottosson & Grahn (2005, όπως αναφέρεται στο Ward Thompson και Silveirinha de Oliveira, 2017), αλλά και οι Ulrich *et.al.* (1991, όπ. αναφ. στο Ward Thompson και Silveirinha de Oliveira, 2017) που πρόσθεσαν τη βελτίωση των καρδιακών παλμών, της μυϊκής έντασης και τη μείωση του άγχους. Τέλος, οι Bratman *et.al.*, (2015, όπ. αναφ. στο Ward Thompson και Silveirinha de Oliveira, 2017), απέδειξαν ότι η έκθεση σε χώρους πρασίνου ανακουφίζει από τα συμπτώματα κατάθλιψης.

Μείζονος σημασίας είναι η **σωματική δραστηριότητα** που βελτιώνει τη φυσική κατάσταση και βοηθά στη μείωση της παχυσαρκίας η οποία θεωρείται νόσος της σύγχρονης ζωής στις πόλεις. Μια συστηματική έρευνα από 60 μελέτες σε διαφορετικές ηπείρους αποκάλυψε ότι υπάρχει **θετική** σχέση ανάμεσα στους χώρους πρασίνου και της σωματικής δραστηριότητας (που συνδράμει στη μείωση της παχυσαρκίας και τη βελτίωση της υγείας) (Lachowycz & Jones, 2011).

Εξίσου σημαντικά είναι τα οφέλη που σχετίζονται με τον **πολιτισμό**, την **ευαισθητοποίηση** και την **εκπαίδευση** μέσω θεατρικών παραστάσεων, προβολών, συναυλιών και ημερίδων που πραγματοποιούνται στα αστικά πάρκα και αγγίζουν πολλά θέματα, όπως για παράδειγμα τα οικολογικά (Μαρίνη 2016, Ελευθεριάδης & Ματζίρης, 2013).

1.8.2 Οικονομικά Οφέλη

Μία από τις σημαντικότερες παρατηρήσεις αποτελεί η αύξηση των αξιών των ακινήτων που βρίσκονται κοντά σε πάρκα. Σύμφωνα με μια μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος οι βασικοί προσδιοριστικοί παράγοντες που καθορίζουν τις αξίες των ακινήτων αφορούν το πολεοδομικό καθεστώς, την ποιότητα των υποδομών, την ποιότητα του δομημένου και του φυσικού περιβάλλοντος (κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου, πάρκα και εγγύτητα στη θάλασσα) και τέλος η πυκνότητα του πληθυσμού. Ιδιαίτερα η ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος επιδρά αυξητικά στην τιμή έως 34% συγκριτικά με τη μέση τιμή των ακινήτων (όπ. αναφέρεται στο Ρουσάνογλου, 2014). Η αύξηση των αξιών των ακινήτων επιφέρει **αυξημένα έσοδα** στο κράτος από τη φορολογία ακίνητης περιουσίας και τις πωλήσεις αλλά από την άλλη αυξάνει τη **φορολογική επιβάρυνση** των ιδιοκτητών. Η θετική επίπτωση των ιδιοκτητών έγκειται στο γεγονός ότι η γη και τα ακίνητα που έχουν στην κατοχή τους αποκτούν μεγαλύτερες αντικειμενικές και εμπορικές αξίες.

Ο Δρ. Σπανός αναλύει τους λόγους για τους οποίους το πράσινο προσφέρει οικονομικά οφέλη για τη ζωή στις πόλεις. Καταρχήν, τα πάρκα, οι ανοιχτοί και οι υδάτινοι χώροι συνεισφέρουν στην **εξοικονόμηση ενέργειας** και στη μείωση των επιπτώσεων από φυσικές καταστροφές, όπως **πλημμύρες** και διάβρωση εδαφών. Το κλίμα στις πόλεις είναι διαφορετικό σε σχέση με τις αγροτικές περιοχές και χαρακτηρίζεται από υψηλότερες θερμοκρασίες, κατά έναν έως τέσσερις βαθμούς με αποτέλεσμα να δημιουργείται το φαινόμενο των **«θερμνησίδων»**.⁸ Αυτό οφείλεται στη δομική πυκνότητα, τη μείωση του ανέμου, το βαθμό της ρύπανσης και την αυξημένη κατακράτηση θερμότητας από τους τοίχους, τις οροφές, τους δρόμους και γενικά τις καλυμμένες επιφάνειες. Η έλλειψη πρασίνου σε αυτό το πλαίσιο αποκλείει την εξάτμιση από τη βλάστηση που θα δρόσιζε και τη σκίαση που θα πρόσφεραν τα δένδρα. Ο Σπανός (όπ. αναφ. στο Παναγοπούλου, 2017) καταλήγει ότι τα **οικονομικά οφέλη**⁹ αφορούν την αύξηση των τιμών των **ακινήτων** και ότι χάρη στη σκίαση που δημιουργούν τα δέντρα, η εξοικονόμηση ενέργειας που χρησιμοποιείται από τα κτίρια για ψύξη μπορεί να αγγίξει και ως το 40% της συνολικής δαπάνης.

Όπως επεξηγείται στο κεφάλαιο των περιβαλλοντικών ωφελειών στις περιοχές πρασίνου η θερμοκρασία είναι μειωμένη τους καλοκαιρινούς μήνες και κατ' επέκταση **μειώνεται και η χρήση κλιματιστικών**. Τους χειμερινούς μήνες τα δέντρα προστατεύουν από τον κρύο αέρα και βοηθούν στη μείωση της **δαπάνης για θέρμανση**. Όπως αναφέρει ο Hag, S. (2011) μια έρευνα στο Σικάγο έδειξε ότι μια αύξηση της δενδροφύτευσης κατά 10% στην πόλη είναι ικανή να μειώσει από 5% έως 10% την κατανάλωση σε ψύξη και θέρμανση (Bilgili & Gökyer 2012).

Οι περιοχές με χώρους αναψυχής όπως τα αστικά πάρκα μπορούν να γίνουν πόλοι έλξης για **τον τουρισμό και για επιχειρηματικές δραστηριότητες**. Αυτό μπορεί να συντελέσει στην **οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα**. Άλλα οικονομικά οφέλη μπορεί να προκύψουν από την **προσέλκυση επενδύσεων** χάρη στην αναβάθμιση της περιοχής. Κέρδη μπορεί να δημιουργηθούν και για τους κατοίκους οι

⁸ «Αστική Θερμική Νησίδα: Το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας αποτελεί σημαντική παράμετρο του αστικού μικροκλίματος, μετατρέποντας τα μεγάλα αστικά κέντρα σε σημειακές πηγές ρύπων και θερμότητας. Απορροφητικά υλικά όπως η άσφαλτος και το μπετόν καθώς και η αντίστοιχη συνεισφορά στην απορρόφηση θερμότητας από τα σταθμευμένα αυτοκίνητα, μετατρέπουν τα κτίρια και τα αυτοκίνητα σε «θερμοσυσσωρευτές» οι οποίοι εκλύουν κατά τη διάρκεια της νύχτας τη θερμότητα την οποία έχουν απορροφήσει». https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-5044_EL.html?redirect

⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες στην ενότητα 1.9 «Μοντέλα υπολογισμού των οικονομικών ωφελειών».

οποίοι **εξοικονομούν χρήματα** από τη μείωση των μεταφορών προς άλλα σημεία αναψυχής και από υπηρεσίες όπως γυμναστήρια ή ενοικίαση χώρων για διάφορες δραστηριότητες. Επιπλέον **κέρδη** προκύπτουν από τη χρήση υπηρεσιών των ιδίων των πάρκων είτε αφορούν ιδιωτική χρήση, είτε δημόσια, είτε φορολογία επί των εσόδων. Αναφορικά με την οικονομική ανάπτυξη δύναται να υπάρξει και αύξηση **προσφοράς εργασίας** τόσο μέσα από τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσα στα ίδια τα πάρκα όσο και στην ευρύτερη περιοχή χάρη στην προσέλκυση επενδύσεων και επισκεπτών. Τέλος, όπως απέδειξε ο Harnik (2014) στη μελέτη του για τα οικονομικά οφέλη των πάρκων, εξοικονομούνται χρηματικά ποσά λόγω της κοινωνικής συνοχής με τον **εθελοντισμό**, τις **δωρεές** και τη **μείωση των αντικοινωνικών συμπεριφορών** και μειώνονται οι **δαπάνες νοσηλείας** αφού τα πάρκα βελτιώνουν την ψυχική και σωματική υγεία των αστών και το πράσινο μειώνει την ατμοσφαιρική ρύπανση.

1.8.3 Περιβαλλοντικά Οφέλη

Τα **περιβαλλοντικά οφέλη** του αστικού και περιαστικού πρασίνου επεκτείνονται και στην οικολογική διάσταση με το **φιλτράρισμα του αέρα**, τη βελτίωση της ποιότητας του **νερού**, την απορρόφηση των **ρυπαντών**, τη **χλωρίδα** και την **πανίδα**, τη δημιουργία **καταφυγίων** για διάφορα είδη ζώων και διασποράς γενετικού και θρεπτικού υλικού των φυτών, τη συγκράτηση και την απορρόφηση των ρυπογόνων αερίων. Για παράδειγμα, ένα πάρκο με δένδρα μπορεί να συγκρατήσει μέχρι και εβδομήντα τόνους σκόνης ανά εκτάριο σε διάστημα ενός έτους (Δρ. Σπανός, όπ. αναφ. στο Παναγοπούλου, 2017). Επιπλέον, οι περισσότεροι ειδικοί ανάλογων ερευνών κάνουν λόγο για τη **διατήρηση της βιοποικιλότητας** και τα καταφύγια για είδη χλωρίδας και πανίδας. Πέρα από τα παραπάνω, οι χώροι πρασίνου βοηθούν στη μείωση της **ηχορύπανσης** (Κασσιός & Περπερίδου, 2005 και Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009), στη μείωση της σκόνης και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα. Για να γίνει πιο σαφές αυτό η Μαρίνη Ε. (2016) αναφέρει ότι η ημερήσια ανάγκη ενός ανθρώπου για οξυγόνο καλύπτεται από 25τ.μ. φυλλώματος.

Η **μείωση της θερμοκρασίας** μπορεί να φτάσει και τους πέντε βαθμούς και διενεργείται μέσω της εξάτμισης του νερού που απορροφούν τα δέντρα και της σκιάς των φυλλωμάτων το οποίο είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για τους καλοκαιρινούς μήνες στις μεσογειακές χώρες (Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009). Πολλές έρευνες (Κασσιός & Περπερίδου, 2005 και Μαρίνη, 2016) αναφέρουν τη μείωση της θερμοκρασίας ως

πρώτιστη ανάγκη τόσο σε περιβαλλοντικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο εφόσον βοηθά στη μείωση της χρήσης κλιματιστικών. Η **αποφυγή πλημμυρών** που συντελεί στην εξοικονόμηση δαπανών όπως προαναφέρθηκε στην αντίστοιχη ενότητα για τα οικονομικά οφέλη, επιτυγχάνεται με την απορρόφηση του νερού (Μπελαβίλας & Βαταβάλη, 2009) και ταυτόχρονα εμπλουτίζει τον **υδροφόρο ορίζοντα** (Μαρίνη, 2016).

Τέλος, τα δέντρα αποτελούν **αντιανεμική ασπίδα**, ιδιαίτερα αυτά με μεγαλύτερο ύψος μέσω της μείωσης της ταχύτητας του αέρα (Μαρίνη, 2016).

1.9 Κόστη αστικού πάρκου

Σύμφωνα με τον McDonough (2012) συχνά οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων εστιάζουν αποκλειστικά στα βασικά κόστη ενός πάρκου αστικού τύπου:

- **Το κόστος απόκτησης του οικοπέδου.**
- **Τα αναπτυξιακά κόστη, δηλαδή ο σχεδιασμός και η κατασκευή.**
- **Τα κόστη λειτουργίας και συντήρησης τα οποία συμπεριλαμβάνουν και τους μισθούς.**
- **Το κόστος ευκαιρίας αν ο χώρος είχε διατεθεί για άλλες δραστηριότητες οι οποίες θα προσέλκυαν έσοδα από φορολογία.**

Για τη διαδικασία αξιολόγησης των εναλλακτικών επενδύσεων απαιτείται έρευνα και εκτίμηση του κέρδους για άλλες επενδυτικές προτάσεις. Για τη σύγκριση μακροπρόθεσμων επενδυτικών προγραμμάτων χρειάζεται να λαμβάνεται υπόψιν το υψηλό αρχικό κόστος και οι αποδόσεις (Χυζ, 2019). Τα παραπάνω μπορούν να βρουν εφαρμογή και στα επενδυτικά προγράμματα του δημόσιου τομέα.

1.10 Μοντέλα για τον υπολογισμό των οφελών

Παρότι υπάρχει γενική παραδοχή για τα οφέλη των αστικών πάρκων, στον ακαδημαϊκό χώρο υπάρχουν διάφοροι τρόποι προσέγγισής τους. Η επιλογή της μεθόδου υπολογισμού έχει μεγάλη σημασία για την εκτίμηση ενός έργου και την απόφαση πραγματοποίησής του.

Μια πρώτη κατηγοριοποίηση που μπορεί να αναφερθεί είναι των Konijnendijk, *et al.* (2013) αφορά στον φθίνοντα βαθμό των ευρημάτων και αποδεικτικών στοιχείων των ερευνών: βιοποικιλότητα, άμεσα και έμμεσα αποτελέσματα στην υγεία και την ευεξία, αξίες ακινήτων, δροσιά, ποιότητα του αέρα και δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα, ρύθμιση των υδάτων από καταιγίδες, τουρισμός, κοινωνική συνοχή.

Σε μια διαφορετική προσέγγιση καταλήγει η πρόταση των Nowak και Dwyer (2007) βασισμένη σε δύο μεγάλες κατηγορίες: **1. Οφέλη για τη Φύση και τα Βιολογικά οφέλη** με υποκατηγορίες: ατμόσφαιρα, ύδατα, θόρυβος, βιοποικιλότητα, αποκατάσταση του πλούτου των φυτών και **2. Κοινωνικά και Οικονομικά οφέλη** με υποκατηγορίες: τα ατομικά, τα οφέλη της κοινότητας και τις αξίες των ακινήτων.

Οι μελέτες των τελευταίων ετών αν και παρουσιάζουν δυσχέρειες και περιορισμούς στον υπολογισμό των συντελεστών έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στη βελτίωση των ερευνών κόστους-οφέλους και προσέφεραν αποτελέσματα παραδοχής για την θετική σχέση ανάμεσα στην ύπαρξη αστικού πάρκου και οικονομικών ωφελειών. Τα ψυχαγωγικά οφέλη φαίνεται να υπερβαίνουν όποιο διαχειριστικό κόστος. Αυτό αποδεικνύουν παλαιότερες μελέτες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη γνώση για την προώθηση δημιουργίας αστικών χώρων πρασίνου και τη λύση μεταξύ εναλλακτικών για την πιο συμφέρουσα χρήση της γης (Tempesta, 2014).

Ο Πίνακας 1.2 παρουσιάζει μια μελέτη του Harnik P. (2014) για τον υπολογισμό σε πραγματικό χρήμα των ωφελειών για τα πάρκα και τους χώρους αναψυχής στο Σαν Φρανσίσκο.

Πίνακας 1.2

Οικονομικά ετήσια οφέλη πάρκων και χώρων αναψυχής στο Σαν Φρανσίσκο

Estimated annual value of the San Francisco park and recreation system	
Revenue producing factors for city government	
Tax receipts from increased property value	\$24,674,897
Tax receipts from increased tourism value	\$46,909,727
Estimated total, municipal revenue-producing factors	\$71,584,624
Cost-saving factors for city government	
Stormwater management value	\$1,916,937
Air pollution mitigation value	\$3,117,747
Community cohesion value	\$66,567,569
Estimated total, municipal cost-saving factors	\$71,602,253
Cost-saving factors to citizens	
Direct use value	\$211,904,399
Health value	\$49,221,673
Estimated total, citizen cost-saving factors	\$261,126,072
Wealth-increasing factors to citizens	
Additional property sales value from park proximity	\$122,522,833
Profit from park-related tourism	\$431,083,800
Estimated total, wealth-increasing factors	\$553,606,633

Calculations are based on data from the Center for City Park Excellence, The Trust for Public Land, April 2014.

Πηγή: Harnik, 2014, p. 5

Σε αυτή την έρευνα παρουσιάστηκαν τα χρηματικά ποσά που μπορούν να εξοικονομηθούν ετησίως από τη βελτίωση της **υγείας** των χρηστών (πάνω από 49 εκ. δολάρια), την **κοινωνική συνοχή**, δηλαδή εθελοντισμός στην καθαριότητα, δένδροφύτευση, εκπαίδευση, δωρεές, από υπηρεσίες της αστυνομίας, πυρκαγιές, αντικοινωνικές συμπεριφορές και αποκατάσταση (εξοικονόμηση πάνω από 66 εκ. δολάρια), τον **καθαρό αέρα** και την **αποφυγή πλημμυρών** (περίπου 3 και 2 εκ. δολάρια αντίστοιχα), την **αξία των ακινήτων** (περίπου 25 εκατομμύρια δολάρια μόνο από φορολογία), τον **τουρισμό** (περίπου από 47 εκ. δολάρια μόνο από φορολογία και τις αγορές) και την **άμεση χρήση** (περίπου 211 εκ. δολάρια). Η έρευνα στηρίχθηκε σε περίπου 140 χιλιάδες κατοίκους της περιοχής που επισκέπτονταν το Πάρκο ενεργά.

Η άμεση χρήση αφορά δραστηριότητες όπως άθληση, χρήση για τα κατοικίδια και παιδότοποι και υπολογίζονται βάσει των χρηματικών ποσών που οι χρήστες θα πλήρωναν στον ιδιωτικό τομέα (Harnik, 2014).

Η κατηγοριοποίηση είναι σημαντική για την ανάλυση κόστους-οφέλους. Βάσει αυτής μπορούν να αποτιμηθούν τα οφέλη σε λογιστικό χρήμα. Για παράδειγμα, αν θεωρηθεί ότι η αύξηση της αξίας των ακινήτων αποτελεί όφελος, τότε θα πρέπει να γίνει μια διάκριση ανάμεσα στο όφελος του κράτους από τα αυξημένα έσοδα πώλησης γης και κατοικίας και από τη φορολογία, και στο όφελος των ιδιοκτητών – ιδιωτών από πιο προσοδοφόρες πωλήσεις. Ομοίως, η μέτρηση της βελτίωσης της υγείας των κατοίκων σε χρηματικούς όρους χάρη στην ύπαρξη του πάρκου η οποία μπορεί να προέρχεται τόσο από ψυχολογικούς παράγοντες (ηρεμία, χαλάρωση και άλλα) όσο και από την αθλητική δραστηριότητα που ασκούν στο πάρκο (περπάτημα, τρέξιμο και άλλα) απαιτεί διεξοδική και πολυετή έρευνα. Η βελτίωση της υγείας εξοικονομεί χρήμα τόσο σε ατομικό όσο και σε κρατικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω γίνονται διακριτά κάποια οφέλη των αστικών πάρκων τα οποία δεν έχουν διακριτές γραμμές μεταξύ τους και συχνά συνυφαίνονται. Η δεύτερη σημαντική παρατήρηση είναι ότι οι έννοιες είναι κοινές αν και διαφορετικά κατηγοριοποιημένες. Για τις ανάγκες αυτής της μελέτης η οποία αφορά και μελέτη περίπτωσης διακρίνουμε τις κατηγορίες όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω. Η επιλογή αυτών των κατηγοριών έγινε βάσει της έρευνας και της γνώσης του Πάρκου των Λιπασμάτων. Έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αναφορικά με τη γεωγραφική θέση, τους φυσικούς πόρους και την κοινότητα.

1.11 Αξιολογήσεις των επισκεπτών

Τον Ιούνιο του 2015 πραγματοποιήθηκε έρευνα για λογαριασμό του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού με τη συμμετοχή των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής. Σύμφωνα με τις απαντήσεις του κοινού προκύπτει ανάγκη για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και οι κάτοικοι είναι διατεθειμένοι να συμμετέχουν εθελοντικά σε δράσεις υπέρ αυτού. Επιπλέον, πάνω από το 83% των συμμετεχόντων αξιολογεί θετικά την ύπαρξη του πάρκου, πάνω από το 90% θεωρεί ότι συνεισφέρει θετικά στην ποιότητα της καθημερινής ζωής τους, πάνω από το 85% στην οικονομία, την ανάπτυξη, τον τουρισμό και τη φήμη της περιοχής. Λίγο παραπάνω από το 25% δηλώνει ότι θα συμμετείχε εθελοντικά σε διάφορες δράσεις για την προστασία της περιοχής, όπως εθελοντικοί καθαρισμοί και φύλαξη της περιοχής (Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Θερμαϊκού Κόλπου, n.d.).

Στα συμπεράσματα της έρευνας της Λεκάτη (2019) για την επίδραση του Μητροπολιτικού Πάρκου Αντώνη Τρίτση στην Αθήνα στην ποιότητα ζωής των κατοίκων αναφέρεται η περιβαλλοντική προσφορά, η βελτίωση του αστικού τοπίου, η αύξηση των ακινήτων της περιοχής και η βελτίωση της υγείας των αστών. Επιπλέον, αναφορικά με την κοινωνική προσφορά, οι συμμετέχοντες επικεντρώνονται στην αναψυχή, την ηρεμία και τις κοινωνικές σχέσεις. Σε ατομικό επίπεδο προέχει η επαφή με τη φύση και η ψυχική και σωματική υγεία. Αναφορικά με τη ποιότητα ζωής, η πλειοψηφία θεωρεί ότι βελτιώνεται από την παρουσία του Πάρκου, ωστόσο ένας στους δέκα ερωτώμενους απάντησαν ότι δε βελτιώνεται. Τέλος, τα σημεία που πρέπει να βελτιωθούν στο πάρκο Τρίτση, σύμφωνα με τους συμμετέχοντες της έρευνας αφορούν τη συντήρηση, τη διαχείριση πρασίνου και τη φύλαξη και ασφάλεια.

Τη βελτίωση της ποιότητας ζωής επιβεβαιώνουν και τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη στην πόλη Έλενσμεργκ (Η.Π.Α.) το 2015 με σημαντικότερους λόγους επίσκεψης τη σωματική άσκηση (City of Ellensburg, Washington, 2016).

Τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν τη γνώμη των δημοτών για τα πάρκα και τους χώρους αναψυχής στην πόλη της Κολούμπια (Η.Π.Α.) το 2015 έδειξαν ότι οι περίπου το ένα τέταρτο των ερωτηθέντων επισκέπτονται τα πάρκα τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα κυρίως για περπάτημα και πεζοπορία και περίπου 9 στους 10 πιστεύουν ότι βοηθούν στην προαγωγή της υγείας, της ευεξίας και της αναψυχής. Η πλειοψηφία αισθάνεται ότι ενισχύεται η εικόνα της κοινότητας και το αίσθημα του

«τόπου» και ότι βοηθάνε στην προστασία του περιβάλλοντος (Leisure Vision/ETC Institute, 2015).

1.12 Αστικά Πάρκα στον κόσμο και στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Κατά κοινή ομολογία από διάφορους επιχειρηματικούς οδηγούς και οδηγούς ταξιδιών όπως το Frommer's το Fodor's Travel και Insider μερικά από τα καλύτερα αστικά πάρκα στον κόσμο και στην Ευρώπη σε όρους χρησιμότητας και ομορφιάς είναι τα εξής: το Central Park στη Νέα Υόρκη, το Giardini di Boboli στη Φλωρεντία, το Ueno Park στο Τόκιο, το Hyde Park στο Λονδίνο, το Parc Güell στη Μπαρτσελόνα, το El Retiro Park στη Μαδρίτη, το Villa Borghese στη Ρώμη, το Tiergarten Park στο Βερολίνο, το Garden of Mont des Art στις Βρυξέλλες, το Vondelpark στο Άμστερνταμ και το Parc des Buttes-Chaumont στο Παρίσι (Heelan, n.d. στο Frommer's, Wasserman στο Fodor's Travel, 2017 και Phillips στο Insider, 2016).

Εικόνα 1.1
Central Park, Νέα Υόρκη

Photo by Valentin Wechsler/ Unsplash.com

Εικόνα 1.2
Giardini di Boboli, Φλωρεντία

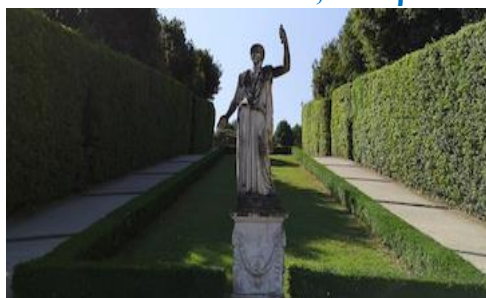

Photo by Vichy T. / Unsplash.com

Στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας λειτουργούν δύο ακόμα σημαντικά πάρκα εκτός από το Πάρκο των Λιπασμάτων. Πρόκειται για το **Πάρκο Σελεπίτσαρι** και το **Πάρκο Πρεσσόφ**. Και στα δύο η πρόσβαση είναι ελεύθερη στο κοινό και υπάρχουν δέντρα και καλλωπιστικά φυτά. Το πρώτο προσφέρει διαδρόμους για πεζοπορία και ποδήλατο, γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5, beach volley, παιδική χαρά, αναψυκτήριο, ανοιχτό θέατρο, θερινό σινεμά, υπαίθρια σκακιέρα και στο εσωτερικό του λειτουργεί **Κέντρο Δια Βίου Μάθησης** του Δήμου. Το Πάρκο Πρεσσόφ περιλαμβάνει γήπεδα τένις, γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5, παιδική χαρά, σταθμό ποδηλάτων, γήπεδο μπάσκετ και πολλά είδη δέντρων όπως χαρουπιές, μουριές, μυρτιά και λεύκες.

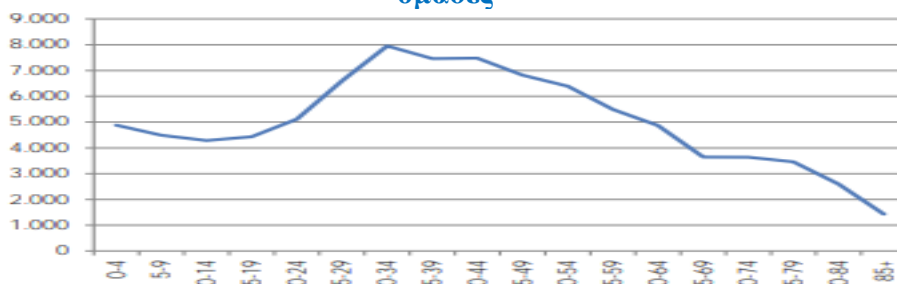
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ

2.1 Ο Δήμος Δραπετσώνας

Η οικιστική ανάπτυξη της Δραπετσώνας έχει αφετηρία τις αρχές του 20ου αιώνα. Εγκαταστάθηκαν μετανάστες και πρόσφυγες από την Κρήτη, την Πελοπόννησο, την Ανατολική Θράκη, την Αρμενία, τη Μικρά Ασία και τον Πόντο όπου και αναζήτησαν εργασία στις βιομηχανικές μονάδες της περιοχής. Με αυτόν τον τρόπο και με εμφανή την έλλειψη κρατικής μέριμνας δημιουργήθηκε ο πρώτος συνοικισμός με σκηνές και ξύλινα παραπήγματα. Τη δεκαετία του '70 είχε ήδη λυθεί το οικιστικό ζήτημα αλλά παρέμενε το πρόβλημα της υποβάθμισης της περιοχής. (Επίσημη ιστοσελίδα Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας).

Την τελευταία δεκαετία ο Δήμος Κερατσινίου -Δραπετσώνας ανέπτυξε τις πολιτικές του μέσα σε ένα γενικό κλίμα οικονομικής δυσχέρειας, κοινωνικών και θεσμικών αλλαγών και πολιτικής αστάθειας. Οι περικοπές κρατικών επιχορηγήσεων, η μείωση του ανθρώπινου δυναμικού, οι οικονομικές λιτότητας, η μείωση των δημοτικών εσόδων, οι αλλαγές που επέβαλε το πρόγραμμα «Καλλικράτης», η αύξηση της γραφειοκρατίας, είναι μερικά χαρακτηριστικά που σκιαγραφούν το κλίμα της περιόδου αυτής. Η οικιστική ανάπτυξη της περιοχής και η ρυμοτομία περιόρισαν την φυσική βλάστηση. Επιπλέον παρατηρείται υψηλή οικιστική πυκνότητα και ελάχιστοι ελεύθεροι χώροι και χώροι πρασίνου. Συνδυαστικά με τη ρύπανση, την ατμοσφαιρική ρύπανση και την ηχορύπανση η περιοχή χρήζει περιβαλλοντικής αναβάθμισης. Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 91.045 σύμφωνα με την απογραφή του 2011 με πυκνότητα που φτάνει σχεδόν τους δέκα χιλιάδες κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1
Διάρθρωση μόνιμου πληθυσμού Κερατσινίου-Δραπετσώνας σε ηλικιακές ομάδες

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2011 (από Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας 2015-2019, σ.40)

Οι μεγαλύτερες προκλήσεις και τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου είναι, μεταξύ άλλων, οι ελλείψεις χώρων πρασίνου, η χρήση χώρων παραλίας και η πρόσβαση στη θάλασσα. (Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου- Δραπετσώνας 2015-2019).

Στον Πίνακα 2.1 παρουσιάζεται μέρος από τα μέτρα και τους στόχους ανά άξονα του Στρατηγικού Σχεδίου Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας 2015-2019 που αφορά το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

Μέτρα και στόχοι ανά άξονα Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Πίνακας: Μέτρα και στόχοι ανά άξονα

Άξονας 1 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
ΜΕΤΡΟ 1.5.	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΡΑΣΙΝΟ
1.5.1.	Έλεγχος και αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ηχορύπανσης και της επιβλαβούς ακτινοβολίας
1.5.2.	Αύξηση και αναβάθμιση χώρων πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων
1.5.3.	Επέκταση / Συντήρηση αρδευτικού δικτύου και συστήματος αυτόματου ποτίσματος
1.5.4.	Ανανέωση εξοπλισμού φροντίδας πρασίνου
1.5.5.	Ενίσχυση φυτωρίου
1.5.6.	Ενίσχυση μέριμνας αδέσποτων ζώων
1.5.7.	Προώθηση περιβαλλοντικών δράσεων και δράσεων ευαισθητοποίησης των πολιτών
Άξονας 3 : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
ΜΕΤΡΟ 3.1.	ΥΠΕΡΑΣΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
3.1.1	Ανάπλαση περιοχής Λιπασμάτων

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας 2015-2019, σ. 384

2.2 Το Πάρκο των Λιπασμάτων

2.2.1 Γενικά χαρακτηριστικά

Το Πάρκο των Λιπασμάτων βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο του Πειραιά και πήρε το όνομά του από τη βιομηχανική μονάδα του εργοστασίου Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων που ξεκίνησε το 1910. Μεγάλη άνθηση γνώρισε τη δεκαετία του '50, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του '90 πέρασε στην ιδιοκτησία της Εθνικής Τράπεζας. Η λειτουργία του σταμάτησε οριστικά το 1999. Το 2015 με σκοπό τη δημιουργία ενός χώρου πρασίνου, αναψυχής και υγείας και την αποφυγή της οικοπεδοποίησης ψηφίστηκε νόμος που αφορούσε την αλλαγή χρήσης γης. Το 2016 παραχωρήθηκε στο Δήμο η λιμενική ζώνη. (Αγριμανάκη, 2019)

Στις 29 Νοεμβρίου 2017 αναρτήθηκε στη Διαύγεια η Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΑΔΑ: 6ΛΠΔ4653ΠΩ-4⁰) σχετική με τους όρους χρήσης της περιοχής των «Λιπασμάτων» που αποδόθηκε αποκλειστικά και μόνο στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας για τους σκοπούς του άρθρου 28 παρ. 1 του Ν.4342/2015. Το εν λόγω άρθρο κάνει μνεία στην υπερτοπική εμβέλεια, την αναβάθμιση, τον πολιτισμό, την εκπαίδευση, τον αθλητισμό, την υγεία, και την αναψυχή. Αναφέρεται επίσης στη δημιουργία εκτεταμένου πάρκου κοινόχρηστου πρασίνου, στην προστασία και ανάδειξη των μνημείων βιομηχανικής αρχαιολογίας με σεβασμό στην ιστορικότητα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της περιοχής. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο εν λόγω νόμος τροποποίησε το νόμο 4277/2014 (Α'156) αντικαθιστώντας την παράγραφο 5 του IV παραρτήματος της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του νόμου αυτού, η οποία έκανε αναφορά σε χρήσεις βιομηχανίας, βιοτεχνίας, υπηρεσιών μεταποίησης, πολιτισμού, εκπαίδευσης, αναψυχής, τουρισμού και κατοικίας και σε χρήσεις συνδεδεμένες με τις λιμενικές δραστηριότητες.

Η έκταση του Πάρκου των Λιπασμάτων είναι 86 στρέμματα. Τοποθετείται μέσα σε μια συνολικότερη έκταση 640 στρεμμάτων που περιγραφικά είναι το σύνολο της ιδιοκτησίας της Εθνικής Τράπεζας, το σύνολο της ιδιοκτησίας της Lafarge (πρώην ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ), το σύνολο των εγκαταστάσεων της Oil One, το σύνολο της ιδιοκτησίας των Ελληνικών Καυσίμων και με τη συμμετοχή των εκτάσεων του πρώην γυνάδικου και της περιοχής του δάσους της Χαραυγής. Να σημειωθεί ότι το δάσος υπόκειται στην ιδιοκτησία του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Σύμφωνα με το ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας ο παραπάνω χώρος στο σύνολό του έχει χαρακτηριστεί ως μητροπολιτικός, δηλαδή η ανάπλαση αφορά και την ευρύτερη περιοχή. Χάρη στις αλλαγές της χρήσης γης που έχουν επέλθει τα τελευταία τρία χρόνια ο χαρακτήρας της ανάπλασης δεν είναι βιομηχανικός και μεταποιητικός αλλά τα 640 στρέμματα αυτά περιορίζονται σε χρήσεις αναψυχής, πρασίνου, εκπαίδευσης, πολιτισμού και αθλητισμού. Για τη διαμόρφωση του χώρου προκηρύχθηκε από την Περιφέρεια αρχιτεκτονικός διαγωνισμός και ήδη υπάρχει μια ολοκληρωμένη πρόταση, ένα συνολικό έργο και μια σύγκλιση απόψεων και αντιλήψεων προς αυτήν την κατεύθυνση. Η κατεύθυνση αυτή αφορά την αξιοποίηση σε κοινή χρήση και σε χρήση άλλων χώρων, όπως είναι οι χώροι εκπαίδευσης και υγείας. Τη δεκαετία του '90 έπαψε η λειτουργία των εργοστασίων και έκτοτε ο χώρος έμεινε ανεκμετάλλευτος και ανενεργός. Μετά την παραχώρησή του στο τέλος του 2017 ο Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας

δραστηριοποιήθηκε άμεσα προς την αξιοποίησή του και εκδήλωσε έντονο ενδιαφέρον (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.189)¹⁰.

Στα τέσσερα χρόνια λειτουργίας έχουν διαμορφωθεί πολλές εγκαταστάσεις από την Ε1 πύλη του λιμένα Πειραιά έως τον υδατόπυργο: ένας συναυλιακός χώρος, δύο μόνιμες εγκαταστάσεις θεάτρων δυναμικότητας 750 και 150 θέσεων, ένα γήπεδο 5x5, ένα γήπεδο τένις και ένα γήπεδο μπάσκετ, 2 αναψυκτήρια, μία καντίνα και ποδηλατόδρομος. Τα τραπεζοκαθίσματα που διαθέτει ο χώρος υπερβαίνουν τα 1000 (συμπεριλαμβανομένων των μόνιμων τραπεζοκαθισμάτων που υπάρχουν στους χώρους με τα δένδρα). Επιπλέον, υπάρχουν χώροι υγιεινής για την εξυπηρέτηση του κοινού, παιδική χαρά και το καλοκαίρι του 2020 προστέθηκε ένα beach volley. Κάθε καλοκαίρι λαμβάνει μέρος ένα μεγάλο πολιτιστικό πρόγραμμα με εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις, καλλιτεχνικά γεγονότα γλυπτικής και ζωγραφικής, μουσικές εκδηλώσεις και πρωτοεμφανιζόμενα συγκροτήματα. Ξεκινά από τα μέσα Ιουνίου και διαρκεί έως και το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου. Με αυτό τον τρόπο και σε συνδυασμό με τους τρεις δημοτικούς θερινούς κινηματογράφους δημιουργείται ένα ενιαίο σύνολο πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Η είσοδος των δημοτικών κινηματογράφων έχει χαμηλή τιμή ενώ όλες οι υπόλοιπες δραστηριότητες παρέχονται δωρεάν όπως και η είσοδος στο Πάρκο. Στο εσωτερικό του Πάρκου διενεργούνται στοχευμένες δράσεις και δραστηριότητες από διάφορους φορείς και κοινωνικές ομάδες όπως για παράδειγμα από το Φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας-Κερατσινίου, από τα σχολεία, από διάφορους συλλόγους και από πολιτικούς φορείς. Για την διενέργεια αυτών των δραστηριοτήτων, καθώς και για τις ημερήσιες εκδρομές σχολείων, τις εκδηλώσεις και τα πρωταθλήματα, τις συναυλίες, τις παραστάσεις και τις διάφορες παρουσιάσεις δεν υπάρχει επιβάρυνση συμμετοχής. Πραγματοποιήθηκε **δενδροφύτευση** από το Δήμο σε όλο το μήκος της διαδρομής και κάθε χρόνο προστίθενται δέντρα (οπ.π.σ.189).

Στο Πάρκο παρατηρείται μεγάλη επισκεψιμότητα κυρίως την περίοδο του καλοκαιριού. Μια ιδιαιτερότητα του Πάρκου που το κάνει να ξεχωρίζει σε σχέση με άλλα αστικά πάρκα είναι το ανοικτό οπτικό πεδίο προς τη θάλασσα. Όλη η διαδρομή εξυπηρετεί αμαξίδια ΑΜΕΑ με ράμπες, με επίπεδες επιφάνειες και με ειδική διαμόρφωση του εδάφους. Επιπλέον, η παιδική χαρά προσφέρει τη δυνατότητα απασχόλησης από παιδιά με ειδικές ανάγκες (οπ.π.σ.190)

¹⁰ Ανδρεαδάκης Γεώργιος, Γενικός Γραμματέας του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.

Εικόνα 2.1

Το Πάρκο των Λιπασμάτων από τη μεριά της περιοχής “Κράκαρη”

Από προσωπικό αρχείο

2.2.2 Προσβασιμότητα και χώροι στάθμευσης

Από τον σταθμό ΗΣΑΠ Πειραιά, μετεπιβίβαση στο τρόλεϊ γραμμή 20 ή στο λεωφορείο γραμμή 859 και αποβίβαση στη Στάση «Δραπετσώνα».

Το Πάρκο έχει πολύ μεγάλη και καθολική προσβασιμότητα και ευκολία στην πρόσβαση ΑΜΕΑ. Υπάρχουν δύο εισοδοί: η μία από τον κεντρικό δρόμο της Δραπετσώνας επί της οδού Γρηγορίου Λαμπράκη στον υδατόπυργο και η άλλη από τον περιφερειακό στη έξοδο Ε1 στην περιοχή του λιμενοβραχίονα Κράκαρη.

Υπάρχουν δύο χώροι για δωρεάν στάθμευση οχημάτων και ειδικός χώρος στάθμευσης μηχανών. Στο χώρο στάθμευσης από τη μεριά Κράκαρη η χωρητικότητα είναι 150 θέσεων και στο χώρο που βρίσκεται από τη μεριά της άλλης εισόδου είναι 450 θέσεων (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.188).

2.2.3 Επισκεψιμότητα: νούμερα και χαρακτηριστικά

Καθημερινά, το πάρκο επισκέπτονται το λιγότερο δύομιση χιλιάδες άτομα και την περίοδο του καλοκαιριού και των συναυλιών επισκέπτονται το πάρκο έξι έως δεκατέσσερις χιλιάδες άτομα. Στις θεατρικές παραστάσεις έως δύο χιλιάδες (οι διαθέσιμες θέσεις είναι 750 και σε πολλές περιπτώσεις οι παράγοντες προσθέτουν επιπλέον καθίσματα για τις ανάγκες του κοινού). Χάρη στις καλλιτεχνικές δραστηριότητες η επισκεψιμότητα αυξάνεται περαιτέρω. Το τοπίο και ο χώρος διατίθενται για την ανάπτυξη καλλιτεχνικών δεξιοτήτων. Χάρη στα εναλλακτικά εικονικά σενάρια και ερεθίσματα (θάλασσα, πλοία, πράσινο, ιστορικά κτίρια) που προσφέρει προσελκύει το ενδιαφέρον του καλλιτεχνικού κόσμου όπως φωτογράφων με επιτυχίες και βραβεία διαγωνισμών, σκηνές σε σίριαλ, φωτογράφιση οίκων μόδας και διαφημίσεις αυτοκινήτων.

Η χρήση του χώρου είναι ελεύθερη και δωρεάν και αποτελεί ένα δυναμικό πολύκεντρο δραστηριοτήτων. Σημαντικό χαρακτηριστικό αποτελεί και η παροχή κοινόχρηστων χώρων υγιεινής με την ασφάλεια της καθαριότητας και με πρόβλεψη της κάλυψης των βασικών λειτουργικών. Αυτό βοηθά στην αύξηση του χρόνου επίσκεψης σε κάποιες κατηγορίες πολιτών με ιδιαίτερες ανάγκες, όπως οικογένειες με μικρά παιδιά. Επιπλέον, υπάρχει και ξεχωριστός χώρος για χρήση από ΑΜΕΑ με ειδική ράμπα. Σε όλη τη διαδρομή του Πάρκου φαίνεται η ευαισθησία της Διαχειριστικής Αρχής για την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ. Υπάρχουν ράμπες, επίπεδες επιφάνειες, δυνατότητα απασχόλησης και χρήσης από παιδιά με ειδικές ανάγκες (ειδική κούνια) και ειδική διαμόρφωση ώστε να είναι διακριτικά προσβάσιμα όλα τα σημεία με αμαξίδιο. Η παιδική χαρά βρίσκεται ακριβώς δίπλα στην καφετέρια. Η χωροταξική αυτή διάταξη προσφέρει άμεση οπτική επαφή των δύο σημείων και αυξάνει το αίσθημα της ασφάλειας. Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά προσδίδουν στο Πάρκο «έξυπνο» και μοναδικό χαρακτήρα και μελετήθηκαν λεπτομερώς κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του χώρου¹¹.

¹¹ Η υποενοότητα στηρίχθηκε στη συνέντευξη του Γενικού Γραμματέα του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, κ. Ανδρεαδάκη, 2020, Παράρτημα Γ, σ.189:193).

2.2.4 Ο θεματικός χαρακτήρας του Πάρκου

Υπάρχει δυνατότητα αποδοχής προσκλήσεων από μεγάλους οργανισμούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό χώρο, στον χώρο της υγείας και της εκπαίδευσης αλλά και σε άλλους τομείς που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε συνδιοργάνωση μεγάλων και πρωτοποριακών έργων και παραστάσεων. Παραδείγματα τέτοιων οργανισμών αποτελούν το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών. Του Πάρκο των Λιπασμάτων διατίθεται για μεγάλες διοργανώσεις χάρη στη δυνατότητα φιλοξενίας μεγάλου αριθμού επισκεπτών και δυνατότητες προβολής και υποστήριξης των σύγχρονων τεχνολογικών δεδομένων. Ο Δήμος παραμένει ανοιχτός σε τέτοιες προτάσεις. Αυτό σημαίνει ότι το Πάρκο δεν προσφέρεται μόνο για την αποκλειστική διενέργεια των αμιγώς δικών του εκδηλώσεων. Αυτό είναι χαρακτηριστικό της γενικότερης φιλοσοφίας της διαχείρισης του Πάρκου που του προσδίδει χαρακτηριστικά **ελεύθερης χρήσης**. Η ελεύθερη χρήση που αφορά και τους επισκέπτες οι οποίοι δεν έχουν την υποχρέωση να αγοράσουν και να καταναλώσουν από τα αναψυκτήρια και την καντίνα. Υπάρχει η δυνατότητα οργάνωσης εκδηλώσεων από τους επισκέπτες, όπως γιορτές και γενέθλια με τη δυνατότητα φύλαξης τούρτας στο ψυγείο του αναψυκτηρίου και χωρίς καμία επιβάρυνση για τη διάθεση του χώρου. Το σημείο αυτό βρίσκεται στο τέρμα της διαδρομής με τα μεγάλα ξύλινα τραπεζοκαθίσματα, κάτω από τα δένδρα και αυτό έχει πλέον καθιερωθεί από τους δημότες ως «χώρος γενεθλίων» (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ. 191).

2.2.5 Το Πάρκο και τα οικονομικά οφέλη

Το οικονομικό κέρδος δεν συμπεριλαμβάνεται στη φιλοσοφία του Πάρκου. Για τις εκδηλώσεις, τα προγράμματα, τα καλοκαιρινά φεστιβάλ και την καθημερινή διαχείριση δεν εμπεριέχεται η έννοια του κέρδους αλλά υπάρχει η έννοια της κάλυψης ενός σημαντικού μέρους των εξόδων και της συντήρησης, των αποδοχών των 62 εργαζομένων του Πάρκου. Σκοπός είναι να παρέχονται όσο το δυνατόν χαμηλότερες τιμές στα προϊόντα που διατίθενται στα δημοτικά αναψυκτήρια. Δεν υπάρχει η έννοια της εμπορικής δραστηριότητας, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο τιμές των προϊόντων είναι ιδιαίτερα χαμηλές και η συμμετοχή στις εκδηλώσεις δωρεάν (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.191:192).

Πίνακας 2.2

Τιμοκατάλογοι αναψυκτηρίων του Πάρκου των Λιπασμάτων

Καφές Ροφήματα		Αναψυκτικά Χυμοί	
Ελληνικός μονός	1.00	Amita ανάμεικτος ροδάκινο	1.20
Ελληνικός διπλός	1.50	Amita Motion Frulite	1.50
Espresso Cappuccino μονός	1.00	Frulite On The Go	2.00
Espresso Cappuccino διπλός	1.50	Fanta Λεμόνι Πορτοκάλι	1.20
Freddo Espresso Cappuccino	1.50	Sprite	1.20
Harvestino	2.20	Coca-Cola zero light stevia	1.20
Στιγμιαίος Ζεστός Φραπέ	1.50	Frutor Ανθρακούχα Διάφορες γεύσεις	1.00
Σοκολάτα Ζεστή	2.00	Schweppes Σόδα	1.20
Σοκολάτα Βιενουά	2.30	Schweppes Bitter Lemon Mojito	1.20
Irish Coffee	2.00	Βίκος Αναψυκτικά Σόδα	1.00
Special Coffees	1.80	Βίκος Tea Βυσσινάδα	1.20
Καφές Φίλτρου	1.50	Fuze Lipton Ice Tea	1.20
Γρανίτα ποτήρι Φράουλα Λεμόνι	2.00	Predator	1.00
Τσάι Ζεστό σε Διάφορες Γεύσεις	1.00	Hell 250ml	1.00
Νερό 500ml	0.30		

Πηγή: <https://www.keker.gr/lipasmata/>

Η Δημοτική Αρχή ευελπιστεί ότι θα υπάρξει μεγαλύτερη αναβάθμιση με την απομάκρυνση της τελευταίας βιομηχανίας που βρίσκεται σε λειτουργία. Παράλληλα, η περιοχή θα γίνει πρότυπη αν απαλλοτριωθεί η υπόλοιπη έκταση που στην παρούσα κατάσταση δεν ανήκει στη διαχείριση του Δήμου και λειτουργήσει υπέρ του κοινωνικού συνόλου (οπ.π. σ.191).

Πίνακας 2.3

Κατά προσέγγιση οικονομικά κόστη-οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΟΣΤΗ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΣΟΔΑ ΣΕ ΕΥΡΩ
Κόστος απόκτησης του οικοπέδου (ο χώρος παραχωρήθηκε στο Δήμο)	0 ευρώ	Είσοδος στο Πάρκο	0 ευρώ
Αναπτυξιακά κόστη	1.500.000 ευρώ	Χρήση χώρων	0 ευρώ
Κόστος λειτουργίας και συντήρησης (ετήσιο)	500.000 ευρώ	Εισιτήρια για εκδηλώσεις	0 ευρώ
Φεστιβάλ με 40 εκδηλώσεις περίπου (εποχικό)	200.000 ευρώ	Έσοδα από τα αναψυκτήρια	Καλύπτουν τα έξοδα των φεστιβάλ

Πηγή: Από τη συνέντευξη του κ. Βρεττάκου Χρήστου, Δημάρχου Κερατσινίου Δραπετσώνας (2021)

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2.3 το Πάρκο δεν έχει άμεσα οικονομικά οφέλη. Σύμφωνα με τα μοντέλα που αναπτύχθηκαν στην Ενότητα 1.10, μακροχρόνια θα μπορούσαν να υπολογιστούν οικονομικά οφέλη για το Δημόσιο, όπως εξοικονόμηση των δαπανών για την υγεία, εξοικονόμηση ενέργειας από τη ρύθμιση της θερμοκρασίας που προσφέρει το πράσινο, εξοικονόμηση από τη μείωση των επιπτώσεων από φυσικές καταστροφές, όπως πλημμύρες και διάβρωση του εδάφους και αύξηση των φορολογικών εισφορών προερχόμενη από την αύξηση της αξίας των ακινήτων. Επιπλέον, μελλοντικά το Πάρκο θα μπορούσε να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και την προσφορά εργασίας στην περιοχή προσελκύοντας τουρισμό, επενδύσεις, εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα.

2.2.6 Το Πάρκο για το περιβάλλον

Η δενδροφύτευση επεκτείνεται συνεχώς σε όλο το μήκος της διαδρομής από το Δήμο προστίθενται δέντρα κάθε χρόνο. Χάρη στη μεγάλη έκταση υπάρχει περιθώριο περαιτέρω δενδροφύτευσης. Η προσδοκία του Δήμου είναι να καλύψει με δένδρα έως το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο. Σκοπός είναι να διαμορφωθεί ένας πνεύμονας πρασίνου για τα οφέλη στην σωματική και ψυχική υγεία. Το πράσινο σε συνδυασμό με τη θαλάσσια αύρα προσδίδει μεγάλη περιβαλλοντική αναβάθμιση και κατ'έκταση βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.191).

2.2.7 Το Πάρκο και τα κοινωνικά οφέλη

Ο βασικός σκοπός λειτουργίας του πολυχώρου των Λιπασμάτων είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών και έχει πλέον γίνει σημείο αναφοράς και συνάντησης. Καλύπτει τις ανάγκες όλων των κατηγοριών και ηλικιών. Ακόμα και των ιδιοκτητών κατοικίδιων. Για τα κατοικίδια υπάρχει ειδική μέριμνα με κατάλληλα σακουλάκια και φτυαράκια σε πολλά σημεία. Το φάσμα των πολιτιστικών, πολιτικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων που καλύπτει το Πάρκο είναι τεράστιο. Πέρα από τις καθημερινές δραστηριότητες των επισκεπτών όπως ο περίπατος και η άθληση, διενεργούνται στοχευμένες δράσεις και δραστηριότητες από διάφορους φορείς και κοινωνικές ομάδες. Για παράδειγμα το Φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας-Κερατσινίου διενήργησε ημέρα

υιοθεσίας στις 4 Οκτωβρίου 2020 που είναι η παγκόσμια ημέρα των ζώων. Επιπλέον, το Πάρκο αποτελεί μια από τις πρώτες επιλογές για ημερήσιες εκδρομές των σχολείων της περιοχής και διάφοροι σύλλογοι πραγματοποιούν υπαίθριες δραστηριότητες. Αθλητικοί σύλλογοι διεξάγουν τα πρωταθλήματα τους και άλλοι μουσικοχορευτικοί σύλλογοι, πολιτικοί φορείς και κοινωνικές ομάδες διενεργούν εκδηλώσεις με χρήση τραπεζοκαθισμάτων και καρεκλών από το Δήμο. Για τις παραπάνω δραστηριότητες και εκδηλώσεις ο χώρος διατίθεται εντελώς δωρεάν σε αντιδιαστολή με άλλους χώρους που προϋποθέτουν ενοικίαση. Στο εσωτερικό του Πάρκου δεν υπάρχει κυκλοφορία οχημάτων για την εγγύηση ασφάλειας κυρίως του παιδικού πληθυσμού. Το Πάρκο συμβάλλει στην μείωση των ποσοστών ανεργίας με την απασχόληση 62 εργαζομένων για την ορθή διαχείρισή του. Η μεγάλη ανταπόκριση των δημοτών στη δημιουργία και λειτουργία του Πάρκου αποτελεί απόδειξη της χρησιμότητάς του για τη Δημοτική Αρχή (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.190). «Απόδειξη της κοινωνικής συνοχής και της εμπιστοσύνης στους θεσμούς αποτελεί και η εθελοντική συμμετοχή των δημοτών στη δράση καθαρισμού της παραλίας στην περιοχή ‘Κράκαρη’» (Βρεττάκος, 2021).

2.2.8 Η περίοδος της πανδημίας COVID-19

Η τρέχουσα πανδημία εξαπλώθηκε με γρήγορους ρυθμούς από τις αρχές του 2020 και επηρέασε άμεσα την καθημερινότητα των ανθρώπων. Οδήγησε σε αποκλεισμό και εγκλεισμό με κάποιες εξαιρέσεις κυκλοφορίας που αφορούν τη μετάβαση σε γιατρό, φαρμακείο, κατάστημα προμηθειών με είδη πρώτης ανάγκης, τράπεζες, παροχή βοήθειας σε ανθρώπους που βρίσκονται σε ανάγκη, συνοδεία τέκνων και σωματική άσκηση σε εξωτερικό χώρο. Αυτό το τελευταίο προϋποθέτει την ύπαρξη ανοιχτού χώρου και γενικά χώρων όπου είναι εφικτή η ασφαλής άσκηση. Ταυτόχρονα, πραγματοποιήθηκε αναστολή λειτουργίας πολλών επιχειρήσεων, μεταξύ αυτών και των γυμναστηρίων, των χώρων κοινωνικής συναναστροφής και των σχολείων. Σε αυτό το πλαίσιο οι κοινωνίες προσπαθούν να βρουν τρόπους αντιμετώπισης της νέας πραγματικότητας.

Τα οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων φαίνονται ακόμα πιο έντονα κατά την περίοδο του εγκλεισμού Covid-19. Τη χρησιμότητα των αστικών πάρκων και των υπαίθριων χώρων κατά την περίοδο της πανδημίας αποδεικνύουν διάφορες έρευνες όπως αυτή που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη από τον Μάιο έως τον Ιούνιο του 2020. Ένα από τα αποτελέσματα ήταν ότι οι χρήστες θεώρησαν ότι τα πάρκα έγιναν

ακόμα πιο σημαντικά για την ψυχική και σωματική τους υγεία αυτή την περίοδο (Lopez, Kennedy & McPhearson, 2020). Τα ίδια ευρήματα αναφέρουν και οι McCormick (2020) από άλλη έρευνα στη Νέα Υόρκη και οι Jing Xie *et.al.* (2020), από μια έρευνα που διεξήχθη στην Κίνα. Τον Ιούλιο του 2020 δόθηκαν στη δημοσιότητα τα πρώτα αποτελέσματα από μια έρευνα για τη χρήση των πάρκων στον Καναδά κατά την περίοδο της πανδημίας. Το δείγμα αποτελείται από 1.600 κατοίκους και η πλειοψηφία του απάντησε ότι αυξήθηκε η εκτίμησή τους για τα πάρκα, ότι παρατηρήθηκε αυξημένη ευαισθητοποίηση από τις Δημοτικές Αρχές για τη συνδρομή των πάρκων στην υγεία, ότι αυξήθηκε η συχνότητα επίσκεψής τους και ότι τα πάρκα έγιναν ακόμα πιο σημαντικά για την ψυχική και σωματική τους υγεία, την επαφή με τη φύση και τις κοινωνικές συναναστροφές (Park People, 2020).

Η επισκεψιμότητα στο Πάρκο των Λιπασμάτων είναι μεγάλη και κατά την περίοδο της πανδημίας και τηρούνται όλα τα μέτρα της Κυβέρνησης για την προστασία της δημόσιας υγείας. Όπως στα υπόλοιπα μαγαζιά της πόλης έτσι και στα αναψυκτήρια του Πάρκου αποσύρθηκαν τα τραπέζια και οι καρέκλες σύμφωνα με τα περιοριστικά μέτρα. Η παιδική χαρά, οι αθλητικοί χώροι και οι υπόλοιποι χώροι δραστηριοτήτων παρέμειναν κλειστοί. «Παρέμεινε η δυνατότητα περιπάτου, τα παγκάκια και για την εξυπηρέτηση στο αναψυκτήριο αποφασίστηκε η μέθοδος του ‘take away’. Πρακτικά οι προδιαγραφές λειτουργίας του Πάρκου την περίοδο της πανδημίας συνάδουν με αυτές της λειτουργίας της υπόλοιπης πόλης» (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.192).

Τέλος, μια περαιτέρω συνδρομή του Πάρκου στη δεδομένη ιστορική απετέλεσε και η διάθεση του χώρου του Πάρκου για τη διενέργεια rapid tests Covid-19 στις 3 Ιανουαρίου 2021.

2.2.9 Μελλοντικά σχέδια για το Πάρκο

Στα μελλοντικά σχέδια του Δήμου για το Πάρκο βρίσκεται η προσάρτηση νέων δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων. Στη μεγάλη και γραμμική έκταση του Πάρκου υπάρχει η δυνατότητα οργάνωσης πολλών δραστηριοτήτων. Για το καλοκαίρι του 2021 υπάρχουν σχέδια μεταφοράς του χώρου συναυλιών στο χώρο του Σιλό που μπορεί να φιλοξενήσει έως 20.000 άτομα. Το σχέδιο αυτό είναι εξαρτώμενο από τις συνθήκες της πανδημίας που θα επικρατήσουν το επόμενο διάστημα. Σκοπός του Δήμου είναι η σημαντική αναβάθμιση των εκδηλώσεων στο χώρο του Σιλό το οποίο προσφέρει την έκτασή του για προβολές διαφόρων ειδών. Σ' αυτό το πλαίσιο σχεδιάζεται να

καλυφθούν όλοι οι καλοκαιρινοί μήνες του 2021 με ένα πολύ μεγάλο καλλιτεχνικό γεγονός. Στο χώρο του Σιλό προβλέπεται να πραγματοποιηθούν επιπλέον ενέργειες και να δημιουργηθούν νέες υποδομές όπως χώροι υγιεινής, αναψυκτήριο, διαμόρφωση του δαπέδου και, όπως υπάρχει ήδη στον υπόλοιπο χώρο του Πάρκου, περίφραξη για λόγους προστασίας, καθώς και διαμόρφωση της εξέδρας των εκδηλώσεων και μεταφορά των αποδυτηρίων των καλλιτεχνών. Όσο αφορά το χώρο των Σφαγείων και του Σιλό υπάρχουν διατηρητέες κτιριακές μονάδες και υπόκεινται στην ιδιοκτησία του Δήμου. Ο Δήμος ευελπιστεί να πραγματοποιηθεί ανάπλαση και σε αυτούς τους χώρους ώστε να είναι εφικτή η διοργάνωση μεγαλύτερων και πιο ποιοτικών δραστηριοτήτων. Για το σκοπό αυτό διενεργήθηκε αρχιτεκτονικός διαγωνισμός που έχει ήδη αναδείξει προτάσεις. «Στα πλαίσια της φιλοσοφίας του ρυθμού ανάπτυξης του Πάρκου η Δημοτική Αρχή εξαντλεί όλες τις πιθανές επιπτώσεις για κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να προκαλέσει αναπαραγωγή κοινωνικών ανισοτήτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αποφυγή ηλεκτρονικών αμαξιδίων για τα παιδιά που λειτουργούν με κέρματα» (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.191).

Η δημιουργία μικρού κήπου για τους μαθητές αποτελεί επίσης ένα από τα μελλοντικά σχέδια. Στόχος είναι η προσφορά βιωματικής μάθησης των αρωματικών φυτών (λεβάντα, δενδρολίβανο, θάμνοι και άλλα). Επιπλέον, ένα μικρό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής, ένας ειδικός χώρος για τα κατοικίδια ώστε να μπορούν να παίζουν ελεύθερα, υπαίθριο σκάκι και υπαίθρια ντάμα. Επίσης, υπό σκέψη βρίσκεται και η τοποθέτηση οργάνων γυμναστικής έπειτα από αιτήματα των δημοτών. Αναφορικά με τη βιωματική μάθηση, εκδηλώσεις όπως μαραθώνιος γλυπτικής από επαγγελματίες σε συνδυασμό με ζωντανή παρακολούθηση από μαθητές, φοιτητές και επισκέπτες, και τελική παρουσίαση των έργων σε έκθεση εντός του Πάρκου θα μπορούσαν να προσφέρουν πολλά. Όσο αφορά τους υπαίθριους χώρους στάθμευσης βρίσκεται στα σχέδια και περαιτέρω διαμόρφωση και ασφαλοδρόμηση. Επιπλέον σημαντική πρωτοβουλία αποτελεί η σκέψη για μια σειρά θεματικών εκδηλώσεων με παρουσίαση των επιχειρήσεων της περιοχής. Η σκέψη είναι να γίνει με μικρά ξύλινα μαγαζάκια (εστίαση, βιοτεχνία, μεταποίηση, ελεύθεροι επαγγελματίες και άλλα) έτσι ώστε να γνωρίσουν οι επισκέπτες την τοπική επιχειρηματικότητα και να συμβάλουν στην περαιτέρω ανάπτυξή τους (ο.π.σ.193).

Τέλος, σημαντική είναι η προσδοκία να αποκτήσει το Πάρκο χαρακτήρα «**Εξυπνου Πάρκου**» μέσω τεχνολογικών εφαρμογών. Τέτοιες εφαρμογές αποτελούν τα «έξυπνα παγκάκια», η παροχή υπηρεσίας ‘hot spot’ για ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο για

όλους, η χρήση ποδηλάτων του Δήμου, οι διαδραστικοί ηλεκτρονικοί πίνακες και η παρουσίαση της ιστορίας του χώρου μέσα από μεγάλες οθόνες ή εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας (από τη συνέντευξη του Δημάρχου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, κ. Χρήστου Βρεττάκου).

2.2.10 Η φιλοσοφία της Διαχειριστικής Αρχής και η εμπιστοσύνη στους θεσμούς

Ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας κ. Ανδρεαδάκης περιγράφει τη φιλοσοφία λειτουργίας του Πάρκου ως εξής: η σκέψη του Δημάρχου ήταν να δημιουργηθεί ένας κοινόχρηστος χώρος σε αυτό το μέτωπο επιφάνειας 86 στρεμμάτων που παραχωρήθηκε στο Δήμο ώστε να παρέχεται τόσο στους κατοίκους της περιοχής όσο και της ευρύτερης περιοχής, η δυνατότητα να επισκέπτονται το χώρο ελεύθερα. Ο κάθε επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να απολαύσει τη θάλασσα, να περπατήσει, να αθληθεί, να παίξει με τα παιδιά του, να έχει έναν χώρο αναψυχής για τον εαυτό του και εν γένει άλλες δραστηριότητες που προστίθενται σταδιακά. «Ο Δήμαρχος και η Δημοτική Αρχή δραστηριοποιούνται με σταθερά και προσεκτικά βήματα με την αναμονή της επικρότησης εκ μέρους των πολιτών σε κάθε βήμα και με τη βεβαιότητα ότι κάθε επόμενο έργο αφορά μια δραστηριότητα που λείπει από το αστικό τοπίο της περιοχής». Η τοποθέτηση καντίνας με χοτ ντογκ (να σημειωθεί ότι η τιμή του δεν ξεπερνά το ένα ευρώ) αποτελεί ένα απλό παράδειγμα. Η καντίνα τοποθετήθηκε μετά από αιτήματα επισκεπτών μικρότερης κυρίως ηλικίας και είχε τεράστια ανταπόκριση. Στο πλαίσιο της φιλοσοφίας της λειτουργίας του Πάρκου, ο Δήμαρχος και η Δημοτική Αρχή φροντίζουν να μη δημιουργηθεί μια ανταγωνιστική βάση με την πόλη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο δεν έχουν τοποθετηθεί χώροι εστίασης για προϊόντα που παρέχονται από επιχειρήσεις της περιοχής σε κοντινή απόσταση από το Πάρκο. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα ξύλινα τραπέζοκαθίσματα και να παραλάβουν προϊόντα μέσω διανομής στο εσωτερικό του Πάρκου. Ο Δήμος θα είχε επιτυχία στην πώληση τέτοιων προϊόντων αλλά μια τέτοια ενέργεια θα προκαλούσε παράλληλα αθέμιτο ανταγωνισμό και για αυτό περιορίζεται στα στοιχειώδη. «Η γενική άποψη του μέσου Έλληνα πολίτη είναι ότι «το Δημόσιο δεν μπορεί». Οι λόγοι είναι πολλοί. Η δημιουργία και συντήρηση του Πάρκου των Λιπασμάτων αποδεικνύει το εντελώς αντίθετο, ότι δηλαδή «όταν το Δημόσιο θέλει, μπορεί, καταρρίπτοντας τις θεωρίες που υποβαθμίζουν τις δυνατότητές του στη διαχείριση δημόσιων χώρων. Η Διαχειριστική Αρχή απέδειξε ότι μπορεί να προσφέρει

στο κοινωνικό σύνολο παροχές σε έναν καθαρό, αξιοπρεπή, ασφαλή χώρο με υψηλές προδιαγραφές χωρίς οικονομική επιβάρυνση και κοινωνικό αποκλεισμό. Η Αρχή δούλεψε για να το επιτύχει και θεωρεί ότι δεν είναι ευκαιριακό και τυχαίο δεδομένου ότι διατηρεί την ίδια πολιτική εδώ και τέσσερα χρόνια με συνεχή αναβάθμιση, χωρίς οικονομικό κέρδος προσπερνώντας τα όποια εμπόδια» (Ανδρεαδάκης, 2020 Παράρτημα Γ σ.193:194).

Ο τιμοκατάλογος που παρουσιάζεται στην ενότητα 2.2.5 και το σύνολο των εκδηλώσεων που είναι δωρεάν που παρατίθενται στην ενότητα 2.2.1 μαρτυρούν τον κοινωνικό χαρακτήρα του Πάρκου.

Εικόνα 2.2 **Η είσοδος του Πάρκου των Λιπασμάτων** **από τη μεριά του Υδατόπυργου**

Από προσωπικό αρχείο

Εικόνα 2.3
Φεστιβάλ στη Θάλασσα 2017

Υλικό από το αρχείο του Δήμου

Εικόνα 2.4
Φεστιβάλ στη Θάλασσα 2019

Υλικό από το αρχείο του Δήμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΣΤΑΔΙΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

3.1 Το αντικείμενο και η χρησιμότητα της έρευνας

Τις τελευταίες δεκαετίες πολλοί διεθνείς οργανισμοί και φορείς ασχολούνται με τις ωφέλειες των πάρκων αστικού τύπου. Η εγκατάσταση μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων στις πόλεις έχει προκαλέσει κοινωνική αλλοτρίωση και περιβαλλοντική ρύπανση.

Η ύπαρξη χώρων πρασίνου και ιδιαίτερα των πάρκων προσδίδουν ένα διαφορετικό χαρακτήρα στο αστικό τοπίο. Η έρευνα έχει ως αντικείμενο τη μελέτη των επιδράσεων των πάρκων σε **οικονομικό, κοινωνικό-ατομικό και περιβαλλοντικό** επίπεδο με ιδιαίτερη αναφορά στο ρόλο που διαδραματίζει στην αστική διαβίωση. Συγκεκριμένα, αναλύεται το **Πάρκο των Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα** το οποίο λειτουργεί από το έτος 2017. Στη συγκεκριμένη περίπτωση μελέτης θεωρείται επιτακτική η ανάγκη να αναφερθούν και οι επιπτώσεις του Πάρκου στη δεδομένη ιστορική συγκυρία της πανδημίας του ιού **Covid-19** που επέβαλε εγκλεισμό και απαγόρευση κυκλοφορίας.

Το θέμα αυτό είναι χρήσιμο για την κατανόηση των επιδράσεων που έχει ένα αστικό πάρκο στο σύγχρονο τρόπο ζωής των κατοίκων της πόλης, τη βιωσιμότητα του αστικού χώρου και την ανάδειξη προτάσεων για περαιτέρω ανάπτυξη των χώρων αναψυχής εκ μέρους της Πολιτείας στο πλαίσιο των δημόσιων επενδύσεων και των κοινωνικών πολιτικών. Επίσης, η παρούσα έρευνα θα συνδράμει στη συλλογή γνώσεων για την ύπαρξη και λειτουργία του Πάρκου σε μια ενιαία και συστηματική βάση η οποία θα εμπεριέχει τη γνώμη των τελικών αποδεκτών του έργου, ήτοι των επισκεπτών-αστών. Επιπλέον χρησιμότητα της μελέτης αποτελεί η ανάδειξη των δυνατών και των αδύνατων σημείων του Πάρκου και των ευκαιριών που δίνει στους κατοίκους της περιοχής και στον ίδιο το Δήμο.

Η ανάλυση κόστους-οφέλους είναι ένα εργαλείο που βοηθά στη λήψη αποφάσεων για τη δημιουργία ή όχι ενός έργου. Συμπεριλαμβάνει τις συνέπειες σε οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό και άλλα επίπεδα καθώς και τους προκαθορισμένους στόχους. Σημαντικό παράγοντα αποτελεί η περίοδος αναφοράς της ανάλυσης. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η περίοδος αναφοράς για μεγάλα έργα συγκεκριμένου συνολικού κόστους σχετικά με το περιβάλλον είναι τα τριάντα έτη. Εκτός από την αποτύπωση των χρηματικών εισροών και εκροών ενός έργου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συμπεριλαμβάνουν οφέλη και κόστη που δεν μπορούν να

αποτιμηθούν χρηματικά, όπως κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2006).

Ο πρωτότυπος χαρακτήρας αποτελεί σημαντικό κριτήριο στην επιλογή του θέματος μιας έρευνας και η συμβολή της στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης αποτελεί βασικό σκοπό (Παρασκευόπουλος, 1993). Το συγκεκριμένο θέμα αποτελεί μια καινοτομία στην περιοχή, έχει κοινωνικό χαρακτήρα, εξυπηρετεί μεγάλο πληθυσμό κατοίκων (πληθυσμός Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Πειραιά και άλλων όμορων Δήμων όπως το Πέραμα και η Νίκαια). Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών καθώς και η εμφάνιση της πανδημίας Covid-19 προκάλεσαν τεράστιες αλλαγές τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στην ελληνική επικράτεια. Η απομόνωση, ο αποκλεισμός, οι οικονομικές δυσχέρειες και γενικά ο σύγχρονος τρόπος ζωής αύξησαν την ανάγκη εύρεσης διεξόδων στην καθημερινότητα. Η προσωπική παρατήρηση της ερευνήτριας δημιούργησε την ανάγκη να αποτυπωθεί με συστηματικό τρόπο η ανταπόκριση των κατοίκων της πόλης. Πρόκειται για ένα σύγχρονο ζήτημα που εξελίσσεται σε πραγματικό χρόνο. Οι παραπάνω αποτελούν τους βασικούς λόγους επιλογής του συγκεκριμένου θέματος.

3.2 Σκοποί και στόχοι της έρευνας

Πρωταρχικό σκοπό της έρευνας αποτελεί η ανάδειξη των επιδράσεων της ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων στην **ποιότητα ζωής** των κατοίκων της περιοχής και η καταγραφή της προσφοράς του εν μέσω πανδημίας Covid-19. Η αξιολόγηση και αντίληψη των δημοτών για τη λειτουργία του Πάρκου καθορίζουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του και παρατίθενται για περεταίρω ανάπτυξη και ανάπλαση.

Επιπλέον, η διερεύνηση της προσφοράς του Πάρκου στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής μελετώντας τα κόστη και τα οφέλη του τρίπτυχου οικονομία-κοινωνία-περιβάλλον, αναδεικνύει αξιοποιήσιμες ευκαιρίες.

Τέλος, στόχο της έρευνας αποτελεί η επιθυμία να συγκεντρώσει γνώση και να απαντήσει στο ερώτημα για το αν υπάρχει αναγκαιότητα οργάνωσης και υλοποίησης επενδυτικών έργων τέτοιου τύπου από την Πολιτεία. Επισημαίνεται η αναγκαιότητα βελτίωσης των όρων αστικής διαβίωσης που απειλείται με υποβάθμιση.

3.3 Σχεδιασμός και ανάπτυξη της έρευνας

Η ανάλυση έχει ποσοτικό και ποιοτικό χαρακτήρα. Η επιλογή αυτή πραγματοποιήθηκε με την πεποίθηση ότι το θέμα χρήζει ολιστικής ανάλυσης που προσφέρει καλύτερη

κατανόηση (Creswell & Creswell, 2018). Μετά τον προσδιορισμό του σκοπού της μελέτης έγινε και η επιλογή των μέσων διενέργειάς της. Όπως παρουσιάζεται στο σχεδιάγραμμα 3.1 η ποιοτική ανάλυση που χρησιμοποιείται για την κατανόηση του θέματος συντίθεται από παράγοντες της PESTEL ANALYSIS. Η ανάλυση PESTEL είναι ένα εργαλείο στρατηγικής και συντίθεται από τις εξής έννοιες:

Πίνακας 3.1
PESTEL ANALYSIS

P	Political / Πολιτικό περιβάλλον
E	Economical/ Οικονομικό περιβάλλον
S	Social/ Κοινωνικό περιβάλλον
T	Technological/ Τεχνολογικό περιβάλλον
E	Environmental/ Περιβαλλοντικά θέματα
L	Legal/ Νομικό και νομοθετικό πλαίσιο

Σύμφωνα με την ανάλυση PESTEL η εξέταση και η ερμηνεία ενός φαινομένου ή μιας πρότασης πρέπει να διενεργείται ολιστικά και να λαμβάνονται υπόψιν όλοι οι παραπάνω παράγοντες. Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται αναφορά του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και νομοθετικού πλαισίου, των περιβαλλοντικών ζητημάτων και των τεχνολογικών δυνατοτήτων για τη βαθύτερη κατανόηση των επιδράσεων του Πάρκου στη δεδομένη χρονική περίοδο.

Για την ανάπτυξη αυτή διενεργήθηκε ανάλυση αρχειακού υλικού και κειμένων, συμμετοχική παρατήρηση, ανάλυση περιεχομένου και αποτυπώθηκαν στο περιγραφικό κομμάτι. Επιπλέον, διενεργήθηκαν συνεντεύξεις, με το Δήμαρχο του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας, κ. Χρήστο Βρεττάκο και με το Γενικό Γραμματέα του Δήμου κ. Γεώργιο Ανδρεαδάκη. Με τη συγκεκριμένη ανάλυση, δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στο κοινωνικό σκέλος λόγω της λειτουργικής ιδιαιτερότητας του Πάρκου με ελεύθερη είσοδο για το κοινό και δωρεάν συμμετοχή στις εκδηλώσεις. Κατ'επέκταση η ανάλυση κόστους-οφέλους οικονομικού χαρακτήρα είναι περιορισμένη σε αυτή τη χρονική περίοδο λειτουργίας του Πάρκου.

Η έρευνα αναφέρεται στη μελέτη περίπτωσης (case study) του Πάρκου Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα. Η μελέτη περίπτωσης είναι η πιο ιδανική σε αυτή την περίπτωση

ώστε να εξηγηθεί το «πώς» και το «γιατί» λειτουργεί ένα συγκεκριμένο σύγχρονο φαινόμενο (Yin, 2018).

Διάγραμμα 3.1

**Ο χαρακτήρας της PESTEL ANALYSIS
του Πάρκου των Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα**

Ένα άλλο στρατηγικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε κατά την επεξεργασία της έρευνας είναι η SWOT ANALYSIS. Το εργαλείο αυτό βοηθά στον εντοπισμό και ταξινόμηση των δυνατών και αδύνατων σημείων που βρίσκονται στο εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού που μελετάται και των ευκαιριών και των απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος (Σωκράτους, 2020). Αυτό παρουσιάζεται σχηματικά στον Πίνακα 3.2.

Πίνακας 3.2

SWOT ANALYSIS

	ΘΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΕΠΙΒΛΑΒΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	S STRENGTHS / ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	W WEAKNESSES/ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	O OPPORTUNITIES / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	T THREATS / ΑΠΕΙΛΕΣ

Η ποσοτική έρευνα διεξήχθη με τη χρήση ερωτηματολογίου. Αρχικά πραγματοποιήθηκε πιλοτική έρευνα με μικρό αριθμό ερωτηματολογίων και κατόπιν διανεμήθηκαν διακόσια δομημένα ερωτηματολόγια για τη στατιστική ανάλυση. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν στο εσωτερικό του Πάρκου των Λιπασμάτων με άδεια διανομής από το Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας και τηρήθηκε ανωνυμία και απόλυτη εμπιστευτικότητα. Η διανομή πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 6 έως 26 Απριλίου 2021 εντός διαφορετικών ωρών. Μέρος της διανομής πραγματοποιήθηκε μέσω της εφαρμογής Google Forms (Ζαφειρόπουλος, 2015) και τα υπόλοιπα σε έντυπη μορφή. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε με τυχαίο και εθελοντικό τρόπο. Μετά τη συμπλήρωσή τους έγινε μεταφορά και κωδικοποίηση στο πρόγραμμα SPSS. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει κλειστές, ανοιχτές ερωτήσεις και ερωτήσεις κλίμακας. Οι κλειστές είναι δίτιμες και πολλαπλής επιλογής και τα είδη των μεταβλητών εμπεριέχουν ονομαστικές (Nominal) και διάταξης (Ordinal). Οι κλίμακες είναι διχοτομικές, απλής επιλογής, πολλαπλής επιλογής, κλίμακες αξιολόγησης και τύπου Likert. Οι απαντήσεις αναλύθηκαν με περιγραφική στατιστική, με μεταξύ τους συσχετίσεις και με έλεγχο των συσχετισμών των μεταβλητών (Creswell & Creswell, 2018). Για να εξεταστεί η συνάφεια μεταξύ μεταβλητών πραγματοποιήθηκε έλεγχος ανεξαρτησίας (του Pearson) χ^2 με επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=5\%$ (0,05). Τέλος, πραγματοποιήθηκε αναγωγή των συμπερασμάτων της ανάλυσης και σύνδεση των αποτελεσμάτων με το θεωρητικό μέρος της έρευνας.

Η εργασία βασίζεται σε δευτερογενείς πηγές με τη χρήση βιβλιογραφικής επισκόπησης, δημοσιευμένων άρθρων, περιοδικού τύπου και συναφών ερευνών. Έγινε ανάλυση και χρήση πρόδρομων μελετών, άρθρων διαδικτύου, διπλωματικών εργασιών και ακαδημαϊκών διαλέξεων. Μετά την επιλογή και πρόσβαση στο υλικό διενεργήθηκε έλεγχος της αυθεντικότητας, κατανόηση και σύνδεση με τους σκοπούς της έρευνας.

Ως πρωτογενείς πηγές χαρακτηρίζονται οι υποθέσεις εργασίας, η νομοθεσία, και η άμεση εμπειρία της ερευνήτριας μέσω των συνεντεύξεων και των ερωτηματολογίων. Σε αυτές τις πηγές ανήκουν η μελέτη αρχείων, η στατιστική ανάλυση και ερμηνεία.

Σε αρχικό στάδιο, συγκεντρώθηκαν και μελετήθηκαν οι δευτερογενείς πηγές. Η εκπόνηση συνεχίστηκε μέσω της διενέργειας συνεντεύξεων και της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων με σκοπό τη συγκέντρωση μεγάλου μέρους πληροφοριών για το κύριο θέμα.

3.4 Ερευνητικές υποθέσεις

Υπόθεση 1: Το Πάρκο των Λιπασμάτων βελτιώνει την ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής και της ευρύτερης περιοχής τόσο στην καθημερινότητα όσο και κατά την περίοδο της πανδημίας.

Υπόθεση 2: Οι χρήστες του Πάρκου αξιολογούν θετικά τη λειτουργία του, ωστόσο υπάρχουν περιθώρια βελτίωσής του.

Υπόθεση 3: Η λειτουργία του Πάρκου προσφέρει περιβαλλοντικά οφέλη και τα οικονομικά οφέλη αναμένεται να γίνουν εμφανή τα επόμενα έτη.

Υπόθεση 4: Τα ευρήματα της έρευνας θα επιβεβαιώσουν προηγούμενες έρευνες για τα πάρκα αστικού τύπου.

3.5 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα αποτελούν τον κορμό της μελέτης και βάσει αυτών κινήθηκε η μεθοδολογία. Τα περισσότερα από αυτά απαντώνται με την ανάλυση του ερωτηματολογίου και κάποια άλλα μέσα από τις συνεντεύξεις και τη βιβλιογραφική επισκόπηση:

1. Ποια είναι τα σημαντικότερα οφέλη της λειτουργίας Πάρκου των Λιπασμάτων και πως αποτυπώνονται στην ποιότητα ζωής των ερωτηθέντων;
2. Σε ποιο βαθμό ωφελούνται οι επισκέπτες του Πάρκου των Λιπασμάτων από τη λειτουργία του;
3. Ποιος ο ρόλος του Πάρκου κατά την περίοδο του εγκλεισμού Covid-19;
4. Ποιες είναι οι βασικές διαφορές στις αντιλήψεις για το Πάρκο ανά κατηγορία επισκεπτών;
5. Πώς αξιολογούν οι χρήστες το Πάρκο και τη λειτουργία του;
6. Ποια είναι τα οικονομικά και περιβαλλοντικά κόστη και οφέλη της ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της **περιγραφικής στατιστικής** των μεταβλητών του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε με γνώμονα τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας. Μετά την παρουσίαση των περιγραφικών στοιχείων παρατίθενται τα αποτελέσματα της **επαγωγικής στατιστικής** για τις συσχετίσεις των μεταβλητών με τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 .

Αρχικά παρουσιάζονται οι γραφικές παραστάσεις των μεταβλητών, δηλαδή τα ραβδογράμματα και τα κυκλικά διαγράμματα. Τα **Διαγράμματα** ακολουθούν οι επεξηγήσεις για κάθε μεταβλητή.

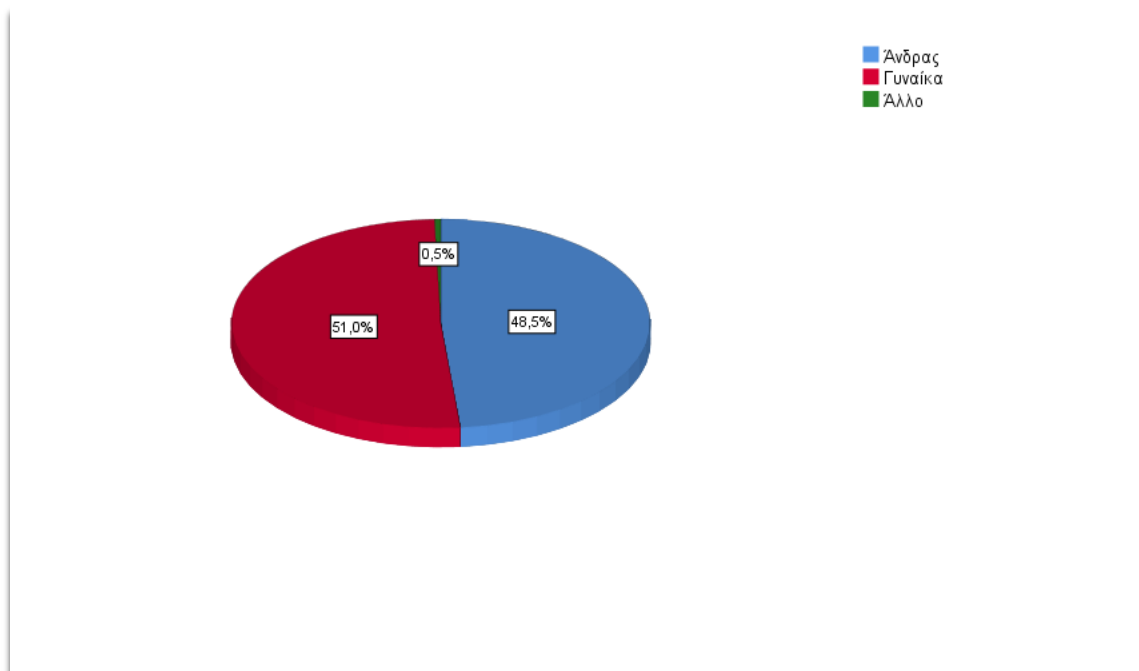
Στο **Παράρτημα Β** παρατίθενται οι πίνακες με τις κατανομές συχνοτήτων για κάθε μια ερώτηση του ερωτηματολογίου με τις κατανομές συχνοτήτων για τις ονομαστικές μεταβλητές. Στις κατανομές συχνότητας οι Πίνακες εμπεριέχουν τις στήλες **Frequency** με τις απόλυτες συχνότητες των τιμών των μεταβλητών, τις στήλες **Percent** και **Valid Percent** με τις σχετικές συχνότητες των τιμών αυτών επί του συνόλου και επί του συνόλου των έγκυρων απαντήσεων. Τέλος, η στήλη **Cumulative Percent** αφορά την αθροιστική σχετική συχνότητα των τιμών των μεταβλητών.

4.2 Περιγραφική ανάλυση

Κατά την περιγραφική ανάλυση παρουσιάζονται τα **δημογραφικά χαρακτηριστικά** και εν συνεχεία οι ερωτήσεις που αφορούν τη **χρήση, ικανοποίηση και αντίληψη** των επισκεπτών του Πάρκου.

Ερώτηση «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Αναφορικά με το φύλο, από το σύνολο των στατιστικών μονάδων 102 ήταν γυναίκες (51%), 97 άνδρες (48,5%) και 1 (0,5%) δήλωσε άλλο.

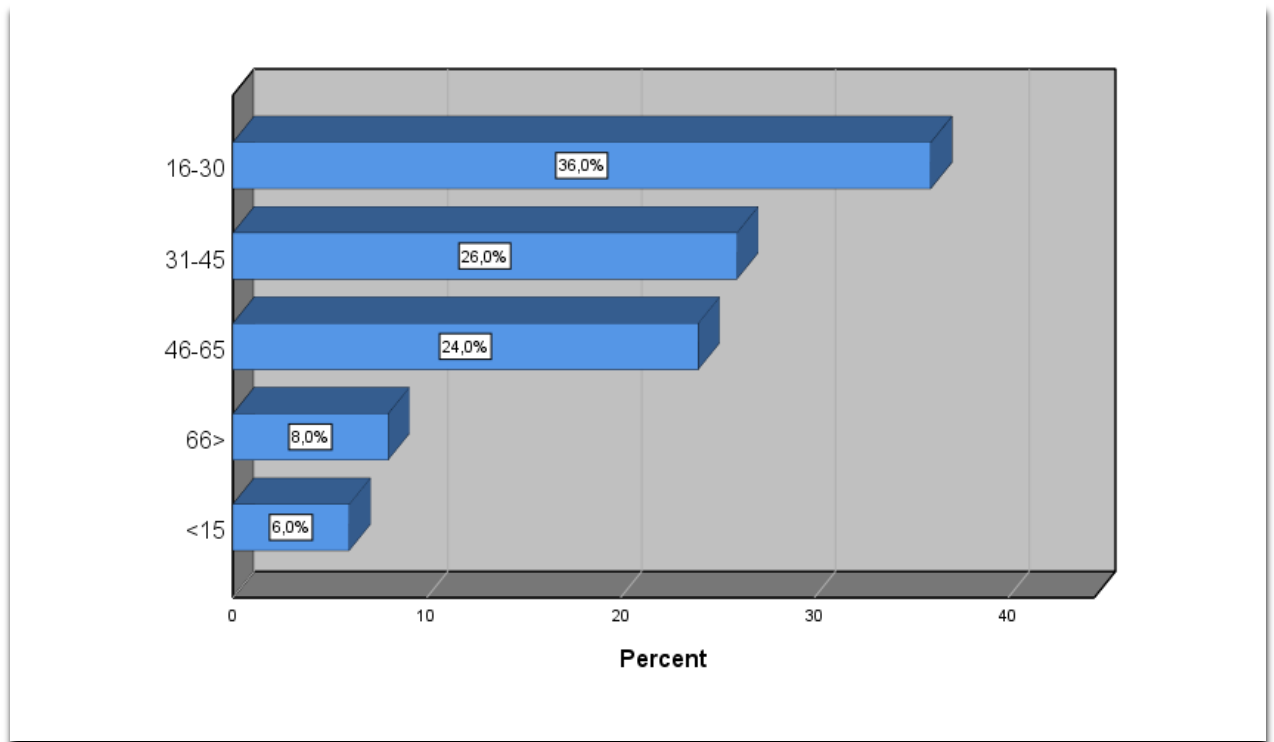

Διάγραμμα 4.1

Φύλο

Ερώτηση «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Αναφορικά με την ηλικία των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 4.2, καλύπτονται όλες οι ηλικιακές κατηγορίες με τη μεγαλύτερη ανταπόκριση να βρίσκεται στην ηλικιακή κλίμακα 16-30 με ποσοστό 36,0%. Ακολουθεί η κλίμακα 31-45 έτη με ποσοστό 26,0% και έπεται η κλίμακα 46-65 με 24,0%. Τέλος, οι ερωτηθέντες που ανήκουν στην κατηγορία από 15 έτη και κάτω και από 66 έτη και πάνω αποτελούν το 6,0% και 8,0% του πληθυσμού αντίστοιχα.

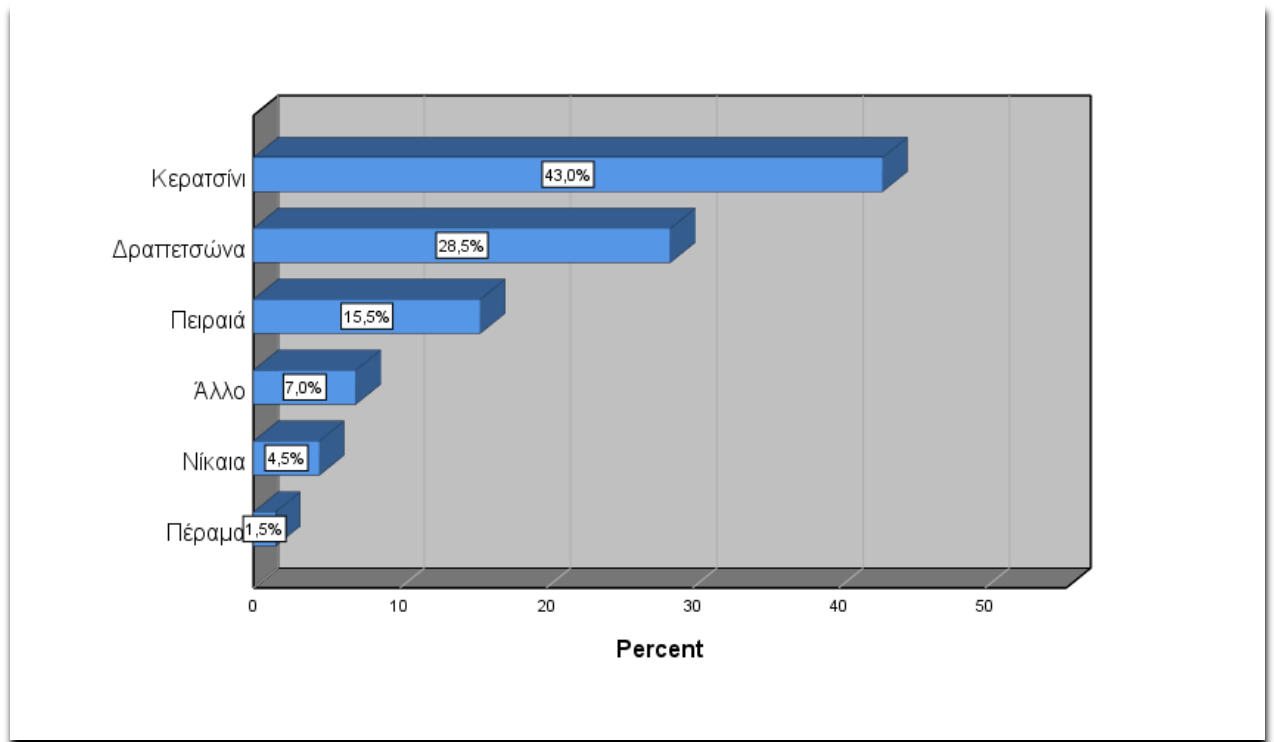

Διάγραμμα 4.2

Ηλικία

Ερώτηση «Σε ποια περιοχή κατοικείτε;»

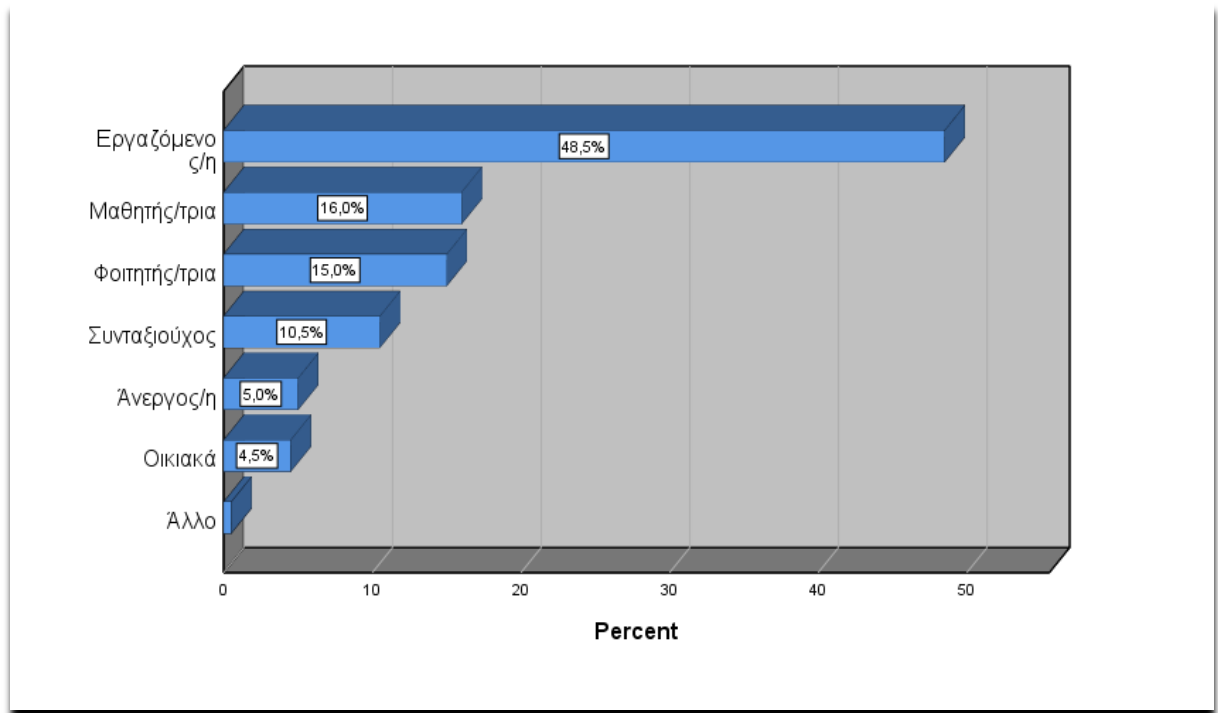
Στην ερώτηση που αφορά την περιοχή κατοικίας το 43,0% των επισκεπτών του Πάρκου κατοικεί στην περιοχή του Κερατσινίου και το 28,5% στην περιοχή της Δραπετσώνας. Αυτές οι δύο περιοχές αποτελούν έναν ενιαίο Δήμο, το **Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας**. Συνεπώς, οι δύο αυτές περιοχές που είναι και οι πιο κοντινές στο **Πάρκο συλλέγουν το 71,5% των επισκεπτών σε αυτή την έρευνα**. Στην περιοχή του Πειραιά ανήκει το 15,5% του πληθυσμού και ακολουθεί η κατηγορία «Άλλο» με 7,0%. Σε αυτή την κατηγορία δόθηκαν συνολικά 13 απαντήσεις: 3 Κορυδαλλός, 2 Αθήνα, 2 Ηλιούπολη, 1 Παλλήνη, 1 Περιστέρι, 1 Γλυφάδα, 1 Καλλιθέα, 1 Σεπόλια και 1 Πετράλωνα. Η επισκεψιμότητα από την περιοχή της Νίκαιας ανέρχεται στο 4,5% και από το Πέραμα στο 1,5% των ερωτηθέντων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος κατοικεί σε κοντινές περιοχές.

Διάγραμμα 4.3
Περιοχή κατοικίας

Ερώτηση «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

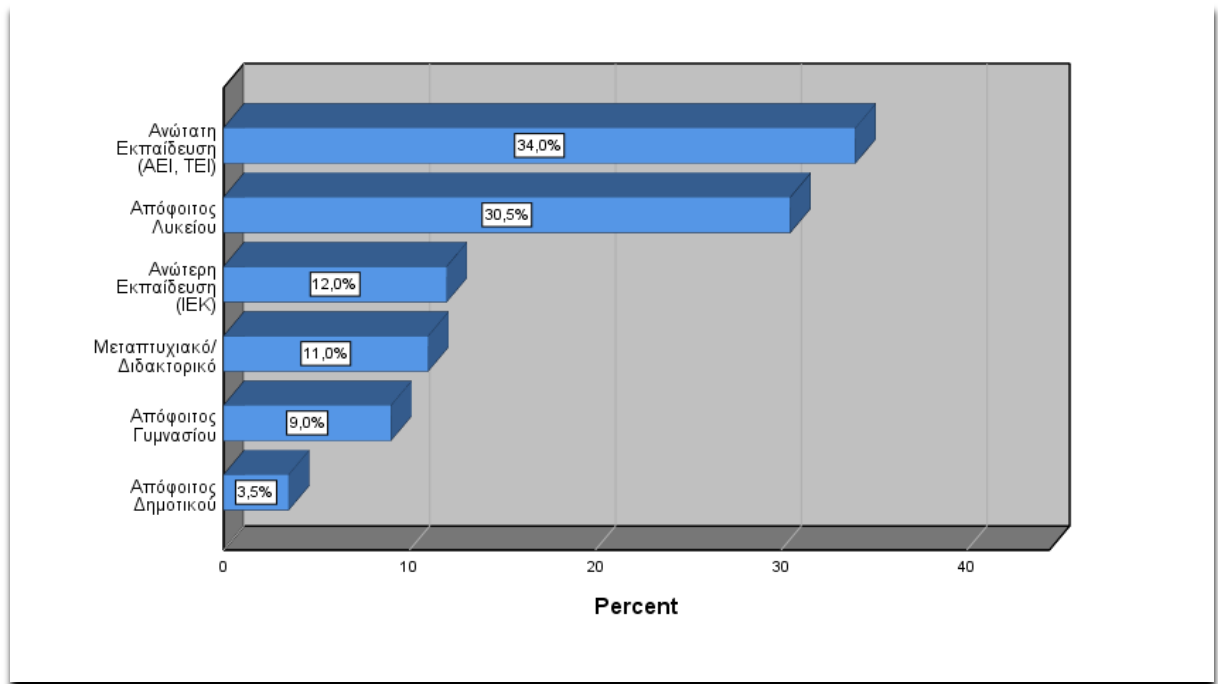
Αναφορικά με την κύρια ενασχόληση των ερωτώμενων, δόθηκε απάντηση από 97 άτομα για την κατηγορία «Εργαζόμενος/η» που αποτελεί το 48,5%, 32 άτομα απάντησαν «Μαθητής/τρια» που αποτελεί το 16,0%, 30 απάντησαν «Φοιτητής/τρια» που αποτελεί το 15,0%, 21 άτομα «Συνταξιούχος» που αποτελεί το 10,5%, 10 άτομα απάντησαν «Άνεργος/ης» με ποσοστό 5,0%, 9 άτομα «Οικιακά» με ποσοστό 4,5% και 1 άτομο «Άλλο» με ποσοστό 0,5%. Τα αποτελέσματα αυτά βρίσκονται σε συνάφεια με την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού του δείγματος.

Διάγραμμα 4.4
Κύρια ενασχόληση

Ερώτηση «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

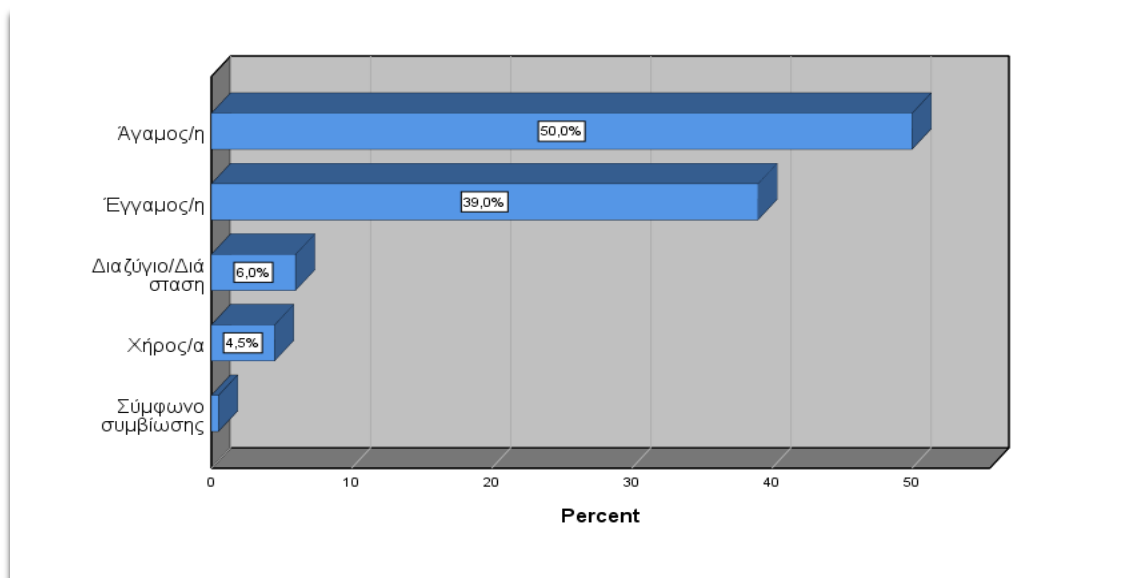
Στην ερώτηση «**Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο**» το 34,0% είναι πτυχιούχοι Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, το 30,5% είναι απόφοιτοι Λυκείου, το 9,0% απόφοιτοι Γυμνασίου, το 12,0% απόφοιτοι Ανώτερης Εκπαίδευσης, το 11,0% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού/Διδακτορικού τίτλου και το 3,5% απόφοιτοι Δημοτικού. Η συγκεκριμένη μεταβλητή όπως και η μεταβλητή που αφορά την κύρια ενασχόληση εξαρτάται από την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού του δείγματος. Παρόλα αυτά, το σύνολο του πληθυσμού με σπουδές στην **Τριτοβάθμια** Εκπαίδευση αποτελεί το **45,0%** του συνόλου.

Διάγραμμα 4.5
Μορφωτικό επίπεδο

Ερώτηση «Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;»

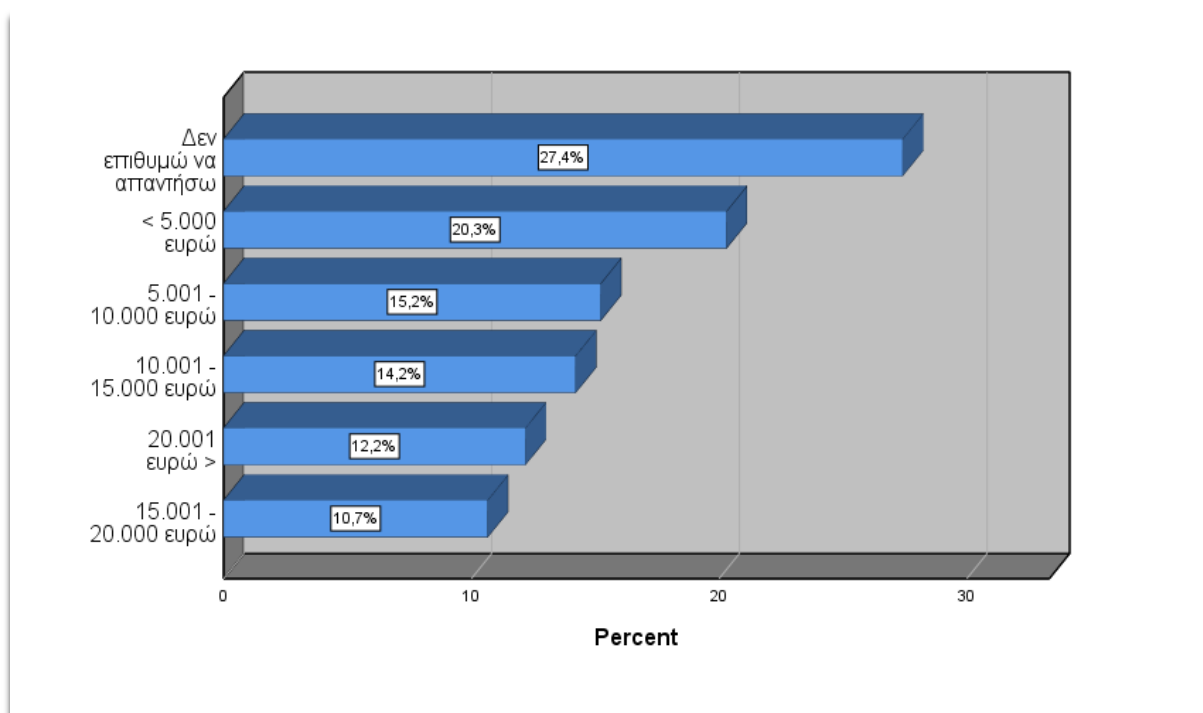
Αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της έρευνας είναι **άγαμοι/ες με ποσοστό 50,0%**, ενώ οι **έγγαμοι/ες** αποτελούν το 39,0%. Στην επιλογή «Διαζύγιο/Διάσταση» απάντησε το 6,0% και 0,5% για το «Σύμφωνο συμβίωσης». Τέλος, 4,5% είναι χήροι/ες.

Διάγραμμα 4.6
Οικογενειακή κατάσταση

Ερώτηση «Σε ποια κατηγορία ανήκει το ετήσιο εισόδημά σας;»

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 4.7 το ετήσιο εισόδημα του **20,3% των ερωτηθέντων δεν ξεπερνά τις 5.000 ευρώ**, του 15,2% βρίσκεται ανάμεσα στα 5.001-10.000 ευρώ, του 14,2% βρίσκεται στην κατηγορία 10.001-15.000 ευρώ, του 10,7% στην κατηγορία 15.001-20.000 ευρώ και του 12,2% είναι από 20.001 και πάνω. Στη συγκεκριμένη ερώτηση 27,4% προτίμησαν να μην απαντήσουν. Επιπλέον εμπεριέχονται δύο ελλείπουσες τιμές.

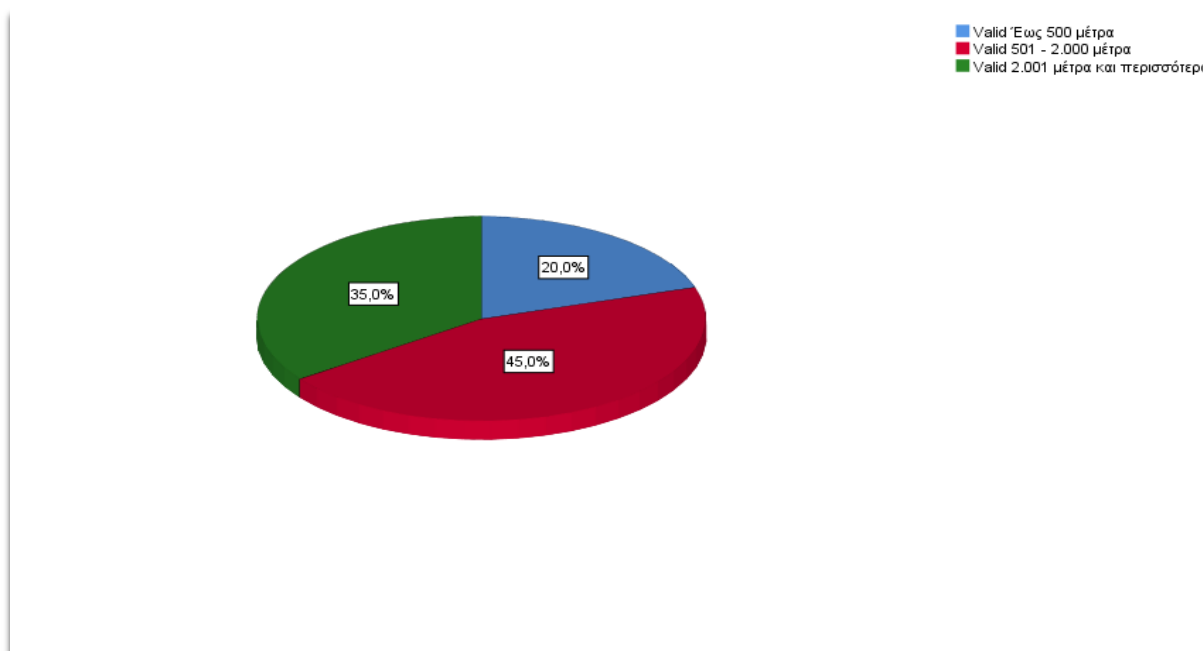

Διάγραμμα 4.7

Ετήσιο εισόδημα

Ερώτηση «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;»

Η κατοικία για το **45,0% του πληθυσμού της έρευνας βρίσκεται σε απόσταση από 501-2.000 μέτρων από το Πάρκο**, για το 35,0% σε απόσταση 2.001 μέτρων και παραπάνω και για το 20,0% σε απόσταση μικρότερη των 500 μέτρων. Αυτά τα αποτελέσματα βρίσκονται σε **συνάφεια** με τα αποτελέσματα της Ερώτησης 24 για την περιοχή κατοικίας όπου πάνω από το 70% του πληθυσμού δήλωσε ότι κατοικεί στο Δήμο Κερατσινίου -Δραπετσώνας. Ο Δήμος οροθετείται σε ακτίνα άνω των 2 χιλιομέτρων.

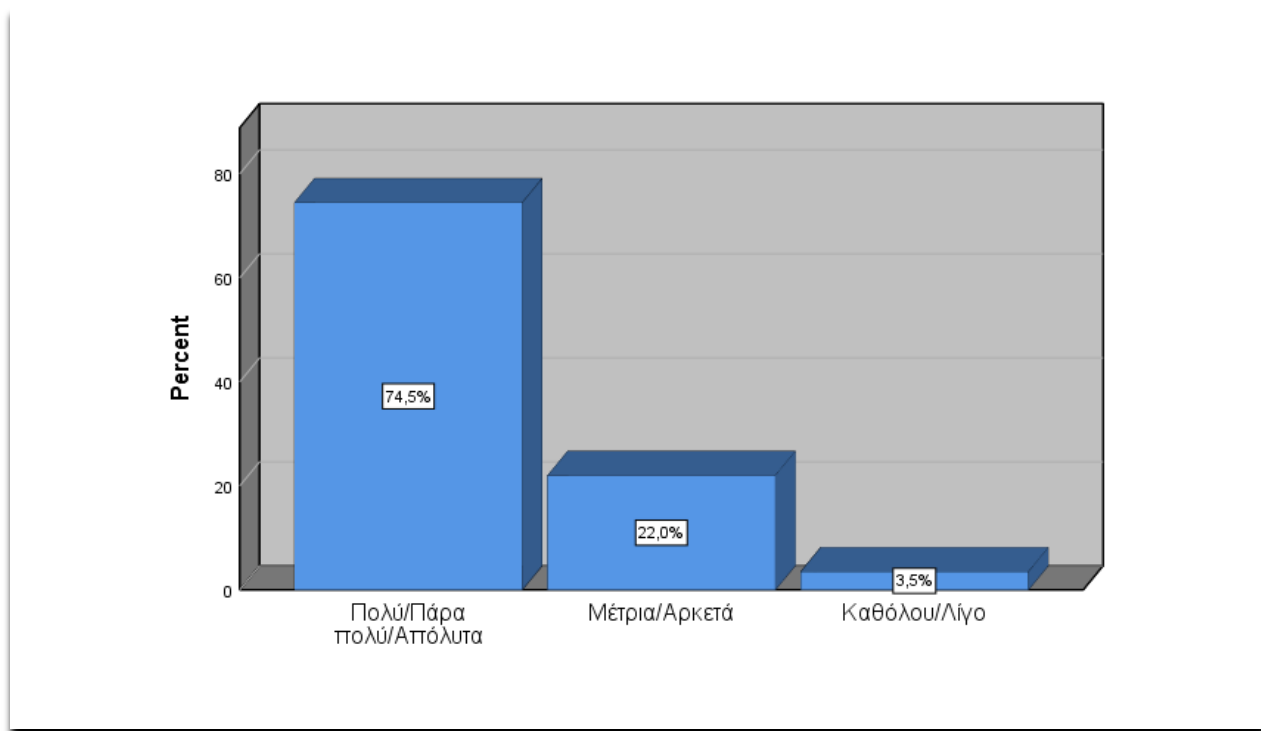

Διάγραμμα 4.8
Απόσταση κατοικίας από το Πάρκο

Ερώτηση «Σε ποιο βαθμό βελτίωσε τη ζωή σας το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Το ποσοστό των απαντήσεων που δόθηκαν για το βαθμό βελτίωσης της ζωής από το Πάρκο ανέρχεται στο **74,5%** απαντώντας «**Πάρα πολύ/Πολύ/Απόλυτα**», το 22,0% «**Μέτρια/Αρκετά**» και το 3,5% «**Καθόλου/Λίγο**».

Πιο αναλυτικά, όπως φαίνεται από τον Πίνακα Β.1 του Παραρτήματος Β, «Απόλυτα» απάντησε το 26% των ερωτηθέντων, ενώ «Πάρα πολύ» το 29%.

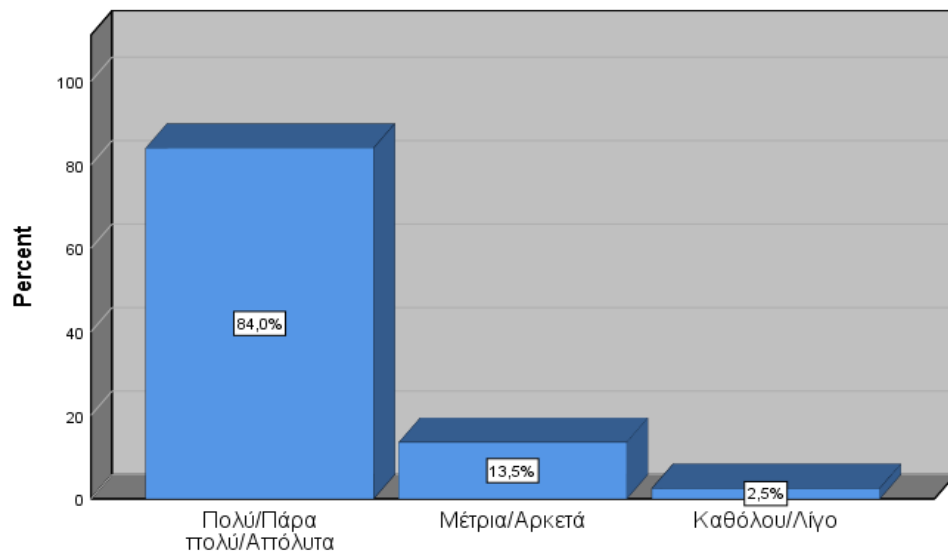
Διάγραμμα 4.9

Βαθμός βελτίωσης ζωής από το Πάρκο των Λιπασμάτων

Ερώτηση «Σε ποιο βαθμό βελτίωση τη ζωή σας το Πάρκο των λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19;»

Σχετικά με την άποψη για το βαθμό βελτίωσης της ζωής των συμμετεχόντων στην έρευνα από το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19, το **84,0%** απάντησε «**Πάρα πολύ/Πολύ/Απόλυτα**», το 13,5% «Μέτρια/Αρκετά» και το 2,5% «Καθόλου/Λίγο».

Πιο αναλυτικά, όπως φαίνεται από τον Πίνακα Β.2 του Παραρτήματος Β, «Απόλυτα» απάντησε το 42,5% των ερωτηθέντων, ενώ «Πάρα πολύ» το 26%. Η διαφορά με την προηγούμενη ερώτηση σε αυτές τις διαβαθμίσεις είναι πολύ σημαντική γιατί δείχνει την αύξηση της απόλυτης ικανοποίησης εν μέσω πανδημίας.

Διάγραμμα 4.10

Βαθμός βελτίωσης ζωής εν μέσω COVID-19

Σύγκριση βαθμού βελτίωσης ζωής από το Πάρκο πριν και εν μέσω πανδημίας
Αναφορικά με το βαθμό βελτίωσης της ζωής από το Πάρκο πριν και εν μέσω πανδημίας COVID-19, στο Διάγραμμα 4.11, φαίνεται ξεκάθαρα η αυξητική βελτίωση της ζωής των συμμετεχόντων κατά την πανδημία από το Πάρκο.

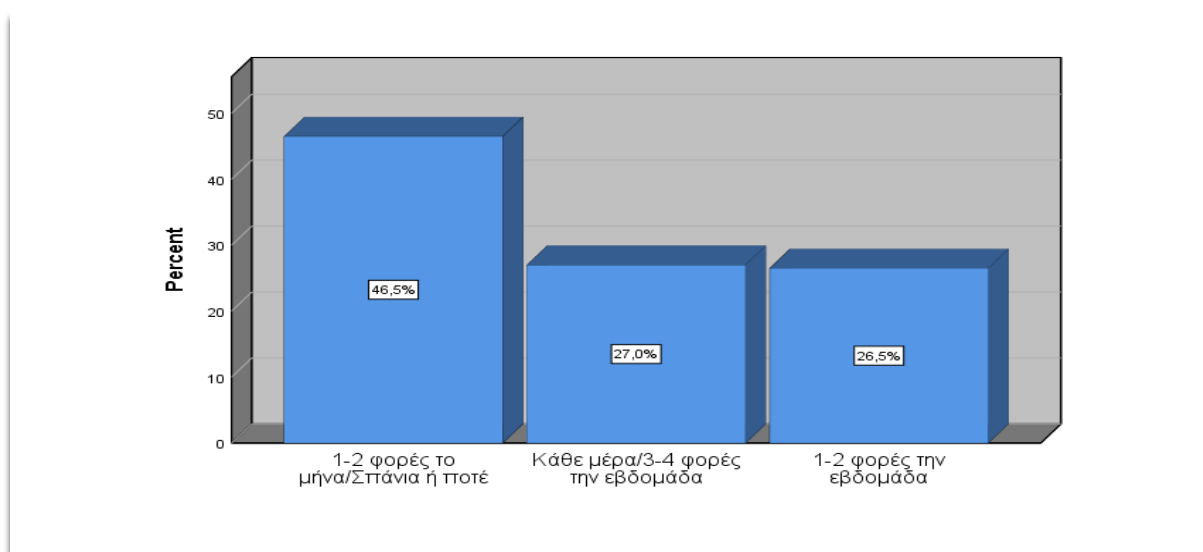
Διάγραμμα 4.11

Σύγκριση βελτίωσης ζωής πριν και εν μέσω πανδημίας COVID-19

Ερώτηση «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία COVID-19;»

Όσο αφορά τη συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο πριν την πανδημία COVID-19 όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 4.12 το 46,5% των ερωτηθέντων απάντησε ότι επισκέπτεται το Πάρκο 1-2 φορές το μήνα ή σπάνια/ποτέ, το 27,0% κάθε μέρα ή 3-4 φορές την εβδομάδα και το 26,5% 1-2 φορές την εβδομάδα.

Ο Πίνακας Β.3 του Παραρτήματος Β παρουσιάζει τις συχνότητες αναλυτικότερα: «κάθε μέρα» 7%, «3-4 φορές την εβδομάδα» 20%, «1-2 φορές την εβδομάδα» 26,5%, «1-2 φορές το μήνα» 25% και «σπάνια ή ποτέ» 21,5%.

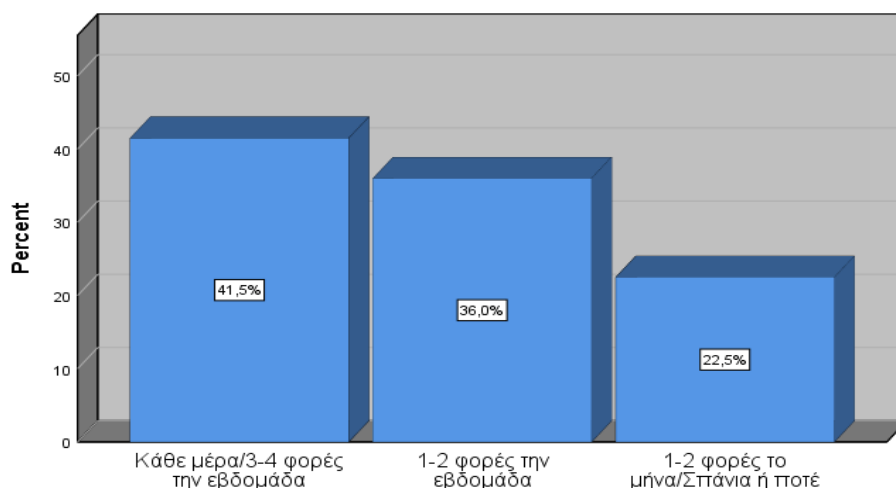
Διάγραμμα 4.12

Συχνότητα επίσκεψης πριν την πανδημία COVID-19

Ερώτηση «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19;»

Όσο αφορά τη συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο εν μέσω πανδημίας COVID-19 όπως απεικονίζεται στο Διάγραμμα 4.13 το 41,5% των ερωτηθέντων απάντησε ότι επισκέπτεται το Πάρκο κάθε μέρα ή 3-4 φορές την εβδομάδα, το 36,0% 1-2 φορές την εβδομάδα και το 22,5% 1-2 φορές το μήνα ή σπάνια/ποτέ.

Ο Πίνακας Β.4 του Παραρτήματος Β παρουσιάζει τις συχνότητες αναλυτικότερα: «κάθε μέρα» 11%, «3-4 φορές την εβδομάδα» 30%, «1-2 φορές την εβδομάδα» 36%, «1-2 φορές το μήνα» 17% και «σπάνια ή ποτέ» 5%.

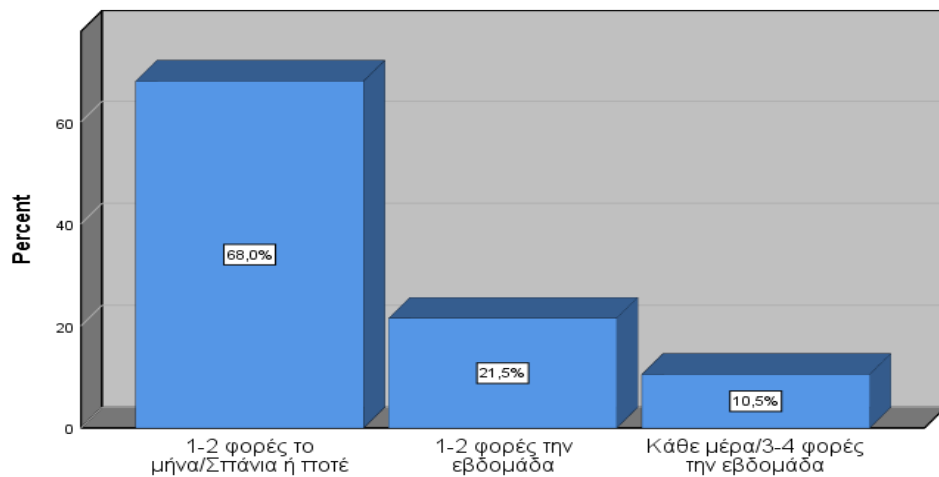
Διάγραμμα 4.13

Συχνότητα επίσκεψης εν μέσω πανδημίας COVID-19

Ερώτηση «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;»

Αναφορικά με τη συχνότητα επίσκεψης σε άλλο πάρκο πριν από την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων το 68,0% των ερωτηθέντων απάντησε 1-2 φορές το μήνα ή σπάνια/ποτέ, το 21,5% 1-2 φορές την εβδομάδα και το 10,5% κάθε μέρα ή 3-4 φορές την εβδομάδα.

Ο Πίνακας Β.5 του Παραρτήματος Β παρουσιάζει τις συχνότητες αναλυτικότερα: «κάθε μέρα» 5%, «3-4 φορές την εβδομάδα» 5,5%, «1-2 φορές την εβδομάδα» 21,5%, «1-2 φορές το μήνα» 23% και «σπάνια ή ποτέ» 45%.

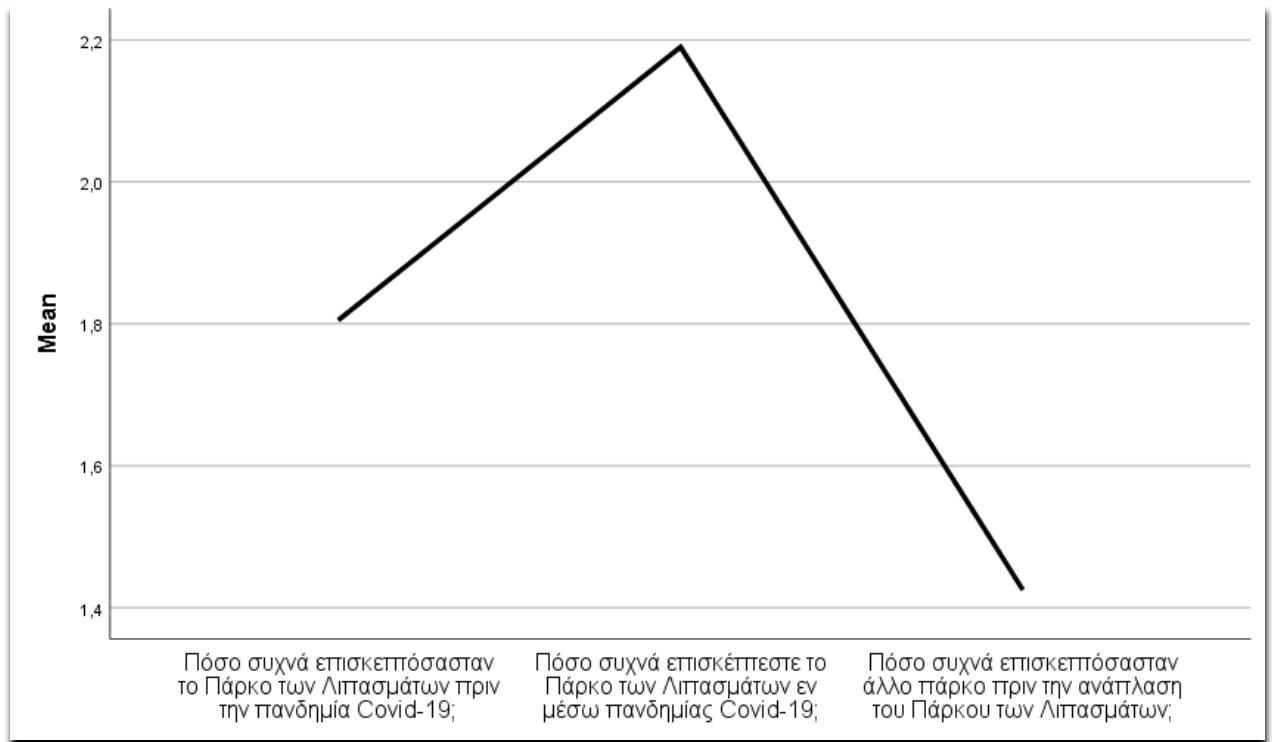

Διάγραμμα 4.14

Συχνότητα επίσκεψης σε άλλο πάρκο

Σύγκριση συχνοτήτων επίσκεψης

Η σύγκριση αναφορικά με τις παραπάνω τρεις ερωτήσεις αποτυπώνει τις αλλαγές που επήλθαν στις συχνότητες επίσκεψης. Η συχνότητα επίσκεψης σε πάρκο αυξήθηκε με την έναρξη λειτουργίας του Πάρκου των Λιπασμάτων και παρουσίασε περαιτέρω αύξηση κατά την διάρκεια της πανδημίας. Τα παραπάνω απεικονίζονται στο Διάγραμμα 4.15

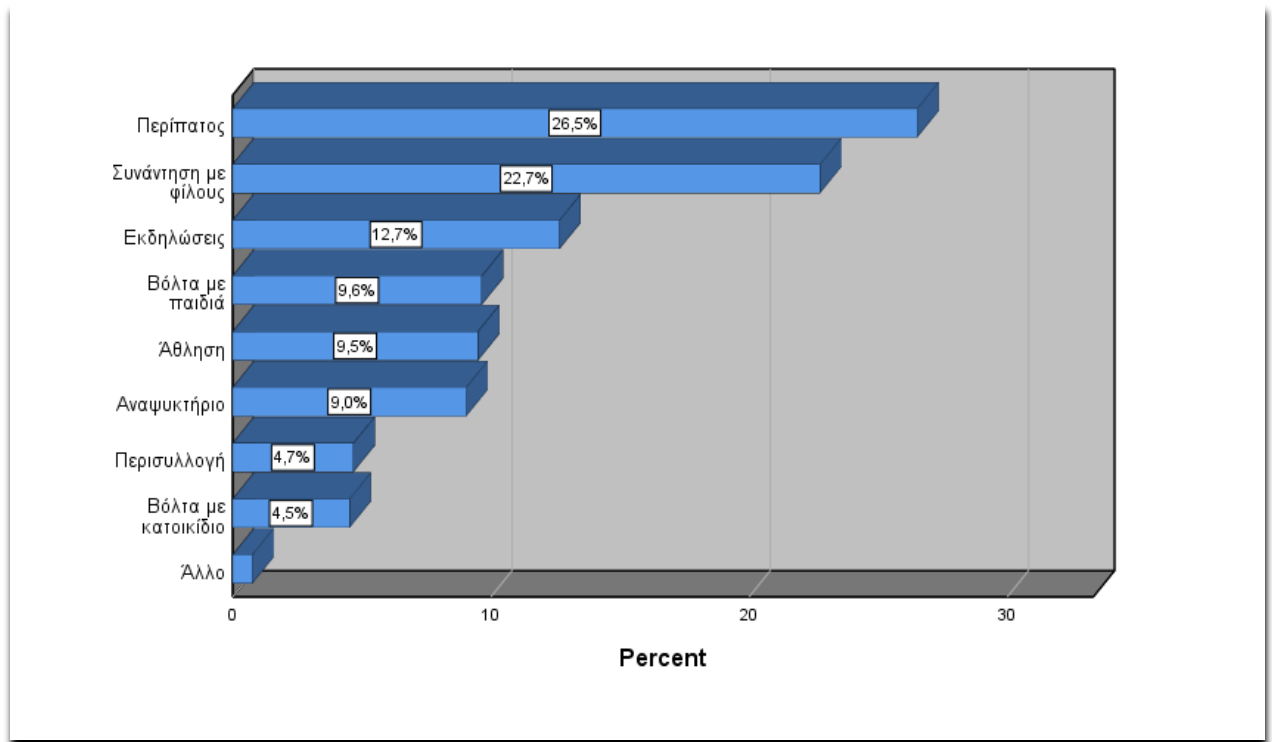

Διάγραμμα 4.15
Σύγκριση συχνοτήτων επίσκεψης

Ερώτηση «Για ποιες δραστηριότητες/παροχές επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων για τους λόγους επίσκεψης στο Πάρκο, η ερώτηση είναι πολλαπλής επιλογής και απαντήθηκαν θετικά από τους 200 ερωτηθέντες ως εξής (σε ιεραρχική κατανομή): «Περίπατος» **26,5%**, «Συνάντηση με φίλους» **22,7%**, «Εκδηλώσεις» **12,7%**, «Βόλτα με τα παιδιά» 9,6%, «Άθληση» 9,5%, «Αναψυκτήριο/καντίνα» 9,0%, «Περισυλλογή» 4,7%, «Βόλτα με το κατοικίδιο» 4,5%, και «Άλλο» 4 άτομα (2 ψάρεμα, 1 για φωτογράφιση και 1 για να ηρεμήσει κοιτάζοντας τη θάλασσα).

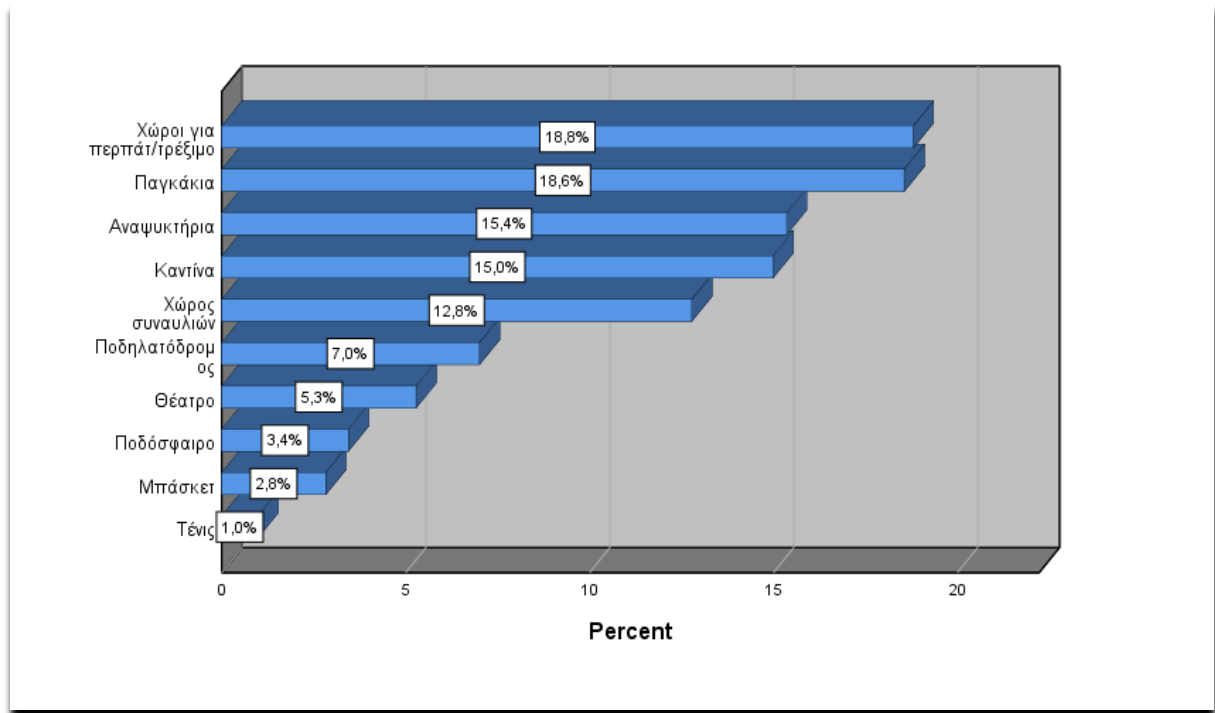
Όπως φαίνεται από τον Πίνακα Β.6 του Παραρτήματος Β, δόθηκαν συνολικά 664 θετικές απαντήσεις. Από το σύνολο του στατιστικού πληθυσμού του δείγματος (200) οι 176 επέλεξαν «περίπατο» και 151 «συνάντηση με φίλους».

Διάγραμμα 4.16
Λόγος επίσκεψης

Ερώτηση «Ποιες από τις παρακάτω εγκαταστάσεις/υπηρεσίες έχετε χρησιμοποιήσει;» Αναφορικά με τις εγκαταστάσεις/υπηρεσίες που έχουν χρησιμοποιήσει οι ερωτηθέντες, η ερώτηση είναι πολλαπλής επιλογής και απαντήθηκαν θετικά από τους 200 ως εξής: «Χώροι για περπάτημα/τρέξιμο» 18,8%, «Παγκάκια» 18,6%, «Αναψυκτήρια» 15,4%, «Καντίνα» 15,0% άτομα, «Χώρος συναυλιών» 12,8%, «Ποδηλατόδρομος» 7,0%, «Θέατρο» 5,3%, «Ποδόσφαιρο» 3,4%, «Μπάσκετ» 2,8%, «Τένις» 1,0% και «Άλλο» 1 άτομο (BeachVolley).

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα Β.7 του Παραρτήματος Β, δόθηκαν συνολικά 814 θετικές απαντήσεις.

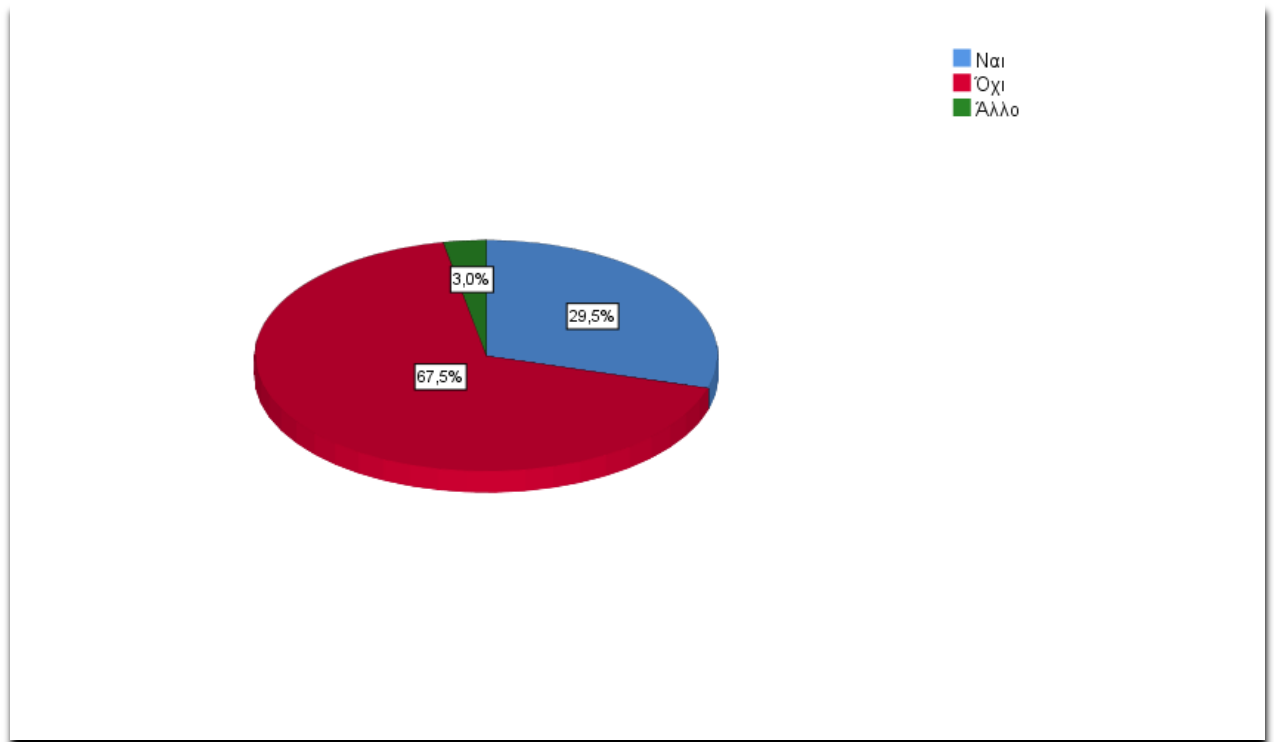

Διάγραμμα 4.17

Εγκαταστάσεις/ Υπηρεσίες επίσκεψης

Ερώτηση «Θα είχατε τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσετε τις υπηρεσίες που προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων (π.χ. συναυλίες, άθληση, εκδηλώσεις) με την ίδια συχνότητα κάπου αλλού με χρηματικό αντίτιμο;»

Στην ερώτηση που αναφέρεται στη δυνατότητα χρήσης των υπηρεσιών του Πάρκου κάπου αλλού με χρηματικό αντίτιμο και με την ίδια συχνότητα όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 4.18 και τον Πίνακα Β.8 του Παραρτήματος Β, το **67,5%** των ερωτηθέντων απάντησε πως **δεν θα είχε τη δυνατότητα να παρέχει χρηματικό ποσό**, το 29,5% απάντησε πως θα είχε αυτή τη δυνατότητα και το 3,0% απάντησε άλλο («Ίσως»).

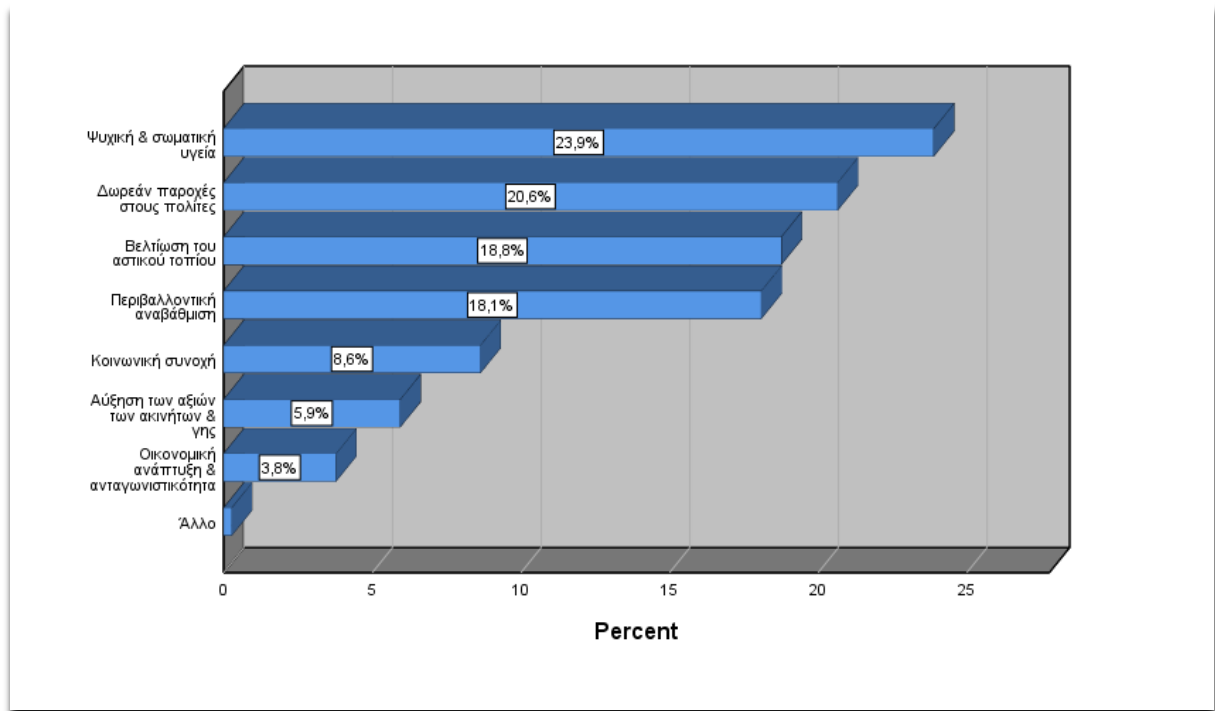
Διάγραμμα 4.18

Δυνατότητα χρήσης υπηρεσιών αλλού με χρηματικό αντίτιμο

Ερώτηση «Ποια είναι τα σημαντικότερα οφέλη που προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Στην ερώτηση που αφορά τα σημαντικότερα οφέλη που προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων, όπως φαίνεται στο παρακάτω Διάγραμμα 4.19 σε ιεραρχική κατανομή, το **23,9%** των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι προσφέρει ψυχική και σωματική υγεία, το **20,6%** ότι οι δωρεάν παροχές αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα οφέλη, το **18,8%** συμφωνεί ότι επιδρά στη βελτίωση του αστικού τοπίου, το **18,1%** στην περιβαλλοντική αναβάθμιση, το 8,6% ότι συνδράμει στην αύξηση της κοινωνικής συνοχής και της εμπιστοσύνης στους θεσμούς, το 5,9% ότι συνδράμει στην αύξηση των αξιών των ακινήτων και της γης, το 3,8% ότι ωφελεί την οικονομική ανάπτυξη και το 0,3% απάντησε «άλλο».

Στο σύνολο του δείγματος όπως φαίνεται από τον Πίνακα Β.9 του Παραρτήματος Β δόθηκαν 741 θετικές απαντήσεις και 177 μονάδες απάντησαν θετικά για την «ψυχική και σωματική υγεία».

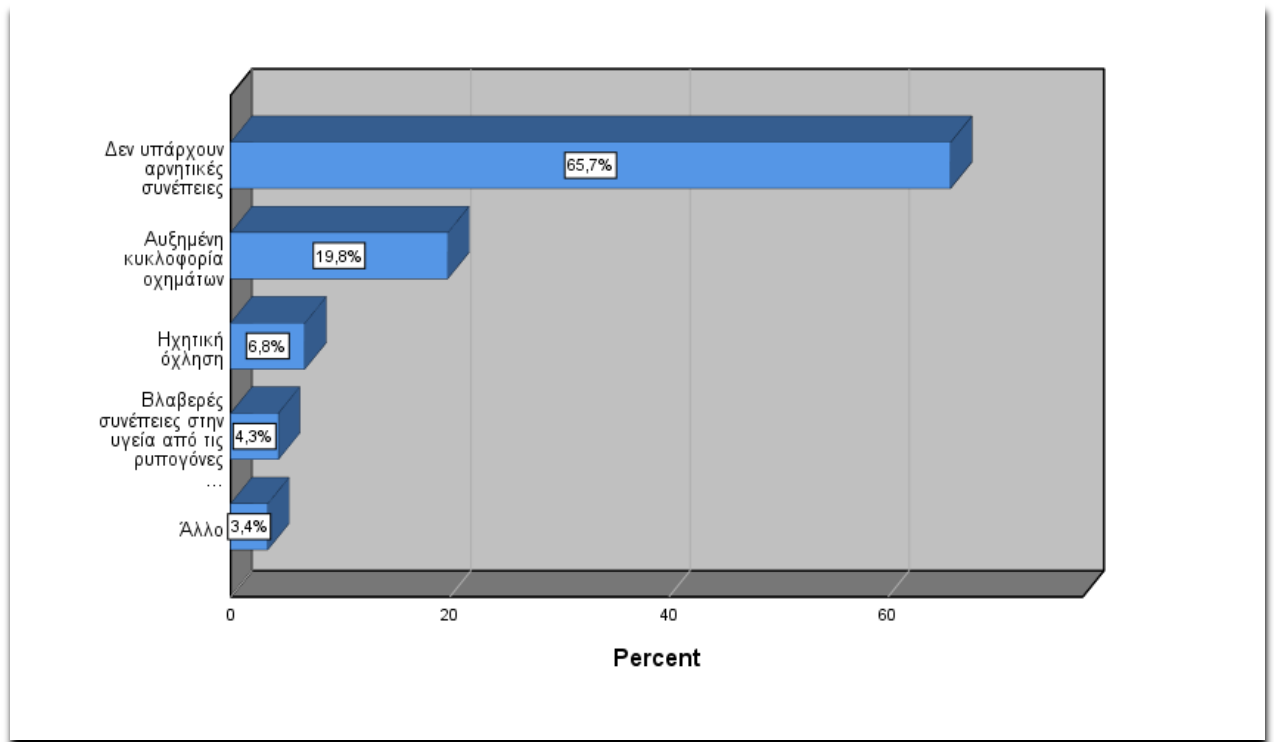

Διάγραμμα 4.19

Τα σημαντικότερα οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων

Ερώτηση «Εάν υπάρχουν αρνητικές συνέπειες από τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων, αυτές είναι:»

Σύμφωνα με τις απαντήσεις για τις αρνητικές συνέπειες της λειτουργίας του Πάρκου των Λιπασμάτων, το **65,7% από τους ερωτηθέντες πιστεύουν ότι η λειτουργία του δεν προκαλεί καμία αρνητική συνέπεια**, το 19,8% συμφωνεί με την πρόταση ότι προκαλείται αυξημένη κυκλοφορία οχημάτων, το 6,8% συμφωνεί ότι προκαλείται ηχητική όχληση, το 4,3% απάντησε αυθορμήτως σχετικά με τις βλαβερές συνέπειες από τις ρυπογόνες βιομηχανίες και το 3,4% απάντησε «άλλο» (αύξηση των ακινήτων και των ενοικίων, δυσκολία στάθμευσης, κίνδυνος από ελλιπή περιφράξη του χώρου και ένα την προσέλκυση μικροαπατεώνων).

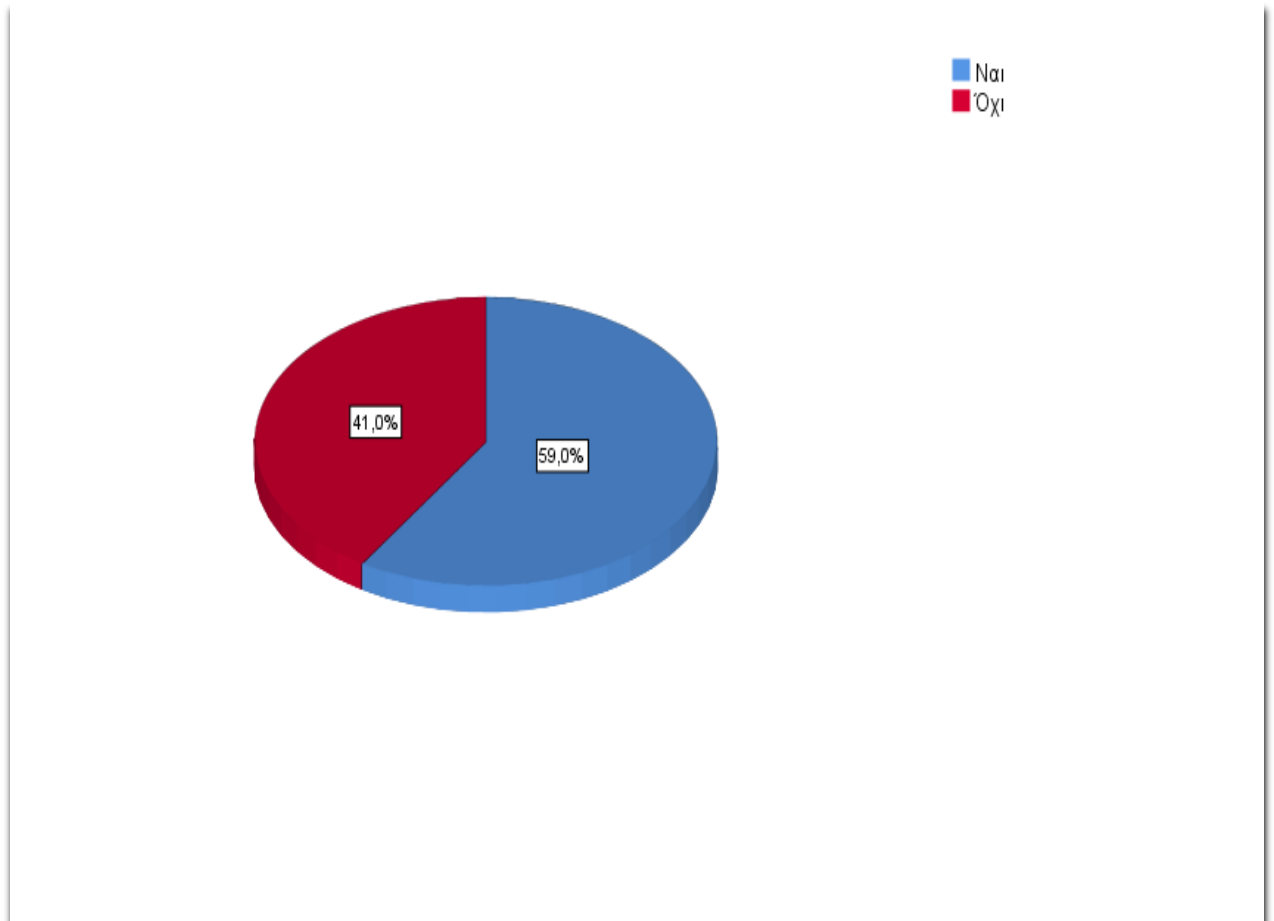

Διάγραμμα 4.20

Αρνητικές συνέπειες από τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων

Ερώτηση «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;»

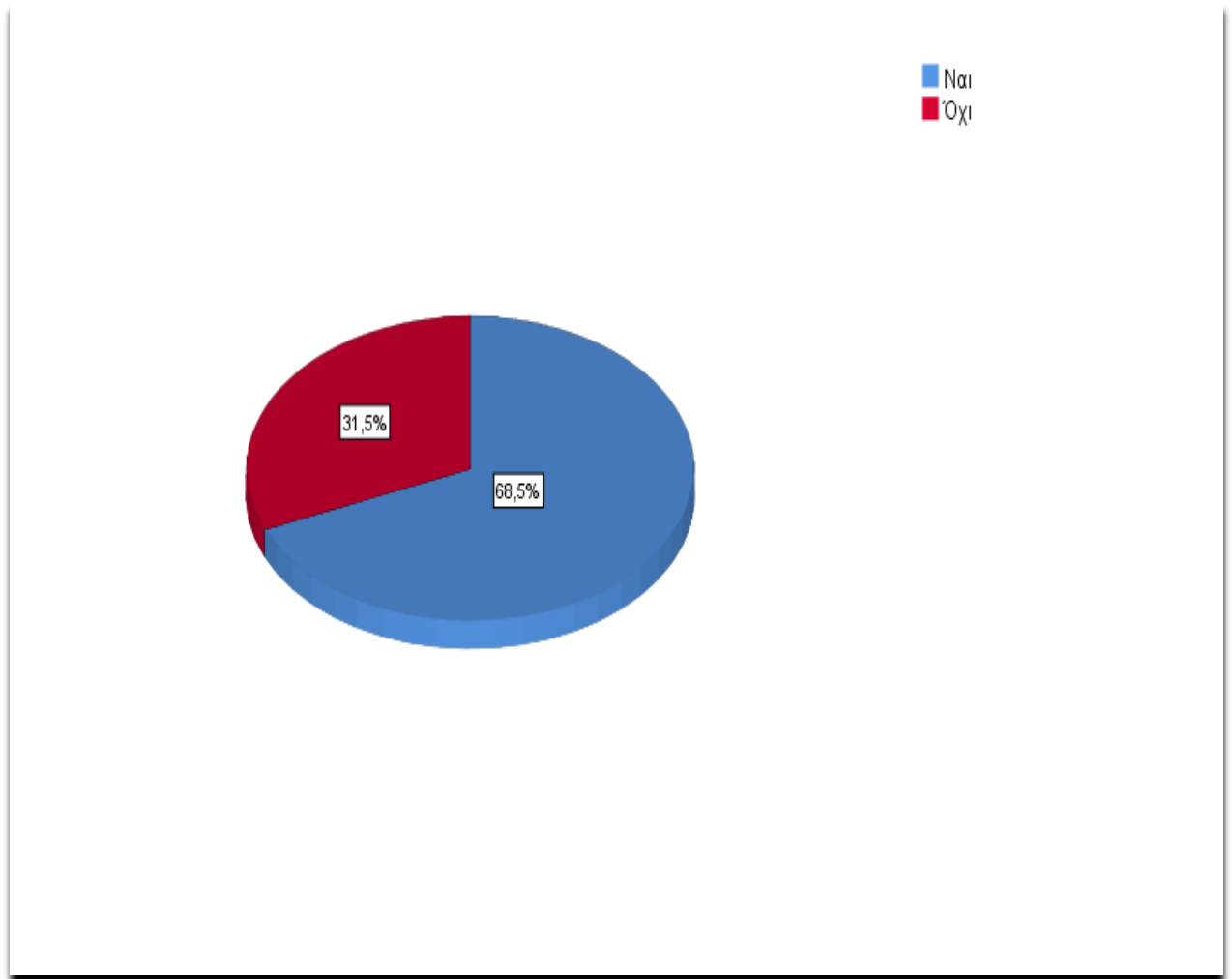
Αναφορικά με την Ερώτηση «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;», όπως φαίνεται από το παρακάτω Διάγραμμα 4.20 και τον Πίνακα Β.11 του Παραρτήματος Β, το **59,0%** απάντησε πως τη **γνωρίζει** ενώ το υπόλοιπο 41,0% πως δεν τη γνωρίζει.

Διάγραμμα 4.21
Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων

Ερώτηση «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπτυξης του Πάρκου των Λιπασμάτων;»

Στο παρακάτω διάγραμμα αποδίδεται ξεκάθαρα η εθελοντική συμμετοχή των ερωτηθέντων σε δραστηριότητες που θα αφορούσαν την περαιτέρω ανάπτυξη του Πάρκου αγγίζοντας το ποσοστό **68,5%** ενώ το 31,5% απάντησε αρνητικά.

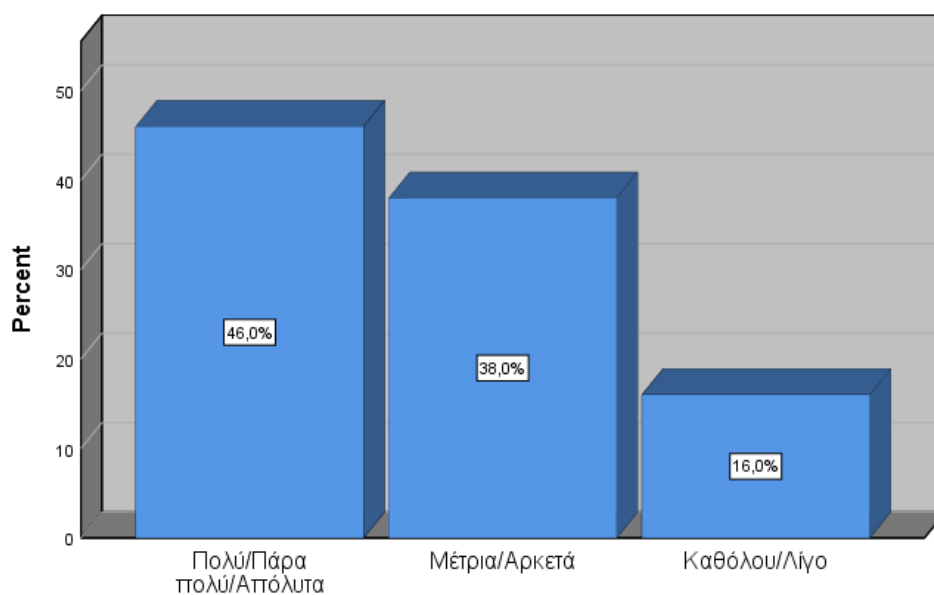

Διάγραμμα 4.22
Εθελοντική συμμετοχή

Τέθηκε ερώτηση ως προς την αξιολόγηση του Πάρκου των Λιπασμάτων σε 8 διαφορετικούς τομείς, βασισόμενη στην προσωπική εμπειρία του εκάστοτε ερωτηθέντα.

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε την αρχιτεκτονική του Πάρκου»

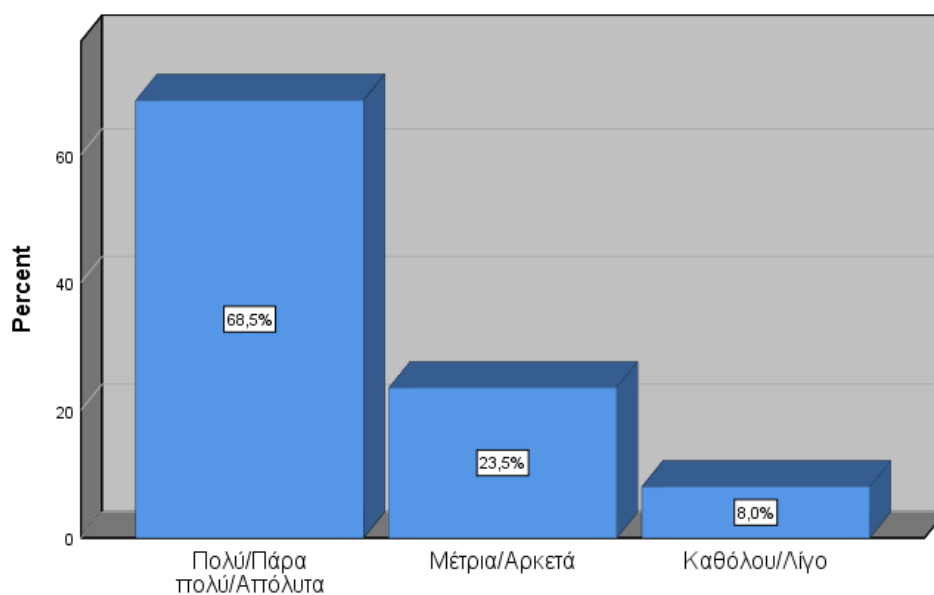
Ο πρώτος τομέας αξιολόγησης αφορά την **αρχιτεκτονική** στον χώρο του Πάρκου. Το **46,0%** δήλωσε «πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η», το 38,0% ως «μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η» και το 16,0% ως «καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η».

Διάγραμμα 4.23
Αξιολόγηση αρχιτεκτονικής

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε το φυσικό τοπίο του Πάρκου»

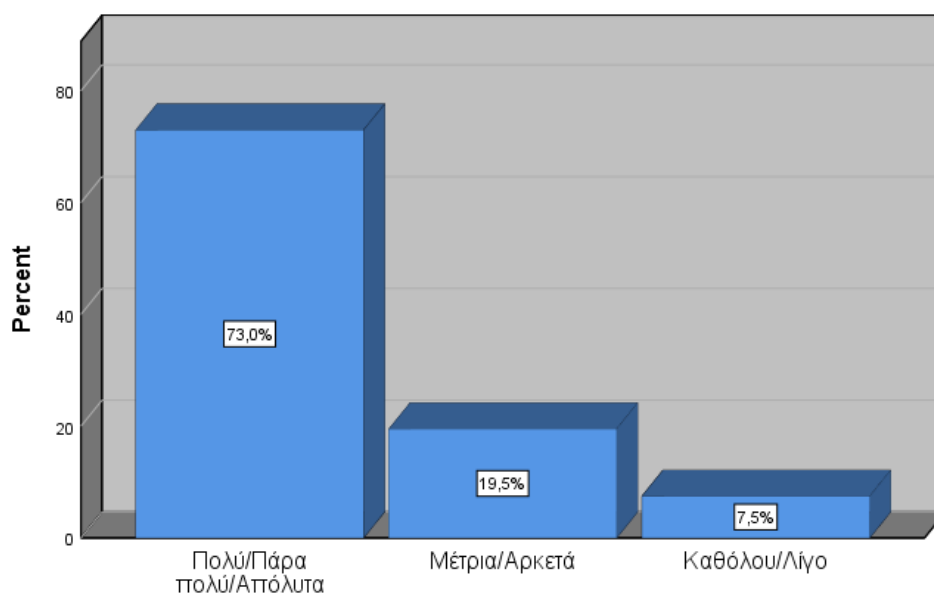
Στον δεύτερο τομέα αξιολόγησης που ήταν το **φυσικό τοπίο** στον χώρο του Πάρκου, το **68,5%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 23,5% ως «**μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η**» και το 8,0% ως «**καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η**».

Διάγραμμα 4.24
Αξιολόγηση φυσικού τοπίου

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε την καθαριότητα στο χώρο του Πάρκου»

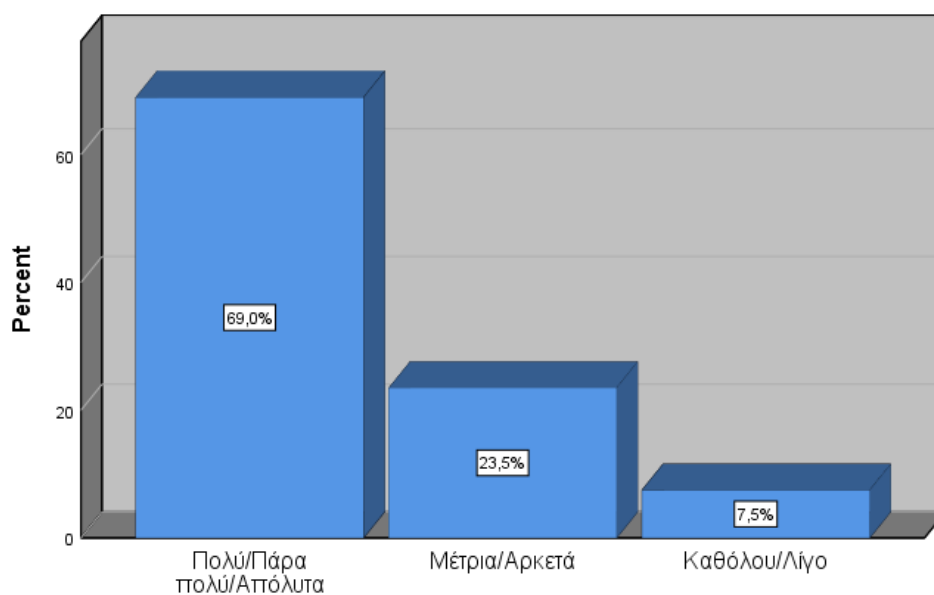
Στον τρίτο τομέα αξιολόγησης που ήταν η **καθαριότητα** του Πάρκου, το **73,0%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 19,5% ως «**μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η**» και το 7,5% ως «**καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η**».

Διάγραμμα 4.25
Αξιολόγηση καθαριότητας

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε την εξυπηρέτηση των εργαζομένων του Πάρκου»

Στον τέταρτο τομέα ζητήθηκε αξιολόγηση για την **εξυπηρέτηση των εργαζομένων** του Πάρκου. Το **69,0%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 23,5% ως «**μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η**» και το 7,5% ως «**καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η**».

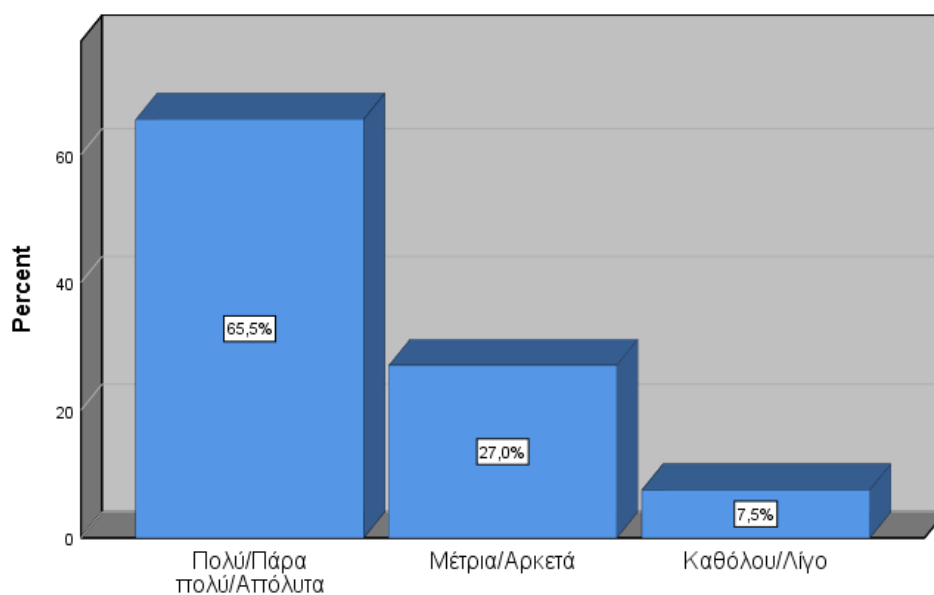

Διάγραμμα 4.26

Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε την ασφάλεια του Πάρκου»

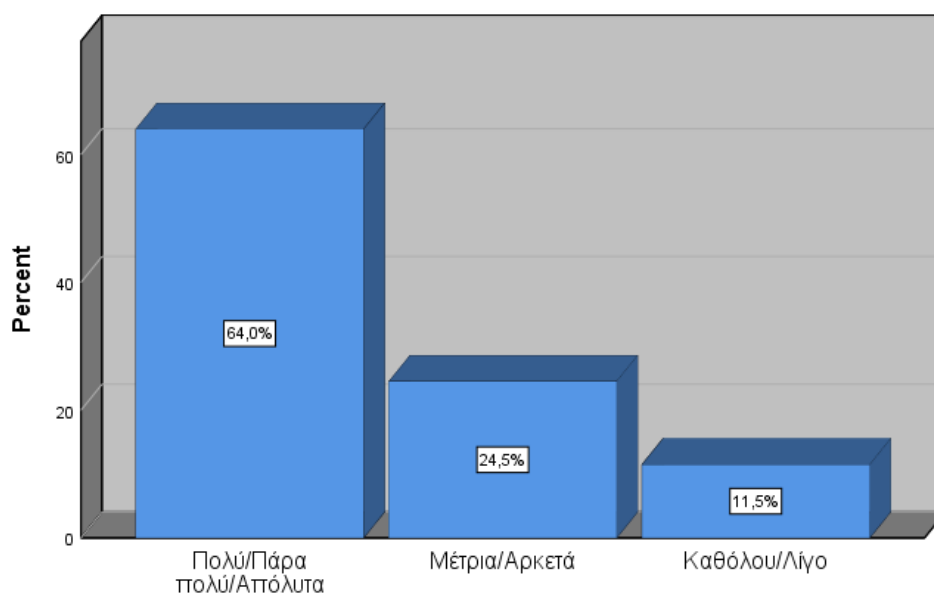
Ο πέμπτος τομέας αξιολόγησης σχετίζεται με την **αίσθηση** ασφάλειας που παρέχεται στους επισκέπτες κατά την διάρκεια παραμονής τους στο Πάρκο. Το **65,5%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 27,0% ως «**μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η**» και το 7,5% ως «**καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η**».

Διάγραμμα 4.27
Αξιολόγηση ασφάλειας

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε τον τιμοκατάλογο των αναψυκτηρίων/καντίνας του Πάρκου»

Στον έκτο τομέα αξιολόγησης που ήταν ο **τιμοκατάλογος** των αναψυκτηρίων και της καντίνας του Πάρκου, το **64,0%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 24,5% ως «**μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η**» και το 11,5% ως «**καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η**».

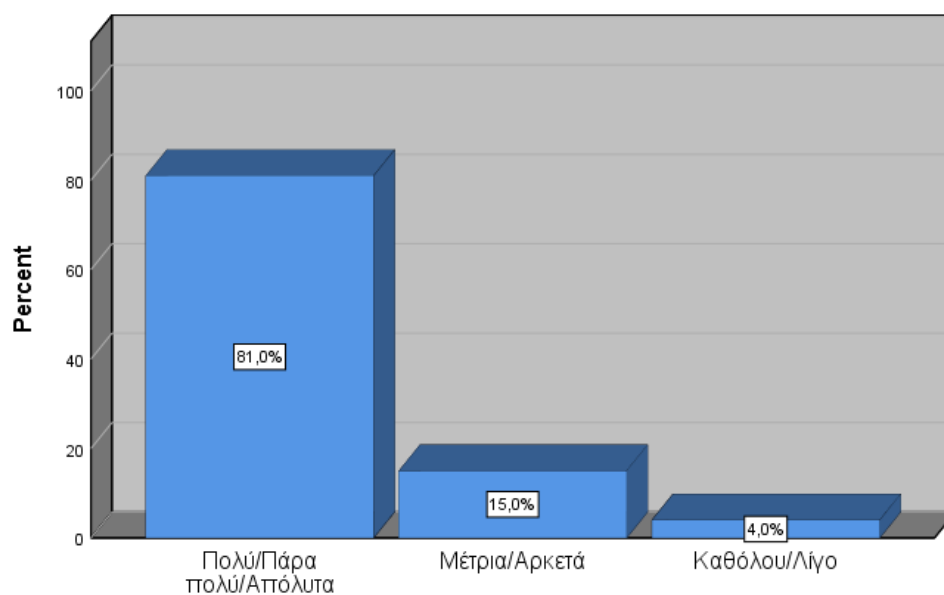

Διάγραμμα 4.28

Αξιολόγηση τιμοκατάλογου αναψυκτηρίων/καντίνας

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε την προσβασιμότητα του Πάρκου»

Στον έβδομο τομέα αξιολόγησης που ήταν η **προσβασιμότητα**, το **81,0%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 15,0% ως «μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η» και το 4,0% ως «καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η».

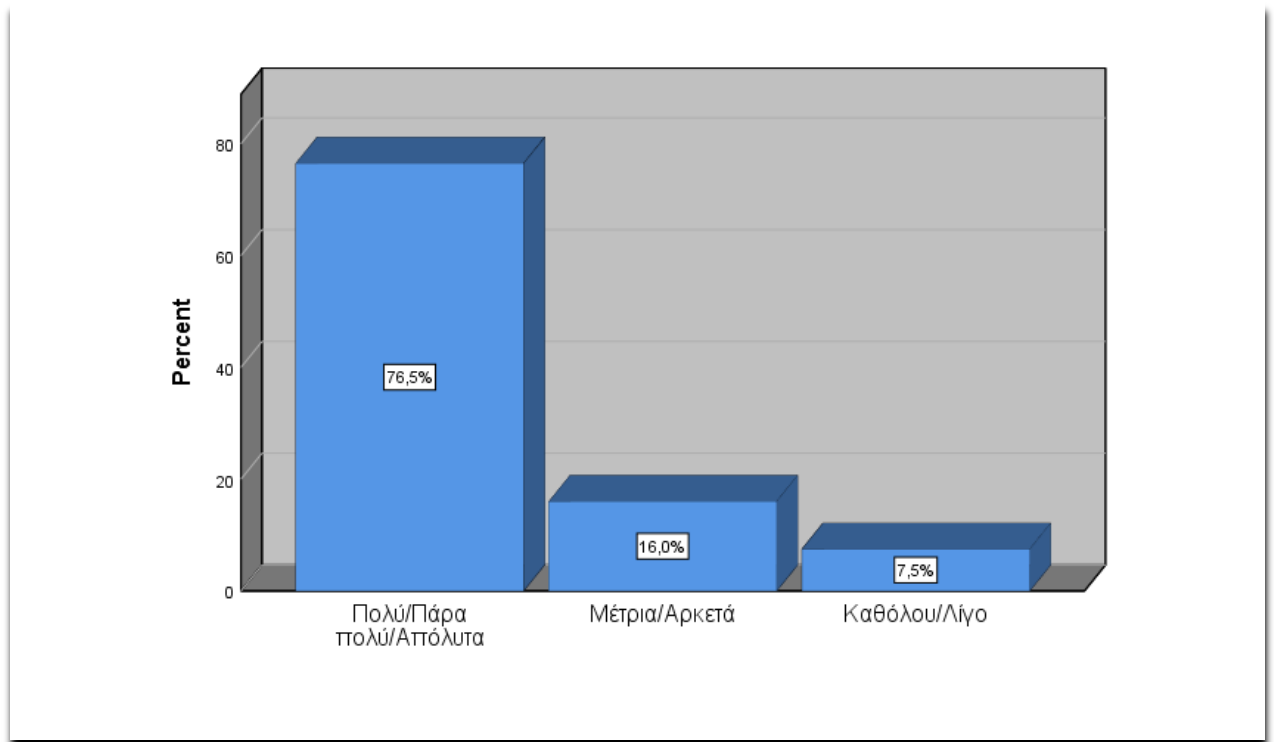

Διάγραμμα 4.29

Αξιολόγηση προσβασιμότητας

Ερώτηση «Με βάση την προσωπική σας εμπειρία αξιολογήστε τα ωράρια λειτουργίας του Πάρκου»

Στον όγδοο τομέα αξιολόγησης που ήταν τα **ωράρια** λειτουργίας του Πάρκου, το **76,5%** δήλωσε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα ικανοποιημένος/η**», το 16,0% ως «**μέτρια/αρκετά ικανοποιημένος/η**» και το 7,5% ως «**καθόλου/λίγο ικανοποιημένος/η**».

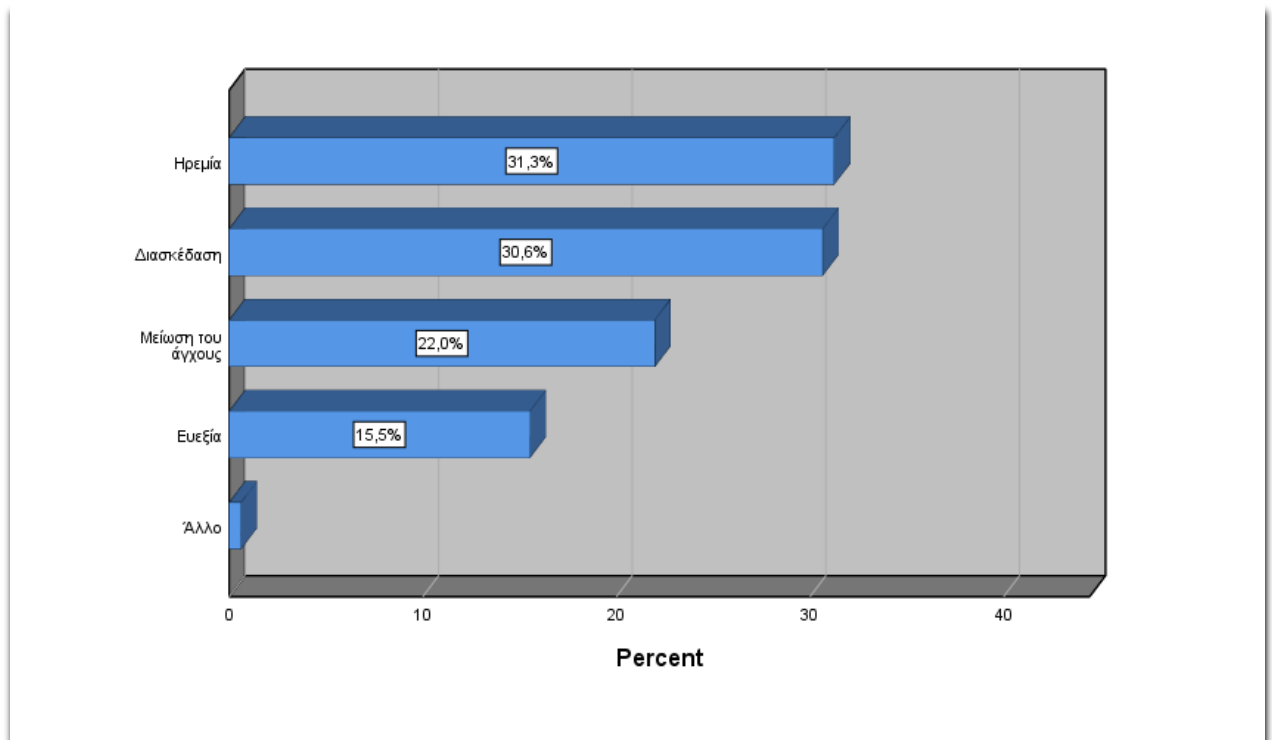

Διάγραμμα 4.30
Αξιολόγηση ωραρίων

Ερώτηση «Τι σας προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Στην ερώτηση πολλαπλής επιλογής για την προσφορά του Πάρκου των Λιπασμάτων, όπως φαίνεται στο παρακάτω Διάγραμμα 4.31, το **31,3%** των απαντήσεων αφορά την **ηρεμία**, το **30,6%** τη **διασκέδαση**, το **22,0%** τη **μείωση του άγχους**, το **15,5%** την **ευεξία** και το 0,6% «άλλο» (πολιτισμό).

Το σύνολο των θετικών απαντήσεων δείχνει ο Πίνακας Β.21 του Παραρτήματος Β είναι 496 θετικές απαντήσεις.

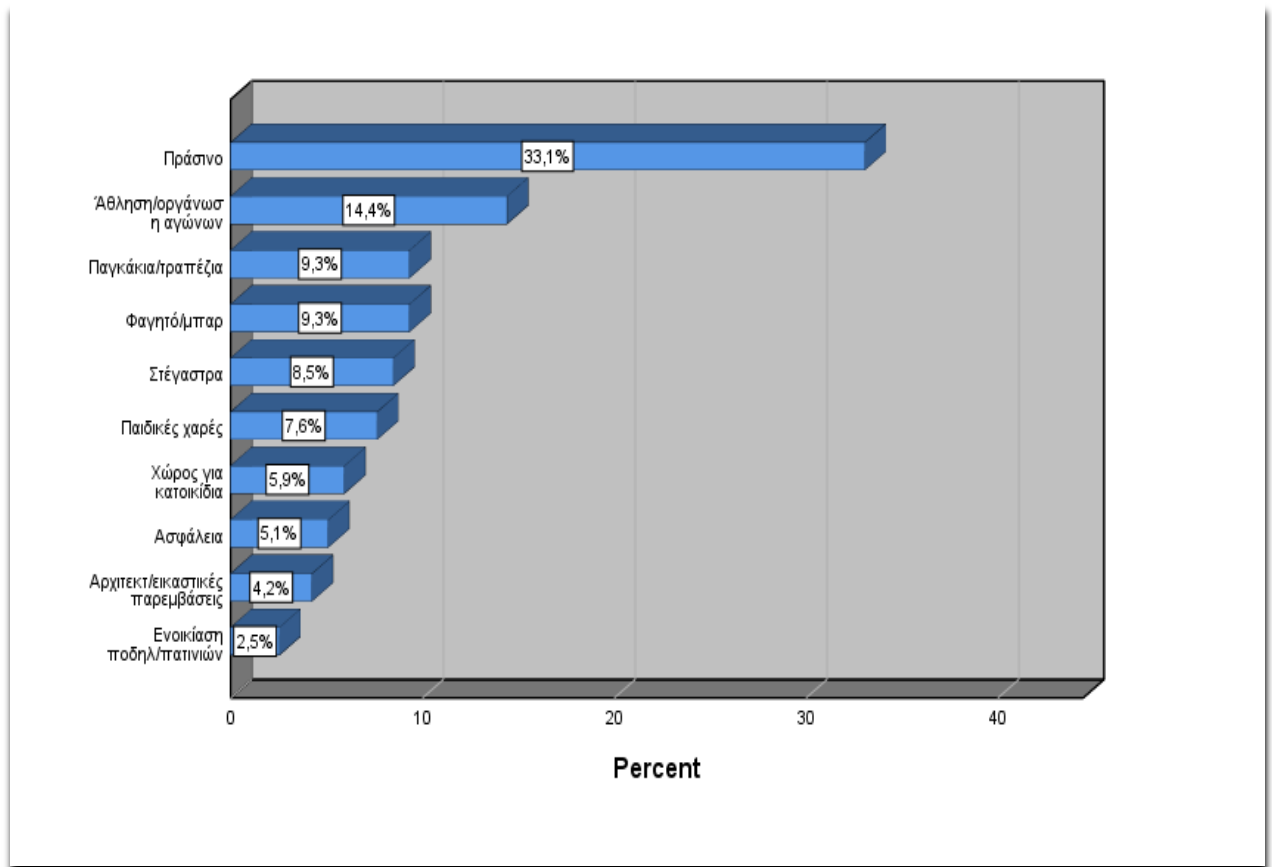
Διάγραμμα 4.31

Τι σας προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;

Ερώτηση «Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Σχετικά με την ερώτηση «**Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων**» (ανοιχτή ερώτηση), όπως φαίνεται στο παρακάτω Διάγραμμα 4.32, το **33,1% απάντησε περισσότερο πράσινο, δέντρα, λουλούδια, γκαζόν**, το **14,4% χώροι άθλησης** (πισίνα, skate park), **όργανα γυμναστικής και οργάνωση αθλητικών αγώνων**, το **9,3% περισσότερα παγκάκια/τραπέζια/καθίσματα**, το **9,3% περισσότερες προτάσεις για φαγητό/ μπαρ** (εστιατόριο δίπλα στη θάλασσα, καντίνες, fast food), το **8,5% προφύλαξη από ήλιο, βροχή, αέρα**, το **7,6% περισσότερες κούνιες/παιδικές χαρές**, το **5,9% περιφαγμένος χώρος για τα κατοικίδια**, το **5,1% επιτήρηση/αστυνόμευση/περισσότερη ασφάλεια**, το **4,2% αρχιτεκτονικές προτάσεις / εικαστικές παρεμβάσεις / Αναστήλωση / Αξιοποίηση παλαιών κτηρίων** και το **2,5% ενοικίαση ποδηλάτων/πατινιών**.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Β.22 του Παραρτήματος Β δόθηκαν συνολικά 118 απαντήσεις, οι 39 εκ των οποίων αφορούσαν το «περισσότερο πράσινο» και 17 το αίτημα για «περισσότερους χώρους άθλησης και όργανα γυμναστικής».

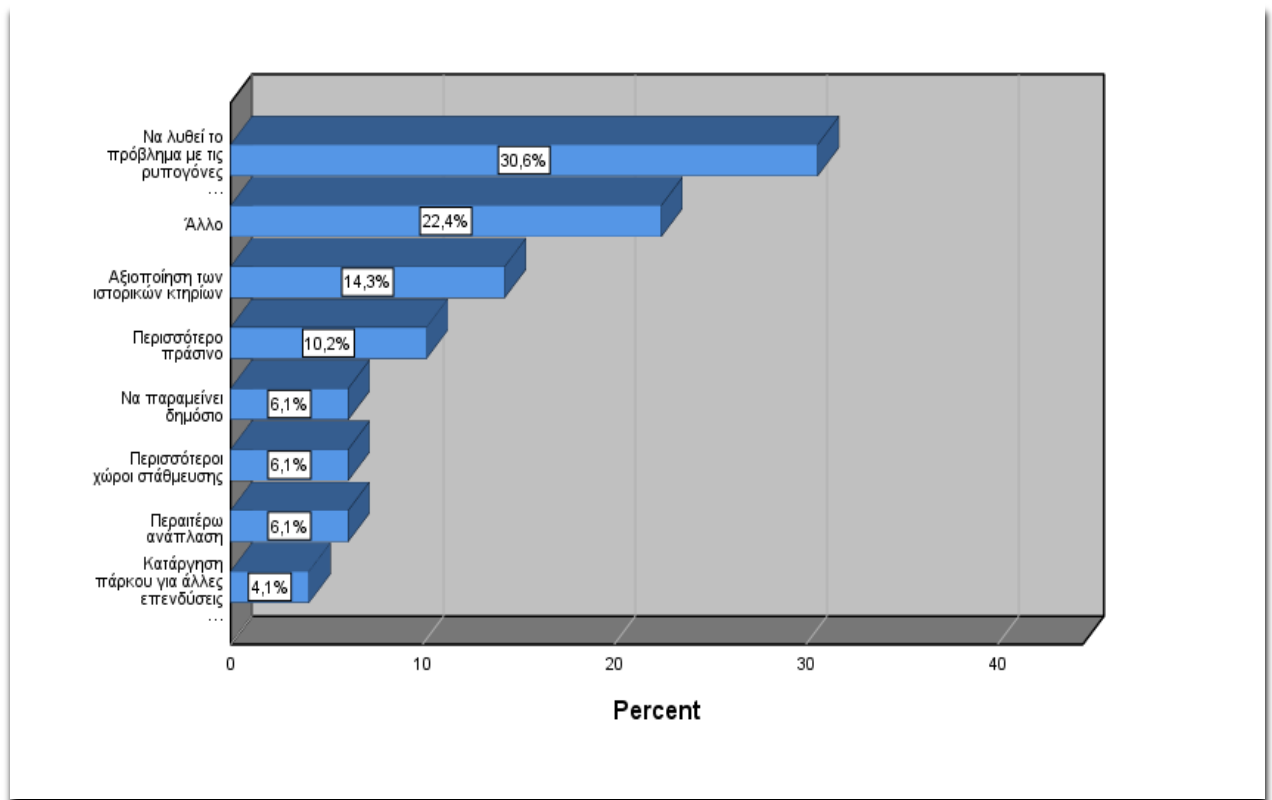
Διάγραμμα 4.32

Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων;

Ερώτηση «Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Σχετικά με την ερώτηση «Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο των Λιπασμάτων;» (ανοιχτή ερώτηση), όπως παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα 4.33, το **30,6%** αναζητά λύση του προβλήματος με τις ρυπογόνες βιομηχανίες, το **14,3%** αξιοποίηση των ιστορικών κτηρίων (αναστήλωση, μουσειακοί χώροι), το **10,2%** περισσότερο πράσινο, το 6,1% περαιτέρω ανάπλαση, το 6,1% περισσότεροι χώροι στάθμευσης, το 6,1% να παραμείνει δημόσιο, το 4,1% κατάργηση πάρκου για άλλες επενδύσεις (formula 1, βιομηχανικές μονάδες) και τέλος ένα μεγάλο ποσοστό (22,4%) απάντησε «άλλο».

Στον Πίνακα Β.23 του Παραρτήματος Β παρουσιάζονται αναλυτικά οι συνολικές 49 απαντήσεις.

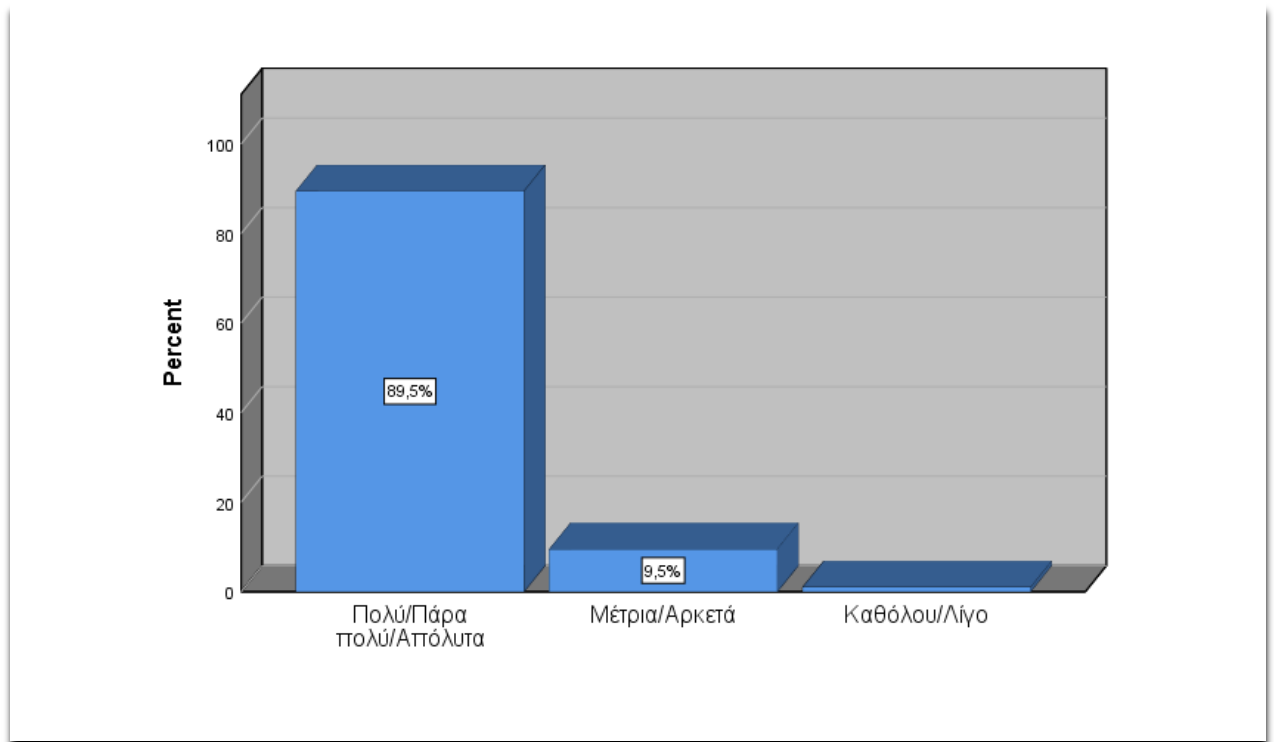
Διάγραμμα 4.33

Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο των Λιπασμάτων;

Ερώτηση «Πόσο ικανοποιημένος/η είστε συνολικά από τη λειτουργία του Πάρκου;»

Στην ερώτηση σχετικά με το συνολικό βαθμό ικανοποίησης από τη λειτουργία του Πάρκου όπως φαίνεται από το παρακάτω Διάγραμμα 4.34 το **89,5% απάντησε «πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα»**, το 9,5% «μέτρια/αρκετά» και το 1,0% «καθόλου/λίγο».

Αναλυτικότερα, ο Πίνακας Β.24 στο Παράρτημα Β παρουσιάζει τις διαβαθμίσεις ως εξής: «καθόλου» 0,5%, «λίγο» 0,5%, «μέτρια» 1%, «αρκετά» 8,5%, «πολύ» 26,5%, «πάρα πολύ» 40,5% και «απόλυτα» 22,5%.

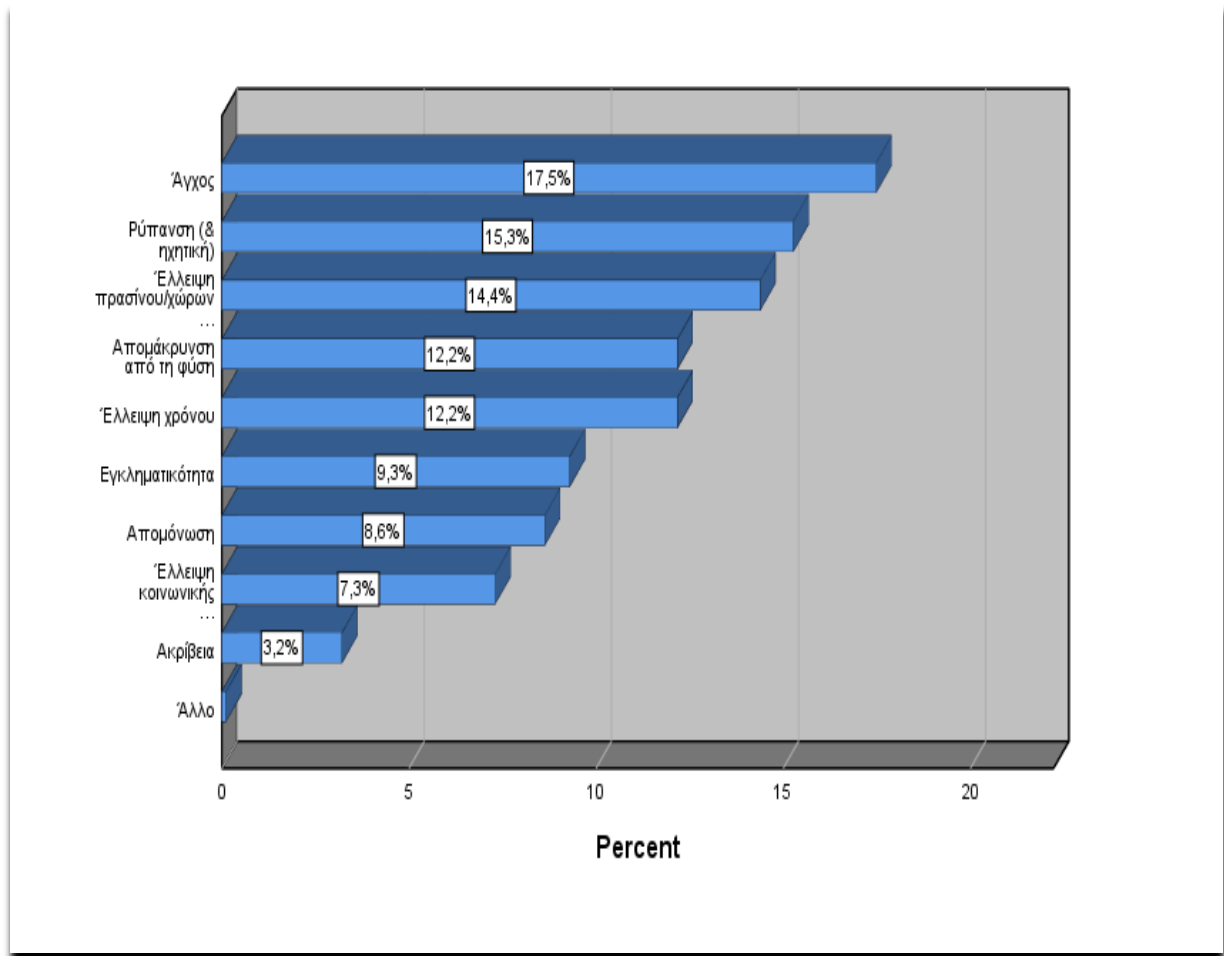

Διάγραμμα 4.34

Συνολική ικανοποίηση για το Πάρκο των Λιπασμάτων

Ερώτηση «Ποια είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα του αστικού τρόπου ζωής;»

Στην ερώτηση πολλαπλών επιλογών που παρουσιάζεται ιεραρχικά στο παρακάτω Διάγραμμα 4.35, «Ποια είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής;» το **17,5%** απάντησε **άγχος**, το **15,3%** **ρύπανση** (περιβαλλοντική, ηχητική), το **14,4%** **έλλειψη πρασίνου και χώρων αναψυχής**, το 12,2% έλλειψη χρόνου, το 12,2% απομάκρυνση από τη φύση, το 9,3% εγκληματικότητα, το 8,6% απομόνωση, το 7,3% έλλειψη κοινωνικής συνοχής, το 3,2% ακρίβεια και το 0,1% άλλο. Ο Πίνακας Β.25 του Παραρτήματος Β παρουσιάζει το σύνολο των θετικών απαντήσεων που ήταν 904. Οι 158 από αυτές αφορούν το «άγχος», 138 τη «ρύπανση», 110 την «έλλειψη χρόνου» και 110 «απομάκρυνση από τη φύση».

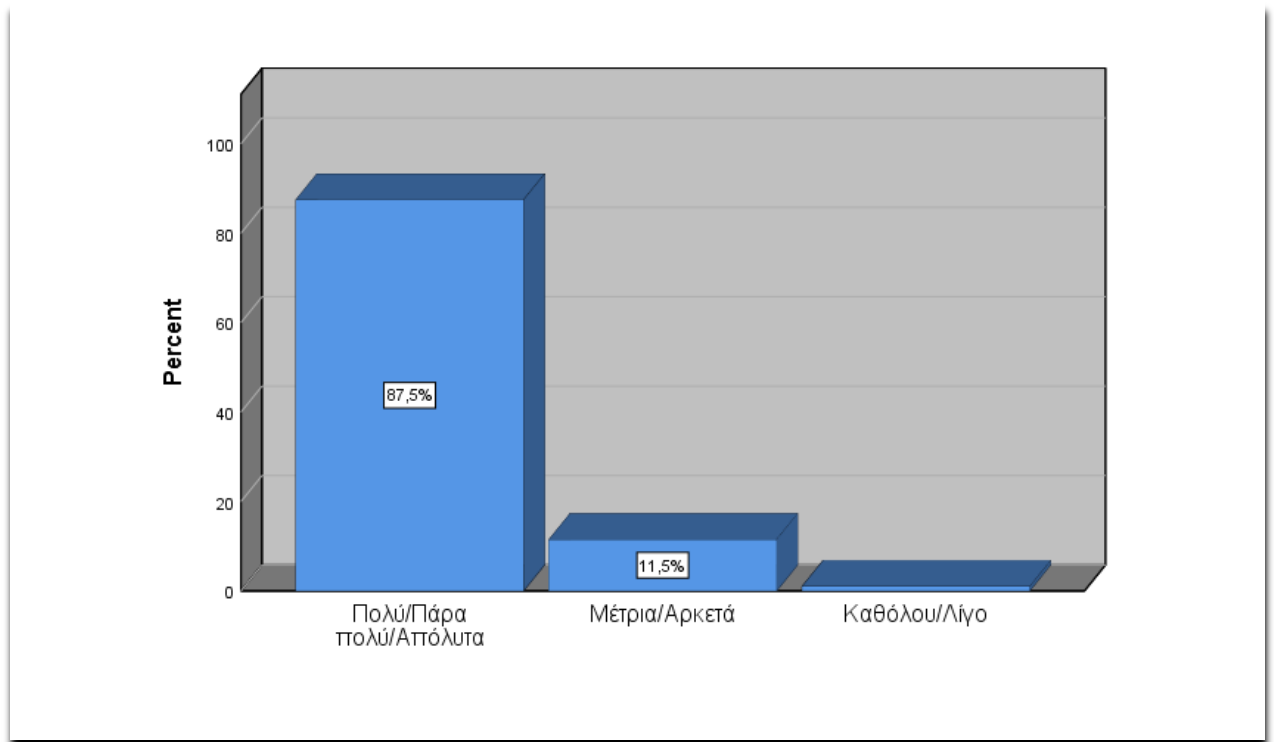

Διάγραμμα 4.35

Τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής

Ερώτηση «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν κοινωνικά και ατομικά οφέλη (ψυχική και σωματική υγεία, κοινωνική συνοχή, εμπιστοσύνη στους θεσμούς)»

Αναφορικά με την προσφορά των αστικών πάρκων ως προς τα **κοινωνικά και ατομικά οφέλη** (ψυχική και σωματική υγεία, κοινωνική συνοχή, εμπιστοσύνη στους θεσμούς), το **87,5%** απάντησε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα**», το 11,5% «μέτρια/αρκετά» και το 1,0% «καθόλου/λίγο».

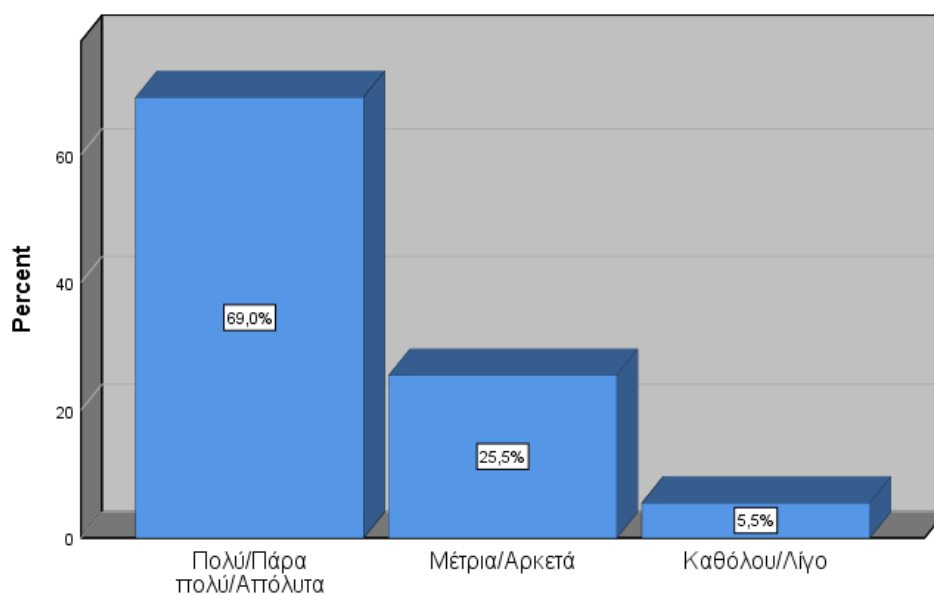

Διάγραμμα 4.36

Αστικά πάρκα και κοινωνικά και ατομικά οφέλη

Ερώτηση «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)»

Αναφορικά με την προσφορά των αστικών πάρκων ως προς τα **οικονομικά οφέλη** (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα), το **69,0%** απάντησε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα**», το 25,5% «μέτρια/αρκετά» και το 5,5% «καθόλου/λίγο».

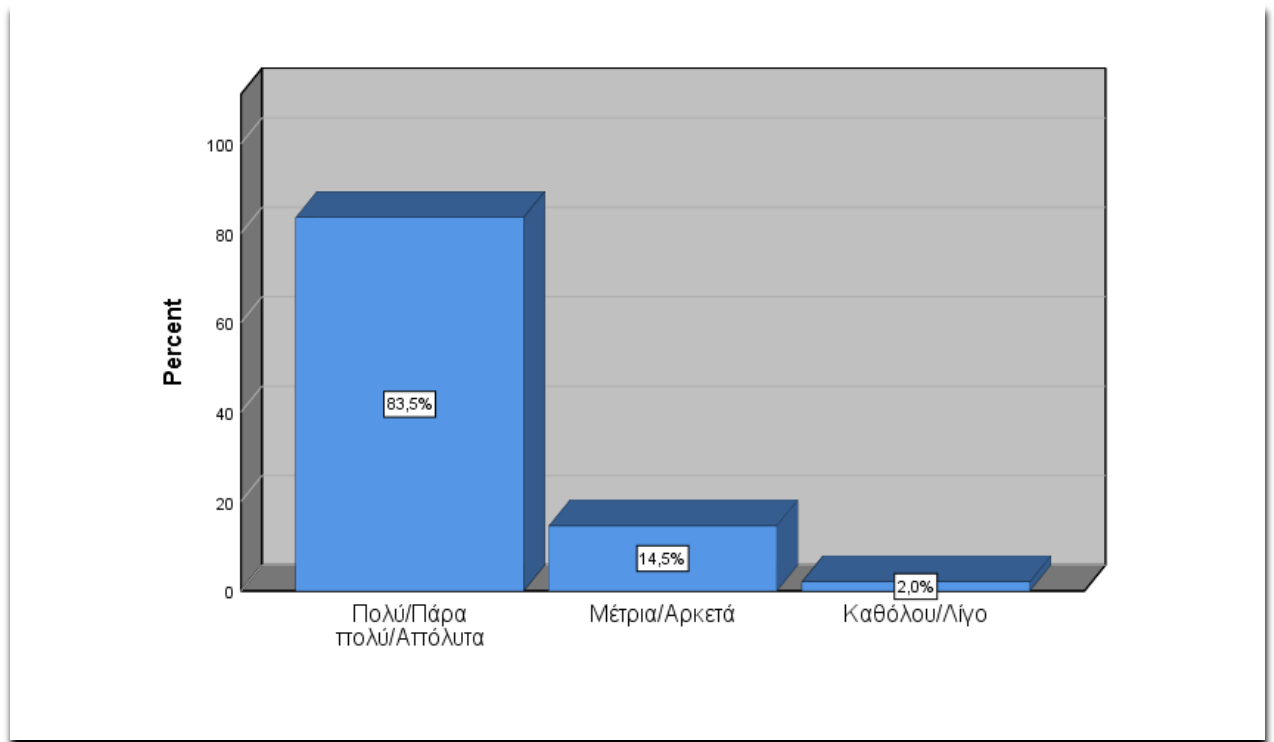

Διάγραμμα 4.37

Αστικά πάρκα και οικονομικά οφέλη

Ερώτηση «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν περιβαλλοντικά οφέλη (μείωση της ρύπανσης, ρύθμιση της θερμοκρασίας, βιοποικιλότητα)»

Στην ερώτηση σχετικά με την άποψη ότι τα αστικά πάρκα προσφέρουν **περιβαλλοντικά οφέλη** (μείωση της ρύπανσης, ρύθμιση της θερμοκρασίας, βιοποικιλότητα), το **83,5%** απάντησε «**πολύ/πάρα πολύ/απόλυτα**», το 14,5% «**μέτρια/αρκετά**» και το 2,0% «**καθόλου/λίγο**».

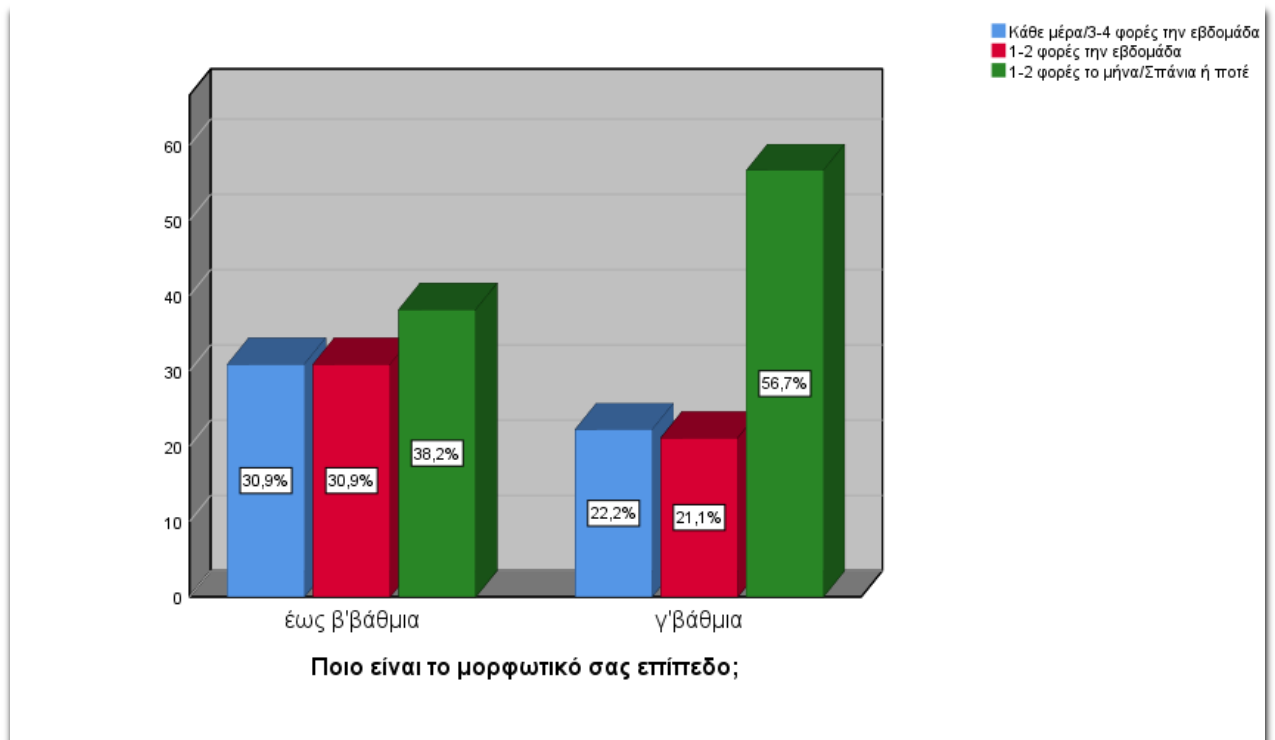
Διάγραμμα 4.38

Αστικά πάρκα και περιβαλλοντικά οφέλη

4.3 Έλεγχοι ανεξαρτησίας

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται οι έλεγχοι ανεξαρτησίας χ^2 των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, η ηλικία και η ενασχόληση.

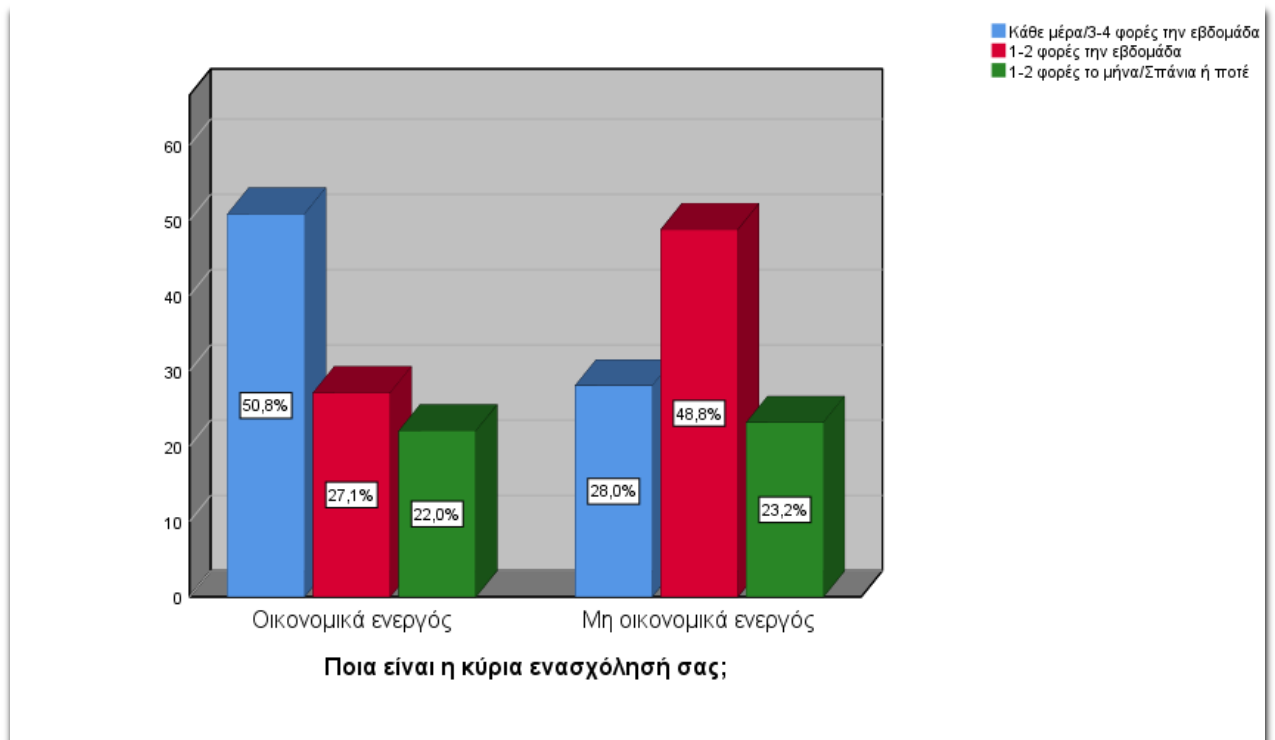
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία COVID-19 ως προς το μορφωτικό επίπεδο, οι συμμετέχοντες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης υπερτερούσαν στις απαντήσεις μεγαλύτερης συχνότητας (κάθε μέρα, 3-4 φορές την εβδομάδα, 1-2 φορές την εβδομάδα) σε σχέση τους συμμετέχοντες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Γενικά οι συμμετέχοντες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επισκέπτονταν σπάνια το Πάρκο πριν την πανδημία (56,7%) έναντι των συμμετεχόντων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (38,2%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,033$).

Διάγραμμα 4.39

Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο πριν την πανδημία COVID-19 ως προς το μορφωτικό επίπεδο

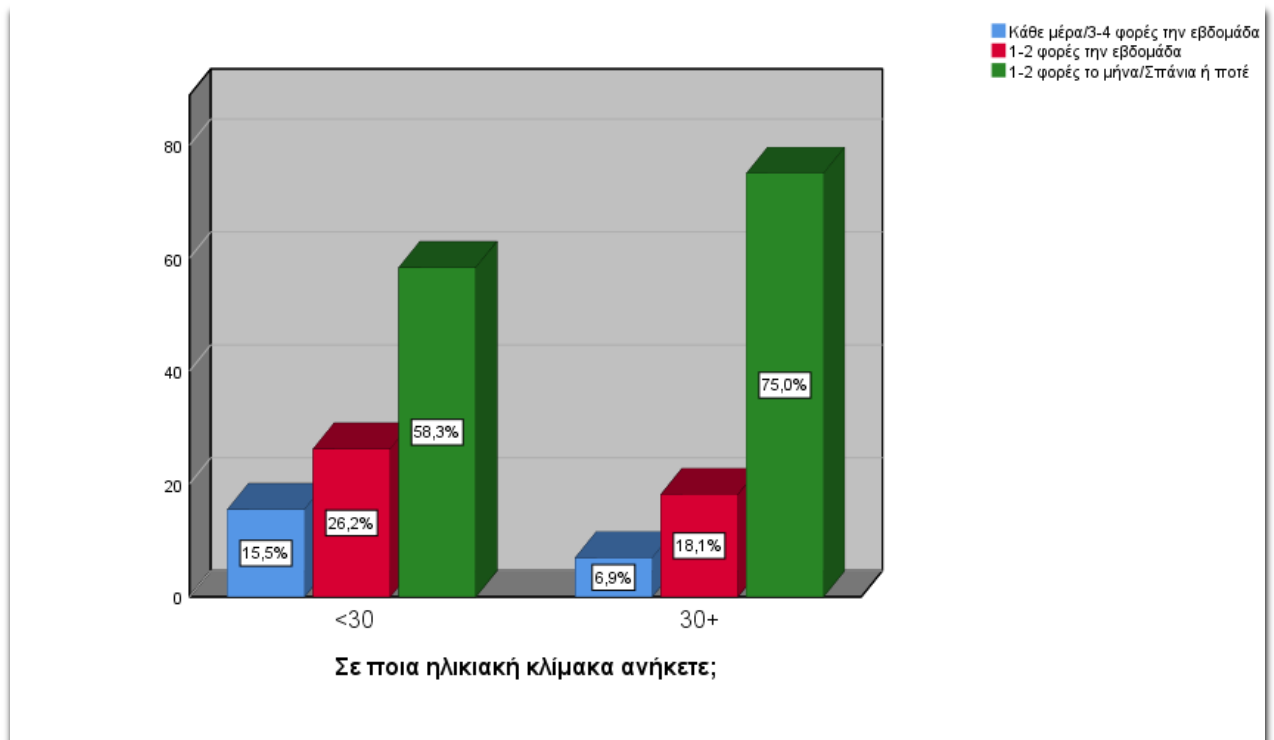
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19 ως προς την κύρια ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες επισκέπτονταν συχνότερα το Πάρκο εν μέσω της πανδημίας (50,8%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (28,0%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,002$).

Διάγραμμα 4.40

Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο εν μέσω πανδημίας COVID-19 ως προς την κύρια ενασχόληση

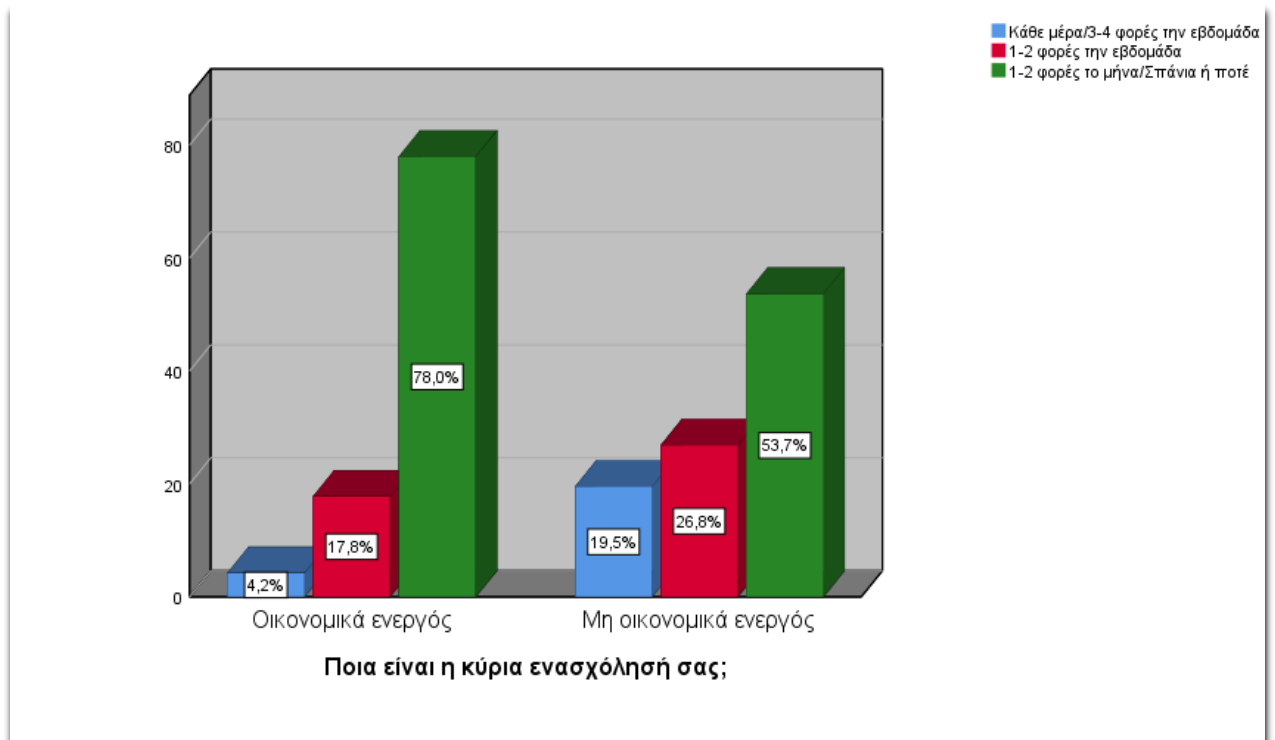
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών επισκέπτονταν πιο σπάνια άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων (75,0%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (58,3%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,032$).

Διάγραμμα 4.41

Συχνότητα επίσκεψης άλλου πάρκου πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ηλικιακή ομάδα

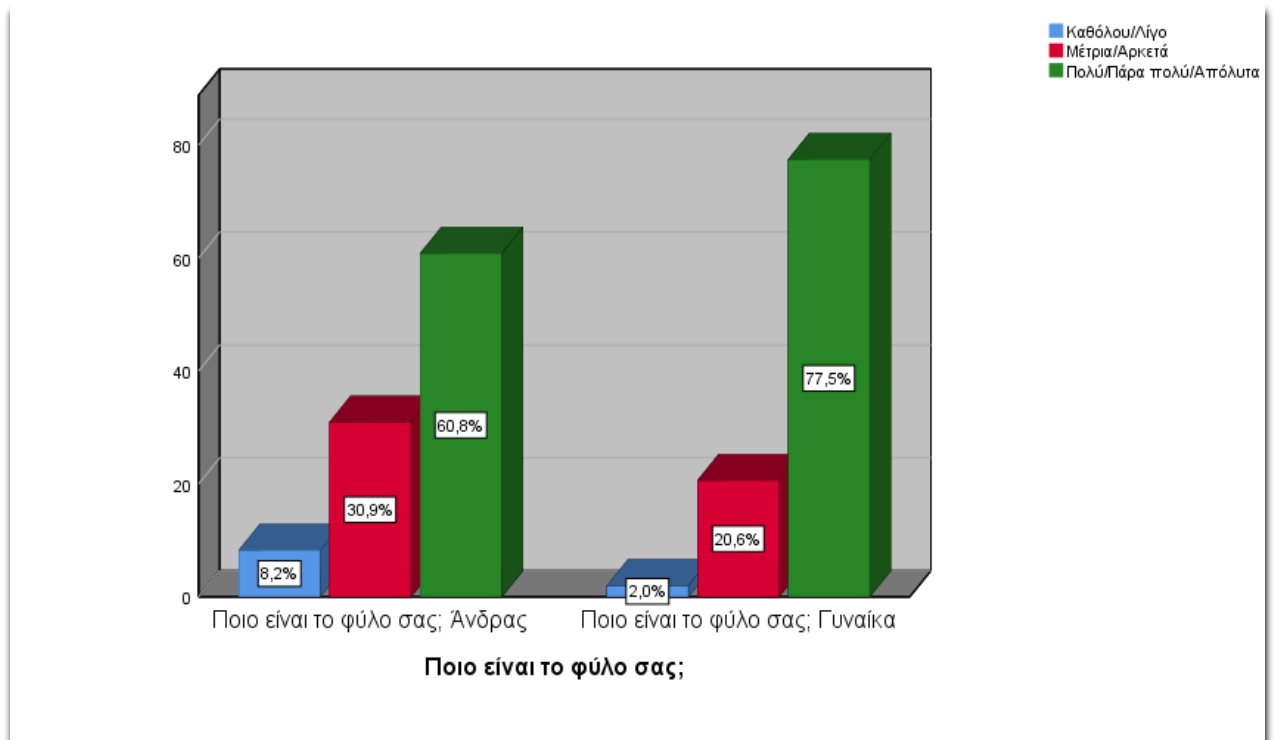
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την κύρια ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες απάντησαν σπανιότερα (78,0%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (53,7%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p < 0,001$).

Διάγραμμα 4.42

Συχνότητα επίσκεψης άλλου πάρκου πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ενασχόληση

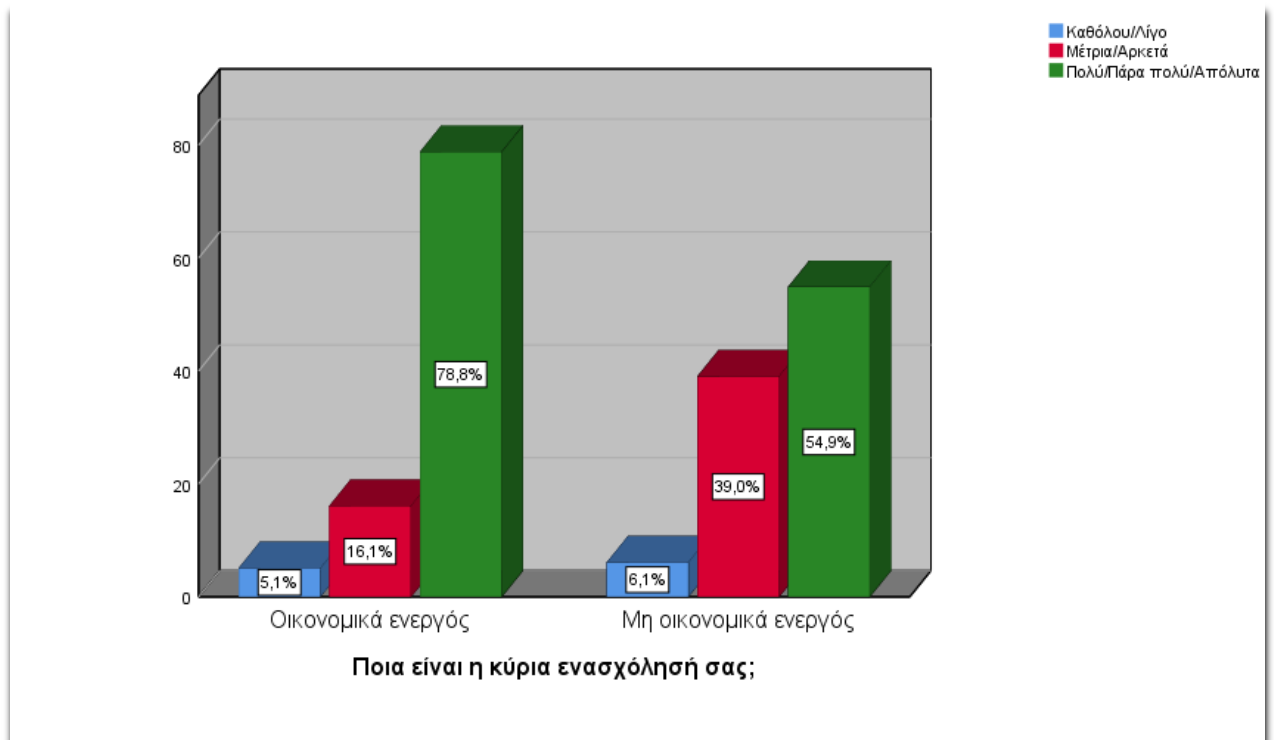
Στην ερώτηση σχετικά με την άποψη ότι τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα) ως προς το φύλο, οι γυναίκες απάντησαν θετικά σε αυτή την άποψη (77,5%) έναντι των ανδρών (60,8%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,019$).

Διάγραμμα 4.43

Οικονομικά οφέλη αστικών πάρκων προς το φύλο

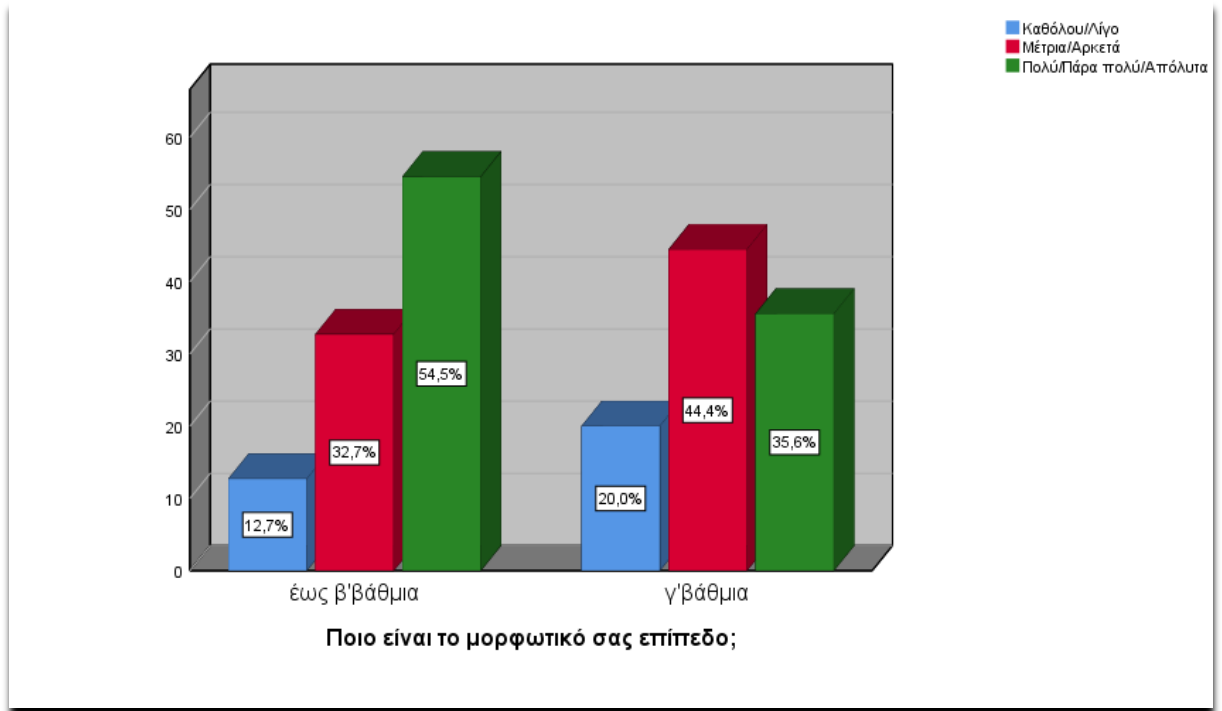
Στην ερώτηση σχετικά με την άποψη τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα) ως προς την κύρια ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες απάντησαν θετικότερα σε αυτή την άποψη (78,8%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (54,9%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,001$).

Διάγραμμα 4.44

Οικονομικά οφέλη αστικών πάρκων ως προς την ενασχόληση

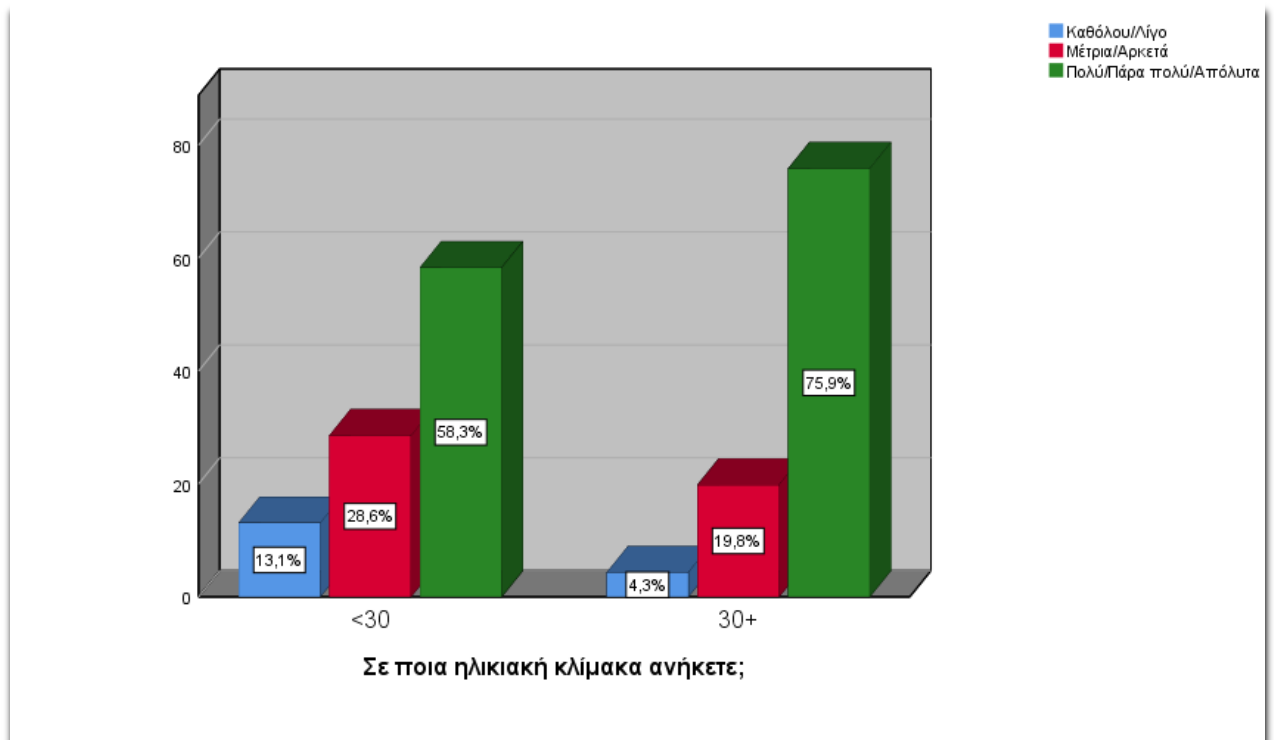
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση της αρχιτεκτονικής ως προς το μορφωτικό επίπεδο, οι συμμετέχοντες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αξιολόγησαν θετικότερα την αρχιτεκτονική (54,5%) έναντι των συμμετεχόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (35,6%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,026$).

Διάγραμμα 4.45

Αξιολόγηση αρχιτεκτονικής ως προς το μορφωτικό επίπεδο

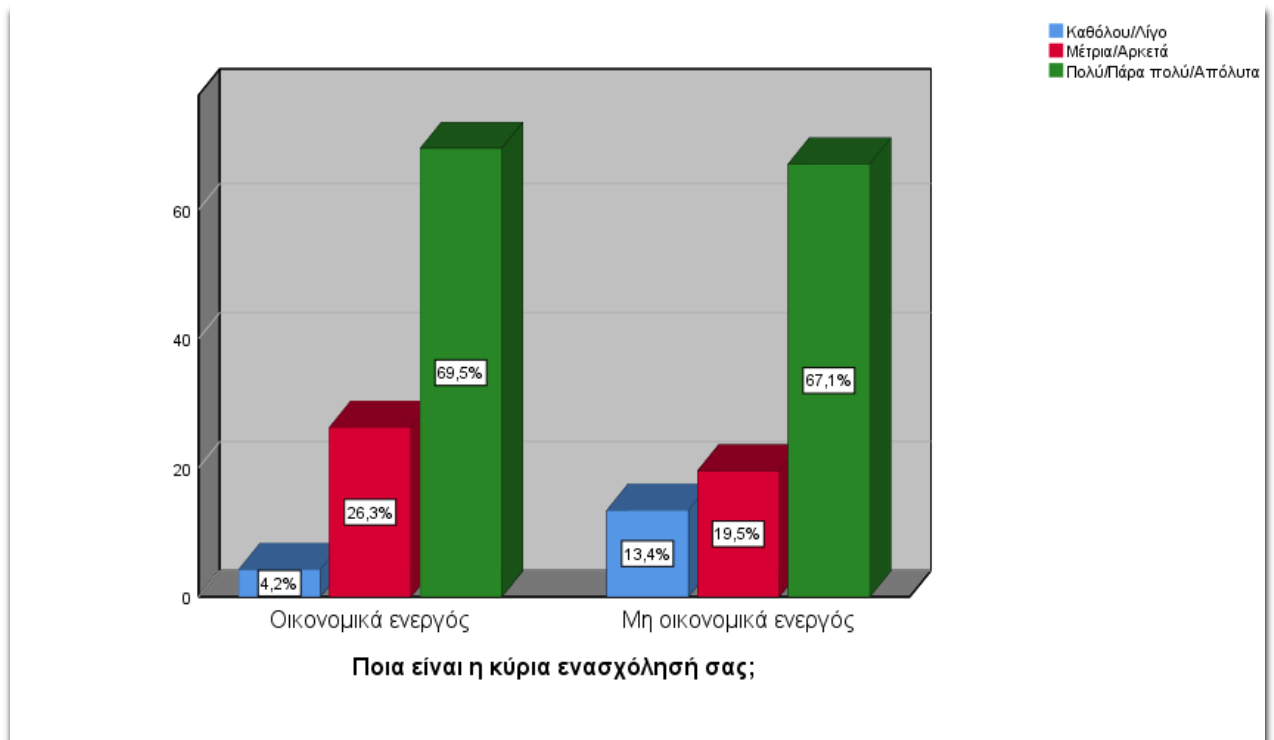
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση του φυσικού τοπίου ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών αξιολόγησαν θετικότερα το φυσικό τοπίο (75,9%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (58,3%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,014$).

Διάγραμμα 4.46

Αξιολόγηση του φυσικού τοπίου ως προς την ηλικιακή ομάδα

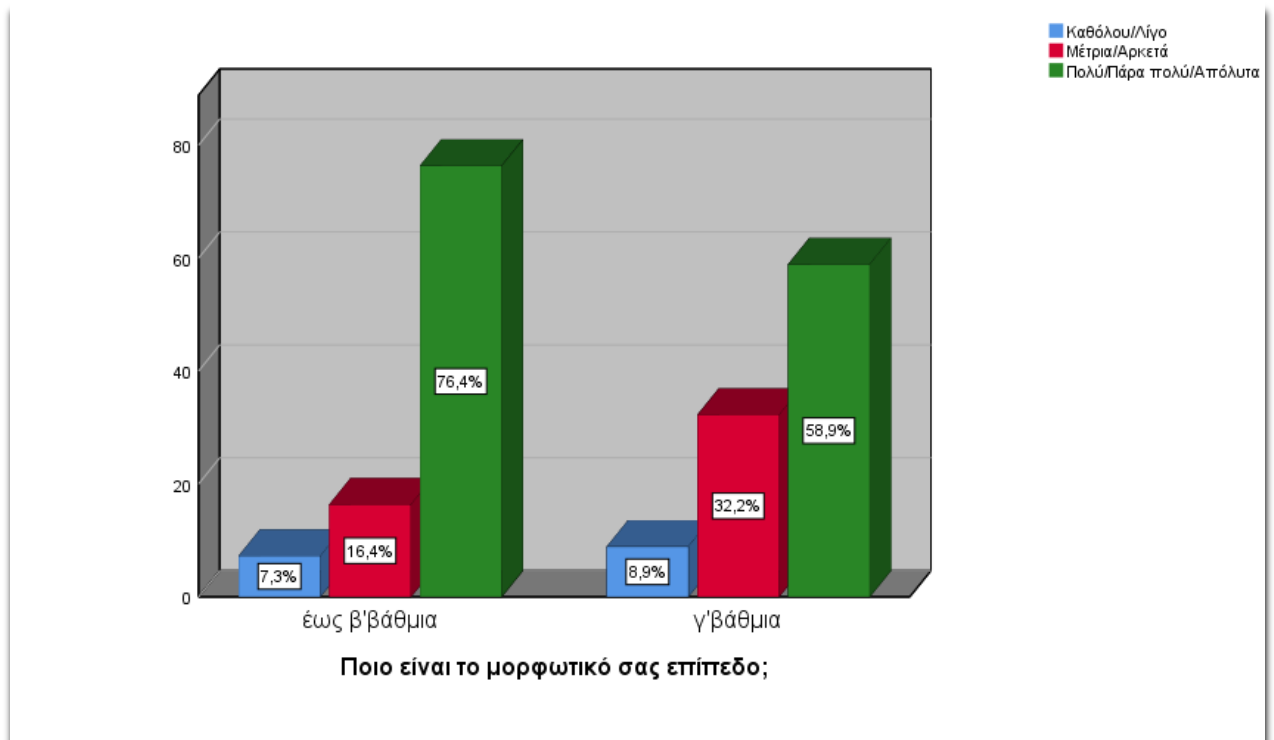
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση του φυσικού τοπίου ως προς την κύρια ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες αξιολόγησαν θετικότερα το φυσικό τοπίο (69,5%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (67,1%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,048$).

Διάγραμμα 4.47

Αξιολόγηση φυσικού τοπίου ως προς την ενασχόληση

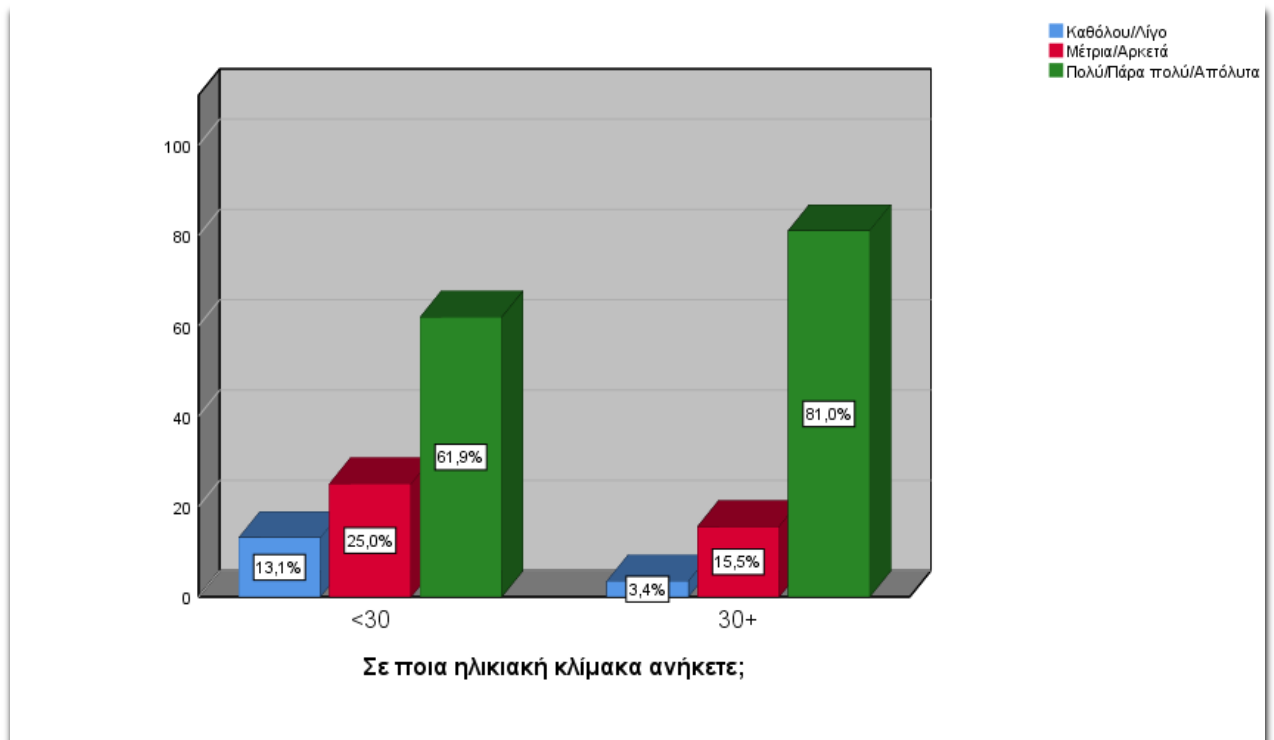
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση του φυσικού τοπίου ως προς το μορφωτικό επίπεδο, οι συμμετέχοντες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αξιολόγησαν θετικότερα το φυσικό τοπίο (76,4%) έναντι των συμμετεχόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (58,9%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,022$).

Διάγραμμα 4.48

Αξιολόγηση φυσικού τοπίου ως προς το μορφωτικό επίπεδο

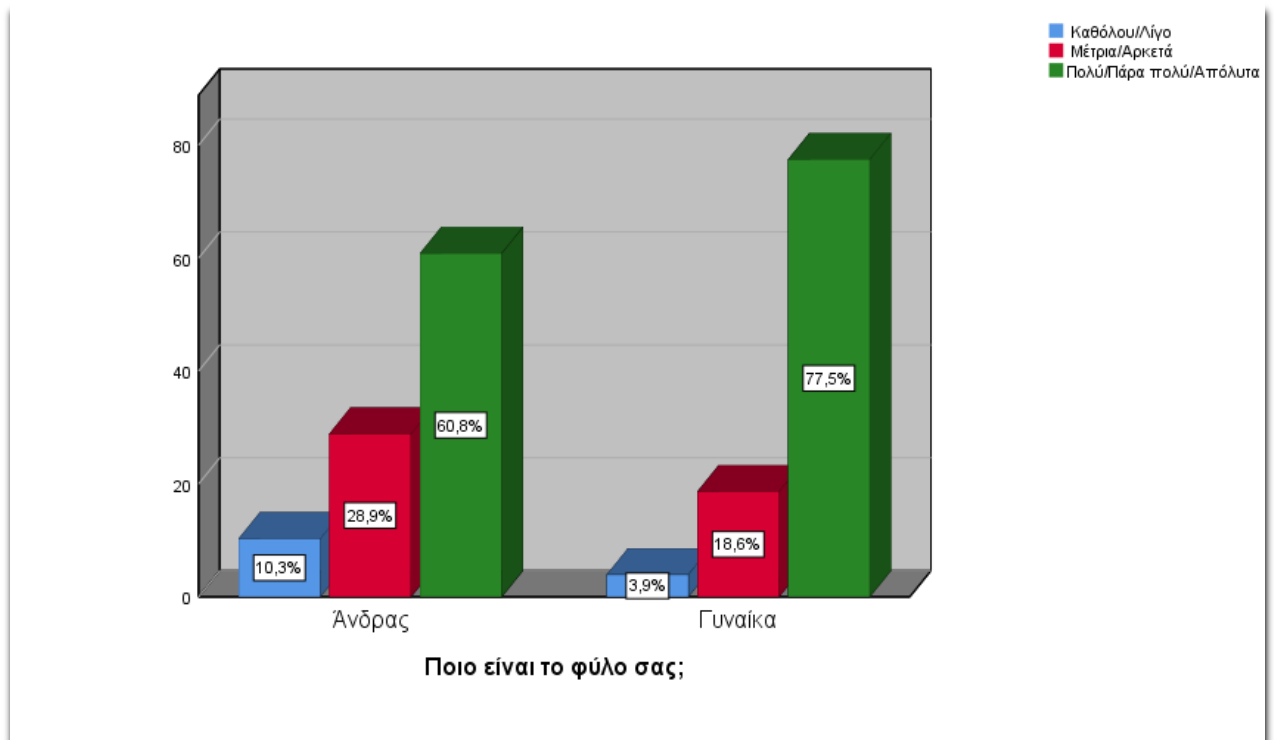
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση της καθαριότητας ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών αξιολόγησαν θετικότερα την καθαριότητα (81,0%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (61,9%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,005$).

Διάγραμμα 4.49

Αξιολόγηση της καθαριότητας ως προς την ηλικιακή ομάδα

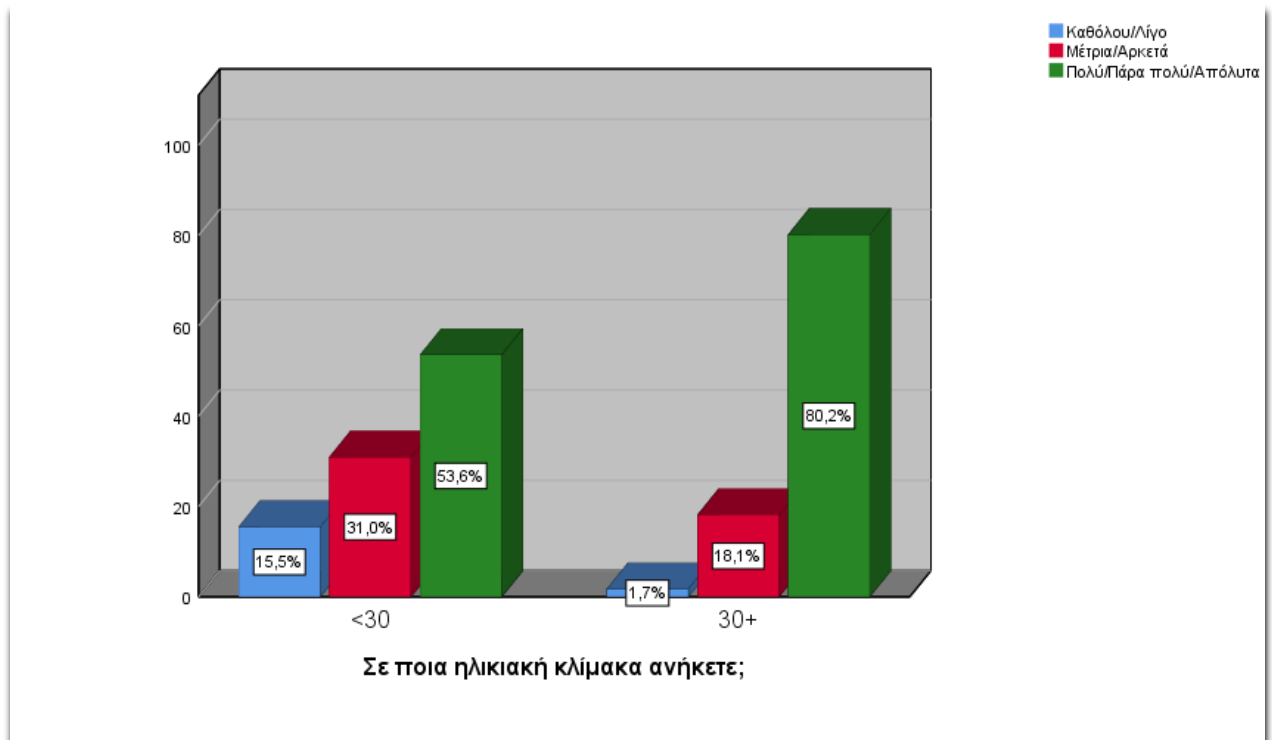
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς το φύλο, οι γυναίκες αξιολόγησαν πιο θετικά αυτόν τον τομέα (77,5%) έναντι των ανδρών (60,8%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,029$).

Διάγραμμα 4.50

Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς το φύλο

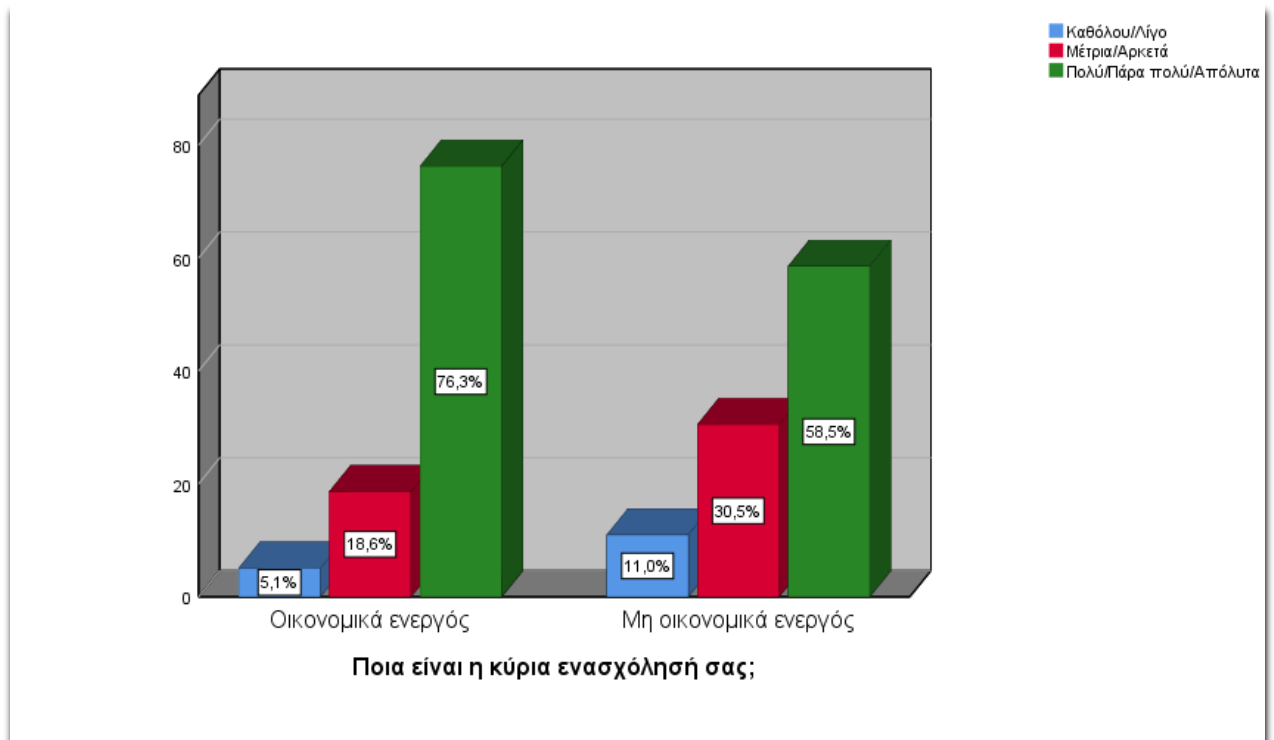
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση της εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών αξιολόγησαν την εξυπηρέτηση εργαζομένων (80,2%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (53,6%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p < 0,001$).

Διάγραμμα 4.51

Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς την ηλικιακή ομάδα

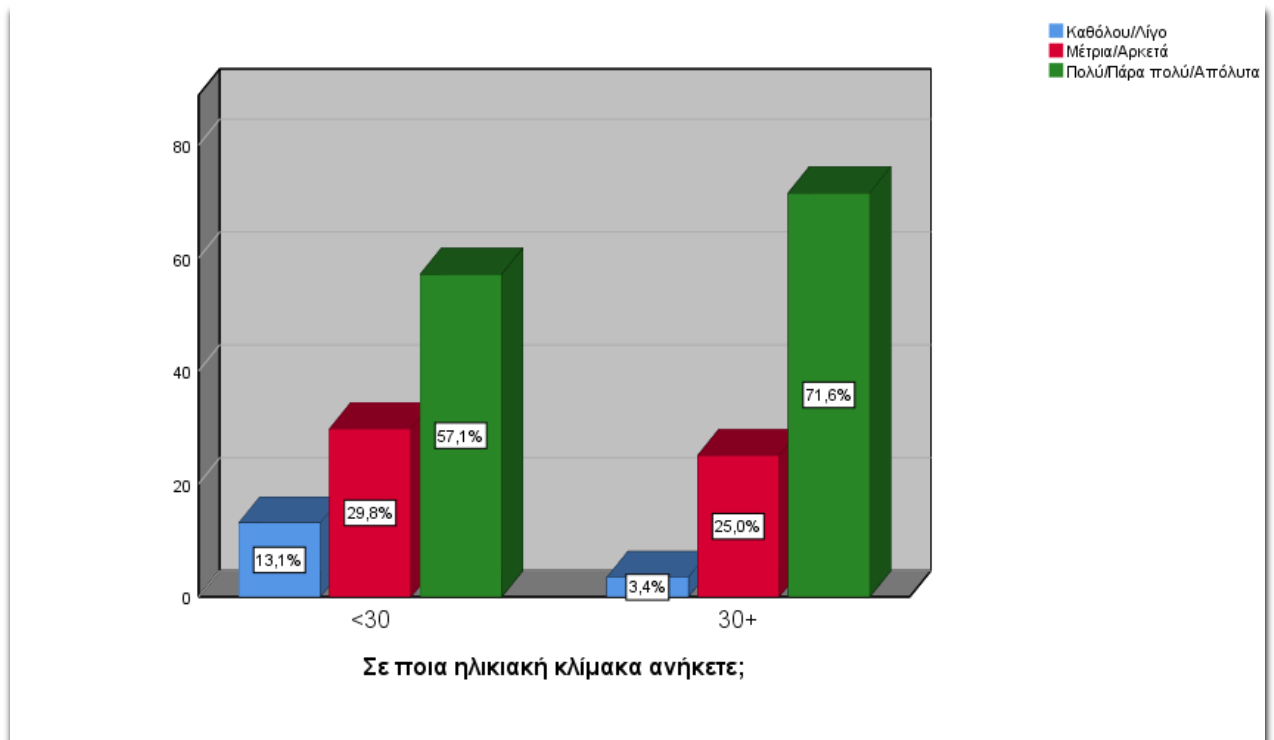
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς την ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες αξιολόγησαν πιο θετικά (76,3%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (58,5%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,026$).

Διάγραμμα 4.52

Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων ως προς την ενασχόληση

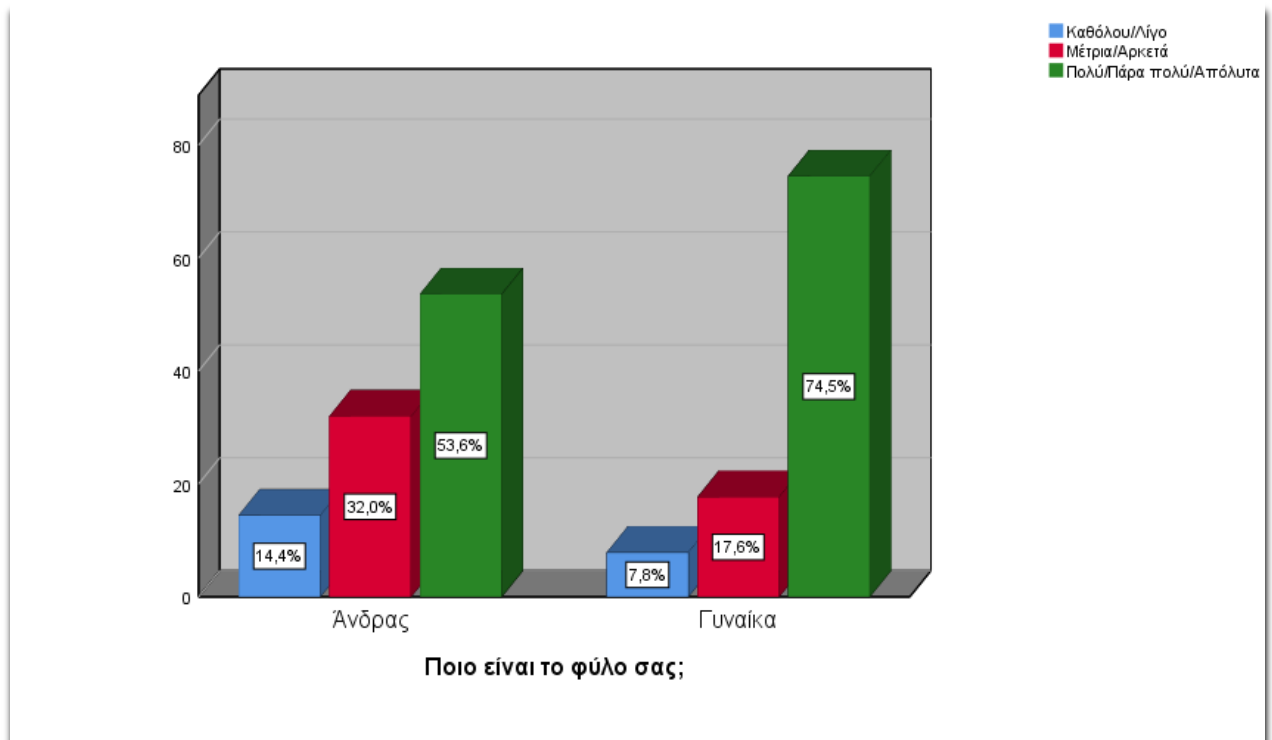
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση της ασφάλειας ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών αξιολόγησαν την ασφάλεια θετικότερα (71,6%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (57,1%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,018$).

Διάγραμμα 4.53

Αξιολόγηση ασφάλειας ως προς την ηλικιακή ομάδα

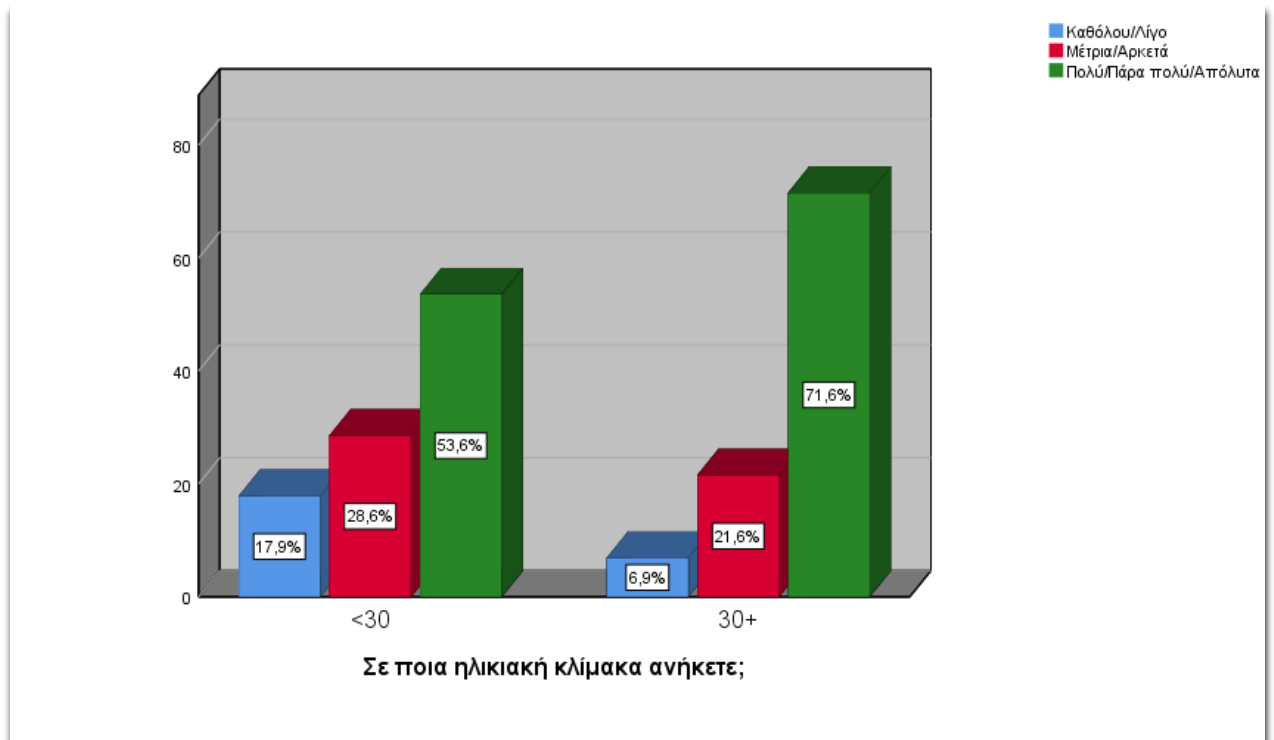
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς το φύλο, οι γυναίκες αξιολόγησαν θετικότερα τον τιμοκατάλογο αναψυκτηρίων/καντίνας θετικά (74,5%) έναντι των ανδρών (53,6%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,009$).

Διάγραμμα 4.54

Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς το φύλο

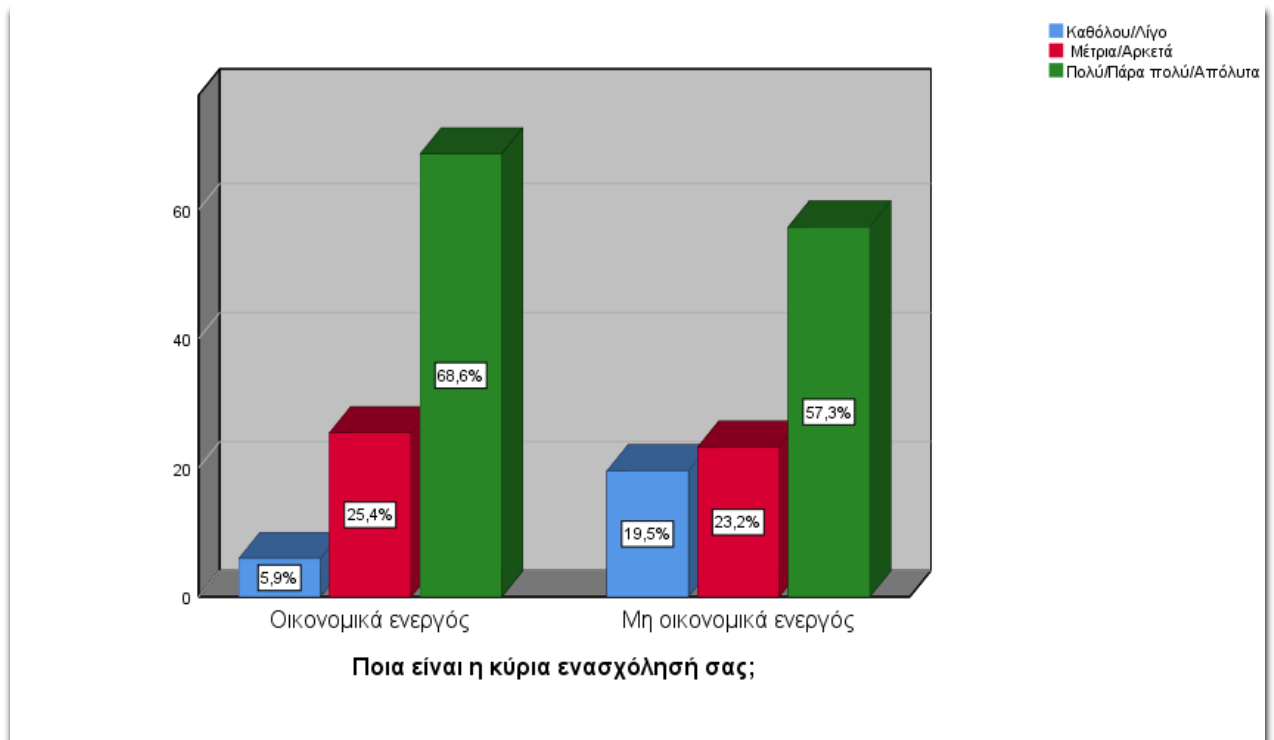
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών αξιολόγησαν θετικότερα τον τιμοκατάλογο αναψυκτηρίων/καντίνας (71,6%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (53,6%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,014$).

Διάγραμμα 4.55

Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς την ηλικιακή ομάδα

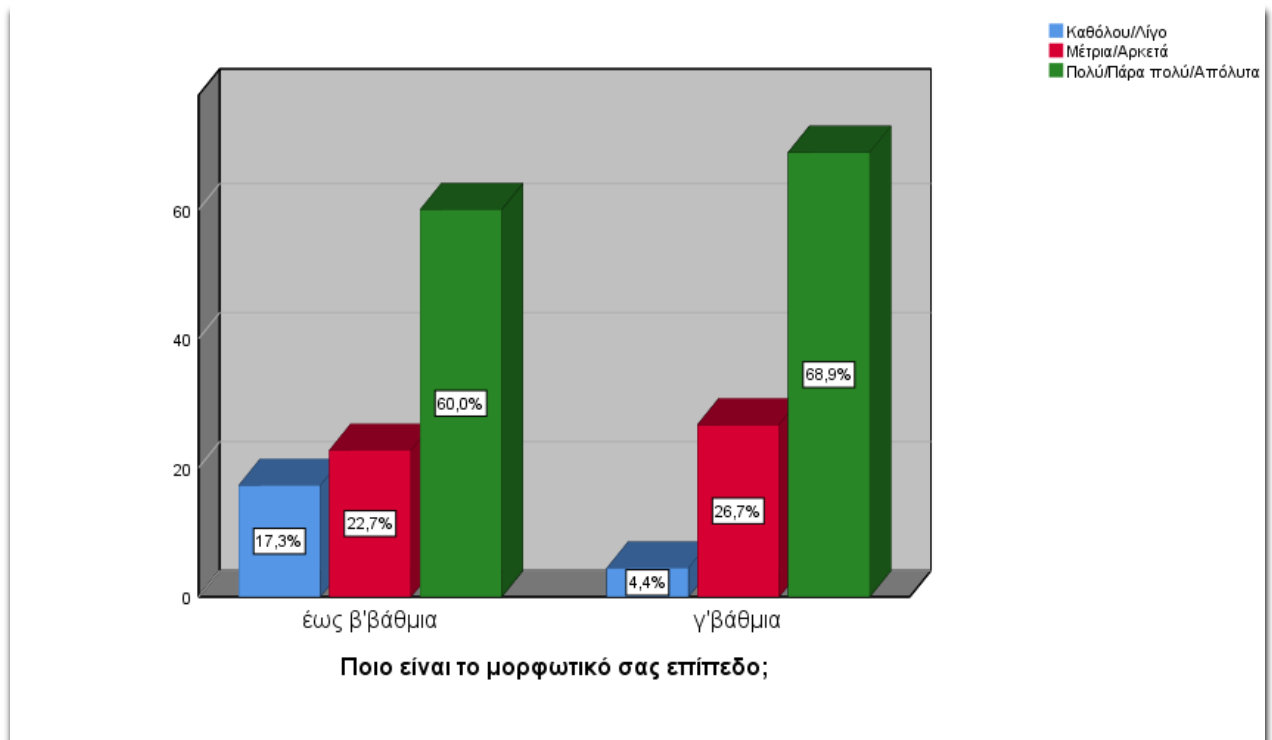
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς την ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί αξιολόγησαν πιο θετικά τον τιμοκατάλογο αναψυκτηρίων/καντίνας (68,6%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (57,3%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,012$).

Διάγραμμα 4.56

Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς την ενασχόληση

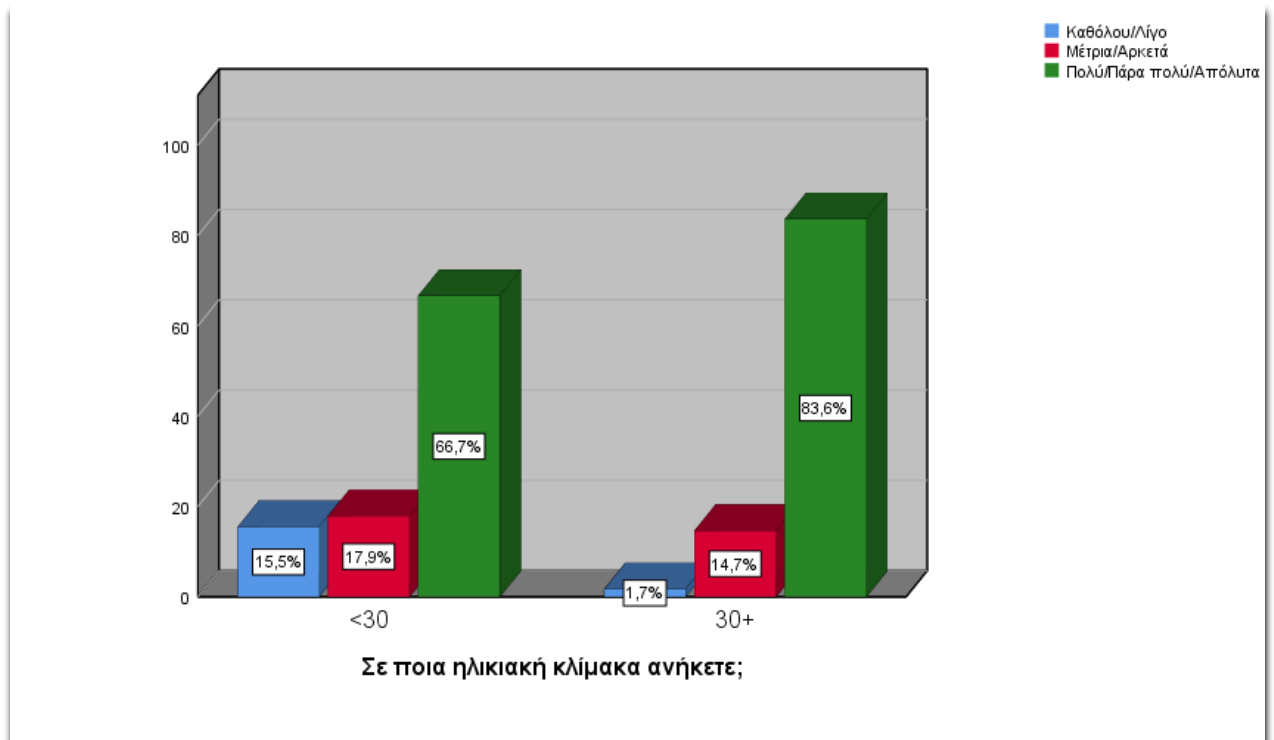
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση του τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς το μορφωτικό επίπεδο, οι συμμετέχοντες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (68,9%) αξιολόγησαν θετικότερα τον τιμοκατάλογο έναντι των δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετεχόντων (60,0%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,018$).

Διάγραμμα 4.57

Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας ως προς το μορφωτικό επίπεδο

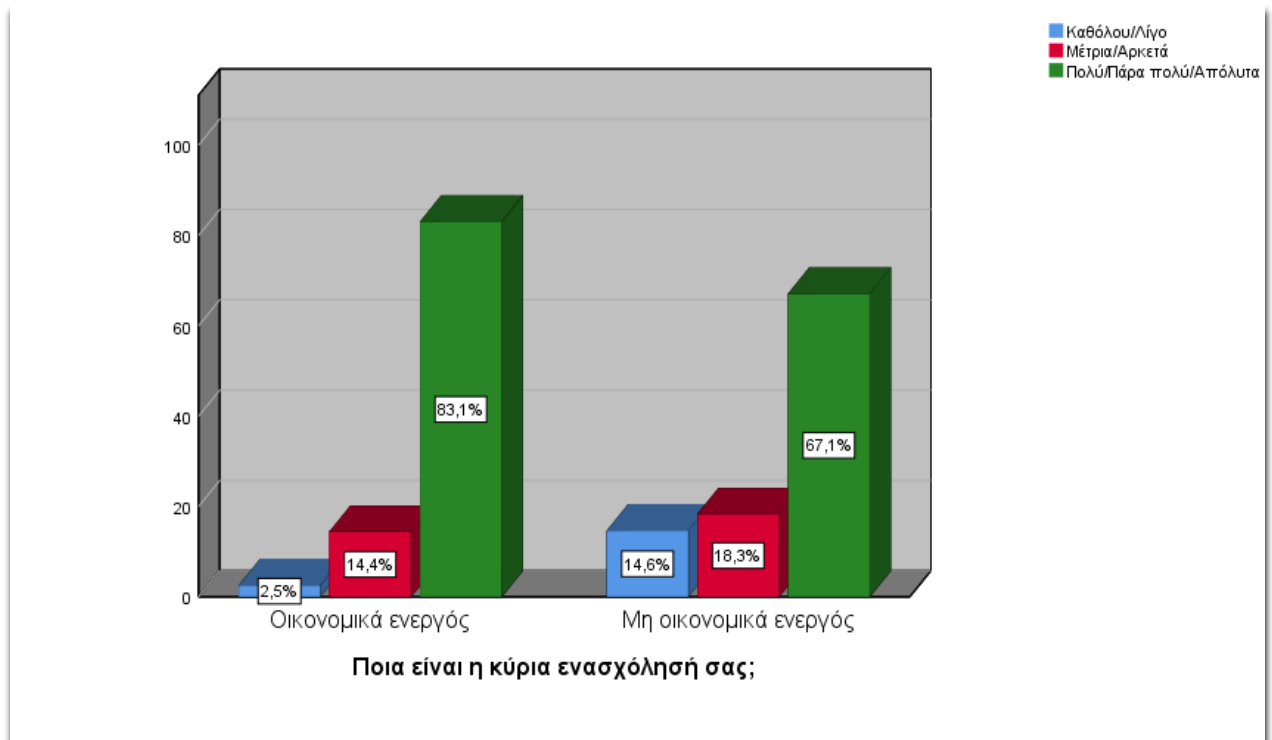
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση των ωραρίων ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών αξιολόγησαν πιο θετικά τα ωράρια (83,6%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (66,7%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,001$).

Διάγραμμα 4.58

Αξιολόγηση των ωραρίων ως προς την ενασχόληση ως προς την ηλικιακή ομάδα

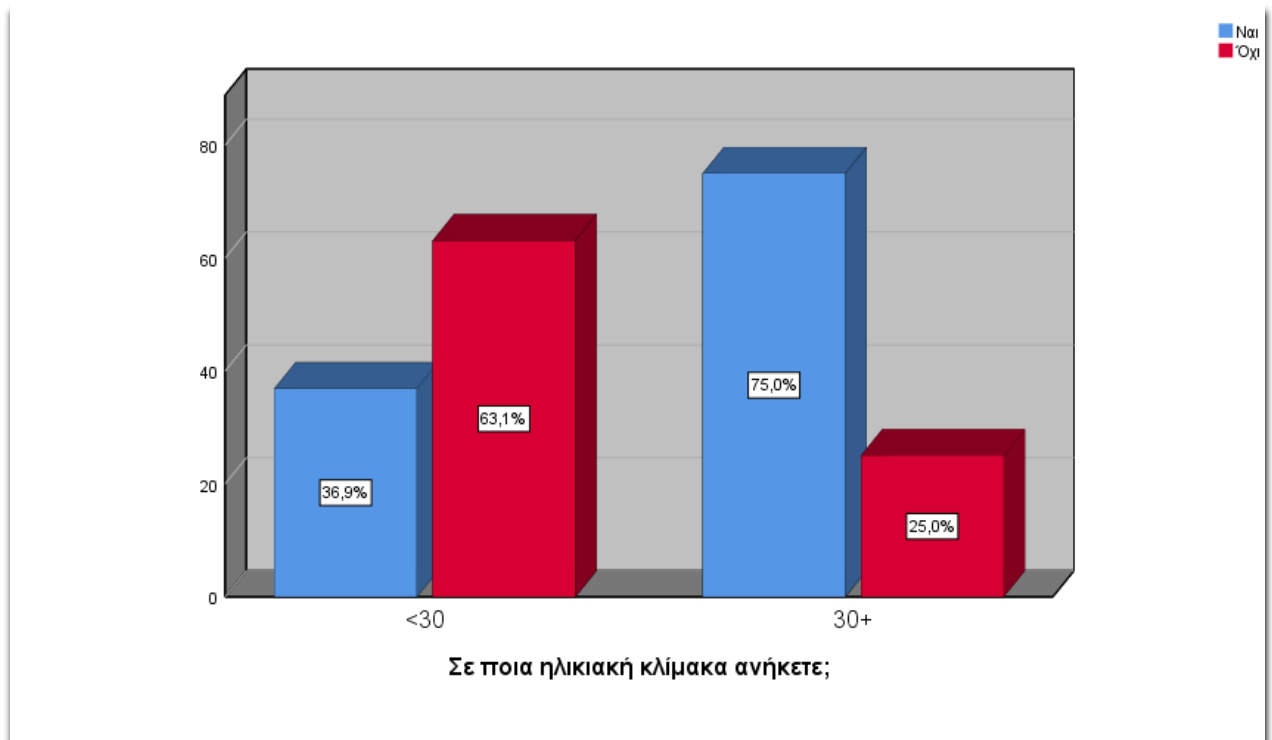
Στην ερώτηση σχετικά με την αξιολόγηση των ωραρίων ως προς την ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες αξιολόγησαν πιο θετικά τα ωράρια (83,1%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (67,1%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,003$).

Διάγραμμα 4.59

Αξιολόγηση των ωραρίων ως προς την ενασχόληση

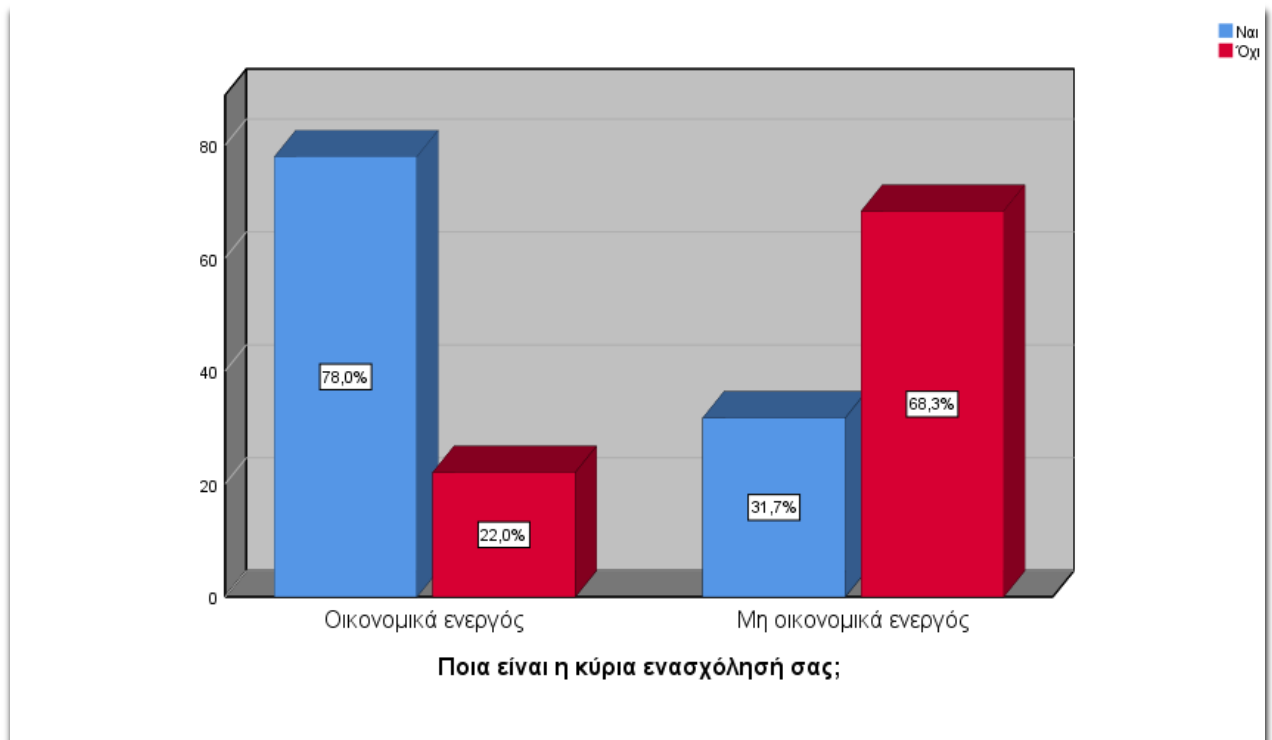
Στην ερώτηση σχετικά με το αν γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ηλικία ως προς την ηλικιακή ομάδα, οι συμμετέχοντες πάνω των 30 ετών απάντησαν θετικά (75,0%) έναντι των συμμετεχόντων κάτω των 30 ετών (36,9%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p < 0,001$).

Διάγραμμα 4.60

Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ηλικιακή ομάδα

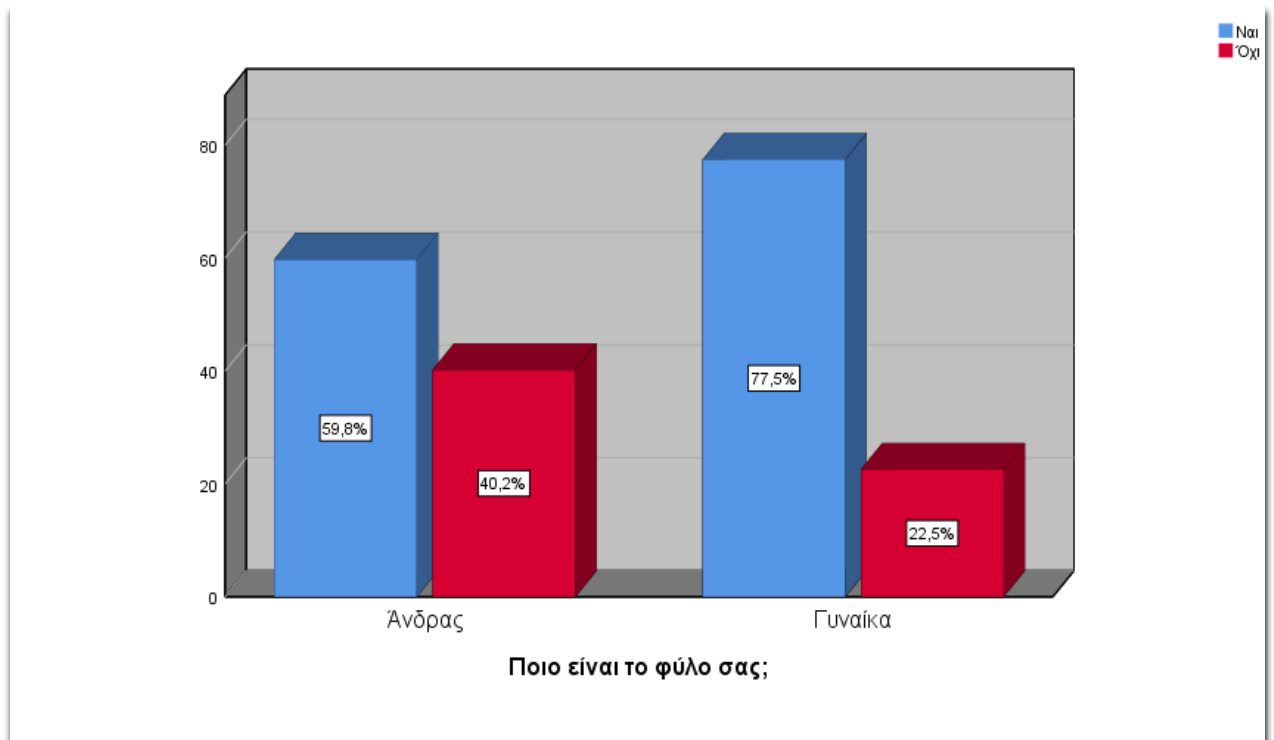
Στην ερώτηση σχετικά με το αν γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες απάντησαν θετικά σε μεγαλύτερο ποσοστό (78,0%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (31,7%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p < 0,001$).

Διάγραμμα 4.61

Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ενασχόληση

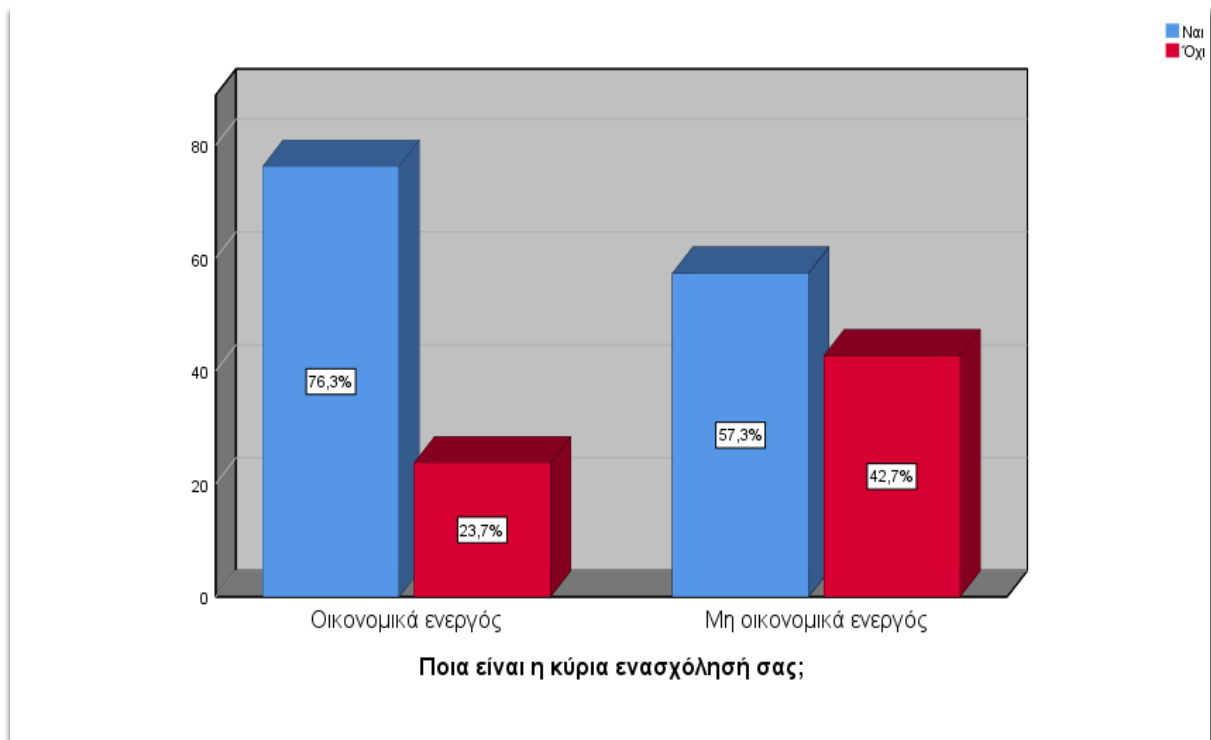
Στην ερώτηση σχετικά με το αν θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς το φύλο, οι γυναίκες απάντησαν θετικά σε αυτή την άποψη (77,5%) έναντι των ανδρών (59,8%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,007$).

Διάγραμμα 4.62

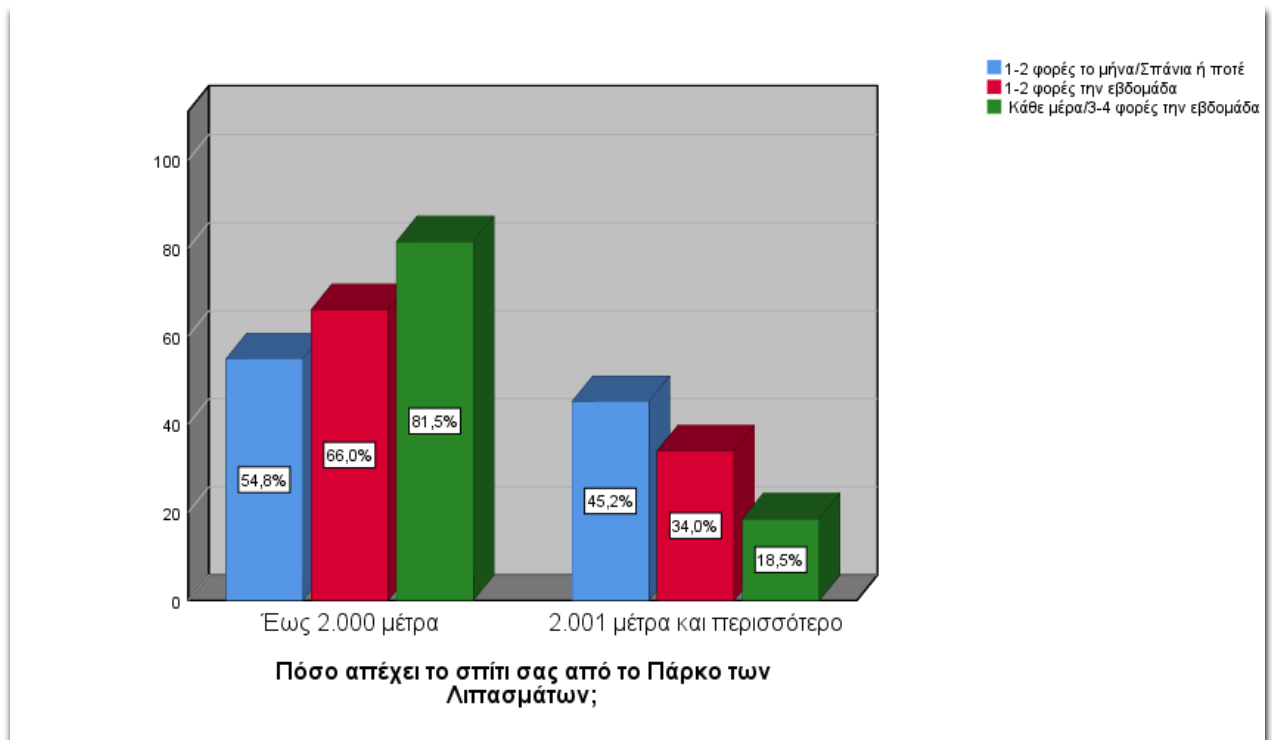
Εθελοντική συμμετοχή ως προς το φύλο

Στην ερώτηση σχετικά με την εθελοντική συμμετοχή σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπτυξης του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς την ενασχόληση, οι οικονομικά ενεργοί συμμετέχοντες απάντησαν σε μεγαλύτερο ποσοστό θετικά (76,3%) έναντι των μη οικονομικά ενεργών συμμετεχόντων (57,3%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,005$).

Διάγραμμα 4.63
Εθελοντική συμμετοχή ως προς την ενασχόληση

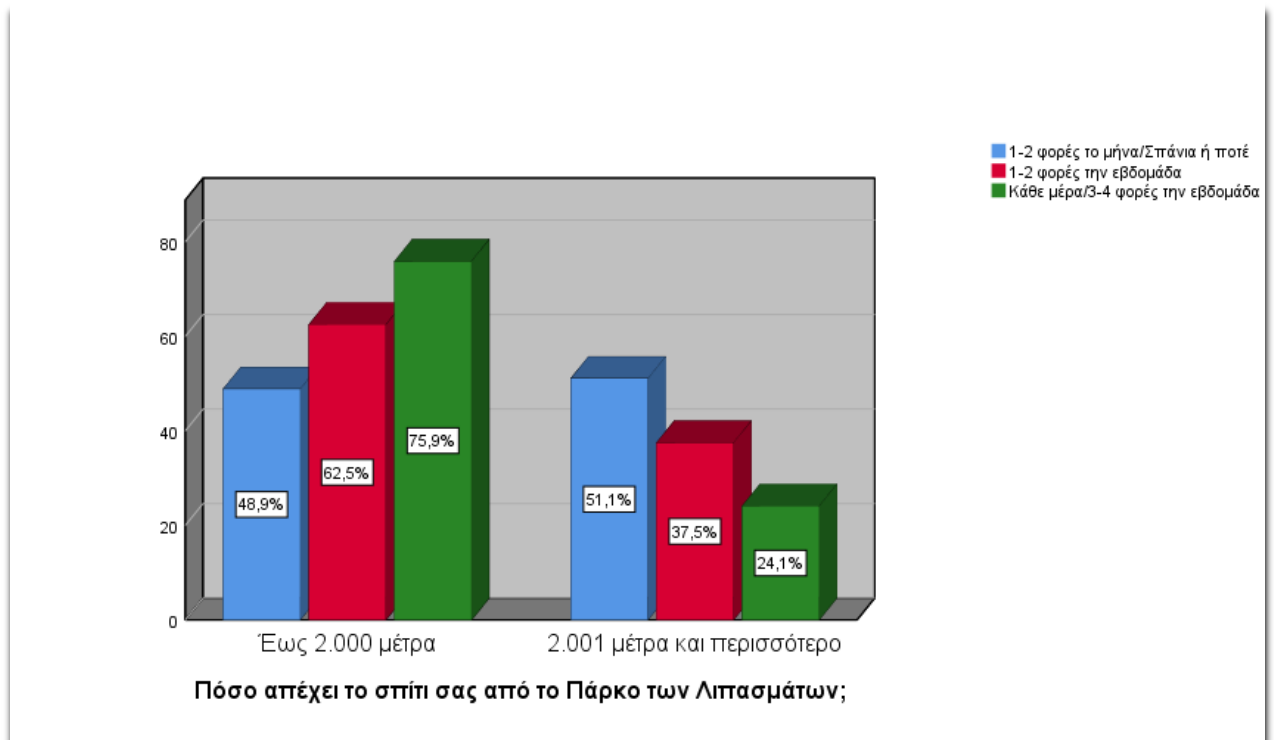
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία COVID-19 ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων, οι κάτοικοι σε μικρή απόσταση συμμετέχοντες απάντησαν σε μεγαλύτερο ποσοστό καθημερινά ή συχνά (81,5%) έναντι των όσων κατοικούν σε μεγαλύτερη απόσταση (18,5%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,005$).

Διάγραμμα 4.64

**Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία COVID-19
ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων**

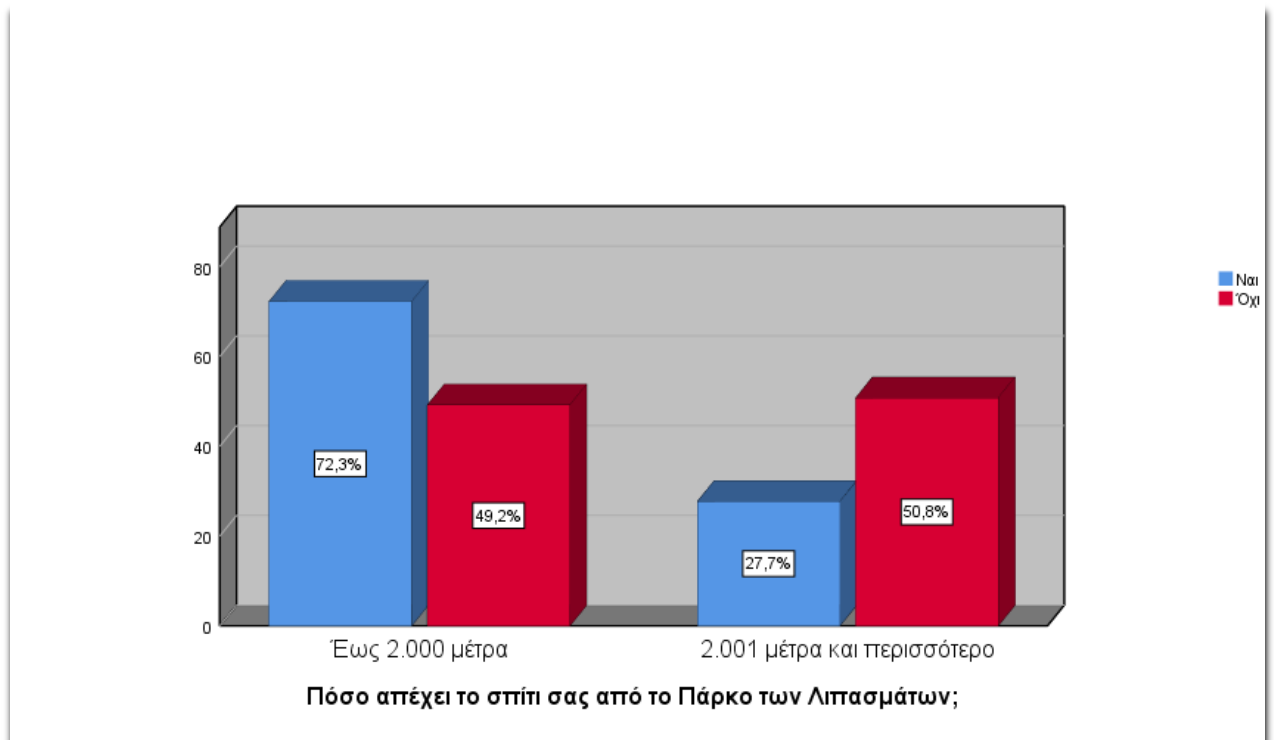
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19 ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων, οι κάτοικοι σε μικρή απόσταση συμμετέχοντες απάντησαν σε μεγαλύτερο ποσοστό καθημερινά ή συχνά (75,9%) έναντι των μη κατοίκων (24,1%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,008$).

Διάγραμμα 4.65

Συχνότητα επίσκεψης στο Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας COVID-19 ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων

Στην ερώτηση σχετικά με το αν θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπτυξης του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων, οι κάτοικοι σε μικρή απόσταση συμμετέχοντες απάντησαν σε μεγαλύτερο ποσοστό καθημερινά ή συχνά (72,3%) έναντι των μη κατοίκων (27,7%). Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p=0,001$).

Διάγραμμα 4.66

Εθελοντική συμμετοχή σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων ως προς το πόσο απέχει το σπίτι από το Πάρκο των Λιπασμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1. Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας του ερωτηματολογίου και των συνεντεύξεων. Πραγματοποιείται συζήτηση στο ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας, επιβεβαιώνονται η βιβλιογραφική ανασκόπηση και παρουσιάζονται τυχόν διαφωνίες με αυτή. Στην Ενότητα 5.2 παρατίθενται οι περιορισμοί της εργασίας και στην Ενότητα 5.3 οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των επισκεπτών τα σημαντικότερα κοινωνικά και ατομικά οφέλη που προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων είναι η **ψυχική και σωματική υγεία, οι δωρεάν παροχές στους πολίτες, η βελτίωση του αστικού τοπίου και η περιβαλλοντική αναβάθμιση**. Η ψυχική υγεία εμπεριέχει και τις έννοιες της **ηρεμίας, της μείωσης του άγχους, της αναψυχής και της διασκέδασης**. Στην αντίληψη των ερωτηθέντων αυτές είναι οι έννοιες που αποτελούν τα σημαντικότερα οφέλη που προσφέρει το Πάρκο. Τα παραπάνω οφέλη οι επισκέπτες τα αποκομίζουν μέσα από τις δραστηριότητες/παροχές του Πάρκου. Παρατηρήθηκε ιδιαίτερη προτίμηση σε δραστηριότητες όπως **ο περίπατος, η συνάντηση με φίλους και η συμμετοχή σε εκδηλώσεις όπως συναυλίες και γιορτές**. Οι κύριοι χώροι/εγκαταστάσεις στους οποίους αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους είναι οι **διάδρομοι για περπάτημα και τρέξιμο, τα παγκάκια, τα αναψυκτήρια, η καντίνα και ο χώρος συναυλιών**. Τα παραπάνω συμπεράσματα συνδέονται άμεσα με τις απαντήσεις που δόθηκαν για τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής. Η πλειονότητα των ερωτηθέντων απάντησε ότι πρόκειται για το **άγχος, τη ρύπανση, την έλλειψη πρασίνου και χώρων αναψυχής και την απομάκρυνση από τη φύση**. Επομένως, πιστεύουν ότι το Πάρκο των Λιπασμάτων συνεισφέρει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στην πόλη. Τέλος, το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται και από τη συναίνεση του **100%** των ερωτηθέντων για το αν τα πάρκα εν γένει προσφέρουν κοινωνικά και ατομικά οφέλη.

Τα οφέλη που αποκομίζουν οι επισκέπτες του Πάρκου αποτυπώνονται στη βελτίωση των συνθηκών ζωής μέσα σε ένα χώρο που τους προσφέρει ψυχική και σωματική υγεία, κοινωνική συνοχή, πολιτισμό, κοινωνική συναναστροφή και επαφή με τη φύση. Τα πορίσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν τις θεωρίες του Δρ. Σπανού (όπ. αναφέρεται στο Παναγοπούλου, 2017) για τη χαλάρωση και επαφή με τη φύση, των Μπελαβίλα και

Βαταβάλη (2009) για την άθληση και κοινωνική συναναστροφή, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2017) για την ψυχική και σωματική υγεία, του City of Ellensburg (2016) για βελτίωση της ποιότητας της ζωής και των Μαρίνη (2016) και Ματζίρη (2013) για την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση μέσω των πολιτιστικών δρώμενων. Όσο αφορά τις θεωρίες που παρουσιάζουν οι Thompson και De Oliveira (2017) για την αποκατάσταση της υγείας, θα χρειαζόταν μια πιο συστηματική μελέτη ετών για να αποδειχθούν για το Πάρκο των Λιπασμάτων. Επιπλέον, χάρη στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του Πάρκου των Λιπασμάτων που αποτελεί κοινωνική δημόσια παροχή, οι επισκέπτες του αναφέρουν και τα οφέλη από τις **δωρεάν παροχές**, ένα στοιχείο που δεν αναφέρεται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση τα παρούσας έρευνας. Συνεπώς, αναδύθηκε μια **ιδιαιτερότητα** που χαρακτηρίζει το Πάρκο των Λιπασμάτων. Τέλος, οι ερωτηθέντες της έρευνας αυτής δεν αναφέρονται σε οφέλη όπως η προσφορά σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών, (σεισμοί και φωτιές) όπως αναφέρεται από τους Μπελαβίλα και Βαταβάλη (2009) γιατί δεν έχει εμφανιστεί τέτοια ανάγκη.

Το **98%** των επισκεπτών απάντησαν ότι **βελτιώθηκε** η ποιότητα ζωής τους με το Πάρκο των Λιπασμάτων. Ωστόσο, υπάρχει μια σημαντική **διαφορά** στην «**απόλυτη βελτίωση**» της ποιότητας ζωής για την περίοδο πριν και κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Τα ποσοστά ανέρχονται σε 26% και 42,5% αντίστοιχα. Αυτή η διαφορά αποδεικνύει τη σημαντικότητα του Πάρκου στη δεδομένη ιστορική συγκυρία όπου οι επιλογές για περπάτημα, άθληση, κοινωνικοποίηση, περίπατο, επαφή με τη φύση ήταν ελάχιστες λόγω των περιοριστικών μέτρων για την αποφυγή της διασποράς της πανδημίας COVID-19.

Τη βελτίωση της ποιότητας ζωής αποδεικνύει και η συγκριτική μελέτη που αφορά τη συχνότητα επίσκεψης ανάμεσα σε άλλα πάρκα και στο Πάρκο των Λιπασμάτων πριν και μετά την πανδημία. Αρκεί να αναφερθεί ότι πριν την έναρξη λειτουργίας του Πάρκου των Λιπασμάτων το **45%** των ερωτηθέντων επισκέπτονταν άλλο πάρκο **σπάνια ή ποτέ**. Με τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων το ποσοστό αυτό μειώθηκε σχεδόν **στο μισό (21,5%)**. Τέλος, μόνο το 5,5% δήλωσε ότι επισκέπτεται το Πάρκο **σπάνια ή ποτέ από την εμφάνιση της πανδημίας**. Αντίστροφα, όσο αφορά τις συχνές επισκέψεις (από 1-2 φορές την εβδομάδα έως κάθε μέρα) τα ποσοστά σταδιακά αυξάνονται αποδεικνύοντας ότι οι ερωτηθέντες με τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε δραστηριότητες όπως άθληση, κοινωνικές συναναστροφές, επαφή με τη φύση και στις υπόλοιπες δραστηριότητες που βελτιώνουν τη ζωή τους. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι το μεγαλύτερο

ποσοστό δήλωσε την **έλλειψη** δυνατότητας για την ανάπτυξη αυτών των δραστηριοτήτων με την ίδια συχνότητα κάπου αλλού με χρηματικό αντίτιμο. Αυτό σημαίνει ότι θα **μειωνόταν** ο βαθμός άθλησης, αναψυχής και ηρεμίας, δηλαδή θα δυσχέραιναν οι συνθήκες της καθημερινότητάς τους χωρίς το Πάρκο των Λιπασμάτων. Συνεπώς, εκτός από κοινωνικό-ατομικό όφελος η δήλωση αυτή ενέχει αξία και οικονομικού οφέλους για τους επισκέπτες του Πάρκου.

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι επισκέπτες του Πάρκου ωφελούνται από τη λειτουργία του σε μεγάλο βαθμό και ότι ο ρόλος του είναι ιδιαίτερα σημαντικός κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19. Αυτό αποτυπώνεται τόσο από τις απαντήσεις τους για τη βελτίωση της ζωής τους όσο και από την αύξηση του αριθμού επισκέψεων. Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνουν τις έρευνες των Lopez, Kennedy & McPhearson (2020), των McCormick και Jing Xie *et.al.* (2020) και του Park People (2020) που διεξήχθησαν για τη χρησιμότητα των πάρκων κατά την περίοδο της πανδημίας σε διαφορετικά σημεία του πλανήτη.

Οι απαντήσεις των ερωτήσεων που αφορούν κυρίως τη **γνώση** της ιστορίας του Πάρκου, την ενδεχόμενη **εθελοντική** συμμετοχή για περαιτέρω ανάπτυξή του και την αξιολόγησή του αποδεικνύουν το **βαθμό κοινωνικής συνοχής και εμπιστοσύνης στους θεσμούς**. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων γνωρίζει την ιστορία του και θα προσέφεραν εθελοντική συμμετοχή σε εργασίες για μεγαλύτερη ανάπτυξη. Στα ίδια ευρήματα κατέληξε και ο Harnik (2014) μέσα από τη μελέτη του για τα οφέλη των πάρκων. Παρόλα αυτά, στις απαντήσεις για το Πάρκο των Λιπασμάτων η κοινωνική συνοχή δε φαίνεται να κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις όσο αφορά τα σημαντικότερα οφέλη που προσφέρει το Πάρκο και ως προς τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο προβάδισμα άλλων οφελών που έλαβαν τις περισσότερες απαντήσεις (ψυχική και σωματική υγεία, δωρεάν παροχές στους πολίτες και βελτίωση του αστικού τοπίου και περιβαλλοντική αναβάθμιση) για το πρώτο και στη γενικότερη αντίληψη της οργάνωσης του τρόπου ζωής και της απομόνωσης των αστών για το δεύτερο. Το παραπάνω συμπέρασμα έρχεται σε αντίθεση με τα αποτελέσματα του Leisure Vision/ETC Institute (2015) όπου το μεγαλύτερο ποσοστό αισθάνεται ότι ενισχύεται η εικόνα της κοινότητας και το αίσθημα του «τόπου».

Όσο αφορά το βαθμό επίδρασης του Πάρκου ανά κατηγορία πολιτών αναδύονται σημαντικά συμπεράσματα από τη συσχέτιση των μεταβλητών. Η συχνή επίσκεψη στο Πάρκο εν μέσω πανδημίας αποδείχθηκε πολύ μεγαλύτερη για τον οικονομικά ενεργό

πληθυσμό σε σχέση με τον μη ενεργό. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί εργαζόμενοι είτε βρίσκονταν σε αναστολή εργασίας είτε διατήρησαν κλειστές τις επιχειρήσεις τους λόγω των περιοριστικών μέτρων και έψαξαν διεξόδους στην καθημερινότητά τους.

Μια σημαντική παρατήρηση που μπορεί να γίνει είναι ότι το **71,5%** των ερωτηθέντων κατοικούν στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Το σύνολο των ερωτηθέντων που κατοικούν στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας και τους όμορους Δήμους ξεπερνά το **90%**. Παράλληλα, αποδείχθηκε ότι υπάρχει σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στη συχνότητα επίσκεψης του Πάρκου και την απόσταση της κατοικίας. Οι ερωτηθέντες που κατοικούν πιο κοντά στο Πάρκο το επισκέπτονται πιο συχνά. Αυτά επιβεβαιώνουν τις θεωρίες των Moran *et al.* (2020) που υποστηρίζουν ότι η χρήση των πάρκων έχει θετική σχέση με την απόσταση από την κατοικία των αστών.

Οι ερωτώμενοι κάτω των 30 ετών επισκέπτονταν συχνότερα «άλλο πάρκο» πριν τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων σε σχέση με τις μεγαλύτερες ηλικίες. Επίσης, συχνότερες επισκέψεις σε «άλλο πάρκο» παρατηρήθηκαν στον μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό σε σχέση με τον ενεργά οικονομικό πληθυσμό. Υπάρχει λογική συσχέτιση στα δύο αυτά αποτελέσματα εφόσον οι μικρότερες ηλικίες συντίθενται συνήθως από μαθητές και φοιτητές οι οποίοι δεν είναι ακόμα οικονομικά ενεργοί. Αυτό μαρτυρά την αναζήτηση των νέων για χώρους συνάθροισης και αναψυχής έστω και αν πρέπει να διανύσουν μεγαλύτερες αποστάσεις καθώς και την έλλειψη τέτοιων χώρων στην περιοχή.

Ο βαθμός πεποίθησης για τη συνδρομή των αστικών πάρκων στην οικονομία εξαρτάται από την κύρια ενασχόληση του πληθυσμού της έρευνας. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός πιστεύει πολύ περισσότερο ότι τα αστικά πάρκα αποτελούν έλξη για επιχειρηματική δράση και προσέλκυση επενδύσεων σε σχέση με τον μη ενεργό πληθυσμό. Αυτό συμβαίνει γιατί ο ενεργά οικονομικός πληθυσμός έχει μεγαλύτερη εμπειρία του επιχειρηματικού γίνεσθαι και άμεσο όφελος από μια διεύρυνση των επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας στην περιοχή.

Το φυσικό τοπίο του Πάρκου εκτιμάται περισσότερο από τις ηλικίες άνω των 30 ετών, και τους οικονομικά ενεργούς. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα μεγαλύτερα σε ηλικία και τα οικονομικά ενεργά άτομα έχουν αυξημένες υποχρεώσεις σε σχέση με τους νεότερους και αναζητούν την ηρεμία και τη μείωση του στρες που επιτυγχάνεται μέσα από το φυσικό περιβάλλον.

Αναφορικά με τα ωράρια λειτουργίας του Πάρκου υψηλότερο βαθμό ικανοποίησης εξέφρασαν οι μεγαλύτερες ηλικίες και οι οικονομικά ενεργοί. Η εκτίμηση του διευρυμένου ωραρίου λειτουργίας του Πάρκου οφείλεται στην έλλειψη χρόνου που βιώνουν αυτές οι κατηγορίες λόγω υποχρεώσεων.

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες που δήλωσαν ότι γνωρίζουν την ιστορία του χώρου είναι άνω των 30 ετών και οικονομικά ενεργοί. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει ανάγκη να αυξηθεί η πολιτισμική και ιστορική συνείδηση των νέων όπως προκύπτει και από πολλά αιτήματα στις ανοιχτές ερωτήσεις για αξιοποίηση των ιστορικών κτηρίων και την ανάδειξη της ιστορικής κληρονομιάς του χώρου.

Τέλος, όσο αφορά την εθελοντική συμμετοχή σε δραστηριότητες υπέρ του Πάρκου η μεταβλητή αυτή είναι εξαρτημένη από το φύλο με τις γυναίκες να παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά διαθεσιμότητας. Ενδεχομένως, αυτό συνδέεται με τη γενικότερη αντίληψη του ρόλου των γυναικών στην κοινωνία ο οποίος είναι συνδεδεμένος με τη φροντίδα. Επιπρόσθετα, οι οικονομικά ενεργοί ερωτηθέντες είχαν μεγαλύτερα ποσοστά διαθεσιμότητας εθελοντισμού σε σχέση με τους μη ενεργούς. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να φανεί παράδοξο λόγω έλλειψης χρόνου για τους οικονομικά ενεργούς αστούς παρόλα αυτά φαίνεται ότι έχουν εντονότερο το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής και της εμπιστοσύνης στους θεσμούς. Τέλος, σημαντική συσχέτιση για τον εθελοντισμό παρουσιάζει η μεταβλητή που αφορά την απόσταση κατοικίας. Όσοι κατοικούν κοντά στο Πάρκο έχουν μεγαλύτερα ποσοστά εθελοντικής συμμετοχής. Αυτό αποδεικνύει το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής.

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι επιδράσεις του Πάρκου των Λιπασμάτων δεν είναι οι ίδιες για όλες τις κατηγορίες επισκεπτών. Οι περισσότερες συσχετίσεις με το τεστ ανεξαρτησίας αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά (κυρίως την ηλικία και την κύρια ενασχόληση) και τη συχνότητα επισκέψεων, τις αξιολογήσεις, τη γνώση της ιστορίας και τον εθελοντισμό. Αντιθέτως, στις αντιλήψεις για τη βελτίωση της ζωής και τη συνδρομή του Πάρκου δεν παρατηρήθηκε σημαντικός αριθμός συσχετίσεων. Τα αποτελέσματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για δράσεις βελτίωσης του Πάρκου. Για παράδειγμα, αναφορικά με την εθελοντική συμμετοχή υπάρχει μεγαλύτερη διαθεσιμότητα από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Συνεπώς για τις υπόλοιπες κατηγορίες πολιτών που είναι κυρίως μαθητές και φοιτητές υπάρχουν περιθώρια ενθάρρυνσης μέσα από προγράμματα επιβράβευσης και ομαδικής δράσης. Ομοίως, η πλειοψηφία των άνω των 30 ετών γνωρίζει την ιστορία του χώρου ενώ δεν ισχύει το ίδιο για τις μικρότερες ηλικίες. Θα μπορούσε να οργανωθεί μια

καμπάνια για την προώθηση αυτής της γνώσης στο χώρο του Πάρκου με τη χρήση τεχνολογικών μέσων με τα οποία οι νέοι έχουν εξοικείωση.

Πίνακας 5.1

Συνοπτικά αποτελέσματα Τεστ Ανεξαρτησίας

	ΦΥΛΟ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΥΡΙΑ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΜΟΡΦ. ΕΠΙΠΕΔΟ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ				($p=0,033$)	
ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΕΝ ΜΕΣΩ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ			($p=0,002$)		($p=0,008$)
ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗ ΠΑΝΔΗΜΙΑ					($p=0,005$)
ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΗ		($p=0,032$)	($p=0,001$)		
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ	($p=0,019$)		($p=0,001$)		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ				($p=0,026$)	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ		($p=0,014$)	($p=0,048$)	($p=0,022$)	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ		($p=0,005$)			
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	($p=0,029$)	($p<0,001$)	($p=0,026$)		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ		($p=0,018$)			
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΩΝ	($p=0,009$)	($p=0,014$)	($p=0,012$)	($p=0,018$)	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΩΡΑΡΙΩΝ		($p=0,001$)	($p=0,003$)		
ΓΝΩΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ		($p=0,001$)	($p<0,001$)		
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ	($p=0,007$)		($p=0,005$).		($p=0,001$)

Αναφορικά με τη γενική αξιολόγηση του Πάρκου **όλοι** οι ερωτηθέντες πλην ενός εξέφρασαν ικανοποίηση έστω και μικρή. Αναλυτικότερα, όλα τα υποερωτήματα απέσπασαν θετική ικανοποίηση. Η **καθαριότητα** έχει τα μεγαλύτερα ποσοστά μεγάλης και απόλυτης ικανοποίησης και αυτό ενισχύει την κοινωνική συνείδηση και κατ' επέκταση την κοινωνική συνοχή για τη διατήρηση του κοινού χώρου. Η αρχιτεκτονική

υστερεί στα επίπεδα ικανοποίησης σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες και αυτό διακρίνεται και από τις απαντήσεις στις ανοιχτές ερωτήσεις όπου υπήρξαν αιτήματα για αρχιτεκτονικές προτάσεις, εικαστικές παρεμβάσεις και αναστηλώσεις. Η βελτίωση του αρχιτεκτονικού τοπίου βρίσκεται μέσα στα **μελλοντικά σχέδια** της διαχειριστικής αρχής για το Πάρκο όπως αναφέρεται στις συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν. Τα παραπάνω βρίσκουν έρεισμα στην Έκθεση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης *How's Life? 2020: Measuring Well-Being* (2020) στο *Ευρωβαρόμετρο 52.1* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στην Έρευνα Ποιότητας της Ζωής στην Ευρώπη από το Eurofound το 2016 για τη μέτρηση της ποιότητας και ικανοποίησης από τη ζωή με δείκτες όπως η σημασία: της υγείας, του φυσικού τοπίου, της επάρκειας του χρόνου, της ασφάλειας, της ισότητας, της πρόσβασης σε χώρους αναψυχής και πρασίνου. Στο ερωτηματολόγιο του Πάρκου των Λιπασμάτων το αίσθημα της ικανοποίησης όπως παρουσιάστηκε στην περιγραφική ανάλυση είναι **υψηλό** για όλες τις αναφερόμενες πτυχές του Πάρκου που σχετίζονται άμεσα με τα χαρακτηριστικά της ποιότητας ζωής: **καθαριότητα, αρχιτεκτονική, ωράρια, προσβασιμότητα, ασφάλεια, τιμές, εξυπηρέτηση και φυσικό τοπίο**. Επιπλέον, η θετική αξιολόγηση μιας επένδυσης από Δημόσια Αρχή αυξάνει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς. Αυτό επιτυγχάνεται με το σεβασμό στην ιστορική κληρονομιά, τον πολιτισμό και τον σεβασμό του πολίτη. Το γεγονός ότι οι επισκέπτες του Πάρκου θεωρούν ότι οι τιμές των αναψυκτηρίων είναι **προσιτές**, το φυσικό τοπίο έχει διατηρηθεί, ότι υπάρχει καλή εξυπηρέτηση των εργαζομένων του Πάρκου, ότι ο χώρος είναι καθαρός, και ότι υπάρχει το αίσθημα της ασφάλειας αποδεικνύει πως υπάρχει το αίσθημα της **εμπιστοσύνης στη Διαχειριστική Αρχή**. Στα πλαίσια της αξιολόγησης αναφέρονται και τα αιτήματα των ερωτηθέντων για βελτίωση του Πάρκου. Τα αιτήματα αυτά αποτελούν συνάμα και ευκαιρίες και προτάσεις για περαιτέρω ανάπτυξη και **βελτίωση**. Κωδικοποιημένα φαίνονται στον Πίνακα 5.2 που αφορά την ανάλυση SWOT του Πάρκου. Μέσα από αυτά αναδεικνύεται η αναζήτηση των αστών για **περισσότερο πράσινο, περισσότερη άθληση, περισσότερες προτάσεις για φαγητό, περισσότερα παγκάκια και καθίσματα, περιφραγμένος χώρος για κατοικίδια, περισσότερες παιδικές χαρές και προφύλαξη από καιρικές συνθήκες**. Όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα 2.2.9 η αύξηση του πρασίνου και η αύξηση των εγκαταστάσεων για άθληση και η δημιουργία ενός ειδικού πάρκου για τα κατοικίδια βρίσκονται στα μελλοντικά σχέδια του Δήμου για το Πάρκο. Επίσης, οι επισκέπτες εκφράζουν την επιθυμία να αξιοποιηθούν τα ιστορικά κτήρια που υπάρχουν στο χώρο και να λυθεί το πρόβλημα με τις ρυπογόνες βιομηχανίες

στην ευρύτερη περιοχή. Αυτό σημαίνει ότι αναζητούν τη διατήρηση της ιστορικής κληρονομιάς και τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών. Οι απαντήσεις αυτές συνάδουν με την αντίληψη των ερωτηθέντων αναφορικά με την ερώτηση για τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής: το άγχος που δύναται να μειωθεί με την καλή ψυχολογική και σωματική υγεία, τη μείωση της ρύπανσης και την έλλειψη πρασίνου και χώρων αναψυχής. Επιπλέον, τα παραπάνω αιτήματα των ερωτηθέντων συναινούν με τα προβλήματα του αστικού τρόπου ζωής που αναφέρονται στις θεωρίες των Lauredo (2018), της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», της Αστικής Ατζέντας για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Αλεξόπουλος, 2019), και του Ντούρου (2001) και αφορούν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της αστικοποίησης.

Η παραπάνω συζήτηση αναλύει τις **κοινωνικές και ατομικές επιδράσεις** του Πάρκου των Λιπασμάτων. Αναφορικά με το **περιβάλλον**, στο Πάρκο έχει ήδη αναπτυχθεί ένα δίκτυο πρασίνου και όπως αναφέρθηκε στην ενότητα 2.2.6 η Διαχειριστική Αρχή σχεδιάζει επέκταση του δικτύου αυτού. Το ήδη υπάρχον πράσινο βοηθά στο φιλτράρισμα του αέρα και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Για να ολοκληρωθεί το **τρίπτυχο της βιωσιμότητας** (κοινωνία, οικονομία, περιβάλλον) γίνονται κάποιες αναφορές για τις επιδράσεις του Πάρκου σε οικονομικό επίπεδο. Για παράδειγμα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 5.2 το 2018 σημειώθηκαν αυξήσεις στις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων για το Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Οι αντικειμενικές αξίες του 2018 αναρτήθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 2192/Β/12/06/2018) και φαίνονται στον Πίνακα 5.3. Να σημειωθεί ότι οι υπολογισμοί είχαν ανατεθεί από το Υπουργείο Οικονομικών σε ειδικό σώμα εκτιμητών. Όπως αναφέρεται στην ενότητα 1.8.2 σύμφωνα με τον Ρουσάνογλου (2014) οι αυξήσεις αυτές οφείλονται σε προσδιοριστικούς παράγοντες όπως η ποιότητα του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος, το πράσινο, τα πάρκα και η εγγύτητα στη θάλασσα. Το Πάρκο των Λιπασμάτων προσφέρει πρόσβαση στη θάλασσα και αύξηση του ποσοστού πρασίνου στην περιοχή.

Πίνακας 5.2

Αυξήσεις αντικειμενικών αξιών στο Δήμο Κερατσινίου/Δραπετσώνας

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΑΛΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ		ΤΙΜΕΣ 2018		ΔΙΑΦΟΡΑ %	
	ΚΑΤΩΤΕΡΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ	ΚΑΤΩΤΕΡΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ	ΚΑΤ.	ΑΝ.
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ	700	900	800	950	≅14%	≅6%
ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ	700	900	750	950	≅7%	≅6%

Πίνακας 5.3

Αντικειμενικές αξίες 2018

23480

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τεύχος Β' 2192/12.06.201

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΖΩΝΗ	ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	Δ	850
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	Ε	800
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Α	950
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Β	900
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Γ	950
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Δ	900
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Ε	900
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Ζ	850
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Η	800
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Θ	800
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	Ι	950
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΙΑ	950
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΙΤ	850

ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	Α	950
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	Β	750
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	Γ	800

Πηγή: Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ 2192/Β/12/06/2018

Για να ολοκληρωθεί η ανάλυση του Πάρκου παρουσιάζεται στη συνέχεια ο Πίνακας 5.4 της SWOT ANALYSIS:

Πίνακας 5.4
SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

	ΘΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΕΠΙΒΛΑΒΗ ΓΙΑ ΤΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	STRENGTHS / ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ <ul style="list-style-type: none"> ✓ Καλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών ✓ Υψηλό επίπεδο ικανοποίησης χρηστών ✓ Εμπιστοσύνη στους θεσμούς ✓ Δωρεάν παροχές ✓ Ευκαιρίες για τεχνολογική αναβάθμιση 	WEAKNESSES/ ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ <ul style="list-style-type: none"> ✓ Προβλήματα στάθμευσης ✓ Ανάγκη αύξησης πρασίνου, αθλητικών εγκαταστάσεων, καθισμάτων
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	OPPORTUNITIES / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ <ul style="list-style-type: none"> ✓ Περαιτέρω ανάπτυξη του Πάρκου ✓ Ευκαιρίες για προσέλκυση τουριστών ✓ Ευκαιρίες για προσέλκυση επενδύσεων 	THREATS/ ΑΠΕΙΛΕΣ <ul style="list-style-type: none"> ✓ Νομοθετικές αλλαγές ✓ Διαχειριστικές αλλαγές ✓ Πανδημία ✓ Οικονομικές περικοπές ✓ Παράλληλη λειτουργία ρυπογόνων βιομηχανιών

Ο Πίνακας 5.3 κατασκευάστηκε βάσει του πρωτότυπου Πίνακα 3.2 και ύστερα από την ανάλυση των ερωτηματολογίων και τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων.

Συγκεκριμένα, η ανάλυση κόστους οφέλους έδειξε ότι τα **οικονομικά** κόστη του Πάρκου **υπερβαίνουν** τα έσοδά του. Αυτό φαίνεται να έχει αρνητικό πρόσημο, παρόλα αυτά θα χρειαστεί μια νέα μελέτη εκ βάθους σε κάποια χρόνια ώστε να γίνει αποτίμηση των οικονομικών οφελών που προέρχονται από: την αύξηση των εσόδων του κράτους από τη φορολογία της ακίνητης περιουσίας και τις πωλήσεις, την αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των ιδιοκτητών για τον ίδιο λόγο, της αύξησης των ενοικίων,

από την εξοικονόμηση των δαπανών στην υγεία, την εξοικονόμηση ενέργειας και της αντιπλημμυρικής προστασίας από την αύξηση του πρασίνου και τη βελτίωση του κλίματος, τη μείωση χρήσης κλιματιστικών, την αύξηση του τουρισμού, των επενδυτικών πρωτοβουλιών και της επιχειρηματικότητας στην περιοχή και την προσφορά εργασίας.

Παράλληλα, η ανάλυση απέδειξε ότι τα οικονομικά κόστη είναι μεγαλύτερα από τα οικονομικά οφέλη βραχυχρόνια αλλά εκτιμάται ότι σε κάποια χρόνια η συνδρομή του Πάρκου θα προσφέρει οφέλη τα οποία θα υπερβαίνουν το κόστη.

Εν κατακλείδι, η ανάλυση του ερωτηματολογίου επιβεβαιώνει τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις που υποστηρίζουν ότι το Πάρκο των Λιπασμάτων **βελτιώνει την ποιότητα ζωής** των επισκεπτών τόσο στην καθημερινότητα όσο και κατά την **περίοδο της πανδημίας Covid-19**. Επίσης, οι χρήστες αξιολογούν **θετικά** τη λειτουργία του και επιθυμούν να έχουν ενεργό ρόλο σε αυτό. Τέλος, επιβεβαιώνει την **υπεροχή** των **περιβαλλοντικών** οφελών και του οικονομικού κόστους έναντι του οικονομικού οφέλους βραχυχρόνια. Η υπόθεση ότι τα επόμενα έτη θα εμφανιστούν οικονομικά οφέλη που στην παρούσα στιγμή δεν υπολογίστηκαν και θα υπερβαίνουν τα κόστη αποτυπώνεται καλύτερα στις επόμενες ενότητες που αφορούν τους περιορισμούς της έρευνας και τις προτάσεις.

5.2 Περιορισμοί της έρευνας

Οι περιορισμοί της έρευνας σχετίζονται με τις δυσκολίες πρόσβασης σε συγκεκριμένες πηγές λόγω εγκλεισμού Covid-19. Επιπλέον περιορισμό αποτελεί το φαινόμενο συρρίκνωσης της εμπορικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας στην περιοχή λόγω της αναστολής λειτουργίας στα πλαίσια πάντα των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας. Τέλος, οι ερωτηθέντες απάντησαν σε μια δεδομένη στιγμή που η καθημερινότητα είχε αλλάξει και κατ'επέκταση άλλαξαν και οι συνήθειες. Ο αρχικός στόχος της έρευνας ήταν να πραγματοποιηθεί εμπειριστατωμένη ανάλυση κόστους-οφέλους αλλά λόγω της μικρής διάρκειας λειτουργίας του συγκεκριμένου πάρκου και λόγω των παραπάνω περιορισμών δεν κατέστη δυνατό.

5.3 Προτάσεις

Στο σημείο αυτό, γίνονται τρεις προτάσεις για περαιτέρω έρευνα που θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν τη γνώση αναφορικά με τις επιδράσεις του Πάρκου των Λιπασμάτων στο

τρίπτυχο οικονομία, κοινωνία περιβάλλον. Η πρώτη πρόταση αφορά τη διεξαγωγή μιας έρευνας με μεγαλύτερο αριθμό συμμετεχόντων από την περιοχή του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας και την ευρύτερη περιοχή. Η δεύτερη πρόταση αφορά τη χρονική στιγμή της διεξαγωγής μιας έρευνας, δηλαδή μια περίοδο όπου δεν θα υπάρχει πλέον εγκλεισμός. Αυτό είναι πολύ σημαντικό ώστε να δοθεί η δυνατότητα να συμπεριληφθεί η γνώμη των νεοσύστατων αλλά και των παλαιότερων επιχειρήσεων στην περιοχή. Από τη διεξαγωγή των συμπερασμάτων και τη στατιστική ανάλυση αναδύθηκαν διαφορές στη συχνότητα και στην αξιολόγηση της επισκεψιμότητας του Πάρκου πριν και μετά την πανδημία Covid-19. Προτείνεται μελλοντική έρευνα σε συνθήκες κανονικότητας της καθημερινής ζωής των αστών. Τέλος, προτείνεται η πραγματοποίηση μιας έρευνας σε κάποια χρόνια ώστε να υπάρχουν συγκριτικά μεγέθη και να εκτιμηθούν τα ενδεχόμενα οικονομικά αποτελέσματα μέσα από μετρήσεις της βελτίωσης της ψυχικής και σωματικής υγείας στην περιοχή, της μείωσης της εγκληματικότητας, της αύξησης των επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας στη γύρω περιοχή, της αύξησης των αξιών των ακινήτων, του τουρισμού, της εξοικονόμηση ενέργειας από τη μειωμένη χρήση των κλιματιστικών και όλων των υπόλοιπων επιπτώσεων στην οικονομία.

«Το όραμα της Δημοτικής Αρχής για την έναρξη της λειτουργίας του Πάρκου ήταν παράλληλα ένα στοίχημα εφόσον η σύμβαση παραχώρησης όριζε ότι οι συγκεκριμένος χώρος έπρεπε να αξιοποιηθεί προς την κατεύθυνση της ανάπλασης δημόσιου χώρου αναψυχής μέσα σε 24 μήνες, διαφορετικά θα επανερχόταν στη διαχείριση της εταιρίας Cosco. Ο στόχος επιτεύχθηκε και από τις πρώτες ημέρες λειτουργίας η μεγάλη **ανταπόκριση** και ο **σεβασμός** που επέδειξε ο κόσμος στον εμβληματικό αυτό χώρο ξεπέρασε κάθε προσδοκία της διεπιστημονικής ομάδας του Δήμου που οργάνωσε την ανάπλαση. Αυτό αποτέλεσε και ένα μάθημα σύμφωνα με το οποίο όταν το Δημόσιο σέβεται τους πολίτες τότε και οι πολίτες σέβονται το Δημόσιο. Μέσα σε αυτό το κλίμα ο Δήμος συνεχίζει τις προσπάθειες και κάθε χρόνο προσθέτει νέες θεματικές ώστε το Πάρκο να αποτελέσει **τοπόσημο** και να διατηρηθεί η ιστορική του κληρονομιά. Μια από αυτές αποτελεί η αξιοποίηση των ιστορικών κτιρίων ‘Σιλό’ και ‘Σφαγεία’ για τα οποία διενεργείται αρχιτεκτονικός διαγωνισμός και θα μπορούσαν για παράδειγμα να μετατραπούν σε Πινακοθήκη και Μουσείο αντίστοιχα.

Το Πάρκο ενισχύει την κοινωνική συνοχή και την εμπιστοσύνη στους θεσμούς. Απόδειξη αποτελεί η εθελοντική συμμετοχή των δημοτών στη δράση καθαρισμού της παραλίας από τη μεριά «Κράκαρη». Οι περιορισμοί που αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες για περαιτέρω ανάπλαση σχετίζονται με τη χρηματοδότηση και τη γραφειοκρατία. Για αυτό το λόγο ο Δήμος εργάζεται ώστε να βρεθεί τρόπος βιωσιμότητας του Πάρκου χωρίς να επιβαρυνθούν οικονομικά οι δημότες. Τα κατά προσέγγιση αναπτυξιακά κόστη άγγιξαν το 1,5 εκατ. ευρώ, το ετήσιο κόστος λειτουργίας και συντήρησης τα 500.000 ευρώ, και κάθε εποχικό φεστιβάλ περί τις 200.000 ευρώ. Τα έσοδα περιορίζονται στις πωλήσεις των αναψυκτηρίων και καλύπτουν τα έξοδα των φεστιβάλ. Σκοπός του Δήμου είναι να διαφυλάξει το αίσθημα **ελευθερίας** που προσφέρει το Πάρκο σε ένα **ασφαλές** περιβάλλον. Παράλληλα, τα μελλοντικά σχέδια περιλαμβάνουν ενέργειες που θα προσδώσουν στο Πάρκο το χαρακτήρα του ‘**Έξυπνου Πάρκου**’ με τεχνολογικές εφαρμογές, όπως τα ‘έξυπνα παγκάκια’, η παροχή ‘hot spot’, η χρήση ποδηλάτων του Δήμου, η χρήση διαδραστικών ηλεκτρονικών πινάκων, πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής και παρουσίαση της ιστορίας του χώρου σε μεγάλες οθόνες ή μέσω εφαρμογών της κινητής τηλεφωνίας.

Εν κατακλείδι, τα στοιχεία που κάνουν το Πάρκο των Λιπασμάτων να ξεχωρίζει είναι η θέα στη **θάλασσα**, η **μεταμόρφωσή** του από χώρο που ‘πλήγωνε’ σε χώρο αναψυχής και διεξόδου, ο **σεβασμός** στην ιστορία του χώρου και ο **κοινωνικός** του χαρακτήρας».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία:

1. Αλεξόπουλος, Α. (2019), *Οι έξυπνες πόλεις και το Place Marketing ως εργαλεία αναπτυξιακού σχεδιασμού*, Ακαδημαϊκή παρουσίαση θεματικής ενότητας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αιγάλεω.
2. Βαβούρας, Ι. και Βαβούρα, Χ. (2019). *Οικονομική Πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα. (σελ. 38, 39 & 530-533).
3. Υπουργική Απόφαση ΠΟΛ. 1113/2018, *Αναπροσαρμογή των τιμών εκκίνησης που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 της αριθμ. 1067780/82/Γ0013/09.06.1994 (Β' 549) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας των με οποιαδήποτε αιτία μεταβιβαζομένων ακινήτων, που βρίσκονται σε περιοχές εντός σχεδίου όλης της Χώρας κατά το αντικειμενικό σύστημα*. ΦΕΚ 2192/Β/12-6-2018
4. Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015), *Πως γίνεται μια επιστημονική εργασία*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
5. Παπαηλίας, Θ. (2020), *Παραδόσεις Πολιτικής Οικονομίας, Μικροοικονομική*, Τόμος Β', (σελ. 260), Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
6. Παρασκευόπουλος, Ι. (1993), *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*, Τόμος Α'. Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα.
7. Στρόμπλος, Ν. (2019), *Λειτουργική ταξινόμηση-Προεδρικό Διάταγμα 54/2018*, Ακαδημαϊκή παρουσίαση θεματικής ενότητας στο μάθημα “Δημόσιος Προϋπολογισμός-Απολογισμός”, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αιγάλεω.
8. Ταλιαδούρου, Ε. (2019), *Γενική Εισαγωγή*, Ακαδημαϊκή παρουσίαση θεματικής ενότητας στο μάθημα “Ευρωπαϊκό Δίκαιο”, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αιγάλεω.
9. Χυζ, Α. (2018/2019), *Αξιολόγηση επενδύσεων, σημειώσεις*. Ακαδημαϊκή παρουσίαση θεματικής ενότητας στο μάθημα “Αξιολόγηση επενδύσεων”, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αιγάλεω.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία:

10. Creswell, J. & Creswell, D. (2018), *Research Design. Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*, (p.51:52). Sage Publications Inc., California.
11. Yin, R. (2018), *Case study research and applications: Design and Methods*, 6th ed. Sage Publications Inc, California.

Διαδικτυακές πηγές:

12. Αग्रμανάκη, Κ. (18 Αύγουστος 2019). *Λιπάσματα Δραπετσώνας : Η ιστορική λιμενική ζώνη αναπλάθεται και αναβαθμίζεται*. Ανάκτηση Δεκέμβριος 21, 2020 από τοποθεσία web του CNN Greece Newsroom: <https://www.cnn.gr/ellada/story/187825/lipasmata-drapetsonas-h-istoriki-limeniki-zoni-anaplathetai-kai-anavathmizetai>
13. Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας: *Στρατηγικό Σχέδιο Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας 2015-2019* (σελ.40,99,108,384). Ελληνική Δημοκρατία. Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: https://keratsini-drapetsona.gr/images/pdf/Epixeirisiaka_sxedia/A_meros_stratigiko_sxedio_2015_2019.pdf
14. Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας: *Το Κερασίни και η Δραπετσώνα μέσα στο χρόνο*. Επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου. Ανάκτηση 10 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://keratsini-drapetsona.gr/index.php/our-town-gr/keratsini-drapetsona-history-gr#to-keratsini-kai-i-drapetsona-tou-20ou-aiona>
15. Δρούσια, Γ. (2017). *Δείκτες ποιότητας ζωής στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Πτυχιακή εργασία, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα. Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/1758263/theFile>
16. Ελευθεριάδης, Α. & Ματζίρης, Ε. (8 Απριλίου 2013), *Αστικό πράσινο: Οφέλη, προβλήματα, σχεδιασμός, διαχείριση*. Citybranding.gr. Πόλεις και Πολιτικές: για την ανταγωνιστική ταυτότητα των πόλεων. Ανάκτηση 15 Ιανουαρίου 2021 από Mochionakis Costis σε: https://www.citybranding.gr/2013/04/blog-post_8.html

17. Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ» - Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών. Επίσημη Ιστοσελίδα. Ανάκτηση 28 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://www.fri.gr/index.php/el/2010-09-15-15-22-55/2010-09-15-15-39-36/2010-10-02-15-46-33>
18. Ευρωπαϊκή Ένωση, (27 Ιουλίου 1992), Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 191 της 29/07/1992 σ. 0001-0110. Ανάκτηση 16 Δεκεμβρίου 2020 από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:11992M/TXT&from=EL>
19. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006), *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μεθοδολογία για τη διενέργεια ανάλυσης κόστους-οφέλους*. Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής. Ανάκτηση 5 Ιανουαρίου 2021 από: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd4_cost_el.pdf
20. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (14 Σεπτεμβρίου 2007), *Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ: εικοστή επέτειος μιας από τις πιο επιτυχημένες συμφωνίες για την προστασία του περιβάλλοντος*. Δελτίο Τύπου IP/07/1334. Ανάκτηση 13 Μαρτίου 2021 από: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_07_1334
21. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (n.d.), *Smart Cities. Cities using technological solutions to improve the management and efficiency of the urban environment*. Ανάκτηση 14 Μαρτίου 2021 από : https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_el
22. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2 Ιουλίου 2020, Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις. Θέμα: *Αστική θερμική νησίδα*. Ανάκτηση 23 Ιανουαρίου 2021 από: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-5044_EL.html?redirect
23. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ 15 και 16 Ιουνίου 2001, *Συμπεράσματα της Προεδρίας*. SN 200/1/01 REV 1. Ανάκτηση 15 Μαρτίου 2021 από: <https://www.consilium.europa.eu/media/20976/00200-r1gr1.pdf>
24. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (4 Ιουνίου 2012), *Ο δρόμος προς την παγκόσμια βιωσιμότητα* (τελευταία τροποποίηση 9/2/2017). Ανάκτηση 13 Μαρτίου 2021 από: <https://www.eea.europa.eu/el/simata-eop-2010/semata-2012/arthra/o-dromos-pros-ten-pagkosmia-biosimoteta>

25. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, (2020), *Αστικό Περιβάλλον* από τοποθεσία web του eea.europa.eu. Ανάκτηση 6 Δεκεμβρίου 2020 από:
<https://www.eea.europa.eu/el/themes/urban/intro>
26. Κασσιός, Κ. & Περπερίδου, Δ. (18 Μαρτίου 2005), *Η απορρυπαντική συμβολή του Αστικού Πράσινου στην ατμόσφαιρα της πόλης*. Ημερίδα με θέμα “Ποιότητα της ατμόσφαιρας στις αστικές περιοχές - Νέα δεδομένα και προοπτικές”, ΤΕΕ: Αθήνα, Τμήμα Επιστημονικού και Αναπτυξιακού έργου, Γραφείο Περιβάλλοντος (σελ. 4), . Ανακτήθηκε στις 7 Ιανουαρίου 2021 από: http://library.tee.gr/digital/m2050/m2050_kassios.pdf
27. Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Π Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας (n.d.), *Πολυχώρος Λιπασμάτων, Τιμοκατάλογος Κυλικείων*. Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από:
<https://www.keker.gr/lipasmata/>
28. Λεκάτη, Σ. (2019), «*Επίδραση των Οργανωμένων χώρων υπερτοπικού πρασίνου στην ποιότητα ζωής των κατοίκων των ευρύτερων περιοχών. Έρευνα μέσω ερωτηματολογίων στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής (Δήμοι ΙΛΙΟΝ, ΑΓ.ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ & ΚΑΜΑΤΕΡΟ) του Μητροπολιτικού Πάρκου Αντώνη Τρίτση στην Αθήνα*». Διπλωματική Εργασία, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Έργων Υποδομής, Σχολή Θετικών Επιστημών & Τεχνολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. (σελ. 101-102-103). Ανάκτηση 12 Μαΐου 2021 από:
https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/42523/1/%CE%9B%CE%95%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%97_%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%9F%CE%A5_%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A0%CE%A1%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%9D%CE%9F%20%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%20%CE%96%CE%A9%CE%97%CE%A3%20%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%9A%CE%9F%20%CE%A4%CE%A1%CE%99%CE%A4%CE%A3%CE%97.pdf
29. Μαρίνη, Ε. (2016), *Αστικό Πράσινο και Πάρκα. Η ευρωπαϊκή και η ελληνική εμπειρία και η δυνατότητα υιοθέτησης καλών πρακτικών*. Ερευνητική εργασία, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνείο Κρήτης Χανιά, Ελλάδα. (σελ. 28-34). Ανάκτηση 10 Ιανουαρίου από:
<https://dias.library.tuc.gr/view/67197?show=full&locale=el>
30. Μπελαβίλας, Ν. και Βαταβάλη, Φ. (2009), *Πράσινο και Ελεύθεροι Χώροι στην Πόλη*, WWF Ελλάς, Αθήνα (σελ.17:19,26,63,64,67,77). Ανάκτηση 10 Ιανουαρίου 2021 από:
<https://www.openbook.gr/prasino-kai-eleytheroi-xwroi-stin-poli/>

31. Ντούρος, Γ. (2001), *Αστικό-Περιαστικό Πράσινο*, Παρατηρητήριο Ελευθέρων Χώρων Αθήνας, Ανάκτηση 7 Ιανουαρίου 2021 από: <https://www.asda.gr/elxoroi/ntouros.htm>
32. Παναγοπούλου, Β. (07/05/2017), *Η δημιουργία χώρων πρασίνου μέσα στις πόλεις είναι επένδυση*, Η Εφημερίδα των Συντακτών (online). Ανάκτηση 28 Δεκεμβρίου 2020 από https://www.efsyn.gr/nisides/109346_i-dimioyrgia-horon-prasinoy-mesa-stis-poleis-einai-ependysi
33. Παππάς, Θ. (24 Μαΐου 2017). *Η πολλαπλή σημασία των πάρκων στην αστική διαβίωση*. GreenAgenda.gr, Περιβάλλον. Ανάκτηση 12 Ιανουαρίου 2021 από: <https://greenagenda.gr/η-πολλαπλή-σημασία-των-πάρκων-στην-αστ/>
34. Σωκράτους, Σ. (2020). *Παρουσίαση SWOT Analysis*, 2^ο Συνέδριο Διαβούλευσης Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος Ανάπτυξης. Ανάκτηση 19 Μαΐου 2021 από:
[http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/A598F19201C9BEC3C2257BF300428ECA/\\$file/5%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B7%20swot%20analysis.pdf](http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/A598F19201C9BEC3C2257BF300428ECA/$file/5%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B7%20swot%20analysis.pdf)
35. Ρουσάνογλου, Ν. (15/10/2014), *Οι πέντε παράγοντες που αυξάνουν την αξία των ακινήτων*, Η Καθημερινή (online). Ανάκτηση 29 Δεκεμβρίου 2020 από:
<https://www.kathimerini.gr/economy/business/788043/oi-pente-paragontes-poy-ayxanoyn-tin-axia-ton-akiniton/>
36. Σισιλιάνος, Λ. (3 Απριλίου 2003), *Η Προστασία του Περιβάλλοντος και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*, Νόμος+Φύση Κείμενα. Ανακτήθηκε 16 Δεκεμβρίου 2020)
https://nomosphysis.org.gr/7014/i-prostasia-tou-periballontos-kai-i-europax%EF%BF%BDki-sumbasi-dikaiomaton-tou-anthropou-aprilios-1996/#_edn6
37. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Χωροταξία/Εθνική Πολιτική. Ανάκτηση 13 Μαρτίου 2021 από: <https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/chorotaxia/ethniki-politiki/>
38. Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Θερμαϊκού Κόλπου (n.d.), Έρευνα κοινού για το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αζιού. Ανάκτηση 12 Μαΐου 2021 από:

<http://axiosdelta.gr/%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82/%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B5%CF%85%CE%B1%CE%B9%CF%83%CE%B8%CE%B7%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7/%CE%AD%CF%81%CE%B5%CF%85%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CE%AC%CF%81%CE%BA%CE%BF-%CE%B4%CE%AD%CE%BB%CF%84/>

39. Ambiente Italia Research Institute (2003), *European Common Indicators: Towards a Local Sustainability Profile*, Final Report, Milano, Italy (p. 79). Ανάκτηση 13 Δεκεμβρίου 2020 από: https://www.gdrc.org/uem/footprints/eci_final_report.pdf
40. Bilgili, B. and Gökyer E. (2012), *Urban Green Space System Planning*, Landscape Planning, in Dr. Murat Ozyavuz (Ed.), *Landscape Planning* (p.107). InTechOpen,, Publisher Turkey. Ανάκτηση 9 Ιανουαρίου 2021 από: <http://www.intechopen.com/books/landscape-planning/urban-green-space-system-planning>
41. Chiesura, A (2004), *The role of urban parks for the sustainable city*, Landscape and Urban Planning 68 (p: 129-138). Ανάκτηση 22 Μαρτίου 2021 από: https://www.academia.edu/5085074/The_role_of_urban_parks_for_the_sustainable_city
42. City of Ellensburg Washington (2016), *City of Ellensburg Parks and Recreation System Comprehensive Plan Update 2016* (p: 24). Ανάκτηση 11 Μαΐου 2021 από: <https://ci.ellensburg.wa.us/DocumentCenter/View/5854/Adopted-Park-Recreation-and-Open-Space-Plan-Final?bidId=>
43. Eurofound (2017), *European Quality of Life Survey 2016: Quality of life, quality of public services, and quality of society*, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Ανάκτηση 9 Ιανουαρίου από: <https://www.eurofound.europa.eu/eqls2016>
44. European Commission, Directorate-General for Environment, Directorate-General for Communication, TNS Opinion & Social (2017), *Attitudes of European citizens towards the environment*. Special Eurobarometer 468 – Wave EB88.1 (p. 28). Ανάκτηση 17 Μαΐου 2021

από: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/018fcab9-e6d6-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-en>

45. Eurostat Statistics Explained (2013), *Archive: Urban Europe-statistics on cities, towns and suburbs- green cities*. Ανάκτηση 12 Ιανουαρίου 2021 από: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Proportion of people who were satisfied with recreational and green areas, by degree of urbanisation, 2013 \(average; rating 0–10\).Cities16.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Proportion_of_people_who_were_satisfied_with_recreational_and_green_areas,_by_degree_of_urbanisation,_2013_(average;_rating_0–10).Cities16.png)
46. Eurostat Statistics Explained (2015), Glossary: European Free Trade Association (EFTA). Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:European Free Trade Association \(EFTA\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:European Free Trade Association (EFTA))
47. Forest Research (n.d.) *Urban Parks and Gardens*. Contains public sector information licensed under the Open Government Licence v3.0. Crown Copyright, Courtesy Forestry Commission, licensed under the Open Government Licence. Ανάκτηση 22 Μαρτίου 2021 από: <https://www.forestresearch.gov.uk/tools-and-resources/fthr/urban-regeneration-and-greenspace-partnership/greenspace-in-practice/types-of-greenspace/urban-parks-and-gardens/>
48. Fuller, R. and Gaston, K. (2009), *The scaling of green space coverage in European cities*, The Royal Society Publishing, 2009 (p. 353). Ανάκτηση 10 Ιανουαρίου 2021 από <https://fullerlab.org/wp-content/uploads/2011/02/Fuller-and-Gaston-2009.pdf>
49. Harnik, P. (2014), *The Economic Benefits of San Francisco's Park and Recreation System*, 2014 The Trust for Public Land Washington D.C. Ανάκτηση 10 Ιανουαρίου 2021 από https://www.tpl.org/sites/default/files/files_upload/San%20Francisco%20Economic%20Value%20Study%20report%20final%20low-res.pdf
50. Healthyliving.gr, (2011). *Μελέτη για την εξέλιξη της αστικοποίησης στην Ελλάδα*. Healthyliving.gr, 20 Ιουνίου 2011. Ανάκτηση 12 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://www.healthyliving.gr/2011/06/20/μελέτη-για-την-εξέλιξη-της-αστικοποίη/>
51. Heelan, C. (n.d.) *The World's 10 Best Cities for Parks* .Frommer's, Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://www.frommers.com/slideshows/818821-the-world-s-10-best-cities-for-parks>

52. Jing Xie *et.al.* (20 August 2020), *Urban Parks as Green Buffers Durinf the COVID-1 Pandemic*. Sustainability MDPI, Open Access Journal, vol.12(17) (p. 1:17), August. Ανάκτηση 19 Μαρτίου 2021 από: <https://ideas.repec.org/a/gam/jsusta/v12y2020i17p6751-d401569.html>
53. Konijnendijk, C.*et.al.* (2013), *Benefits of urban parks: a systematic review*. A report for IPFRA, January 2013, IPFRA, Copenhagen and Alnarp,. (p.:2). Ανάκτηση 10 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://worldurbanparks.org/images/Newsletters/IfpraBenefitsOfUrbanParks.pdf>
54. Lachowycz, K. & Jones, A.P. (2011), *Greenspace and obesity: a systematic review of the evidence*. Obesity Reviews/Vol.12, Issue 5/ p.e183:e189. Ανάκτηση 12 Ιανουαρίου 2021 από: <https://doi.org/10.1111/j.1467-789X.2010.00827.x>
55. Lauredo, M. (2018), *The City Beautiful Movement*. Vol. One, n.3. Coral Gables Museum. Ανάκτηση 14 Μαρτίου 2021 από: <https://coralgablesmuseum.org/portfolio-item/the-city-beautiful-movement/>
56. Leisure Vision, ETC Institute (2015), *Findings Report for a Statistically Valid Community Interest and Opinion Survey (p. 2:5)*. Ανάκτηση 11 Μάϊου 2021 από: https://www.como.gov/parksandrec/wp-content/uploads/sites/25/2017/09/2015survey_complete.pdf
57. Lopez, B.; Kennedy, C.; McPhearson. T. (2020), *Parks are Critical Urban Infrastructure: Perception and Use of Urban Green Spaces in NYC During COVID-19*. Preprints 2020, 2020080620 (doi: 10.20944/preprints202008.0620.v1). Ανάκτηση 10 Μαρτίου 2021 από: <http://urbansystemslab.com/urban-parks-survey>
58. Loures, L. & Costa, L. (2012), *The role of urban parks to enhance metropolitan sustainability: the case of Oporto*, Issue 4, Vol. 6, 2012, International Journal of Energy and Environment (p. 453) Ανάκτηση 20 Δεκεμβρίου από: http://lauraroldaocosta.com/publicacoes/docs/loures_e_costa.pdf
59. McCormick, K. (7 October 2020), *Room to Roam. The Pandemic Has Underscored the Need for More Urban Parks. So What Comes Next?*. Lincoln Institute of Land Policy, Cambridge, MA 02138-3400 USA. (p. 31) Ανάκτηση 19 Μαρτίου 2021 από: <https://www.lincolninst.edu/publications/articles/2020-10-room-roam-pandemic-urban-parks-what-comes-next>

60. McDonough Maland M. (2012). *The return on investment of parks and open space: how economics can inform design*. PhD dissertation, University of Georgia (USA). Ανάκτηση 20 Δεκεμβρίου 2020 από: https://getd.libs.uga.edu/pdfs/maland_myles_m_201208_mla.pdf
61. Ministero della Transizione Ecologica (ultima modifica 06/10/2017), *Conferenza Rio+20: Una Sfida Importante*. Ανάκτηση από: <https://www.minambiente.it/pagina/conferenza-rio20-una-sfida-importante>
62. Moran, M. et.al., 2020, *Park use, perceived park proximity, and neighborhood characteristics: Evidence from 11 cities in Latin America*. Cities The International Journal of Urban Policy and Planning. Vol. 105, Art. 102817, Elsevier. Ανάκτηση 19 Μαΐου 2021 από: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275119314064?via%3Dihub>
63. Morelli, A. (3 Marzo 2011a), *La Conferenza ONU sull'ambiente umano (UNCHE) del 1972*, Gren Studio Service. Ανάκτηση 16 Δεκεμβρίου 2002 από: <https://grenstudioservice.com/la-conferenza-onu-sullambiente-umano-unche-del-1972/>
64. Morelli, A. (8 Marzo 2011b), *Il Summit Mondiale sullo Sviluppo sostenibile (WSSD) del 2002*. Gren Studio Service. Ανάκτηση 16 Δεκεμβρίου 2002 από: <https://grenstudioservice.com/il-summit-mondiale-sullo-sviluppo-sostenibile-wssd-del-2002/>
65. Nowak, D. and Dwyer, J. (2007) *Understanding the Benefits and Costs of Urban Forest Ecosystems*. In: Kuser J.E. (eds) *Urban and Community Forestry in the Northeast*. Springer, Dordrecht (σ. 25-46). Ανάκτηση 19 Ιανουαρίου 2021 από: https://www.researchgate.net/publication/226897077_Understanding_the_Benefits_and_Costs_of_Urban_Forest_Ecosystems
66. OECD, (2020) *How's Life? 2020: Measuring Well-Being*, OECD. Ανάκτηση 5 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://doi.org/10.1787/23089679>
67. Pantel M., et.al., Social Isolation: A Predictor of Mortality Comparable to Traditional Clinical Risk Factors. *American Journal of Public Health*, 2013. Ανάκτηση 12 Ιανουαρίου 2021 από: <https://ajph.aphapublications.org/doi/10.2105/AJPH.2013.301261?cookieSet=1>
68. Park People, (16 July 2020), *COVID-19 and Parks: Highlights from our national surveys*. Park People 2011-2021. Ανάκτηση 11 Μαΐου 2021 από: <https://parkpeople.ca/2020/07/16/covid-19-and-parks-highlights-from-our-national-surveys/>

69. Park W. (20 August 2019), *How city affects your health and happiness, Links between urban pollution and respiratory diseases drive most calls to clean our cities' air. But the effects on our lungs is only one reason to be concerned by city living*. BBC Future. Ανάκτηση 14 Μαρτίου 2021 από: <https://www.bbc.com/future/article/20190816-is-city-life-really-bad-for-you>
70. Phillips, I. (25 August 2016), *The 30 most beautiful city parks around the world*, Insider. Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://www.insider.com/best-city-parks-around-the-world-2016-7>
71. Poelman, H. (2018), *A Walk To The Park? Assessing Access to Green Areas In Europe's Cities* A series of short papers on regional research and indicators produced by the Directorate-General for Regional and Urban Policy WP 01/2018, European Commission (p.: 4). Ανάκτηση 27 Νοεμβρίου 2020 από: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2018_01_green_urban_area.pdf
72. Rae, A. (28/01/2018), *The Most Densely Populated Square Kilometre in 39 European Countries*. Stats, Maps n Pix. Ανάκτηση 30 Νοεμβρίου 2020 από: <http://www.statsmapsnpix.com/2018/01/the-most-densely-populated-square.html>
73. Rae, A. (23/01/2018), *Think your country is crowded? These maps reveal the truth about the population density across Europe*. The Conversation. Ανάκτηση 30 Νοεμβρίου 2020 από: <https://theconversation.com/think-your-country-is-crowded-these-maps-reveal-the-truth-about-population-density-across-europe-90345>
74. Tempesta, T. (2014), *Benefits and costs of urban parks* , Council of Europe-European Landscape convention, Urgup, Nevsehir, Turkey 1-2 October 2014 (p. 20-21). Ανάκτηση 10 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://rm.coe.int/16802faf1a>
75. United Nations (2012), *Rio+20 United Nations Conference on Sustainable Development*, Rio De Janeiro, Brazil 20-22 June 2012, Agenda item 10, Outcome of the Conference *The Future We Want*. (p. 26). Ανάκτηση 15 Μαρτίου 2021 από: https://www.minambiente.it/sites/default/files/archivio/allegati/rio_20/the_future_we_want_english.pdf
76. United Nations (2015), *World Urbanization Prospects: The 2014 Revision*, (ST/ESA/SER.A/366), Department of Economic and Social Affairs, Population Division (p.

- xxi). Ανάκτηση 17 Μαΐου 2021 από: <https://population.un.org/wup/publications/files/wup2014-report.pdf>
77. Ward Thompson C. & Silverinha de Oliveira E. (2016), *Evidence on Health Benefits of Urban Green Spaces* sec. 2 στο *Urban Green Space and Health A review of evidence*. World Health Organization, Regional Office for Europe, Copenhagen. (σ. 3:20). Ανάκτηση 18 Μαρτίου 2021 από: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/321971/Urban-green-spaces-and-health-review-evidence.pdf
78. Wasserman, E. (13 May 2017), *World's 15 Most Beautiful City Parks*, Foddor's Travel. Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://www.fodors.com/news/outdoors/worlds-15-most-beautiful-city-parks>
79. World Health Organization (2017), *Urban Green Space Interventions. A review of impacts and effectiveness*. World Health Organization, Regional Office for Europe. Ανάκτηση 18 Μαρτίου 2021 από: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0010/337690/FULL-REPORT-for-LLP.pdf
80. World Health Organization (2020), The Global Health Observatory, Urban Health. Ανάκτηση 15 Δεκεμβρίου 2020 από: <https://www.who.int/data/gho/data/themes/theme-details/GHO/urban-health>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας που εκπονώ με θέμα: "Οι επιδράσεις των πάρκων στην αστική διαβίωση. Μελέτη περίπτωσης: το Πάρκο των Λιπασμάτων του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας" στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Δημόσια Οικονομική και Πολιτική" του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση των επιδράσεων στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής, η καταγραφή της προσφοράς του εν μέσω πανδημίας Covid-19 και η αποτύπωση των οφελών στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα στοιχεία της έρευνας απολύτως εμπιστευτικά. Οι απαντήσεις σας είναι σημαντικές και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την εξαγωγή συμπερασμάτων που εξυπηρετούν το σκοπό της παρούσας έρευνας.

Για οποιαδήποτε επισήμανση ή απορία μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου στην ηλεκτρονική διεύθυνση: ireneliosi2021@gmail.com

Σας ευχαριστώ πολύ εκ των προτέρων.

Ειρήνη Λιόση

1. Σε ποιο βαθμό βελτίωσε τη ζωή σας το Πάρκο των Λιπασμάτων;

(Όπου 1=καθόλου, 2= λίγο, 3= μέτρια, 4= αρκετά, 5= πολύ, 6= πάρα πολύ, 7= απόλυτα)

1	2	3	4	5	6	7

2. Σε ποιο βαθμό βελτίωσε τη ζωή σας το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;

(Όπου 1=καθόλου, 2= λίγο, 3= μέτρια, 4= αρκετά, 5= πολύ, 6= πάρα πολύ, 7= απόλυτα)

1	2	3	4	5	6	7

3. Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;

	Κάθε μέρα
	3-4 φορές την εβδομάδα
	1-2 φορές την εβδομάδα
	1-2 φορές το μήνα
	Σπάνια ή ποτέ

4. Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;

	Κάθε μέρα
	3-4 φορές την εβδομάδα
	1-2 φορές την εβδομάδα
	1-2 φορές το μήνα
	Σπάνια ή ποτέ

5. Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;

	Κάθε μέρα
	3-4 φορές την εβδομάδα
	1-2 φορές την εβδομάδα
	1-2 φορές το μήνα
	Σπάνια ή ποτέ

6. Για ποιες δραστηριότητες/παροχές επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων;

(Επιλέξτε μέχρι 5 απαντήσεις)

	Περίπατος
	Βόλτα με τα παιδιά
	Βόλτα με το κατοικίδιο
	Άθληση
	Συνάντηση με φίλους
	Περισυλλογή
	Εκδηλώσεις (συναυλίες, γιορτές και άλλα)
	Αναψυκτήριο/Καντίνα
	Άλλο.....

7. Ποιες από τις παρακάτω εγκαταστάσεις/ υπηρεσίες έχετε χρησιμοποιήσει;

(Επιλέξτε μέχρι 5 απαντήσεις)

	Μπάσκετ
	Ποδόσφαιρο
	Τένις
	Ποδηλατόδρομος
	Χώροι για περπάτημα/τρέξιμο
	Αναψυκτήρια
	Καντίνα
	Χώρος συναυλιών
	Παγκάκια
	Θέατρο
	Άλλο....

8. Θα είχατε τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσετε τις υπηρεσίες που προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων (π.χ. συναυλίες, άθληση, εκδηλώσεις) με την ίδια συχνότητα κάπου αλλού με χρηματικό αντίτιμο;

	Ναι
	Όχι
	Άλλο....

9. Ποια είναι τα σημαντικότερα οφέλη που προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;

(Επιλέξτε μέχρι 5 απαντήσεις)

☐	Κοινωνική συνοχή/Εμπιστοσύνη στους θεσμούς
☐	Ψυχική και σωματική υγεία
☐	Δωρεάν παροχές στους πολίτες
☐	Περιβαλλοντική αναβάθμιση
☐	Βελτίωση του αστικού τοπίου
☐	Οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα
☐	Αύξηση των αξιών των ακινήτων και της γης
☐	Άλλο.....

10. Εάν υπάρχουν αρνητικές συνέπειες από τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων, αυτές είναι:

(Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

☐	Δεν υπάρχουν αρνητικές συνέπειες
☐	Αυξημένη κυκλοφορία οχημάτων
☐	Ηχητική όχληση
☐	Άλλο.....

11. Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;

☐	Ναι
☐	Όχι

12. Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπτυξης του Πάρκου των Λιπασμάτων;

☐	Ναι
☐	Όχι

13. Με βάση την προσωπική σας εμπειρία, αξιολογήστε καθένα από τα παρακάτω για το Πάρκο των Λιπασμάτων:

(Όπου 1=καθόλου ικανοποιημένος/η, 2= λίγο ικανοποιημένος/η, 3= μέτρια ικανοποιημένος/η, 4=αρκετά ικανοποιημένος/η, 5= πολύ ικανοποιημένος/η, 6= πάρα πολύ ικανοποιημένος/η, 7= απόλυτα ικανοποιημένος/η)

		1	2	3	4	5	6	7
1.	Αρχιτεκτονική							
2.	Φυσικό τοπίο							
3.	Καθαριότητα							
4.	Εξυπηρέτηση εργαζομένων							
5.	Ασφάλεια							
6.	Τιμοκατάλογος αναγκητήριων/καντίνας							
7.	Προσβασιμότητα							
8.	Ωράρια							

14. Τι σας προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;

	Ηρεμία
	Ενεξία
	Μείωση του άγχους
	Αναψυχή/Διασκέδαση
	Άλλο.....

15. Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων;

.....

16. Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο των Λιπασμάτων;

.....

17. Πόσο ικανοποιημένος/η είστε συνολικά από τη λειτουργία του Πάρκου;

(Όπου 1=καθόλου, 2= λίγο, 3= μέτρια, 4= αρκετά, 5= πολύ, 6= πάρα πολύ, 7= απόλυτα)

1	2	3	4	5	6	7

18. Ποια είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής;

(Επιλέξτε μέχρι 5 απαντήσεις)

	Άγχος
	Έλλειψη χρόνου
	Έλλειψη πρασίνου και χώρων αναψυχής
	Ακρίβεια
	Απομάκρυνση από τη φύση
	Απομόνωση
	Ρύπανση (περιβαλλοντική, ηχητική)
	Έλλειψη κοινωνικής συνοχής
	Εγκληματικότητα
	Άλλο....

19. Τα αστικά πάρκα προσφέρουν κοινωνικά και ατομικά οφέλη (ψυχική και σωματική υγεία, κοινωνική συνοχή, εμπιστοσύνη στους θεσμούς);

(Όπου 1=καθόλου, 2= λίγο, 3= μέτρια, 4= αρκετά, 5= πολύ, 6= πάρα πολύ, 7= απόλυτα)

1	2	3	4	5	6	7

20. Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα);

(Όπου 1=καθόλου, 2= λίγο, 3= μέτρια, 4= αρκετά, 5= πολύ, 6= πάρα πολύ, 7= απόλυτα)

1	2	3	4	5	6	7

21. Τα αστικά πάρκα προσφέρουν περιβαλλοντικά οφέλη (μείωση της ρύπανσης, ρύθμιση της θερμοκρασίας, βιοποικιλότητα);

(Όπου 1=καθόλου, 2= λίγο, 3= μέτρια, 4= αρκετά, 5= πολύ, 6= πάρα πολύ, 7= απόλυτα)

1	2	3	4	5	6	7

22. Ποιο είναι το φύλο σας;

	Άνδρας
	Γυναίκα
	Άλλο

23. Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

	< 15
	16-30
	31-45
	46-65
	66 >

24. Σε ποια περιοχή κατοικείτε;

	Δραπετσώνα
	Κερατσίνι
	Πειραιά
	Πέραμα
	Νίκαια
	Άλλο

25. Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

	Μαθητής/τρια
	Φοιτητής/τρια
	Εργαζόμενος/η
	Συνταξιούχος
	Άνεργος/η
	Οικιακά
	Άλλο.....

26. Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

	Απόφοιτος Δημοτικού
	Απόφοιτος Γυμνασίου
	Απόφοιτος Λυκείου
	Ανώτερη Εκπαίδευση (ΙΕΚ κλπ.)
	Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)
	Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό
	Άλλο.....

27. Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

	Άγαμος/η
	Έγγαμος/η
	Σύμφωνο συμβίωσης
	Διαζύγιο/Διάσταση
	Χήρος/α
	Άλλο....

28. Σε ποια κατηγορία ανήκει το ετήσιο εισόδημά σας;

	< 5.000 ευρώ
	5.001- 10.000 ευρώ
	10.001 – 20.000 ευρώ
	20.001 >
	Δεν επιθυμώ να απαντήσω

29. Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο;

	Έως 500 μέτρα
	501 – 2.000 μέτρα
	2.001 μέτρα και περισσότερο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Πίνακες από τη στατιστική ανάλυση

Πίνακας Β.1

Βαθμός βελτίωσης της ζωής από το Πάρκο των Λιπασμάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	2,0	2,0	2,0
	Λίγο	3	1,5	1,5	3,5
	Μέτρια	23	11,5	11,5	15,0
	Αρκετά	21	10,5	10,5	25,5
	Πολύ	39	19,5	19,5	45,0
	Πάρα πολύ	58	29,0	29,0	74,0
	Απόλυτα	52	26,0	26,0	100,0
	Total		200	100,0	100,0

Πίνακας Β.2

Βαθμός βελτίωσης της ζωής από το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	2,0	2,0	2,0
	Λίγο	1	,5	,5	2,5
	Μέτρια	12	6,0	6,0	8,5
	Αρκετά	15	7,5	7,5	16,0
	Πολύ	31	15,5	15,5	31,5
	Πάρα πολύ	52	26,0	26,0	57,5
	Απόλυτα	85	42,5	42,5	100,0
	Total		200	100,0	100,0

Πίνακας Β.3**Συχνότητα επίσκεψης πριν την πανδημία Covid-19**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κάθε μέρα	14	7,0	7,0	7,0
	3-4 φορές την εβδομάδα	40	20,0	20,0	27,0
	1-2 φορές την εβδομάδα	53	26,5	26,5	53,5
	1-2 φορές το μήνα	50	25,0	25,0	78,5
	Σπάνια ή ποτέ	43	21,5	21,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.4**Συχνότητα επίσκεψης εν μέσω πανδημίας Covid-19**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κάθε μέρα	22	11,0	11,0	11,0
	3-4 φορές την εβδομάδα	61	30,5	30,5	41,5
	1-2 φορές την εβδομάδα	72	36,0	36,0	77,5
	1-2 φορές το μήνα	34	17,0	17,0	94,5
	Σπάνια ή ποτέ	11	5,5	5,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.5**Συχνότητα επίσκεψης άλλου πάρκου πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κάθε μέρα	10	5,0	5,0	5,0
	3-4 φορές την εβδομάδα	11	5,5	5,5	10,5
	1-2 φορές την εβδομάδα	43	21,5	21,5	32,0
	1-2 φορές το μήνα	46	23,0	23,0	55,0
	Σπάνια ή ποτέ	90	45,0	45,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.6

Λόγοι επίσκεψης του Πάρκου

Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$q6 ^a	Περίπατος	176	26,5%	88,0%
	Βόλτα με τα παιδιά	64	9,6%	32,0%
	Βόλτα με το κατοικίδιο	30	4,5%	15,0%
	Άθληση	63	9,5%	31,5%
	Συνάντηση με φίλους	151	22,7%	75,5%
	Περισυλλογή	31	4,7%	15,5%
	Εκδηλώσεις (συναυλίες, γιορτές και άλλα)	84	12,7%	42,0%
	Αναψυκτήριο/Καντίνα	60	9,0%	30,0%
	Άλλο	5	0,8%	2,5%
	Total	664	100,0%	332,0%

a. Group

Πίνακας Β.7

Εγκαταστάσεις/ υπηρεσίες επίσκεψης

Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$Q7 ^a	Μπάσκετ	23	2,8%	11,5%
	Ποδόσφαιρο	28	3,4%	14,0%
	Τένις	8	1,0%	4,0%
	Ποδηλατόδρομος	57	7,0%	28,5%
	Χώροι για περπάτημα/τρέξιμο	153	18,8%	76,5%
	Αναψυκτήρια	125	15,4%	62,5%
	Καντίνα	122	15,0%	61,0%
	Χώρος συναυλιών	104	12,8%	52,0%
	Παγκάκια	151	18,6%	75,5%
	Θέατρο	43	5,3%	21,5%
Total	814	100,0%	407,0%	

a. Group

Πίνακας Β.8

Δυνατότητα χρήσης υπηρεσιών αλλού με χρηματικό αντίτιμο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	59	29,5	29,5	29,5
Όχι	135	67,5	67,5	97,0
Άλλο	6	3,0	3,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.9

Τα σημαντικότερα οφέλη του Πάρκου των Λιπασμάτων

Frequencies

	Responses	Percent of Cases	
		N	Percent
\$Q9 ^a Κοινωνική συνοχή/Εμπιστοσύνη στους θεσμούς	64	8,6%	32,0%
Ψυχική και σωματική υγεία	177	23,9%	88,5%
Δωρεάν παροχές στους πολίτες	153	20,6%	76,5%
Περιβαλλοντική αναβάθμιση	134	18,1%	67,0%
Βελτίωση του αστικού τοπίου	139	18,8%	69,5%
Οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα	28	3,8%	14,0%
Αύξηση των αξιών των ακινήτων και της γης	44	5,9%	22,0%
Άλλο	2	0,3%	1,0%
Total	741	100,0%	370,5%

a. Group

Πίνακας Β.10

Αρνητικές συνέπειες από τη λειτουργία του Πάρκου των Λιπασμάτων

Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$Q10 ^a	Δεν υπάρχουν αρνητικές συνέπειες	136	65,7%	68,0%
	Αυξημένη κυκλοφορία οχημάτων	41	19,8%	20,5%
	Ηχητική όχληση	14	6,8%	7,0%
	Βλαβερές συνέπειες στην υγεία από τις ρυπογόνες βιομηχανίες	9	4,3%	4,5%
	Άλλο	7	3,4%	3,5%
Total		207	100,0%	103,5%

a. Group

Πίνακας Β.11

Γνώση της ιστορίας του Πάρκου των Λιπασμάτων;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	118	59,0	59,0	59,0
	Όχι	82	41,0	41,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.12

Εθελοντική συμμετοχή

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	137	68,5	68,5	68,5
	Όχι	63	31,5	31,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.13
Αξιολόγηση αρχιτεκτονικής

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	6	3,0	3,0	3,0
	Λίγο	26	13,0	13,0	16,0
	Μέτρια	34	17,0	17,0	33,0
	Αρκετά	42	21,0	21,0	54,0
	Πολύ	51	25,5	25,5	79,5
	Πάρα πολύ	31	15,5	15,5	95,0
	Απόλυτα	10	5,0	5,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.14
Αξιολόγηση φυσικού τοπίου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	1,5	1,5	1,5
	Λίγο	13	6,5	6,5	8,0
	Μέτρια	20	10,0	10,0	18,0
	Αρκετά	27	13,5	13,5	31,5
	Πολύ	41	20,5	20,5	52,0
	Πάρα πολύ	39	19,5	19,5	71,5
	Απόλυτα	57	28,5	28,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.15
Αξιολόγηση καθαριότητας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,5	,5	,5
	Λίγο	14	7,0	7,0	7,5
	Μέτρια	17	8,5	8,5	16,0
	Αρκετά	22	11,0	11,0	27,0
	Πολύ	34	17,0	17,0	44,0
	Πάρα πολύ	62	31,0	31,0	75,0
	Απόλυτα	50	25,0	25,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.16

Αξιολόγηση εξυπηρέτησης εργαζομένων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	2,0	2,0	2,0
	Λίγο	11	5,5	5,5	7,5
	Μέτρια	29	14,5	14,5	22,0
	Αρκετά	18	9,0	9,0	31,0
	Πολύ	32	16,0	16,0	47,0
	Πάρα πολύ	51	25,5	25,5	72,5
	Απόλυτα	55	27,5	27,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.17

Αξιολόγηση ασφάλειας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	13	6,5	6,5	7,5
	Μέτρια	27	13,5	13,5	21,0
	Αρκετά	27	13,5	13,5	34,5
	Πολύ	53	26,5	26,5	61,0
	Πάρα πολύ	38	19,0	19,0	80,0
	Απόλυτα	40	20,0	20,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.18

Αξιολόγηση τιμοκαταλόγου αναψυκτηρίων/καντίνας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	1,5	1,5	1,5
	Λίγο	20	10,0	10,0	11,5
	Μέτρια	20	10,0	10,0	21,5
	Αρκετά	29	14,5	14,5	36,0
	Πολύ	38	19,0	19,0	55,0
	Πάρα πολύ	37	18,5	18,5	73,5
	Απόλυτα	53	26,5	26,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.19

Αξιολόγηση προσβασιμότητας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	6	3,0	3,0	4,0
	Μέτρια	18	9,0	9,0	13,0
	Αρκετά	12	6,0	6,0	19,0
	Πολύ	32	16,0	16,0	35,0
	Πάρα πολύ	48	24,0	24,0	59,0
	Απόλυτα	82	41,0	41,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.20

Αξιολόγηση ωραρίων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	1,5	1,5	1,5
	Λίγο	12	6,0	6,0	7,5
	Μέτρια	12	6,0	6,0	13,5
	Αρκετά	20	10,0	10,0	23,5
	Πολύ	28	14,0	14,0	37,5
	Πάρα πολύ	58	29,0	29,0	66,5
	Απόλυτα	67	33,5	33,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.21

Τι σας προσφέρει το Πάρκο των Λιπασμάτων;

Frequencies

	Responses	Percent of Cases	
		N	Percent
\$Q14 ^a	Ηρεμία	155	31,3%
	Ευεξία	77	15,5%
	Μείωση του άγχους	109	22,0%
	Αναψυχή/Διασκέδαση	152	30,6%
	Άλλο	3	0,6%
	Total	496	100,0%

a. Group

Πίνακας Β.22

Τι πιστεύετε ότι λείπει από το Πάρκο των Λιπασμάτων;

Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$Q15 ^a	Περισσότερο πράσινο, δέντρα, λουλούδια, γκαζόν	39	33,1%	38,2%
	Χώροι άθλησης (πισίνα, skate park) /Όργανα γυμναστικής/ οργάνωση άθλητικών αγώνων	17	14,4%	16,7%
	Περισσότερες προτάσεις για φαγητό/ μπαρ (εστιατόριο δίπλα στη θάλασσα, καντίνες, fast food	11	9,3%	10,8%
	Περισσότερες κούνιες/παιδικές χαρές	9	7,6%	8,8%
	Περισσότερα παγκάκια/τραπέζια/καθίσματα	11	9,3%	10,8%
	Περιφραγμένος χώρος για τα κατοικίδια	7	5,9%	6,9%
	Ενοικίαση ποδηλάτων/πατινιών	3	2,5%	2,9%
	Επιτήρηση/αστυνόμηση/περισσότερη ασφάλεια	6	5,1%	5,9%
	Προφύλαξη από ήλιο, βροχή, αέρα	10	8,5%	9,8%
	Αρχιτεκτονικές προτάσεις/ εικαστικές παρεμβάσεις/ Αναστήλωση/Αξιοποίηση παλαιών κτηρίων	5	4,2%	4,9%
Total		118	100,0%	115,7%

a. Group

Πίνακας Β.23

Έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Πάρκο των Λιπασμάτων;

Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$Q16 ^a	Να λυθεί το πρόβλημα με τις ρυπογόνες βιομηχανίες	15	30,6%	34,1%
	Αξιοποίηση των ιστορικών κτηρίων (αναστήλωση, μουσειακοί χώροι)	7	14,3%	15,9%
	Περισσότερο πράσινο	5	10,2%	11,4%
	Περαιτέρω ανάπτυξη	3	6,1%	6,8%
	Περισσότεροι χώροι στάθμευσης	3	6,1%	6,8%
	Να παραμείνει δημόσιο	3	6,1%	6,8%
	Κατάργηση πάρκου για άλλες επενδύσεις (formula 1) βιομηχανικές μονάδες	2	4,1%	4,5%
	Άλλο	11	22,4%	25,0%
Total		49	100,0%	111,4%

a. Group

Πίνακας Β.24

Συνολική ικανοποίηση για το Πάρκο των Λιπασμάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,5	,5	,5
	Λίγο	1	,5	,5	1,0
	Μέτρια	2	1,0	1,0	2,0
	Αρκετά	17	8,5	8,5	10,5
	Πολύ	53	26,5	26,5	37,0
	Πάρα πολύ	81	40,5	40,5	77,5
	Απόλυτα	45	22,5	22,5	100,0
	Total		200	100,0	100,0

Πίνακας Β.25

Τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου αστικού τρόπου ζωής

Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$q18 ^a	Άγχος	158	17,5%	79,0%
	Έλλειψη χρόνου	110	12,2%	55,0%
	Έλλειψη πρασίνου και χώρων αναψυχής	130	14,4%	65,0%
	Ακρίβεια	29	3,2%	14,5%
	Απομάκρυνση από τη φύση	110	12,2%	55,0%
	Απομόνωση	78	8,6%	39,0%
	Ρύπανση (περιβαλλοντική, ηχητική)	138	15,3%	69,0%
	Έλλειψη κοινωνικής συνοχής	66	7,3%	33,0%
	Εγκληματικότητα	84	9,3%	42,0%
	Άλλο	1	0,1%	0,5%
Total		904	100,0%	452,0%

a. Group

Πίνακας Β.26

Αστικά πάρκα και κοινωνικά και ατομικά οφέλη

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	2	1,0	1,0	1,0
	Μέτρια	7	3,5	3,5	4,5
	Αρκετά	16	8,0	8,0	12,5
	Πολύ	31	15,5	15,5	28,0
	Πάρα πολύ	63	31,5	31,5	59,5
	Απόλυτα	81	40,5	40,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.27
 Αστικά πάρκα και οικονομικά οφέλη

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	9	4,5	4,5	5,5
	Μέτρια	21	10,5	10,5	16,0
	Αρκετά	30	15,0	15,0	31,0
	Πολύ	46	23,0	23,0	54,0
	Πάρα πολύ	55	27,5	27,5	81,5
	Απόλυτα	37	18,5	18,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.28
 Αστικά πάρκα και περιβαλλοντικά οφέλη

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	4	2,0	2,0	2,0
	Μέτρια	8	4,0	4,0	6,0
	Αρκετά	21	10,5	10,5	16,5
	Πολύ	42	21,0	21,0	37,5
	Πάρα πολύ	45	22,5	22,5	60,0
	Απόλυτα	80	40,0	40,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.29

		Φύλο			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	97	48,5	48,5	48,5
	Γυναίκα	102	51,0	51,0	99,5
	Άλλο	1	,5	,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.30

		Ηλικία			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	<15	12	6,0	6,0	6,0
	16-30	72	36,0	36,0	42,0
	31-45	52	26,0	26,0	68,0
	46-65	48	24,0	24,0	92,0
	66>	16	8,0	8,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.31

		Περιοχή κατοικίας			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δραπετσών α	57	28,5	28,5	28,5
	Κερατσίνι	86	43,0	43,0	71,5
	Πειραιά	30	15,0	15,0	86,5
	Πέραμα	3	1,5	1,5	88,0
	Νίκαια	9	4,5	4,5	92,5
	Άλλο	15	7,5	7,5	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.32

		Κύρια ενασχόληση			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Μαθητής/τρια	32	16,0	16,0	16,0
	Φοιτητής/τρια	30	15,0	15,0	31,0
	Εργαζόμενος/ η	97	48,5	48,5	79,5
	Συνταξιούχος	21	10,5	10,5	90,0
	Άνεργος/η	10	5,0	5,0	95,0
	Οικιακά	9	4,5	4,5	99,5
	Άλλο	1	,5	,5	100,0
Total	200	100,0	100,0		

Πίνακας Β.33
Μορφωτικό επίπεδο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Απόφοιτος Δημοτικού	7	3,5	3,5	3,5
Απόφοιτος Γυμνασίου	18	9,0	9,0	12,5
Απόφοιτος Λυκείου	61	30,5	30,5	43,0
Ανώτερη Εκπαίδευση (ΙΕΚ)	24	12,0	12,0	55,0
Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	68	34,0	34,0	89,0
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό	22	11,0	11,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.34
Οικογενειακή κατάσταση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άγαμος/η	100	50,0	50,0	50,0
Έγγαμος/η	78	39,0	39,0	89,0
Σύμφωνο συμβίωσης	1	,5	,5	89,5
Διαζύγιο/Διάσταση	12	6,0	6,0	95,5
Χήρος/α	9	4,5	4,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.35

Ετήσιο εισόδημα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	< 5.000 ευρώ	40	20,0	20,3	20,3
	5.001 - 10.000 ευρώ	30	15,0	15,2	35,5
	10.001 - 15.000 ευρώ	28	14,0	14,2	49,7
	15.001 - 20.000 ευρώ	21	10,5	10,7	60,4
	20.001 ευρώ >	24	12,0	12,2	72,6
	Δεν επιθυμώ να απαντήσω	54	27,0	27,4	100,0
	Total	197	98,5	100,0	
Missing	System	3	1,5		
Total		200	100,0		

Πίνακας Β.36

Απόσταση κατοικίας από το Πάρκο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Έως 500 μέτρα	40	20,0	20,0	20,0
	501 - 2.000 μέτρα	90	45,0	45,0	65,0
	2.001 μέτρα και περισσότερο	70	35,0	35,0	100,0
	Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας Β.37

Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

		Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;		Total
		έως β'βάθμια	γ'βάθμια	
Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;	Κάθε μέρα/3-4 φορές την εβδομάδα	30,9%	22,2%	27,0%
	1-2 φορές την εβδομάδα	30,9%	21,1%	26,5%
	1-2 φορές το μήνα/Σπάνια ή ποτέ	38,2%	56,7%	46,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.38

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,814 ^a	2	,033
Likelihood Ratio	6,844	2	,033
Linear-by-Linear Association	4,114	1	,043
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 23,85.

Πίνακας Β.39

Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;	Κάθε μέρα/3-4 φορές την εβδομάδα	50,8%	28,0%	41,5%
	1-2 φορές την εβδομάδα	27,1%	48,8%	36,0%
	1-2 φορές το μήνα/Σπάνια ή ποτέ	22,0%	23,2%	22,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.40

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,393 ^a	2	,002
Likelihood Ratio	12,558	2	,002
Linear-by-Linear Association	6,922	1	,009
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,45.

Πίνακας Β.41

Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Κάθε μέρα/3-4 φορές την εβδομάδα	15,5%	6,9%	10,5%
	1-2 φορές την εβδομάδα	26,2%	18,1%	21,5%
	1-2 φορές το μήνα/Σπάνια ή ποτέ	58,3%	75,0%	68,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.42

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,888 ^a	2	,032
Likelihood Ratio	6,843	2	,033
Linear-by-Linear Association	6,309	1	,012
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,82.

Πίνακας Β.43

Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Κάθε μέρα/3-4 φορές την εβδομάδα	4,2%	19,5%	10,5%
	1-2 φορές την εβδομάδα	17,8%	26,8%	21,5%
	1-2 φορές το μήνα/Σπάνια ή ποτέ	78,0%	53,7%	68,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.44

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν άλλο πάρκο πριν την ανάπλαση του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,790 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	16,879	2	,000
Linear-by-Linear Association	16,479	1	,000
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,61.

Πίνακας Β.45

Πίνακας διπλής εισόδου «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το φύλο σας;

		Ποιο είναι το φύλο σας;		Total
		Άνδρας	Γυναίκα	
Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)	Καθόλου/Λίγο	8,2%	2,0%	5,0%
	Μέτρια/Αρκετά	30,9%	20,6%	25,6%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	60,8%	77,5%	69,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.46

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,966 ^a	2	,019
Likelihood Ratio	8,235	2	,016
Linear-by-Linear Association	7,870	1	,005
N of Valid Cases	199		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,87.

Πίνακας Β.47

Πίνακας διπλής εισόδου «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)	Καθόλου/Λίγο	5,1%	6,1%	5,5%
	Μέτρια/Αρκετά	16,1%	39,0%	25,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	78,8%	54,9%	69,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.48

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τα αστικά πάρκα προσφέρουν οικονομικά οφέλη (προσέλκυση επενδύσεων, τουρισμού, επιχειρηματική δραστηριότητα)» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,076 ^a	2	,001
Likelihood Ratio	13,976	2	,001
Linear-by-Linear Association	8,767	1	,003
N of Valid Cases	200		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,51.

Πίνακας Β.49

Πίνακας διπλής εισόδου «Αρχιτεκτονική» ως προς « Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

		Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;		Total
		έως β'βάθμια	γ'βάθμια	
Αρχιτεκτονική	Καθόλου/Λίγο	12,7%	20,0%	16,0%
	Μέτρια/Αρκετά	32,7%	44,4%	38,0%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	54,5%	35,6%	46,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.50

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Αρχιτεκτονική» ως προς « Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,305 ^a	2	,026
Likelihood Ratio	7,367	2	,025
Linear-by-Linear Association	6,410	1	,011
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,40.

Πίνακας Β.51

Πίνακας διπλής εισόδου «Φυσικό τοπίο» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Φυσικό τοπίο	Καθόλου/Λίγο	13,1%	4,3%	8,0%
	Μέτρια/Αρκετά	28,6%	19,8%	23,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	58,3%	75,9%	68,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.52

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Φυσικό τοπίο» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,470 ^a	2	,014
Likelihood Ratio	8,442	2	,015
Linear-by-Linear Association	8,413	1	,004
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,72.

Πίνακας Β.53

Πίνακας διπλής εισόδου «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Φυσικό τοπίο	Καθόλου/Λίγο	4,2%	13,4%	8,0%
	Μέτρια/Αρκετά	26,3%	19,5%	23,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	69,5%	67,1%	68,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.54

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,075 ^a	2	,048
Likelihood Ratio	6,019	2	,049
Linear-by-Linear Association	1,622	1	,203
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,56.

Πίνακας Β.55

Πίνακας διπλής εισόδου «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

		Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;		Total
		έως β'βάθμια	γ'βάθμια	
Φυσικό τοπίο	Καθόλου/Λίγο	7,3%	8,9%	8,0%
	Μέτρια/Αρκετά	16,4%	32,2%	23,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	76,4%	58,9%	68,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.56

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Φυσικό τοπίο» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,666 ^a	2	,022
Likelihood Ratio	7,671	2	,022
Linear-by-Linear Association	4,499	1	,034
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,20.

Πίνακας Β.57

Πίνακας διπλής εισόδου «Καθαριότητα» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Καθαριότητα	Καθόλου/Λίγο	13,1%	3,4%	7,5%
	Μέτρια/Αρκετά	25,0%	15,5%	19,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	61,9%	81,0%	73,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.58

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Καθαριότητα» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,734 ^a	2	,005
Likelihood Ratio	10,740	2	,005
Linear-by-Linear Association	10,677	1	,001
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,30.

Πίνακας Β.59

Πίνακας διπλής εισόδου «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το φύλο σας;

		Ποιο είναι το φύλο σας;		Total
		Άνδρας	Γυναίκα	
Εξυπηρέτηση εργαζομένων	Καθόλου/Λίγο	10,3%	3,9%	7,0%
	Μέτρια/Αρκετά	28,9%	18,6%	23,6%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	60,8%	77,5%	69,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.60

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,072 ^a	2	,029
Likelihood Ratio	7,174	2	,028
Linear-by-Linear Association	6,977	1	,008
N of Valid Cases	199		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,82.

Πίνακας Β.61

Πίνακας διπλής εισόδου «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Εξυπηρέτηση εργαζομένων	Καθόλου/Λίγο	15,5%	1,7%	7,5%
	Μέτρια/Αρκετά	31,0%	18,1%	23,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	53,6%	80,2%	69,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.62

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,704 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	21,455	2	,000
Linear-by-Linear Association	20,409	1	,000
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,30.

Πίνακας Β.63

Πίνακας διπλής εισόδου «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Εξυπηρέτηση εργαζομένων	Καθόλου/Λίγο	5,1%	11,0%	7,5%
	Μέτρια/Αρκετά	18,6%	30,5%	23,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	76,3%	58,5%	69,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.64

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Εξυπηρέτηση εργαζομένων» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,332 ^a	2	,026
Likelihood Ratio	7,268	2	,026
Linear-by-Linear Association	6,947	1	,008
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,15.

Πίνακας Β.65

Πίνακας διπλής εισόδου «Ασφάλεια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Ασφάλεια	Καθόλου/Λίγο	13,1%	3,4%	7,5%
	Μέτρια/Αρκετά	29,8%	25,0%	27,0%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	57,1%	71,6%	65,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.66

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Ασφάλεια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,999 ^a	2	,018
Likelihood Ratio	8,017	2	,018
Linear-by-Linear Association	7,127	1	,008
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,30.

Πίνακας Β.67

Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το φύλο σας;

		Ποιο είναι το φύλο σας;		Total
		Ανδρας	Γυναίκα	
Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας	Καθόλου/Λίγο	14,4%	7,8%	11,1%
	Μέτρια/Αρκετά	32,0%	17,6%	24,6%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	53,6%	74,5%	64,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.68

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,466 ^a	2	,009
Likelihood Ratio	9,549	2	,008
Linear-by-Linear Association	7,954	1	,005
N of Valid Cases	199		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,72.

Πίνακας Β.69

Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας	Καθόλου/Λίγο	17,9%	6,9%	11,5%
	Μέτρια/Αρκετά	28,6%	21,6%	24,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	53,6%	71,6%	64,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.70

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,530 ^a	2	,014
Likelihood Ratio	8,496	2	,014
Linear-by-Linear Association	8,470	1	,004
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,66.

Πίνακας Β.71

Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας	Καθόλου/Λίγο	5,9%	19,5%	11,5%
	Μέτρια/Αρκετά	25,4%	23,2%	24,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	68,6%	57,3%	64,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.72

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,828 ^a	2	,012
Likelihood Ratio	8,733	2	,013
Linear-by-Linear Association	6,230	1	,013
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,43.

Πίνακας Β.73

Πίνακας διπλής εισόδου «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

		Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;		Total
		έως β'βάθμια	γ'βάθμια	
Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας	Καθόλου/Λίγο	17,3%	4,4%	11,5%
	Μέτρια/Αρκετά	22,7%	26,7%	24,5%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	60,0%	68,9%	64,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.74

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Τιμοκατάλογος αναψυκτηρίων/καντίνας» ως προς «Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,008 ^a	2	,018
Likelihood Ratio	8,773	2	,012
Linear-by-Linear Association	4,846	1	,028
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,35.

Πίνακας Β.75

Πίνακας διπλής εισόδου «Ωράρια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Ωράρια	Καθόλου/Λίγο	15,5%	1,7%	7,5%
	Μέτρια/Αρκετά	17,9%	14,7%	16,0%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	66,7%	83,6%	76,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.76

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Ωράρια» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,428 ^a	2	,001
Likelihood Ratio	15,120	2	,001
Linear-by-Linear Association	12,560	1	,000
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,30.

Πίνακας Β.77

Πίνακας διπλής εισόδου «Ωράρια» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Ωράρια	Καθόλου/Λίγο	2,5%	14,6%	7,5%
	Μέτρια/Αρκετά	14,4%	18,3%	16,0%
	Πολύ/Πάρα πολύ/Απόλυτα	83,1%	67,1%	76,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.78

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Ωράρια» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,503 ^a	2	,003
Likelihood Ratio	11,641	2	,003
Linear-by-Linear Association	10,423	1	,001
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,15.

Πίνακας Β.79

Πίνακας διπλής εισόδου «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Crosstab

% within Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;

		Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;		Total
		<30	30+	
Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Ναι	36,9%	75,0%	59,0%
	Όχι	63,1%	25,0%	41,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.80

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	29,229 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	27,675	1	,000		
Likelihood Ratio	29,663	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	29,083	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 34,44.

b. Computed only for a 2x2 table

Πίνακας Β.81

Πίνακας διπλής εισόδου «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Ναι	78,0%	31,7%	59,0%
	Όχι	22,0%	68,3%	41,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.82

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Γνωρίζετε την ιστορία του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	42,798 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	40,907	1	,000		
Likelihood Ratio	43,850	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	42,584	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 33,62.

b. Computed only for a 2x2 table

Πίνακας Β.83

Πίνακας διπλής εισόδου «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Crosstab

% within Ποιο είναι το φύλο σας;

		Ποιο είναι το φύλο σας;		Total
		Ανδρας	Γυναίκα	
Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Ναι	59,8%	77,5%	68,8%
	Όχι	40,2%	22,5%	31,2%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.84

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποιο είναι το φύλο σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	7,227 ^a	1	,007		
Continuity Correction ^b	6,427	1	,011		
Likelihood Ratio	7,282	1	,007		
Fisher's Exact Test				,009	,006
Linear-by-Linear Association	7,191	1	,007		
N of Valid Cases	199				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 30,22.

b. Computed only for a 2x2 table

Πίνακας Β.85

Πίνακας διπλής εισόδου «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Crosstab

% within Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;

		Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;		Total
		Οικονομικά ενεργός	Μη οικονομικά ενεργός	
Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Ναι	76,3%	57,3%	68,5%
	Όχι	23,7%	42,7%	31,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας Β.86

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Ποια είναι η κύρια ενασχόλησή σας;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,055 ^a	1	,005		
Continuity Correction ^b	7,201	1	,007		
Likelihood Ratio	7,991	1	,005		
Fisher's Exact Test				,005	,004
Linear-by-Linear Association	8,015	1	,005		
N of Valid Cases	200				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25,83.

b. Computed only for a 2x2 table

Πίνακας Β.87

Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;» ως προς «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Crosstab

% within Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;

		Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;		Total
		Έως 2.000 μέτρα	2.001 μέτρα και περισσότερο	
Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;	1-2 φορές το μήνα/Σπάνια ή ποτέ	54,8%	45,2%	100,0%
	1-2 φορές την εβδομάδα	66,0%	34,0%	100,0%
	Κάθε μέρα/3-4 φορές την εβδομάδα	81,5%	18,5%	100,0%
Total		65,0%	35,0%	100,0%

Πίνακας Β.88

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκεπτόσασταν το Πάρκο των Λιπασμάτων πριν την πανδημία Covid-19;» ως προς «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,694 ^a	2	,005
Likelihood Ratio	11,253	2	,004
Linear-by-Linear Association	10,565	1	,001
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,55.

Πίνακας Β.89

Πίνακας διπλής εισόδου «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;» ως προς «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Crosstab

% within Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;

		Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;		Total
		Έως 2.000 μέτρα	2.001 μέτρα και περισσότερα	
Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;	1-2 φορές το μήνα/Σπάνια ή ποτέ	48,9%	51,1%	100,0%
	1-2 φορές την εβδομάδα	62,5%	37,5%	100,0%
	Κάθε μέρα/3-4 φορές την εβδομάδα	75,9%	24,1%	100,0%
Total		65,0%	35,0%	100,0%

Πίνακας Β.90

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Πόσο συχνά επισκέπτεστε το Πάρκο των Λιπασμάτων εν μέσω πανδημίας Covid-19;» ως προς «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,670 ^a	2	,008
Likelihood Ratio	9,689	2	,008
Linear-by-Linear Association	9,621	1	,002
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,75.

Πίνακας Β.91

Πίνακας διπλής εισόδου «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Crosstab

% within Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;

		Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;		Total
		Έως 2.000 μέτρα	2.001 μέτρα και περισσότερο	
Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;	Ναι	72,3%	27,7%	100,0%
	Όχι	49,2%	50,8%	100,0%
Total		65,0%	35,0%	100,0%

Πίνακας Β.92

Έλεγχος χ^2 ερώτησης «Θα συμμετείχατε εθελοντικά σε δραστηριότητες περαιτέρω ανάπλασης του Πάρκου των Λιπασμάτων;» ως προς «Πόσο απέχει το σπίτι σας από το Πάρκο των Λιπασμάτων;»

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	10,084 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	9,096	1	,003		
Likelihood Ratio	9,873	1	,002		

Fisher's Exact Test				,002	,001
Linear-by-Linear Association	10,034	1	,002		
N of Valid Cases	200				

- a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,05.
- b. Computed only for a 2x2 table

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Συνέντευξη του κ. Γεώργιου Ανδρεαδάκη, Γενικού Γραμματέα του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας 19 Δεκεμβρίου 2020

Ερ. Ποια είναι τα γενικά χαρακτηριστικά του Πάρκου των Λιπασμάτων;

- Τα 86 στρέμματα του Πάρκου των Λιπασμάτων βρίσκονται μέσα σε μια συνολικότερη έκταση 640 στρεμμάτων που περιγραφικά είναι το σύνολο της ιδιοκτησίας της Εθνικής Τράπεζας, το σύνολο της ιδιοκτησίας της Lafarge (πρώην ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ), το σύνολο των εγκαταστάσεων της Oil One, το σύνολο της ιδιοκτησίας των Ελληνικών Καυσίμων και με τη συμμετοχή των εκτάσεων του πρώην γυψάδικου και της περιοχής του δάσους της Χαραυγής (το δάσος υπόκειται στην ιδιοκτησία του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας). Η συνολική αυτή έκταση σύμφωνα με το ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας είναι ένας χώρος που έχει χαρακτηριστεί ως μητροπολιτικός. Αυτό σημαίνει ότι βρίσκεται σε μια διαδικασία γενικότερης ανάπλασης προς κάθε κατεύθυνση των συγκοινωνούντων περιοχών. Η ανάπλαση αυτή δεν έχει βιομηχανικό και μεταποιητικό χαρακτήρα επειδή οι χρήσεις γης τα τελευταία τρία χρόνια έχουν αλλάξει και τα 640 στρέμματα αυτά περιορίζονται σε χρήσεις αναψυχής, πρασίνου, εκπαίδευσης, πολιτισμού και αθλητισμού. Σε αυτό το πλαίσιο προκηρύχθηκε από την Περιφέρεια αρχιτεκτονικός διαγωνισμός και ήδη υπάρχει μια ολοκληρωμένη πρόταση, ένα συνολικό project και ένα συγκεκριμένο «θέλω» απόψεων και αντιλήψεων προς αυτήν κατεύθυνση για τη διαμόρφωση των 640 στρεμμάτων (τα οποία όπως προαναφέρθηκε περιλαμβάνουν και τα 86 στρέμματα του Πάρκου των Λιπασμάτων). Η κατεύθυνση αυτή αφορά την αξιοποίηση σε κοινή χρήση και σε χρήση άλλων χώρων, όπως είναι οι χώροι εκπαίδευσης και υγείας. Στον χώρο αυτό φιλοξενούνταν τα εργοστάσια τα οποία τη δεκαετία του '90 σταμάτησαν τη λειτουργία τους. Έκτοτε, ο χώρος έμεινε ανεκμετάλλετος και ανενεργός και ουσιαστικά εγκαταλειμμένος από την ιδιοκτησία της Εθνικής Τράπεζας. Ο Δήμος εκδήλωσε έντονο ενδιαφέρον και δραστηριοποιήθηκε άμεσα προς την αξιοποίησή του μετά την παραχώρηση στο τέλος του 2017. Σε αυτήν την έκταση των περίπου 1450 μέτρων, από την Ε1 πύλη του λιμένα Πειραιά έως τον υδατόπυργο έχουν διαμορφωθεί στα τέσσερα χρόνια λειτουργίας ένας συναυλιακός χώρος, δύο μόνιμες εγκαταστάσεις θεάτρων δυναμικότητας 750 και 150 θέσεων, τρία ανοιχτά γήπεδα, ένα 5x5, ένα τένις και ένα μπάσκετ, 2 αναψυκτήρια, μία καντίνα, ποδηλατόδρομος. Επιπλέον, ο χώρος διαθέτει 1000 και πλέον τραπεζοκαθίσματα συμπεριλαμβανομένων των μόνιμων τραπεζοκαθισμάτων που υπάρχουν στους χώρους με τα δένδρα, υπάρχουν χώροι υγιεινής για την εξυπηρέτηση του κοινού, παιδική χαρά και ένα beach volley το οποίο προστέθηκε το καλοκαίρι του 2020. Στον ίδιο χώρο λαμβάνει μέρος κάθε καλοκαίρι ένα μεγάλο πολιτιστικό πρόγραμμα το οποίο έχει όλο το φάσμα δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, με θεατρικές παραστάσεις, καλλιτεχνικά γεγονότα γλυπτικής και ζωγραφικής, μουσικές εκδηλώσεις και πρωτοεμφανιζόμενα συγκροτήματα. Διαρκεί από τα μέσα Ιουνίου έως και το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου. Σε συνδυασμό με τους τρεις δημοτικούς θερινούς κινηματογράφους δημιουργούν ένα ενιαίο σύνολο πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου στο Κερατσίνι και τη Δραπετσώνα. Όλες οι παραπάνω εκδηλώσεις με εξαίρεση τους κινηματογράφους των οποίων η είσοδος έχει χαμηλή τιμή παρέχονται δωρεάν. Ο Δήμος πραγματοποίησε δενδροφύτευση σε όλο το μήκος της διαδρομής η οποία επεκτείνεται συνεχώς και κάθε χρόνο προστίθενται

δέντρα. Η είσοδος είναι ελεύθερη και υπάρχουν δύο χώροι στάθμευσης και ειδικός χώρος στάθμευσης μηχανών. Στο Πάρκο, διενεργούνται στοχευμένες δράσεις και δραστηριότητες από διάφορους φορείς και κοινωνικές ομάδες, ημερήσιες εκδρομές σχολείων, εκδηλώσεις και πρωταθλήματα, συναυλίες, παραστάσεις και παρουσιάσεις χωρίς καμία επιβάρυνση συμμετοχής. Στο Πάρκο παρατηρείται μεγάλη επισκεψιμότητα κυρίως την περίοδο του καλοκαιριού. Ο χώρος αποτελεί ένα σημείο με πολλές δραστηριότητες με ελεύθερη και δωρεάν χρήση. Η διαφορά με άλλα αστικά πάρκα είναι ότι προσφέρει ανοικτό οπτικό πεδίο προς τη θάλασσα. Όλη η διαδρομή του Πάρκου εξυπηρετεί αμαξίδια ΑΜΕΑ με ράμπες, επίπεδες επιφάνειες και ειδική διαμόρφωση και στην παιδική χαρά υπάρχει δυνατότητα απασχόλησης από παιδιά με ειδικές ανάγκες. Εκτός από την απλή βόλτα στο Πάρκο, διενεργούνται στοχευμένες δράσεις και δραστηριότητες από διάφορους φορείς και κοινωνικές ομάδες όπως: το Φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας-Κερατσινίου, σχολεία, σύλλογοι και πολιτικοί φορείς. Τον Ιανουάριο του 2021 το Πάρκο προσέφερε τον χώρο του για τη διενέργεια rapid tests Covid-19.

Ερ. Υπάρχει δυνατότητα στάθμευσης στο χώρο των Λιπασμάτων;

- Υπάρχουν δύο χώροι στάθμευσης οχημάτων που θα διαμορφωθούν περαιτέρω και θα ασφαλοδρομηθούν. Επιπλέον υπάρχει και ειδικός χώρος στάθμευσης μηχανών. Από την πλευρά της μίας εισόδου η χωρητικότητα είναι 450 θέσεων και από την άλλη είσοδο (μεριά Κράκαρη) είναι 150 θέσεων. Όλοι οι χώροι στάθμευσης παρέχονται δωρεάν.

Ερ. Τι επισκεψιμότητα έχει το Πάρκο των Λιπασμάτων;

- Η επισκεψιμότητα την περίοδο του καλοκαιριού και των συναυλιών αγγίζει τις έξι έως δεκατέσσερις χιλιάδες ενώ στις θεατρικές παραστάσεις έως δύο χιλιάδες (οι διαθέσιμες θέσεις είναι 750 και σε πολλές περιπτώσεις οι παράγοντες προσθέτουν επιπλέον καθίσματα για τις ανάγκες του κοινού). Πέρα από τις δραστηριότητες η καθημερινή επισκεψιμότητα είναι κατ'ελάχιστο δυόμισι χιλιάδες άτομα. Σύμφωνα με τη διαχειριστική αρχή εάν υπήρχε δυνατότητα δύο χιλιάδων θέσεων στάθμευσης η επισκεψιμότητα θα έφτανε τις πέντε χιλιάδες επισκεπτών ημερησίως. Απόδειξη αποτελεί και το γεγονός ότι τις ημέρες των συναυλιών, τα αυτοκίνητα φτάνουν σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου καθ'ελάχιστο. Η επισκεψιμότητα αυξάνεται συνεχώς και χάρη στις καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Το τοπίο και ο χώρος διατίθενται για την ανάπτυξη καλλιτεχνικών δεξιοτήτων, προσφέρει εναλλακτικά εικονικά σενάρια και ερεθίσματα (θάλασσα, πλοία, πράσινο, διατηρητέα κτίρια) και προσελκύει το ενδιαφέρον του καλλιτεχνικού κόσμου όπως φωτογράφων με επιτυχίες και βραβεία διαγωνισμών, σκηνές σε σίριαλ, φωτογράφιση οίκων μόδας και διαφημίσεις αυτοκινήτων. Ο χώρος αποτελεί ένα δυναμικό πολύκεντρο δραστηριοτήτων με ελεύθερη και δωρεάν χρήση. Η διαφορά με πολλούς άλλους παραθαλάσσιους χώρους είναι ότι υπάρχει ανοικτό οπτικό πεδίο προς τη θάλασσα χωρίς κότερα και πλοία στο παραθαλάσσιο μέτωπο. Άλλη ιδιαιτερότητα αποτελεί και η παροχή κοινόχρηστων χώρων υγιεινής με την ασφάλεια της καθαριότητας και με πρόβλεψη της κάλυψης των βασικών λειτουργικών το οποίο βοηθά στην αύξηση του χρόνου επίσκεψης κυρίως σε οικογένειες με μικρά παιδιά και ξεχωριστός χώρος για χρήση από ΑΜΕΑ με ειδική ράμπα. Όλη η διαδρομή του Πάρκου φανερώνει την ευαισθησία της διαχειριστικής Αρχής για την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ με ράμπες, επίπεδες επιφάνειες και ειδική διαμόρφωση ώστε να είναι διακριτικά προσβάσιμα όλα τα σημεία με αμαξίδιο. Ακόμα και στην παιδική χαρά

υπάρχει δυνατότητα απασχόλησης και χρήσης από παιδιά με ειδικές ανάγκες (ειδική κούνια). Ένα άλλο χαρακτηριστικό που του προσδίδει «έξυπνο» και μοναδικό χαρακτήρα είναι η χωροταξική διάταξη της παιδικής χαράς η οποία βρίσκεται ακριβώς δίπλα στην καφετέρια και παρέχει άμεση οπτική επαφή για θέματα ασφάλειας. Τέτοιες λεπτομέρειες λήφθηκαν υπόψη κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του χώρου.

Ερ. Ποιες είναι οι προοπτικές για το θεματικό χαρακτήρα του Πάρκου;

- Υπάρχει δυνατότητα αποδοχής προσκλήσεων από μεγάλους οργανισμούς όπως είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό χώρο, στον χώρο της υγείας και της εκπαίδευσης αλλά και σε άλλους τομείς. Οι προσκλήσεις αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε συνδιοργάνωση μεγάλων και πρωτοποριακών έργων και παραστάσεων στον χώρο του Πάρκου των Λιπασμάτων που διατίθεται για μεγάλες διοργανώσεις χάρη στη δυνατότητα φιλοξενίας μεγάλου αριθμού επισκεπτών και δυνατότητες προβολής και υποστήριξης των σύγχρονων τεχνολογικών δεδομένων. Ο Δήμος παραμένει ανοιχτός στη διοργάνωση από κοινού με άλλους φορείς και δεν αντιλαμβάνεται τον χώρο του Πάρκου ως χώρο για την αποκλειστική διενέργεια των αμιγώς δικών του εκδηλώσεων. Αυτό βρίσκεται μέσα στη γενικότερη φιλοσοφία της διαχείρισης του Πάρκου που του προσδίδει χαρακτηριστικά της ελευθερίας χρήσης, όπως ακριβώς και την ελευθερία χρήσης των επισκεπτών του οι οποίοι μπορούν να καθίσουν, να περπατήσουν ελεύθερα, να απολαύσουν τη θάλασσα χωρίς την υποχρέωση να αγοράσουν και να καταναλώσουν από τα αναψυκτήρια και την καντίνα. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να οργανώσουν γιορτές και γενέθλια στο κομμάτι που βρίσκεται στο τέρμα της διαδρομής με τα μεγάλα ξύλινα τραπεζοκαθίσματα, κάτω από τα δένδρα φέρνοντας τα δικά τους τρόφιμα, ποτά και οτιδήποτε άλλο με τη δυνατότητα φύλαξης τούρτας στο ψυγείο του αναψυκτηρίου και χωρίς καμία επιβάρυνση για τη διάθεση του χώρου. Το σημείο αυτό έχει πλέον καθιερωθεί από τους δημότες ως «χώρος γενεθλίων».

Ερ. Ποια είναι τα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη του Πάρκου;

- Η φιλοσοφία του Πάρκου δεν συμπεριλαμβάνει το οικονομικό κέρδος. Η αντίληψη της Δημοτικής Αρχής στις αναγκαία εμπορικές δραστηριότητές της (εκδηλώσεις, προγράμματα, καλοκαιρινά φεστιβάλ και καθημερινή διαχείριση) δεν εμπεριέχει την έννοια του κέρδους αλλά υπάρχει η έννοια της κάλυψης ενός σημαντικού μέρους των εξόδων και της συντήρησης, των αποδοχών των 62 εργαζομένων του Πάρκου έτσι ώστε να μπορούν να παρέχονται όσο το δυνατόν χαμηλότερες τιμές στα προϊόντα που διατίθενται στα δημοτικά αναψυκτήρια. Δεν αναφερόμαστε δηλαδή σε εμπορική δραστηριότητα με την έννοια των καταστημάτων, γι' αυτόν τον λόγο οι τιμές των προϊόντων είναι ιδιαίτερα χαμηλές και οι συμμετοχή στις εκδηλώσεις δωρεάν. Η Δημοτική Αρχή ευελπιστεί ότι εάν απομακρυνθεί και η τελευταία βιομηχανία που λειτουργεί θα υπάρξει μεγαλύτερη αναβάθμιση και αν απαλλοτριωθεί και η υπόλοιπη έκταση που αυτή τη στιγμή δεν ανήκει στη διαχείριση του Δήμου και λειτουργήσει υπέρ του κοινωνικού συνόλου ως παροχή η περιοχή θα γίνει πρότυπο. Αναφορικά με τα περιβαλλοντικά οφέλη: ο Δήμος διενήργησε δενδροφύτευση σε όλο το μήκος της διαδρομής η οποία επεκτείνεται συνεχώς και κάθε χρόνο προστίθενται δέντρα. Υπάρχει το περιθώριο περεταίρω δενδροφύτευσης γιατί η έκταση είναι μεγάλη. Η προσδοκία του Δήμου είναι να καλύψει με δένδρα έως το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ώστε να διαμορφώσει έναν πνεύμονα πρασίνου στην έκταση του Πάρκου τόσο για την υγεία όσο και για την ευχαρίστηση του περιπάτου στη διαδρομή η οποία συνδυάζεται με τη

θαλάσσια αύρα. Με τον όρο υγεία νοείται τόσο η σωματική όσο και η ψυχική υγεία μέσα στις δυσμενείς συνθήκες και στην αναζήτηση ενός χώρου όπου οι επισκέπτες θα μπορούν μέσα στις ώρες παραμονής τους να απολαύσουν όλα τα οφέλη και να βελτιωθεί καθοριστικά η ποιότητα ζωής τους. Τέλος, όσο αφορά τα κοινωνικά οφέλη, ο πολυχώρος των Λιπασμάτων έχει πλέον γίνει το σημείο αναφοράς και συνάντησης των δημοτών το οποίο ικανοποιεί τον βασικό σκοπό λειτουργίας του που είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών. Η ανταπόκριση αφορά όλες τις ηλικίες και κατηγορίες, ακόμα και των μοναχικών ανθρώπων και των ιδιοκτητών κατοικίδιων. Αναφορικά με τα κατοικίδια υπάρχει ειδική μέριμνα με κατάλληλα σακουλάκια και φτυαράκια σε πολλά σημεία. Η εξυπηρέτηση για τη βόλτα των κατοικίδιων έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό την επισκεψιμότητα. Το Πάρκο καλύπτει τεράστιο φάσμα πολιτιστικών, πολιτικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Εκτός από την απλή βόλτα στο Πάρκο, διενεργούνται στοχευμένες δράσεις και δραστηριότητες από διάφορους φορείς και κοινωνικές ομάδες. Για παράδειγμα το Φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας-Κερατσινίου διενήργησε ημέρα υιοθεσίας στις 4 Οκτωβρίου 2020 που είναι η παγκόσμια ημέρα των ζώων και τα σχολεία της περιοχής διενεργούν ημερήσιες εκδρομές κατατάσσοντάς το πρώτο στα αιτήματά τους. Επιπλέον, διάφοροι σύλλογοι πραγματοποιούν υπαίθριες δραστηριότητες, οι αθλητικοί σύλλογοι διεξαγάγουν τα πρωταθλήματά τους και άλλοι μουσικοχορευτικοί σύλλογοι, πολιτικοί φορείς και κοινωνικές ομάδες διενεργούν εκδηλώσεις με χρήση τραπεζοκαθισμάτων και καρεκλών από τον Δήμο. Ο χώρος για τις παραπάνω δραστηριότητες και εκδηλώσεις διατίθεται εντελώς δωρεάν σε αντιδιαστολή με άλλους χώρους που προϋποθέτουν ενοικίαση. Δεν υπάρχει κυκλοφορία οχημάτων στο εσωτερικό του Πάρκου για την εγγύηση ασφάλειας κυρίως του παιδικού πληθυσμού. Σήμερα στη διαχείριση του Πάρκου απασχολούνται 62 εργαζόμενοι που και αυτό αποτελεί μια συνδρομή στα τοπικά ποσοστά της ανεργίας. Η μεγάλη ανταπόκριση των δημοτών στη δημιουργία και λειτουργία του Πάρκου αποτελεί απόδειξη της χρησιμότητάς του για τη Δημοτική Αρχή

Ερ. Πως λειτούργησε το Πάρκο κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19;

- Σε αυτή τη δύσκολη και απρόσμενη συνθήκη που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός μια απλή καθημερινή παρατήρηση απαρτιθμεί παρουσία κατά μέσο όρο 1000 ατόμων στο Πάρκο των Λιπασμάτων. Το Πάρκο αποτελεί πλέον χώρο εκτόνωσης με σεβασμό όλων των μέτρων ης Κυβέρνησης για την προστασία της δημόσιας υγείας. Για αυτό τον λόγο αποσύρθηκαν τα τραπέζια και οι καρέκλες από τα αναψυκτήρια όπως ακριβώς έγινε και στα υπόλοιπα μαγαζιά της πόλης. Επιπλέον, η παιδική χαρά, οι αθλητικοί χώροι και οι υπόλοιποι χώροι δραστηριοτήτων παρέμειναν κλειστοί. Παρέμεινε η δυνατότητα περιπάτου, τα παγκάκια και για την εξυπηρέτηση στο αναψυκτήριο αποφασίστηκε η μέθοδος του take away. Πρακτικά οι προδιαγραφές λειτουργίας του Πάρκου την περίοδο της πανδημίας συνάδουν με αυτές της λειτουργίας της υπόλοιπης πόλης.

Ερ. Ποια είναι τα μελλοντικά σχέδια για το Πάρκο;

- Η μεγάλη και γραμμική έκταση του Πάρκου βοηθά στην οργάνωση πολυάριθμων δραστηριοτήτων και η πρόθεση του Δήμου είναι να προστεθούν νέες δραστηριότητες. Υπάρχουν σχέδια μεταφοράς του χώρου συναυλιών στον χώρο του Σιλό που αφορά μια μεγάλη έκταση με δυνατότητα φιλοξενίας έως 20.000 ατόμων. Η προσδοκία για αυτόν τον μεγάλο συναυλιακό χώρο είναι εξαρτώμενη από τις συνθήκες της πανδημίας που θα επικρατήσουν το καλοκαίρι του 2021. Ο Δήμος με αυτόν τον τρόπο έχει σκοπό να

αναβαθμίσει σε μεγάλο βαθμό τις εκδηλώσεις στον χώρο του Σιλό το οποίο προσφέρει την έκτασή του για προβολές διαφόρων ειδών. Για το καλοκαίρι του 2021 σχεδιάζεται ένα πολύ μεγάλο καλλιτεχνικό γεγονός το οποίο θα μπορούν να απολαύσουν οι επισκέπτες και θα καλύψει όλους τους καλοκαιρινούς μήνες. Στον αυτό τον χώρο προβλέπεται να πραγματοποιηθούν επιπλέον ενέργειες και να δημιουργηθούν νέες υποδομές όπως χώροι υγιεινής, αναψυκτήριο, διαμόρφωση του δαπέδου και περιφράξη για λόγους προστασίας όπως υπάρχει ήδη στον υπόλοιπο χώρο του Πάρκου. Επιπλέον, σχεδιάζεται η μεταφορά των αποδυτηρίων των καλλιτεχνών και η διαμόρφωση της εξέδρας των εκδηλώσεων. Ο Δήμος ευελπιστεί να πραγματοποιηθεί ανάπλαση και του χώρου των Σφαγείων και του Σιλό που είναι διατηρητέες κτιριακές μονάδες και ανήκουν στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας ώστε να είναι εφικτή η διοργάνωση μεγαλύτερων και πιο ποιοτικών δραστηριοτήτων. Για τα κτίρια αυτά υπάρχουν ήδη προτάσεις οι οποίες αναδείχθηκαν από τον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε για αυτόν τον σκοπό. Στα πλαίσια της φιλοσοφίας του ρυθμού ανάπτυξης του Πάρκου η δημοτική αρχή εξαντλεί όλες τις πιθανές επιπτώσεις για κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να προκαλέσει αναπαραγωγή κοινωνικών ανισοτήτων. Παράδειγμα αποτελούν τα ηλεκτρονικά αμαξάκια για τα παιδιά που λειτουργούν με κέρματα. Μέσα στα σχέδια για το μέλλον βρίσκεται και η δημιουργία μικρού κήπου που θα μπορούν να επισκέπτονται οι μαθητές και θα προσφέρει βιωματική μάθηση των αρωματικών φυτών (λεβάντα, δενδρολίβανο, θάμνοι και άλλα), ένα μικρό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής, ένα ειδικό πάρκο για τα κατοικίδια ώστε να μπορούν να παίζουν ελεύθερα, υπαίθριο σκάκι και υπαίθρια ντάμα. Επίσης, μετά από αιτήματα των δημοτών είναι υπό σκέψη η τοποθέτηση οργάνων γυμναστικής. Βιωματική μάθηση θα μπορούσαν να προσφέρουν και εκδηλώσεις όπως μαραθώνιος γλυπτικής με επαγγελματίες του είδους και ζωντανή παρακολούθηση από μαθητές, φοιτητές και όχι μόνο, και τελική παρουσίαση των έργων σε έκθεση μέσα στο Πάρκο. Αναφορικά με τους υπαίθριους χώρους στάθμευσης υπάρχει σχέδιο ασφαλτοδρόμησης και περαιτέρω διαμόρφωσης. Μια άλλη σημαντική πρωτοβουλία αποτελεί η σκέψη για μια σειρά θεματικών εκδηλώσεων με παρουσίαση των επιχειρήσεων της περιοχής σε μικρά ξύλινα μαγαζάκια (εστίαση, βιοτεχνία, μεταποίηση, ελεύθεροι επαγγελματίες και άλλα) έτσι ώστε να γνωρίσουν οι κάτοικοι της περιοχής την προσφορά που υπάρχει στην περιοχή και να στηρίζουν την τοπική επιχειρηματικότητα.

Ερ. Ποια είναι η φιλοσοφία της Διαχειριστικής Αρχής;

- Η σκέψη του Δημάρχου ήταν να δημιουργηθεί ένας κοινόχρηστος χώρος σε αυτό το μέτωπο που παραχωρήθηκε στον Δήμο επιφάνειας 86 στρεμμάτων ώστε να έχει ο κάθε κάτοικος της περιοχής, της ευρύτερης περιοχής και όχι μόνο, την ευκαιρία να τον επισκέπτεται ελεύθερα και να απολαύσει τη θάλασσα, να περπατήσει, να αθληθεί, να παίξει με τα παιδιά του, να έχει έναν χώρο αναψυχής για τον εαυτό του και εν γένει άλλες δραστηριότητες που προστίθενται σιγά σιγά σε αυτόν τον χώρο. Ο Δήμαρχος και η Δημοτική Αρχή δραστηριοποιούνται με σταθερά και προσεκτικά βήματα με την αναμονή της επικρότησης εκ μέρους των πολιτών σε κάθε βήμα και με την βεβαιότητα ότι κάθε επόμενο έργο αφορά μια δραστηριότητα που λείπει από το αστικό τοπίο της περιοχής. Ένα απλό παράδειγμα είναι η τοποθέτηση καντίνας με χοτ ντογκ έπειτα από επίμονα αιτήματα των επισκεπτών μικρότερης ηλικίας και το οποίο είχε τεράστια ανταπόκριση. Εδώ να σημειωθεί ότι η τιμή του δεν ξεπερνάει το ένα ευρώ. Παράλληλα ο Δήμαρχος και η Δημοτική Αρχή φροντίζουν να μην δημιουργηθεί μια ανταγωνιστική βάση με την πόλη και για αυτόν τον λόγο δεν έχουν τοποθετηθεί χώροι εστίασης για σουβλάκι, πίτσα και άλλα προϊόντα εστίασης που τα παρέχουν οι επιχειρήσεις της

περιοχής σε κοντινή απόσταση από το Πάρκο. Οι επισκέπτες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα μεγάλα ξύλινα τραπεζοκαθίσματα τύπου πικ νικ έχουν τη δυνατότητα να τα παραλάβουν μέσω διανομής στον χώρο των Λιπασμάτων από τις επιχειρήσεις αυτές. Η πώληση τέτοιων προϊόντων θα ήταν εύκολη για τον Δήμο θα είχε επιτυχία στο είδος και την ποσότητα αλλά θα προκαλούσε παράλληλα αθέμιτο ανταγωνισμό. Αυτός είναι ο λόγος που περιορίζεται στα στοιχειώδη. Η γενική άποψη του μέσου Έλληνα πολίτη είναι ότι «το Δημόσιο δεν μπορεί». Οι λόγοι είναι πολλοί. Το παράδειγμα του Πάρκου των Λιπασμάτων αποδεικνύει το εντελώς αντίθετο, ότι δηλαδή «όταν το Δημόσιο θέλει, μπορεί» καταρρίπτοντας τις θεωρίες που υποβαθμίζουν τις δυνατότητές του στη διαχείριση δημόσιων χώρων. Η διαχειριστική αρχή απέδειξε ότι μπορεί να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο παροχές σε έναν καθαρό, αξιοπρεπή, ασφαλή χώρο με υψηλές προδιαγραφές χωρίς οικονομική επιβάρυνση και κοινωνικό αποκλεισμό. Η αρχή δούλεψε για να το επιτύχει και θεωρεί ότι δεν είναι ευκαιριακό και τυχαίο γιατί διατηρεί την ίδια πολιτική εδώ και τέσσερα χρόνια με συνεχή αναβάθμιση, χωρίς οικονομικό κέρδος προσπερνώντας τα όποια εμπόδια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ - Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα

Άρθρο 24: (Προστασία του περιβάλλοντος)

***1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.*

***2. Η χωροταξική αναδιάρθρωση της Χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών γενικά περιοχών υπόκειται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του Κράτους, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης*

Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης. Η σύνταξη εθνικού κτηματολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους

3. Για να αναγνωριστεί μία περιοχή ως οικιστική και για να ενεργοποιηθεί πολεοδομικά, οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτή συμμετέχουν υποχρεωτικά, χωρίς αποζημίωση από τον οικείο φορέα, στη διάθεση των εκτάσεων που είναι απαραίτητες για να δημιουργηθούν δρόμοι, πλατείες και χώροι για κοινωφελείς γενικά χρήσεις και σκοπούς, καθώς και στις δαπάνες για την εκτέλεση των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων, όπως νόμος ορίζει.

4. Νόμος μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή των ιδιοκτητών περιοχής που χαρακτηρίζεται ως οικιστική στην αξιοποίηση και γενική διαρρύθμισή της σύμφωνα με εγκεκριμένο σχέδιο, με αντιπαροχή ακινήτων ίσης αξίας ή τμημάτων ιδιοκτησίας κατά όροφο, από τους χώρους που καθορίζονται τελικά ως οικοδομήσιμοι ή από κτίρια της περιοχής αυτής.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και στην αναμόρφωση των οικιστικών περιοχών που ήδη υπάρχουν. Οι ελεύθερες εκτάσεις, που προκύπτουν από την αναμόρφωση, διατίθενται για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων ή εκποιούνται για να καλυφθούν οι δαπάνες της πολεοδομικής αναμόρφωσης, όπως νόμος ορίζει

6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών.

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

Τίτλος II, Άρθρο 2:

Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με τη δημιουργία κοινής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ένωσης και με την εφαρμογή των κοινών πολιτικών ή δράσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 3 Α, να προάγει την αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, μία σταθερή και διαρκή, μη πληθωριστική και σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη, έναν υψηλό βαθμό σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.»

Νόμος 1650 ΦΕΚ Α'160/16.10.1986

Για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Άρθρο 1 Σκοπός.

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η θέσπιση θεμελιωδών κανόνων και η καθιέρωση κριτηρίων και μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος, έτσι ώστε ο άνθρωπος, ως άτομο και ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, να ζει σε ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον, μέσα στο οποίο να προστατεύεται η υγεία του και να ευνοείται η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Η προστασία του περιβάλλοντος, θεμελιώδες και αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής και αναπτυξιακής διαδικασίας και πολιτικής, υλοποιείται κύρια μέσα από το δημοκρατικό προγραμματισμό.

2. Ειδικότερα, βασικοί στόχοι του νόμου αυτού είναι οι ακόλουθοι:

α) Η αποτροπή της ρύπανσης και γενικότερα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και η λήψη όλων των αναγκαίων, για το σκοπό αυτόν, προληπτικών μέτρων.

β) Η διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας και από τις διάφορες μορφές υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ειδικότερα από τη ρύπανση και τις οχλήσεις.

γ) Η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης του εθνικού χώρου συνολικά και των επί μέρους γεωγραφικών και οικιστικών ενοτήτων του και μέσα από την ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος.

δ) Η διασφάλιση της δυνατότητας ανανέωσης φυσικών πόρων και η ορθολογική αξιοποίηση των μη ανανεώσιμων ή σπάνιων σε σχέση με τις τωρινές και τις μελλοντικές ανάγκες και με κριτήρια την προστασία του περιβάλλοντος.

ε) Η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας των φυσικών οικοσυστημάτων και η διασφάλιση της αναπαραγωγικής τους ικανότητας.

στ) Η αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Άρθρο 28

Ρυθμίσεις για τον Δήμο Κερατσινίου Δραπετσώνας

1.Η παράγραφος 5 του τμήματος του Παραρτήματος IV του ν. 4277/2014 (Α' 156), το οποίο αναφέρεται στα «Προγράμματα Ειδικών Παρεμβάσεων Μητροπολιτικού Χαρακτήρα για την Αττική» της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του νόμου αυτού, αντικαθίσταται ως εξής: «5. Οργανωμένη πολεοδομική ανασυγκρότηση ανάπτυξη στο παραλιακό μέτωπο εξακοσίων σαράντα (640) στρεμμάτων του δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας, αξιοποιώντας πλεονεκτήματα της θέσης λόγω γεινίασης με το λιμένα Πειραιά, σύμφωνα με τις εξής κατευθύνσεις:

α) Δημιουργία ενός πόλου υπερτοπικής εμβέλειας για την αναβάθμιση του δυτικού Πειραιά, με χρήσεις πολιτισμού, εκπαίδευσης, υγείας, αθλητισμού, πράσινου και αναψυχής. Έμφαση δίνεται στην ενίσχυση χρήσεων, αυτού του χαρακτήρα, άμεσα συνδεδεμένων με τη λειτουργία του αστικού ιστού και στην χωροθέτηση συμπληρωματικών χρήσεων της αναψυχής προς το θαλάσσιο μέτωπο.

β) Εξασφάλιση σημαντικών αδόμητων χώρων για κοινόχρηστες χρήσεις και χρήσεις αναψυχής στην κατεύθυνση αποκατάστασης της συνέχειας μεταξύ γειτονικής ενδοχώρας και παραλιακού μετώπου με τη δημιουργία εκτεταμένου πάρκου κοινόχρηστου πρασίνου, που θα προκύψει στο μεγαλύτερο ποσοστό από την εφαρμογή εργαλείων πολιτικής γης και εισφορών, όπως αυτά καθορίζονται από την πολεοδομική μελέτη ανάπλασης που εκπονείται από το δήμο Κερατσινίου Δραπετσώνας. Η χρήση αναψυχής θα εφαρμοστεί μετά την εξειδίκευση της από την πολεοδομική μελέτη. Ο μέγιστος συντελεστής δόμησης που είναι δυνατόν να καθοριστεί από την πολεοδομική μελέτη ορίζεται σε 0,15 επί της συνολικής έκτασης.

γ) Προστασία και ανάδειξη των μνημείων βιομηχανικής αρχαιολογίας με επανάχρησή τους με συμβατές στις ανωτέρω χρήσεις δραστηριότητες, οι οποίες ανάγονται στην ιστορικότητα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της περιοχής.

δ) Εξασφάλιση αποτελεσματικής προσπέλασης με μέσα σταθερής τροχιάς για την εξυπηρέτηση του Πειραιά, αλλά και για τη σύνδεση της περιοχής με το δήμο Κερατσινίου Δραπετσώνας».

2.Η περίπτωση ε' της παραγράφου Α.2 της απόφασης του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 20422/15.4.2014 (ΑΑΠ 142) αντικαθίσταται ως εξής:

«ε. Τον καθορισμό Περιοχής Ανάπλασης και Ειδικής Παρέμβασης Μητροπολιτικού Χαρακτήρα της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του ν. 4277/2014, όπως ισχύει, ως πόλου υπερτοπικής εμβέλειας, επιφάνειας εξακοσίων σαράντα (640) στρεμμάτων στο παραλιακό μέτωπο του δήμου Κερατσινίου Δραπετσώνας, με χρήσεις πολιτισμού, εκπαίδευσης, υγείας, αθλητισμού, πράσινου και αναψυχής, με προτεινόμενο συντελεστή δόμησης 0,15 στο σύνολο της έκτασης, όπως η περιοχή φαίνεται στο χάρτη Π1 σε κλίμακα 1:10.000, ο οποίος δημοσιεύεται με την παρούσα ρύθμιση και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα αυτής.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΛΙΜΕΝΩΝ
ΛΙΜΕΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ &
ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Λ.Λ.Π.Ν.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΙΜΕΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ : Γ'

Πειραιάς: 29-11-2017
Αριθ. Πρωτ.: 3113.10-12/85580/2017

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Πληροφορίες : Μιχάλης Διαμαντής
Τηλέφωνο : 2131374142
Ταχ. Δ/ση : Ακτή Βασιλειάδη ΠΥΛΗ Ε' 1
Ταχ. Κώδικας : 185 10 Πειραιάς

ΘΕΜΑ: «Ρύθμιση της χρονικής διάρκειας και των όρων παραχώρησης, των συνεπειών της παράβασης τους, των επιβαλλομένων κυρώσεων, και των λόγων ανάκλησης της παραχώρησης της έκτασης της περιοχής Λιπασμάτων της οποίας η αποκλειστική χρήση αποδόθηκε στο Δήμο Κερατσινίου – Δραπετσώνας με την διάταξη του άρθρου 19 του Νόμου 4404/2016 (ΦΕΚ 126^{Α'}) για την κύρωση της από 24 Ιουνίου 2016 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 13 Φεβρουαρίου 2002 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ και άλλες διατάξεις».

ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ Η
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Έχοντας υπόψη,

1. Τις διατάξεις:

α) Του Ν. 4404/2016 (ΦΕΚ 126^{Α'}) << για την κύρωση της από 24 Ιουνίου 2016 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 13 Φεβρουαρίου 2002 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ και άλλες διατάξεις>>, ιδίως τις διατάξεις του άρθρου 19:

β) Του άρθρου 28 παρ.1 του Ν.4342/2015 (Α' 143). «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 "Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013" "Για την

προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας' και άλλες διατάξεις».

γ) Του Ν. 4150/2013 «Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και άλλες διατάξεις» (Α' 102), όπως ισχύει.

δ) Του ΠΔ 73/2015 (ΦΕΚ 116 Α') << Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών>>.

ε) Του Π.Δ. 103/2014 (Α' 170) «Οργανισμός του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου».

στ) Του Π.Δ. 70/2015 (Α' 114) «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ανασύσταση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και μετονομασία του σε Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Μετονομασία του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σε Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού».

ζ) Του ΠΔ 111/2014 (Α' 178) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών»

η) Του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Π.Δ. 63/2005 (Α'98).

θ) Του Π.Δ. 125/2016 (Α' 210) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

ι) Του Ν. 2971/2001 (Α' - 285) «Αιγιαλός Παραλία και άλλες διατάξεις»

ια) Την με αριθ. ΥΠΟΙΚ 0010218ΕΞ2016 (Β'3696) Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών περί ανάθεσης αρμοδιότητας στην Υφυπουργό Οικονομικών Αικατερίνη Παπανάτσιου.

2. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Οι όροι της παραχώρησης της χρήσης της περιοχής των «Λιπασμάτων», ήτοι της χερσαίας έκτασης (περίπου 86.000 τ.μ.) εντός της χερσαίας ζώνης του ΟΛΠ που εκτείνεται από τον λιμενοβραχίονα Κράκαρη έως τον όρμο της Δραπετσώνας (δεξαμενές καυσίμων), η οποία εμφανίζεται στον Τομέα 18 του «Αναλυτικού Τοπογραφικού Διαγράμματος», που συνάπτεται στην κυρούμενη με τον ίδιο νόμο Σύμβαση Παραχώρησης ως Παράρτημα 3.2 αυτής, ως «ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΩΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ» και αναφέρεται στο Μέρος IV του Παραρτήματος 3.5 της ίδιας κυρούμενης Σύμβασης Παραχώρησης στην ενότητα «Δήμος Κερατσινίου - Δραπετσώνας» με αριθμό 18, που αποδόθηκε δυνάμει της παρ.2 του άρθρου 19 Του Ν. 4404/2016 (ΦΕΚ 126^{Α'}), αποκλειστικά και μόνον στο Δήμο Κερατσινίου – Δραπετσώνας, για τους σκοπούς του άρθρου 28 παρ. 1 του Ν.4342/2015 (Α' 143) ρυθμίζονται ως ακολούθως:

1. Η χρονική διάρκεια της παραχώρησης ορίζεται σε 50 έτη. Ως χρόνος ενάρξεως αυτής ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσής της παρούσας Απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Οι παραχωρούμενοι χώροι θα χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς και την υλοποίηση των έργων του άρθρου 28 παρ.1 του Ν.4342/2015 (Α' 143).

3. Ο Δήμος δεν οφείλει αντάλλαγμα για την άσκηση της χρήσης.

4. Ο Δήμος περιορίζεται κατά την άσκηση της χρήσης στα ορισθέντα όρια της παραχωρούμενης έκτασης και δεν επεκτείνει την χρήση, σε άλλες εκτάσεις που δεν έχουν παραχωρηθεί από το Ελληνικό Δημόσιο.

5. Απαγορεύεται η αλλαγή της χρήσης και η χρησιμοποίηση του παραχωρούμενου χώρου από τον Δήμο για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο παραχωρείται.

6. Απαγορεύεται η υπεκμίσθωση όπως και η περαιτέρω παραχώρηση της χρήσης της παραχωρούμενης έκτασης ή μέρους αυτής, σε τρίτους, με αντάλλαγμα ή χωρίς αντάλλαγμα.

7. Ο Δήμος για την υλοποίηση των σκοπών της παραχώρησης, υποχρεούται να λαμβάνει από τις αρμόδιες Αρχές, όλες τις κατά Νόμο απαιτούμενες άδειες και εγκρίσεις για την καταλληλότητα των εγκαταστάσεων του παραχωρούμενου χώρου και την ασφαλή λειτουργία τους, καθώς επίσης, να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα κατά την υλοποίηση των έργων και να τηρεί όλους τους κανόνες ασφαλείας, όπως εκάστοτε ισχύουν, σύμφωνα με την κείμενη Νομοθεσία. Κατά την εκτέλεση των έργων αναθέτουσα αρχή θα είναι ο Δήμος.

8. Ο Δήμος υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία και από τις περιστάσεις επιβαλλόμενα μέτρα, για την διασφάλιση της σωματικής ακεραιότητας και της ασφάλειας εργαζομένων και χρηστών του χώρου, καθώς και για την αποτροπή ατυχημάτων ή ζημιών στις εγκαταστάσεις του παραχωρούμενου χώρου.

9. Ο Δήμος έχει την αποκλειστική διοικητική, ποινική, και αστική ευθύνη, για κάθε ζημιά ή ατύχημα που τυχόν προκληθεί από τη δραστηριότητα του στον παραχωρούμενο χώρο, καθώς και από τη μη τήρηση των υποχρεώσεων του.

10. Ο Δήμος υποχρεούται με επιμέλεια και δαπάνες του, να εξασφαλίζει την καθαριότητα την συντήρηση και την αισθητική του παραχωρούμενου χώρου και του εν γένει περιβάλλοντος αυτού.

11. Ο Δήμος υποχρεούται στην λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την τήρηση των όρων της ισχύουσας περιβαλλοντικής Νομοθεσίας και της αποφυγής της ρύπανσης του χερσαίου και θαλάσσιου χώρου από τις δραστηριότητες του, ενώ υποχρεούται να διαθέτει και όλους τους κατάλληλους μηχανισμούς αντιμετώπισης και περιορισμού ρύπανσης. Ο Δήμος βαρύνεται με την ποινική, αστική και διοικητική ευθύνη για οποιαδήποτε μορφή ρύπανσης προκληθεί από τις δραστηριότητες του.

12. Ο Δήμος υποχρεούται στην καταβολή των κατά νόμο επιβαλλομένων τελών, φόρων, δικαιωμάτων, εισφορών ή κρατήσεων και γενικά επιβαρύνσεων που βαρύνουν τον παραχωρούμενο χώρο και απορρέουν από την χρήση του.

13. Ο Δήμος υποχρεούται να αποδώσει στο Ελληνικό Δημόσιο ελεύθερη τη χρήση του παραχωρούμενου χώρου, εντός 10 ημερών από της λήξεως του χρόνου της παραχώρησης. Σε περίπτωση μη εγκαίρου αποδόσεως και παραμονής του στη χρήση του παραχωρηθέντος χώρου, ευθύνεται σε αποζημίωση για κάθε θετική και αποθετική ζημιά του Ελληνικού Δημοσίου, εξ αιτίας της μη έγκαιρης παράδοσης,

οφειλομένης σε οποιοδήποτε αιτία.

14. Σε περίπτωση παράνομης διατάραξης της νομής του ή αποβολής του από την παραχωρούμενη έκταση, ο Δήμος έχει εναντίον κάθε τρίτου όλες τις αγωγές του Ελληνικού Δημοσίου για προστασία της νομής και κατοχής του και ταυτόχρονα, έχει την υποχρέωση να ειδοποιεί αμέσως με σχετικό έγγραφο του το Ελληνικό Δημόσιο, για κάθε παράνομη ενέργεια τρίτου στον παραχωρούμενο χώρο.

15. Ο Δήμος δύναται δύο μήνες προ της λήξεως του χρόνου της παραχώρησης να αιτηθεί την παράταση αυτής. Σε περίπτωση αποδοχής του αιτήματος από το Ελληνικό Δημόσιο, με κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Περιβάλλοντος και Ενέργειας ορίζεται το χρονικό διάστημα της παράτασης του χρόνου της Παραχώρησης.

16. Η μη έγκαιρη ενάσκηση από το Ελληνικό Δημόσιο μια φορά ή κατ' επανάληψη οποιουδήποτε δικαιώματος του, δεν θεωρείται ως παραίτηση από το δικαίωμα του αυτό και δε δημιουργεί κανένα δικαίωμα υπέρ του Δήμου.

17. Προς εξασφάλιση της τήρησης των διατάξεων της παρούσας, το Δημόσιο θα δικαιούται να προβαίνει δια των αρμοδίων οργάνων του σε τακτικές επιθεωρήσεις του χώρου προκειμένου να διαπιστώνει την ορθή τήρηση των υποχρεώσεων του δήμου που προβλέπονται στην παρούσα. Σε κάθε περίπτωση επιθεώρησης, θα συντάσσεται πόρισμα, στο οποίο θα εκτίθεται ο χρόνος της επιθεώρησης και θα διατυπώνονται τα ευρήματα. Αντίγραφο του πορίσματος θα δίδεται και στον παραχωρησιούχο. Ο παραχωρησιούχος θα διευκολύνει τους ελέγχους και επιθεωρήσεις του Δημοσίου που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και την παρούσα και θα συνεργάζεται με κάθε υπηρεσία του Δημοσίου στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.

Αρμόδιες Υπηρεσίες για τους ελέγχους και επιθεωρήσεις καθορίζονται κατά περίπτωση, η Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας Αττικής, οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και η Λιμενική Αρχή.

18. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν τηρηθεί υπαιτίως από τον Δήμο οποιοσδήποτε όρος της παρούσας, το Ελληνικό Δημόσιο ανακαλεί την παραχώρηση και προβαίνει στην αποβολή του Δήμου, όπως και παντός τρίτου που έλκει από αυτόν δικαιώματα από την παραχωρούμενη έκταση, κατά τις κείμενες διατάξεις και ιδίως κατά τις περί προστασίας δημοσίων κτημάτων διατάξεις.

19. Εφόσον για οποιαδήποτε παράβαση υποχρεώσεων, που αναφέρονται στις διατάξεις της παρούσας, επήλθε οποιαδήποτε θετική ή αποθετική ζημιά στο Ελληνικό Δημόσιο, ο Δήμος υποχρεούται σε αποζημίωση, η οποία βεβαιώνεται με καταλογισμό που γίνεται ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση των αρμοδίων οργάνων του Ελληνικού Δημοσίου και εισπράττεται κατά τις κείμενες διατάξεις.

20. Η παραχώρηση υπόκειται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους δημοσίου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης και ασφάλειας, προστασίας αρχαίων, προστασίας του περιβάλλοντος ή της δημόσιας υγείας.

21. Στην περίπτωση της αποδόσεως ελεύθερης της χρήσης του παραχωρουμένου χώρου από τον Δήμο στο Ελληνικό Δημόσιο λόγω λήξεως του

χρόνου της παραχώρησης αλλά και στην περίπτωση της ανάκλησης της παραχώρησης για οποιονδήποτε λόγο τυχόν υλοποιηθέντα και εκτελεσθέντα έργα και εγκαταστάσεις, παραμένουν προς όφελος του Ελληνικού Δημοσίου, μη υφισταμένης υποχρεώσεώς του για καταβολή αποζημίωσης προς τον Δήμο.

22. Το Ελληνικό Δημόσιο ως κύριος του παραχωρούμενου χώρου διατηρεί το δικαίωμα για την προστασία του, καθώς και όλες τις ελεγκτικές αρμοδιότητές του, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

23. Η απόφαση αυτή δεν υποκαθιστά τυχόν άδειες άλλων Αρχών ή υπηρεσιών ή φορέων όπου απαιτούνται κάθε φορά για την άσκηση δραστηριοτήτων στον παραχωρούμενη έκταση και την εκπλήρωση του σκοπού της παραχώρησης.

24. Στην παρούσα προσαρτάται συνημμένο το αναφερόμενο στην παράγραφο 1 του άρθρου 19 του ν. 4404/2016 (Α'-126) Αναλυτικό Τοπογραφικό Διάγραμμα, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γιώργος Σταθάκης

Παναγιώτης Κουρουμπλής

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αικατερίνη Παπανάτσιου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε

Athens, Greece, 31 March, 2021

Dear Sirs,

I am writing to ask permission to use some useful material found in Mr. Harnik Peter study "The Economic Benefits of San Francisco's Park and Recreation System", 2014, The Trust for Public Land Washington D.C. which I found very interesting.

I am a student at the University of West Attica, Athens, Greece, M.Sc . Public Economics and Policy and I need to use this material for my thesis with the title: "The Effects of Parks in Urban Living: A Case Study Of The Lipasmata Park of Keratsini-Drapetsona Municipality".

Among other information for the benefits and values, I need to transfer the chart in p.5 "Estimated annual value of the San Francisco park and recreation system", original or translated.

In every image or paraphrased text, I will use there I will cite properly the author.

I request non-exclusive world rights to use this material in my work, in all languages and for all editions and formats, including digital/electronic. These rights will in no way restrict republication of the material in any other form by you or by others authorized by you.

If you agree with the terms as described above, please sign and return the letter to me, specifying any conditions you require. Your signing of this letter confirms that you own the copyright to the above described material.

I would be very grateful for your permission. If you require any additional information, do not hesitate to contact me at the mail address above.

Thank you so much.

Sincerely,
Eirini Liosi

Signature

Accepted by The Trust for Public Land this 30th day of April 20201

By:

Peggy Chiu, Senior Counsel

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
Τ. Δ/ση: Ελ. Βενιζέλου 200
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ, Τ.Κ.:187-56
Τηλ.: 2132074606-607
Email: gram.dim@keratsini.gr

ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ, 12/03/2021

ΠΡΟΣ: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών &
Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Μετά από αίτηση της φοιτήτριας σας, στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική», **Λύση Ειρήνης Α.Μ. 08219**, σας ενημερώνουμε ότι επιτρέπουμε να προχωρήσει σε διανομή των ερωτηματολογίων στο Πάρκο Λιπασμάτων του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της έρευνάς της. Η διανομή των ερωτηματολογίων θα μπορεί να ξεκινήσει από Δευτέρα 22 Μαρτίου 2021.

Η Διπλωματική εργασία με τίτλο «Οι Επιδράσεις των πάρκων στην αστική διαβίωση. Μελέτη περίπτωσης το Πάρκο Λιπασμάτων του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας» έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Δήμο μας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ